N.A.

Shri Shivalilamritam

श्रीशिव लीलामृतं

Marathi

Paper - Printed

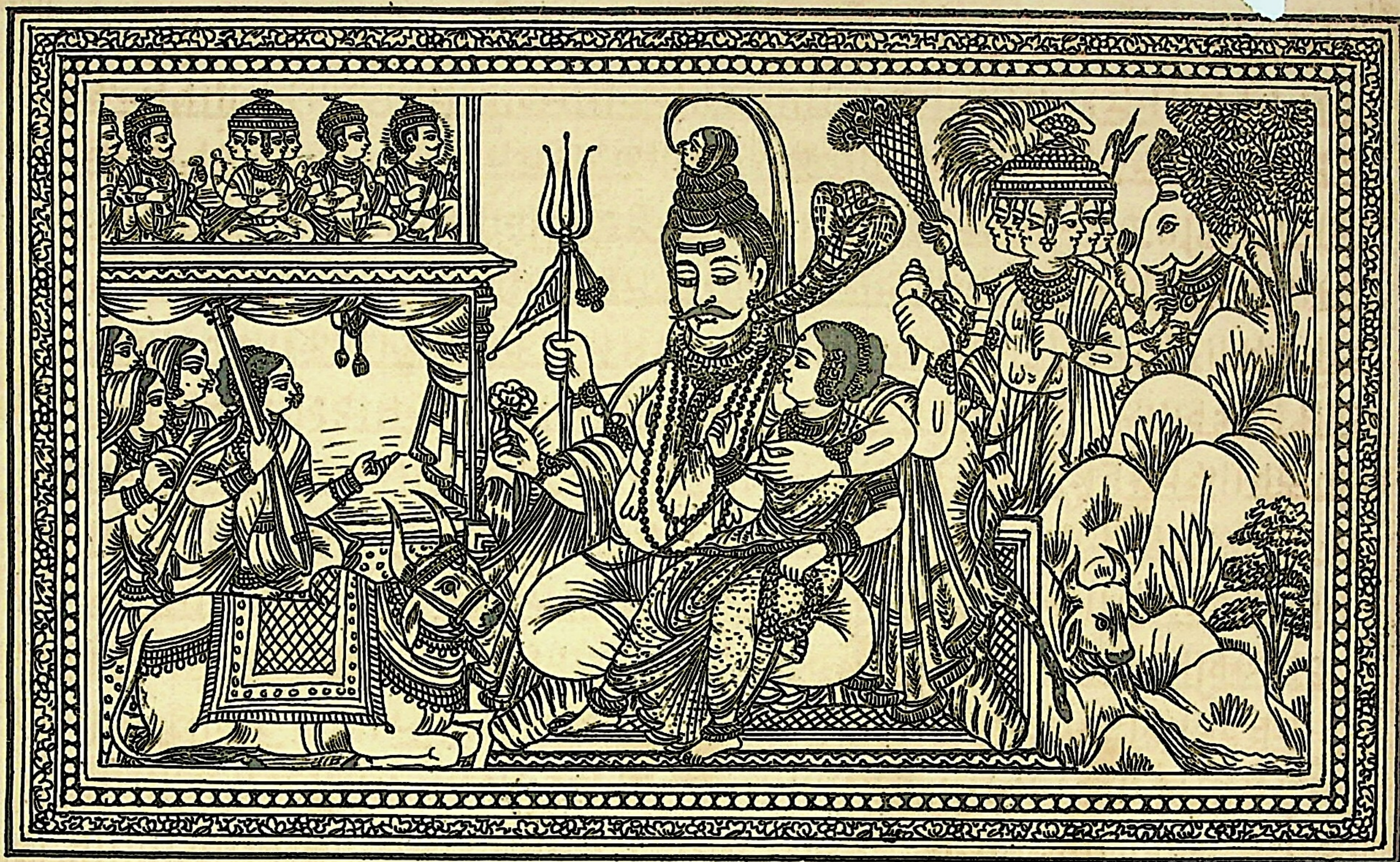
1885 San

115 Folio

9.6" X 6.6"

Incomplete

अथश्रीशिवलीलामृतप्रारंभः

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ श्रीसांबसदाशिवायनमः ॥ ओं नमोजीशिवाअपरिमिता ॥ आदिअनादिमायातीता ॥ पूर्णब्रह्मानंदशाश्वता ॥ हेरंब ताताजगद्गुरू ॥ १ ॥ ज्योतिर्मयस्वरूपापुराणपुरुषा ॥ अनादिसिद्धाआनंदवनवि- लासा ॥ मायाचक्रचालकाअविनाशा ॥ अनंतवेषाजगत्पती ॥ २ ॥ जयजयविरूपाक्षा पंचवदना ॥ कर्माध्यक्षाशुद्धचैतन्या ॥ विश्वंभराकर्ममोचकगहना ॥ मनोजदहनमन- मोहनजो ॥ ३ ॥ भक्तवत्सलभतूंहिमनगजामात ॥ भाललोचननीलग्रीवउमानाथ ॥ मस्त कींस्वर्धुनीविराजित ॥ जातिसुमनहारवतजी ॥ ४ ॥ पक्षिरथप्रियत्रिपुरांतक ॥ यक्षपति मित्रप्रतापार्क ॥ दक्षमखविध्वंसकमृगांक ॥ निष्कलंकतवमस्तकीं ॥ ५ ॥ विशालभाल कर्पूरगौरवर्ण ॥ काकोलभक्षकनिजभक्तरक्षण ॥ विश्वसाक्षीभस्मलेपन ॥ भयमोच कभवहारकजो ॥ ६ ॥ जोसर्गस्थित्यंतकारण ॥ त्रिशूलपाणीशार्दूलचर्मवसन ॥ स्कं दताततसुहास्यवदन ॥ मायाविपिनदहनजो ॥ ७ ॥ जोसच्चिदानंदनिर्मळ ॥ शिवशांतज्ञा नघनअचळ ॥ जोभानुकोटितेजअढळ ॥ सर्वकाळव्यापकजो ॥ ८ ॥ सकलकलिमलदह नकल्मषमोचन ॥ अनंतब्रह्मांडनायकजगद्रक्षण ॥ पद्मजताततमनरंजन ॥ जननमरण नाशकजो ॥ ९ ॥ कमलोद्भवकमलावर ॥ दशशतमुखदशशतकर ॥ दशशतनेत्रसुरभूसुर,

अहोरात्रध्यातीजया ॥ १० ॥ भव भवांतक भवानीवर ॥ स्मशानवासी गिरागोचर ॥ जो स्वर्धुनीतीरविहार ॥ विश्वेश्वर काशीराजतो ॥ ११ ॥ व्योमहरणव्यालभूषण ॥ जोगजमद नअंधकमर्दन ॥ ओंकारमहाबलेश्वरआनंदघन ॥ मदगर्वभंजनअजअजितजो ॥ १२ ॥ अमितभर्गनिगमागमनुत ॥ जोदिगंबरअवयवरहित ॥ उज्जयनीमहाकालकालातीत ॥ स्मरणेंकृतांतभयनाशी ॥ १३ ॥ दुरितकाननवैश्वानर ॥ जोनिजजनचित्तचकोरचंद्र ॥ वेणूनृपवरमहत्पापहर ॥ घृष्णेश्वरसनातनजो ॥ १४ ॥ जोउमाहृदयपंजरकीर ॥ जोनिजजनहृदयाब्जभ्रमर ॥ तोसोमनाथशशिशेखर ॥ सौराष्ट्रदेशविहारीजो ॥ १५ ॥ कैरवलोचनकरुणासमुद्र ॥ रुद्राक्षभूषणरुद्रावतार ॥ भीमभयानकभीमाशंकर ॥ तपापारनाहींज्याच्या ॥ १६ ॥ नागदमननागभूषण ॥ नागेंद्रकुंडलनागचर्मपरिधान ॥ ज्योतिर्लिंगनागनाथनागरक्षण ॥ नागाननजनकजो ॥ १७ ॥ वृत्रारिशत्रुजनकवरदायक ॥ बाणवल्लभपंचबाणांतक ॥ भवरोगवैद्यत्रिपुरहारक ॥ वैजनाथअत्यद्भुतजो ॥ १८ ॥ त्रिनयनत्रिगुणातीत ॥ त्रितापशमनत्रिविधभेदरहित ॥ त्र्यंबकराजत्रिदोषानलशांत ॥ करुणाकरबलाहकजो ॥ १९ ॥ कामसिंधुरविदारककंठीरव ॥ जगदानंदकंदकृपार्णव ॥ हिमनगवासीहैमवतीधव ॥ हिमकेदारअभिनवजो ॥ २० ॥ पंचमुकुटमायामलहरण ॥ निशिदिनगातीआम्नायगुण ॥

नाहींजयाआदिमध्यअवसान॥मल्लिकार्जुनश्रीशैलवासी॥२१॥जोशक्रारिजनकांतक प्रियकर॥भुजासंतापहरणजोडोनिकर॥तेथेंतिष्ठतअहोरात्र॥रामेश्वरजगद्गुरू॥२२॥ ऐसियाशिवासर्वोत्तमा॥अजअजितब्रह्मानंदधामा॥तुझ्यावर्णावयामहिमा॥निग मागमाअतर्क्य॥२३॥ब्रह्मानंदह्मणेश्रीधर॥तवगुणार्णवअगाधथोर॥तेथेंबुद्धिचित्त तर्कपोहणार॥नपावतीपारतत्वतां॥२४॥कनकाद्रिसहितमेदिनीचेंवजन॥करावया- ताजवाआणूंकोठुन॥व्योमसांठवेसंपूर्ण॥ऐसेंसांठवणकोठूनआणूं॥२५॥मेदिनीवस नाचेंजळआणिसिकता॥कोणत्यामापेंमोजूंआतां॥प्रकाशावयाआदित्या॥दीपसर ताकेंविहोय॥२६॥धरित्रीचेंकरूनिपत्र॥कुधरकज्जलजलधीमषीपात्र॥सुरद्रुमलेखव- णीविचित्र॥करूनिलिहितकंजकन्या॥२७॥तेहीतेथेंराहिलीतटस्थ॥तरीआतांकेंवि करूंग्रंथ॥जरीतूंमनींधरिसीयथार्थ॥तरीकायएकनहोय॥२८॥द्वितीयेचाकिशोर- इंदु॥त्यासीजीर्णदशावाहतीदीनबंधु॥तैसेतुझेगुणकरुणासिंधु॥वर्णितसेंअल्पम ती॥२९॥सत्यवतीहृदयरत्नमराळ॥भेदीतगेलागुणनिराळ॥अंतनकळेचिसमूळ॥तो हीतटस्थराहिला॥३०॥तेथेंमीमंदमतीकिंकर॥केंविकमूंशकेंमहिमांबर॥परीआत्मसा र्थककरावयासाचार॥तवगुणार्णवींमीनजाहलों॥३१॥ऐसेशब्दएकतांसाचार॥तोष-

लादाक्षायणीवर॥ह्मणोशिवलीलामृतग्रंथपरिकर॥आरंभीरसभरीनगी॥३२॥जैसाध रूनशिशूचाहात॥अक्षरेंलिहवीपंडित॥तैसेतवमुखेंमप्रगुणसमस्त॥सुरसअत्यंतबो लवीनसी॥३३॥श्रोतींव्हावेंसावचित्त॥स्कंदपुराणींबोलिलाश्रीशकतात॥अगाधशि- वलीलामृतग्रंथ॥ब्रह्मोत्तरखंडजें॥३४॥नैमिषारण्यींशौनकादिकसुमती॥सूताप्रती प्रश्नकरिती॥तूंचिदाकाशींचारोहिणीपती॥करीतृप्तीश्रवणचकोरां॥३५॥तुवांबहुत पुराणेंसुरस॥श्रीविष्णुलीलावर्णिल्याविशेष॥अगाधमहिमाआसमास॥दशावतार वर्णिले॥३६॥भारतरामायणभागवत॥ऐकतांश्रवणझालेतृप्त॥परीशिवलीलामृत अद्भुत॥श्रवणद्वारेंप्राशनकरूं॥३७॥यावरीवेदव्यासशिष्यसूत॥ह्मणेऐकाआतांदेऊ निचित्त॥शिवचरित्रपरमाद्भुत॥श्रवणेंपातकपर्वतजळती॥३८॥आयुरारोग्यऐश्वर्य अपार॥संततिसंपत्तिज्ञानविचार॥श्रवणमात्रेंदेणार॥श्रीशंकरनिजांगें॥३९॥सक ळतीर्थव्रताचेंफळ॥महामखाचेंश्रेयकेवळ॥देणारशिवचरित्रनिर्मळ॥श्रवणेंकलि- मलनासती॥४०॥सकळयज्ञामाजीजपयज्ञथोर॥ह्मणालजपावाकोणतामंत्र॥तरी मंत्रराजशिवषडक्षर॥बीजसहितजपावा॥४१॥दुजामंत्रशिवपंचाक्षर॥दोहींचेंफ- ळएकचिसार॥तरीसंसारार्णवपार॥ब्रह्मादिसुरऋषीहाचिजपती॥४२॥दारिद्र्यदुःख

भयशोक॥ कामक्रोधद्वंद्वपातक॥ इतुक्यांसही संहारक॥ शिवतारकमंत्रजो॥ ४३॥ तुष्टिपुष्टिधृतिकारण॥ मुनिनिर्जरांसीहाचिकल्याण॥ कर्ता मंत्रराजसंपूर्ण॥ अगाधमहिमानवर्णवे॥ ४४॥ नवग्रहांतवासरमणीथोर॥ तैसामंत्रांतशिवपंचाक्षर॥ कमळोद्भवकमलावर॥ अहोरात्रहाचिजपती॥ ४५॥ शास्त्रांमाजीवेदांत॥ तीर्थांमाजीप्रयागअद्भुत॥ महाश्मशानक्षेत्रांत॥ मंत्रराजतैसाहा॥ ४६॥ शस्त्रांमाजीपाशुपत॥ देवांमाजीकैलासनाथ॥ कनकाद्रीजैसापर्वतांत॥ मंत्रपंचाक्षरीतेंविहा॥ ४७॥ केवळपरमतत्त्वचिन्मात्र॥ परब्रह्महेंचितारकमंत्र॥ तीर्थव्रतांचेसंभार॥ ओवाळूनिटाकावे॥ ४८॥ हामंत्रआत्मप्राप्तीचीरवाणी॥ कैवल्यमार्गींचाप्रकाशकतरणी॥ अविद्याकाननदाहकब्रह्माग्नी॥ सनकादिकज्ञानीहाचिजपती॥ ४९॥ स्त्रीशूद्रआदिकरूनी॥ हाचिजपमुख्यत्वेंचहूंवर्णीं॥ गृहस्थब्रह्मचारीआदिकरुनी॥ दिवसरजनीजपावा॥ ५०॥ जाग्रतींस्वप्नींयेतांजातां॥ उभेअसतांनिद्राकरितां॥ कार्यजातांबोलतांभांडतां॥ सर्वदाहीजपावा॥ ५१॥ शिवमंत्रध्वनिपंचानन॥ कर्णींआकर्णितांदोषवारण॥ उभेचिसांडितीप्राण॥ नलगतांक्षणभस्महोती॥ ५२॥ न्यासमातृकाविधीआसन॥ नलगेजपाचाप्रीतीकरून॥ शिवशिवउच्चारितांपूर्ण॥ शंकरयेऊनिपुढेंउभा॥ ५३॥ अखंडजपतीजेहामंत्र॥ त्या

सा निजांगें रक्षी त्रिनेत्र ॥ आपुल्या आंगाची साउली करी पंचवक्त्र ॥ अहोरात्र रक्षी तयां ॥ ॥५४॥ मंत्र जपकाळ गुनी ॥ शिव ह्मणे मी तुम चाक्रणी ॥ परी तो मंत्र गुरुमुखें करूनी ॥ घेइजे आर्षीं विधीनें ॥५५॥ गुरु करावा मुख्य वर्ण ॥ भक्ति वैराग्य दिव्यज्ञान ॥ सर्वज्ञ उदार दयाळू पूर्ण ॥ या चिन्हें करूनि मंडित जो ॥५६॥ मितभाषणी शांत दांत ॥ आंगी अमानित्व अदंभित्व ॥ अहिंसक अति विरक्त ॥ तोचि गुरू करावा ॥५७॥ वर्णानां ब्राह्मणो गुरुः ॥ हा वेदवचनें निर्धारू ॥ हात्यापासोनि मंत्रोच्चारु ॥ करूनि घ्यावा प्रीतीनें ॥५८॥ जरी आपणासी ठाउका मंत्र ॥ तरी गुरुमुखें घ्यावा निर्धार ॥ उगाच जपे जो अविचार ॥ तरी निर्फळ जाणिजे ॥५९॥ कामक्रोधमदयुक्त ॥ जे कां प्राणी गुरुविरहित ॥ त्यांणीं ज्ञान कथिलें बहुत ॥ परि त्यांचें मुख न पाहावें ॥६०॥ वेदशास्त्रें शोधुन ॥ जरी झालें अपरोक्षज्ञान ॥ करी संतांसी चर्चा पूर्ण ॥ तरी गुरुविण तरेना ॥६१॥ एक ह्मणती स्वप्नीं आह्मातें ॥ मंत्र सांगीतला भगवंतें ॥ आदरें सांगे लोकांतें ॥ तरी तो गुरुविण तरेना ॥६२॥ प्रत्यक्ष येऊनियां देव ॥ सांगीतला जरी गुह्यभाव ॥ परी तो न तरे स्वयमेव ॥ गुरूसी शरण न रिघतां ॥६३॥ मों जीबंधनेंवीण गायत्री मंत्र ॥ जपे तो भ्रष्ट अपवित्र ॥ वरावीण वऱ्हाडी समग्र ॥ कायव्यर्थ मिळोनी ॥६४॥ तो वाचक झाला बहुवस ॥ परी त्याचें न चुके तो गर्भवास ॥ ह्मणोन संप्रदा

यथुक्तगुरूस॥शरणजावेंनिर्धारें॥६५॥जरीगुरूकेलाभलताएक॥परीपूर्वसांप्रदाय-
नसेठाउक॥जैसेंगर्भांधासस्मयक॥वर्गव्यक्तस्वरूपनकळेची॥६६॥असोत्यामंत्रा-
चेंपुरश्चरण॥उत्तमक्षेत्रींकरावेंपूर्ण॥काशीक्षेत्रनैमिषारण्य॥गोकर्णक्षेत्रआदिकरू
नी॥६७॥शिवविष्णुक्षेत्रस्कुगम॥पवित्रस्थळींजपासप्रेम॥तरीयेचिविषयींपुरातन
उत्तम॥कथासांगेनतेंऐका॥६८॥श्रवणींपठणींनिजध्यास॥आदरेंधरावादिवसेंदिव
स॥अनुमोदनदेतांकथेस॥सर्वपापासक्षयहोय॥६९॥श्रवणमनननिजध्यास॥ध
रितांसाक्षात्कारहोयसमरस॥ब्रह्मघ्नमार्गघ्नतामस॥श्रवणेंपावनसर्वहोती॥७०॥त
रीमथुरानामनगर॥यादववंशींपरमपवित्र॥दाशार्हनामेंराजेंद्र॥अतिउदारसुलक्ष
णी॥७१॥सर्वराजेदेतीकरभार॥करजोडोनिनमितिवारंवार॥त्यांच्यामुगुटरत्नांकि-
रणींसाचार॥प्रपदेंज्याचींउजळलीं॥७२॥मुगुटघर्षणेंकरूनी॥किरणेंपडतीदिस-
तीचरणीं॥जेणेंसत्तावसनपसरुनी॥पालाणिलीकुंभिनीहे॥७३॥उभारिलायश
ध्वज॥जेंविशरत्कालींचाद्विजराज॥सकलप्रजाआणिद्विज॥चिंतितीकल्याणजया
चें॥७४॥जैसाशक्रद्वितीयेचाहिमांशु॥तेंविऐश्वर्यचढेविशेषा॥जोदुर्बुद्धीदासीस॥
स्पर्शनकरीकालत्रयीं॥७५॥सद्बुद्धीधर्मपत्नीसीरत॥स्वरूपासीतुळीजेरतिनाथ॥

॥दानशस्त्रेंसमस्त॥याचकांचेंदरिद्रनिवटिलें॥७६॥भूभुजांवरीजामदग्न्य॥समरंगणींजेंविप्रळयाग्न॥ठाणनचळेरणींहून॥कुठारघायेंभूरुहजसा॥७७॥चतुर्दशविद्याचौसष्टकळा॥आकळीजेंविकरतळींचाआंवळा॥जेणेंदानमेघेंनिवटिला॥दारिद्र्यधुरोळायाचकांचा॥७८॥बोलणेंअतिमधुर॥मेघगर्जेजेंविगंभीर॥प्रजाजनांचेंचित्तमयूर॥नृत्यकरितीस्वानंदें॥७९॥ज्याचासेनासिंधुदेखोनिअद्भुत॥जलसिंधुहोयभयाभीत॥निश्चलअंबरींचाध्रुवसत्य॥वचनतेंविनचळेची॥८०॥त्याचीकांतीरूपवतीसती॥काशीराजकुमारीनामकळावती॥तिचेंस्वरूपवर्णीसरस्वती॥विश्ववदनेंकरूनियां॥८१॥जेलावण्यसागरांतीलहरी॥खंजनाक्षीबिंबाधरी॥मृदुभाषिणीपिकस्वरी॥हंसगमनीहरिमध्या॥८२॥शशिवदनाभुजंगवेणी॥अलंकारांशोभाजिचीतनुआणी॥दशनझळकतीजेंविहिरेखाणी॥बोलतांवदनींप्रकाशपडे॥८३॥सकळकळानिपुण॥यालागींकलावतीनामपूर्ण॥जेंसौंदर्यवैरागरींचेंरत्न॥जेनिधानचातुर्यभूमीचें॥८४॥आंगींचासुवासनमायेसदनांत॥जीचेंमुखाब्जदेखतांनृपनाथ॥नेत्रमिलिंदरुंजीघालित॥धणीपाहतांनपुरेची॥८५॥नूतनआणिलीपर्णून॥मनसिजेंआकर्षिलेंरायाचेंमन॥बोलावूपाठविलेंप्रीतीकरून॥परितनयेचिप्रार्थितां॥८६॥स्वरूपश्रृंगारजाळेंपसरून,

॥आकर्षिला नृपमान समीन॥ यालागीं दाशार्हराजा उठोन॥ आपणचि गेला तिजपासीं॥ ॥८७॥ ह्मणे शृंगारवल्ली शफ्ररांगी॥ मम तनूवृक्षासी आलिंगी॥ उत्तमपुत्रफळप्रसवसी जगीं॥ अत्यानंदें सर्वदेखतां॥८८॥ तव ते शृंगारसरोवरमराळी॥ बोले सुहास्यवदनें वेल्हाळी॥ ह्मणे म्यां उपासिला शशिमौळी॥ सर्वकाळ व्रतस्थ असें॥८९॥ जे स्त्री रोगिष्ठ अत्यंत॥ गर्भिणी किंवा ऋतुस्नात॥ अभुक्त अथवा व्रतस्थ॥ वृद्ध अशक्त न भोगावी॥९०॥ स्त्रीपुरुषें हर्षयुक्त॥ असावीं तरुण रूपवंत॥ अष्टभोगें करून युक्त॥ चिंताग्रस्त न सावीं॥९१॥ पर्वकाळ व्रतदिन निरसून॥ उत्तम काळीं षड्रस अन्न भक्षून॥ मग ललना भोगावी प्रीती करून॥ राजलक्षण सत्य हें॥९२॥ राव काममदें मत्त प्रचंड॥ रतिभरें पसरोनि दोर्दंड॥ आलिंगन देतां बळें प्रचंड॥ शरीर त्याचें पोळलें॥९३॥ लोहार्गळा तप्त अत्यंत॥ तैसी कळावतीची तनू पोळत॥ नृप वेगळा होऊनि पुसत॥ कैसा वृत्तांत सांग हा॥९४॥ शृंगारसदनविलासिनी॥ मम हृदयानंदवर्धिनी॥ सकळ संशय टाकुनी॥ मुळींहुनी गोष्टी सांग॥९५॥ ह्मणे हे राजचक्रमुगुटअवतंसा॥ क्रोधें भरोनें दीमानस॥ माझा गुरु स्वामी दुर्वास॥ अनुसूयात्मज महाराज॥९६॥ त्या गुरूनें परमपवित्र॥ मज दिधला शिवपंचाक्षरमंत्र॥ तो जपतां अहोरात्र॥ परमपावन पुनीत मी॥९७॥ ममांग शीतळ अत्यंत॥ तव कलेवर पापसंयुक्त॥ अग-

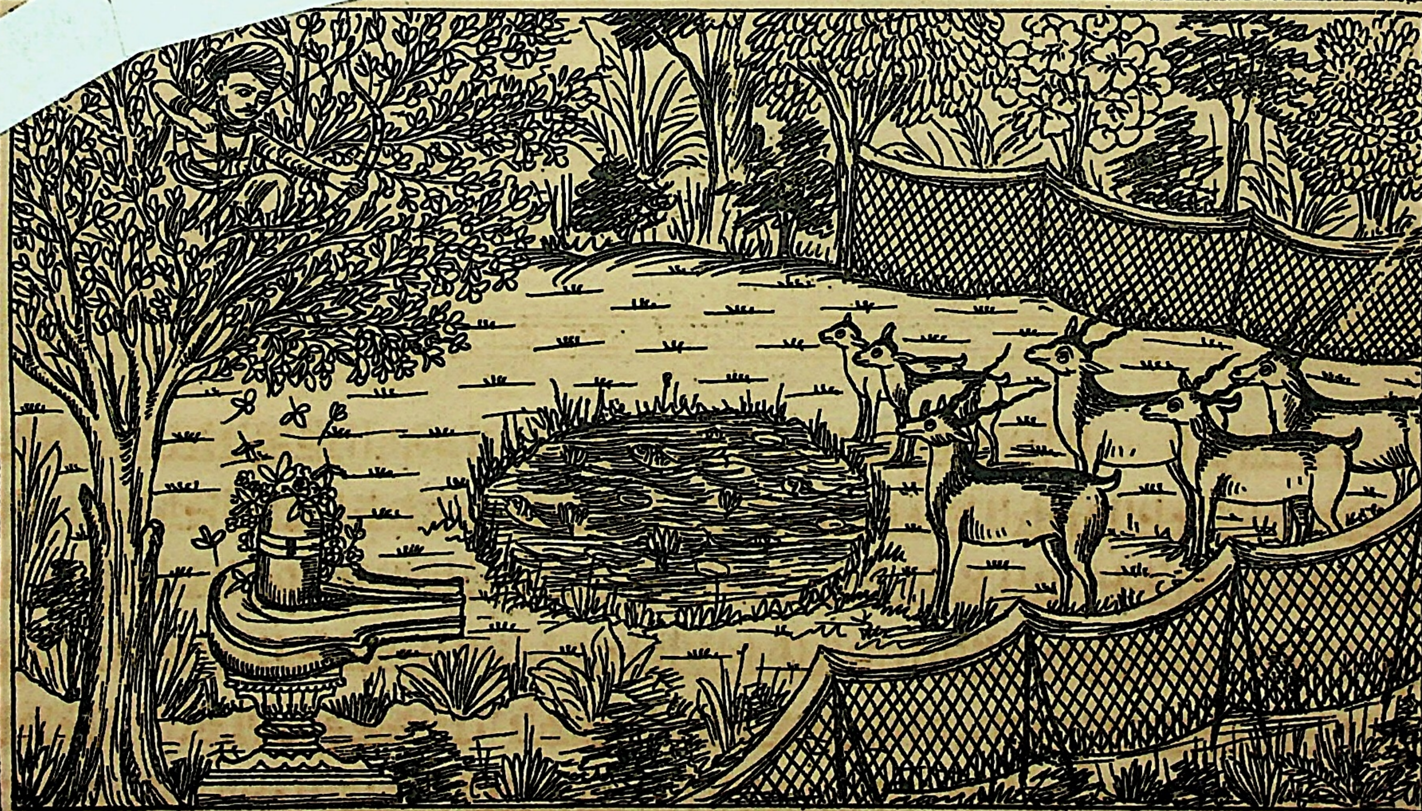
म्यागमनकेलेंविचाररहित॥अभक्ष्यतितुकेंभक्षिलें॥९८॥मजश्रीगुरु दयेंकरून॥राजें-द्राआहेत्रिकालज्ञान॥तुजजपतपशिवार्चन॥घडलेंनाहींसर्वथा॥९९॥घडलेंनाहींगुरुसेवन॥पुढेंराज्यांतीनरकदारुण॥ऐकतांरावअनुतापेंकरून॥सद्गदीतजाहला॥१००॥ह्मणेकलावतीगुणगंभीरे॥तोशिवमंत्रमजदेईआदरें॥ज्याचेनिजपेंसवत्रें॥महत्पापेंभस्महोतीं॥१॥तीह्मणेहेभूभुजेंद्र॥मजसांगावयानाहींअधिकार॥मीवल्लभतूंप्राणेश्वर॥गुरु-निर्धारितूंमाझा॥२॥तरीयादवकुळींगुरुवसिष्ठ॥गर्गमुनीमहाराजश्रेष्ठ॥जोज्ञानियांमा-जींदिव्यमुगुट॥विद्यावरिष्ठतयाची॥३॥जैसेवसिष्ठवामदेवज्ञानी॥तैसामहाराजगर्गमुनी॥त्यासीनृपश्रेष्ठाशरणजाउनी॥शिवदीक्षाघेइजे॥४॥मगकलावतीसहि-तभूपाळ॥गर्गाश्रमींपातलातत्काळ॥साष्टांगनमूनिकरकमळ॥जोडूनउभाठाकला॥५॥अष्टभावेंदाटूनहृदयीं॥ह्मणेशिवदीक्षामजदेईं॥ह्मणोनिपुढतीलागेपाईं॥मितीनाहींभावार्था॥६॥यावरीतोगर्गमुनी॥कृतांतभगिनीतीरायेउनी॥पुण्यवृक्षातळींबैसोनी॥स्नानकरीयमुनेचें॥७॥उभयतांनींकरूनिस्नान॥यथासांगकेलेंशिवपूजन॥यावरीदिव्यरत्नेंआणून॥अभिषेककेलागुरूसी॥८॥दिव्याभरणेंदिव्यवस्त्रें॥गुरुपूजिलानृपेंआदरें॥गुरुदक्षिणेसीभांडारें॥दाशार्हरायेंसमर्पिलीं॥९॥तनुमनधनेंसींउ

दार॥गर्गचरणीं लागे नृपवर॥ असोनि गुरूसीं जे वंचिती पामर॥ ते दारुण निरय भोगि
ती॥११०॥ श्रीगुरूचे घरीं आपदा॥ आपण भोगी सर्व संपदा॥ कैंचें ज्ञान त्या मतिमंदा॥ गु
रूब्रह्मानंदा न भजे जो॥११॥ एक ह्मणती तन मन धन॥ नाशवंत गुरूसी काय अर्पून॥ पर
म चांडाळ त्याचें शठज्ञान॥ कदा वदन न पाहावें॥१२॥ धिक् विद्या धिक् ज्ञान॥ धिक् वैराग्य
धिक् साधन॥ चतुर्वेद शास्त्रें आला पढून॥ धिक् पठण तयाचें॥१३॥ जैसा खर पृष्ठाव-
री चंदन॥ षड्रसीं दर्वी व्यर्थ फिरोन॥ जैं विमा पेतंडुल मोजून॥ इकडून तिकडे टाकिती॥
॥१४॥ घ्राणा इक्षुरस गाळी॥ इतर सेविती रसनवाळी॥ कीं पात्रांत शर्करा सांठविली॥
परी गोडी न कळे तया॥१५॥ असो ते अभाविक खळ॥ तैसा न व्हे तो दाशार्ह नृपाळ॥ षो
डशोपचारें निर्मळ॥ पूजन केलें गुरूचें॥१६॥ उभा ठाकला कर जोडुन॥ मग तो गर्ग हृद
यीं धरून॥ मस्तकीं हस्त ठेवून॥ शिवषडक्षर मंत्र सांगे॥१७॥ हृदयआकाशभुवनीं॥
उगवला निजबोध तरणी॥ अज्ञान तम तेचि क्षणीं॥ निरसून नवल जाहलें॥१८॥ अद्भुत
मंत्राचें महिमान॥ रायाचिया शरीरामधून॥ कोट्यावधी काग निघून॥ पळते झाले ते ध
वां॥१९॥ किती एकांचे पक्ष जळाले॥ चरफडत चि बाहेर आले॥ अवघेचि भस्म होऊनि गे
ले॥ संख्या नाहीं तयांतें॥२०॥ जैसा किंचित पडतां कृशान॥ दग्ध होय कंटकवन॥ तैसे-

कागगेलेजळोन॥ देखोनिरावनवलकरी ॥२१॥ गुरूसीनमूनिधुसेनृप॥ कागकेंन्वेनिघा लेअसुप॥ माझेंझालेंदिव्यरूप॥ निर्जरांहूनिआगळें॥२२॥ गुरूह्मणेएकसासेपें॥ अ नंतजन्मींचींमहापापें॥ बाहेरनिघालींकागरूपें॥ शिवमंत्रप्रभावेंभस्मझालीं॥२३॥ निष्पापझालानृपवर॥ गुरुस्तवनकरीवारंवार॥ धन्यपंचाक्षरमंत्र॥ तूंधन्यगुरुपंचा क्षरी॥२४॥ पंचभूतांचीझाडणीकरून॥ सावधकेलेंमजलागुन॥ चारीदेहनिरसुन॥ केलेंपावनगुरुराया॥२५॥ पंचवीसतत्वांचामेळ॥ त्यांतसांपडलोंबहुतकाळ॥ क्रोध- महिषासुरसबळ॥ कामवेताळधुसधुसी॥२६॥ आशामनीषातृष्णाकल्पना॥ भ्रांती भुलीइच्छावासना॥ याजखिणीयक्षिणीनाना॥ विटंबितमजहोत्या॥२७॥ ऐसाअव घामायामेळ॥ तुवांनिरसिलातात्काळ॥ धन्यपंचाक्षरीमंत्रनिर्मळ॥ गुरुदयाळधन्यतूं ॥२८॥ सहस्त्रजन्मपर्यंत॥ मजज्ञानझालेंसमस्त॥ पापेंजळालींअसंख्यात॥ कागरू पेंदेखिलींम्या॥२९॥ स्वर्णस्तेयअभक्षभक्षक॥ सुरापानगुरुतल्पक॥ परदारागमन गुरुनिंदक॥ ऐसींनानामहत्पापें॥३०॥ गोहत्याब्रह्महत्याधर्मलोपक॥ स्त्रीहत्यागुरुह त्याब्रह्मछळक॥ परनिंदापरहिंसक॥ वृत्तिहारकअगम्यस्त्रीगमन॥३१॥ मित्रद्रोही- गुरुद्रोही॥ विश्वद्रोहीवेदद्रोही॥ प्रासादभेदलिंगभेदपाहीं॥ पंक्तिभेदहारिहरभेद॥३२

ज्ञानचोरपुस्तकचोर पक्षिघातक ॥ पाखंडमती मिथ्यावादक ॥ भेदबुद्धी भ्रष्टमार्ग-
स्थापक ॥ स्त्रीलंपट दुराचारी ॥ ३३ ॥ कृतघ्न परद्रव्यापहारक ॥ कर्मभ्रष्ट तीर्थमहिमा
उच्छेदक ॥ बकध्यानी गुरुछलक ॥ मातृहतक पितृहत्या ॥ ३४ ॥ दुर्बलघातक कर्ममार्ग
घ्न ॥ दीनहत्यारी पाहतपैशून्य ॥ तृणदाहक पीडित्ती सज्जन ॥ गोत्रवध भगिनीवध ॥
॥ ३५ ॥ कन्याविक्रय गोविक्रय ॥ हयविक्रय रसविक्रय ॥ ग्रामदाहक आत्महत्या अपाय
॥ भ्रूणहत्या महापापें ॥ ३६ ॥ हीं महापापें सांगीतलीं ॥ क्षुद्रपापें नाहीं गणिलीं ॥ इतुकीं
कागरूपें निघालीं ॥ भस्म झालीं प्रत्यक्ष ॥ ३७ ॥ कांहीं गांठीं पुण्य होतें परम ॥ म्हणोनि नि
रदेह पावलों उत्तम ॥ गुरुप्रतापें तरलों निःसीम ॥ काय महिमा बोलों आतां ॥ ३८ ॥ गुरु
स्तवन करून अपार ॥ ग्रामास आला दाशार्ह नृपवर ॥ सवें कलावती परम चतुर ॥ केला
उद्धार रायाचा ॥ ३९ ॥ जपतां शिवमंत्र निर्मळ ॥ राज्य वर्द्धमान झालें सकळ ॥ अवर्षण
दोष दुष्काळ ॥ देशांतून पळाले ॥ ४० ॥ वैधव्य आणि रोग मृत्य ॥ नाहींच कोठें देशांत ॥
आलिंगितां कलावतीसी नृपनाथ ॥ शशी ऐसी शीतळ वाटे ॥ ४१ ॥ शिवभजनीं लाविले
सकलजन ॥ घरोघरीं होत शिवकीर्तन ॥ रुद्राभिषेक शिवपूजन ॥ ब्राह्मणभोजन यथा
विधी ॥ ४२ ॥ दाशार्हरायाचें आख्यान ॥ जे लिहिती ऐकती करिती पठण ॥ प्रीती करून निग्रं-

थरक्षण॥ अनुमोदन देती जे॥ ४३॥ सफल त्यांचा संसार॥ त्यासी निजांगें रक्षी श्रीशंकर ॥ धन्य धन्य ते चि नर॥ शिवमहिमा वर्णिती जे॥ ४४॥ पुढें कथा सुरस फार॥ अमृताहूनि रसिक सार॥ ऐकोत पंडित चतुर॥ गुरुभक्त प्रेमळ ज्ञानी जे॥ ४५॥ पूर्णब्रह्मानंद शूलपाणी ॥ श्रीधरसुखनिमित्त करूनी॥ तो च बोलवीत विचारोनी॥ पाहावें मनीं निर्धारें॥ ४६॥ श्रीधरवरद पांडुरंग॥ तेणें शिरीं धरिलें शिवलिंग॥ पूर्णब्रह्मानंद अभंग॥ नव्हे विरंग कालत्रयीं ॥ ४७॥ शिवलीलामृत ग्रंथ प्रचंड॥ स्कंदपुराण ब्रह्मोत्तरखंड॥ परिसोत सज्जन अखंड॥ प्रथमोऽध्याय गोड हा॥ १४८॥ ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥ ॥ श्रीरस्तु॥ ॥

अध्याय २ रा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥जेथेंसर्वदाशिवस्मरण॥तेथेंभुक्तिमुक्तिसर्वकल्याण॥नानासं कटेंविघ्नेंदारुण॥नबाधतीकालत्रयीं॥१॥संकेतेंअथवाहास्यकरून॥ मलत्यामिषेंघ डोशिवस्मरण॥नकळतांपरिसासीलोहजाण॥संघटतांस्कवर्णकरीकीं॥२॥नक ळतांप्राशिलेंअमृत॥परीअमरकरीयथार्थ॥औषधीनेणतांभक्षित॥परीरोगसर्वथा हरीकीं॥३॥शुष्कतृणपर्वतअद्भुत॥नेणतांबाळकअकस्मात॥अग्निस्फुलिंगटाकित॥ परीभस्मयथार्थकरीकीं॥४॥तैसेंनकळतांघडेशिवस्मरण॥परीसकळदोषांहोयदहन ॥अथवाविनोदेंकरून॥शिवस्मरणघडोकां॥५॥हेंकांव्यर्थहांकाफोडिती॥शिवशिव नामेंओरडती॥अरेकांहेउगेनराहती॥हरहरगर्जतीवेळोवेळां॥६॥शिवनामाचाकरिती कोल्हाळ॥माझेंउठविलेंकपाळ॥शिवशिवह्मणतीवेळोवेळ॥काययेतेंयांच्याहाता॥७ ऐसीहेळणाकरीक्षणोक्षणीं॥परीउमावल्लभनामयेवदनीं॥पुत्रकन्यानामेंकरूनी॥शिव स्मरणघडोकां॥८॥महाप्रीतीनेंकरितांशिवस्मरण॥आदरेंकरितांशिवध्यान॥शिव स्वरूपमानूनिब्राह्मण॥संतर्पणकरींसदा॥९॥ऐसीशिवींआवडीधरी॥त्याहीमाजीं आ लीशिवरात्री॥उपवासजागरणकरी॥होयबाहेरीमहत्पापा॥१०॥त्यादिवसींबिल्वदळें घेउन॥यथासांगघडलेंशिवार्चन॥तरीसहस्रजन्मींचेंपापसंपूर्ण॥भस्महोऊनजाईल॥

॥११॥ नित्य बिल्वदळें शिवासी वाहत ॥ त्याएवढा नाहीं पुण्यवंत ॥ तो तरेल हें नवल नव्हे सत्य ॥ त्याच्या दर्शनें बहुत तरती ॥ १२ ॥ प्रातःकाळीं घेतां शिवदर्शन ॥ यामिनीचें पाप-जाय जळोन ॥ पूर्वजन्मींचे दोष गहन ॥ मध्यान्हीं दर्शन घेतां नुरती ॥ १३ ॥ सायंकाळीं शिव पाहतां सप्रेम ॥ सप्तजन्मींचें पाप होय भस्म ॥ शिवरात्रीचा महिमा परम ॥ शेषही वर्णूं शकेना ॥ १४ कपिलाषष्ठी अर्धोदय संक्रमण ॥ महोदय गजच्छाया ग्रहण ॥ इतकेही पर्वकाळ ओंवाळून ॥ शिवरात्री वरून टाकावे ॥ १५ ॥ शिवरात्री आधींच पुण्यदिवस ॥ त्याही वरी पूजन जागरण विशेष ॥ त्रिकाळ पूजा आणि रुद्र घोष ॥ त्याच्या पुण्यासी पार नाहीं ॥ १६ ॥ वशिष्ठ विश्वामित्रादि मुनीश्वर ॥ सुरगण गंधर्व किन्नर ॥ सिद्धचारण विद्याधर ॥ शिवरात्रीव्रत करिताती ॥ १७ ॥ यदर्थीं सुरस कथा बहुत ॥ शौनकादिकां सांगे सूत ॥ ती श्रोतीं ऐकावी सावधान चित्त ॥ अत्यादरें करूनियां ॥ १८ ॥ तरी मासांमाजी माघमास ॥ ज्याचा व्यास महिमा वर्णी विशेष ॥ त्याही माजी कृष्णचतुर्दशीस ॥ मुख्य शिवरात्र जाणिजे ॥ १९ ॥ विंध्याद्रिवासी एक व्याध ॥ मृगपक्षिघातक परम निषिद्ध ॥ महा निर्दय हिंसक निषाद ॥ केले अपराध बहुत तेणें ॥ २० ॥ धनुष्यबाण घेऊन करीं ॥ पारधीस चालिला दुराचारी ॥ पाशवागुरा कक्षेसी धरी ॥ कवचले तहरितवर्ण ॥ २१ ॥ करीं गोधांगुलित्राण ॥ आणीक हातीं शस्त्र

सामग्रीघेउन ॥ काननींजातांशिवस्थान ॥ शोभायमानदेखिलें ॥ २२ ॥ तंवतोशिवरात्रीचा दिन ॥ यात्राआलीचहूंकडोन ॥ शिवमंदिरश्रृंगारुन ॥ शोभाआणिलीकैलासींची ॥ २३ ॥ शुद्धरजततगटवर्ण ॥ देवालयझळकेंशोभायमान ॥ गगनचुंबितध्वजपूर्ण ॥ रत्नजडितकळसतळपती ॥ २४ ॥ मध्येंमणिमयशिवलिंग ॥ भक्तपूजाकरितीसांग ॥ अभिषेकधाराअभंग ॥ विप्रधरितीरुद्रघोषें ॥ २५ ॥ एकटाळमृदंगघेउन ॥ सप्रेमेंकरितीशिवपूजन ॥ श्रोतेकरटाळीवाजवून ॥ हरहरशब्देंघोषकरिती ॥ २६ ॥ नानापरिमळद्रव्यसुवास ॥ तेणेंदशदिशादुमदुमिल्याविशेष ॥ लक्षदीपांचेप्रकाश ॥ जलजघोषघंटारव ॥ २७ ॥ शशिमुखवागर्जतीभेरी ॥ त्यांचानादनमायेअंबरीं ॥ एवंचतुर्विधवाद्येंनानापरी ॥ भक्तवाजवितीआनंदें २८ तोतेथेंव्याधपातला ॥ समोरविलोकीसर्वसोहळा ॥ एकमुहूर्तउभाठाकला ॥ हांसतबोलिलाविनोदें ॥ २९ ॥ हेमूर्खअवघेजन ॥ येथेंद्रव्यकायनासोन ॥ आंतदगडबाहेरपाषाण ॥ देवपणयेथेंकेंचें ॥ ३० ॥ उत्तमअन्नसांडून ॥ व्यर्थकांकरितीउपोषण ॥ ऐसियाचेष्टाकरीततेथुन ॥ काननाप्रतीजातसे ॥ ३१ ॥ लोकनामेंगर्जतीवारंवार ॥ आपणहीविनोदेंह्मणेंशिवहरहर ॥ सहजसव्यघालूनिशिवमंदिर ॥ घोरकांतारप्रवेशला ॥ ३२ ॥ वाचेसीलागलातोचिवेध ॥ विनोदेंबोलेशिवशिवशब्द ॥ नामप्रतापेंदोषअगाध ॥ झडतसर्वचालिले ॥

॥ ३३ ॥ घोरांदरसेवितांवन ॥ नाढळतीचजीवलघुदारुण ॥ तोंवरुणदिग्वधूचेंसदन ॥ वासरमणीप्रवेशला ॥ ३४ ॥ निशाप्रवर्तलीसबळ ॥ कींब्रह्मांडकरंडाभरलेंकाजळ ॥ कींविशाळकृष्णकंबळ ॥ मंडपकायउभारिला ॥ ३५ ॥ विगतधवाजेवींकामिनी ॥ तेवींनशोभेकदायामिनी ॥ जरीमंडितदिसेउडुगणीं ॥ परीपतिहीनरजनीते ॥ ३६ ॥ जैसापंडितगेलियासभेतुन ॥ मूर्खजल्पतीपाखंडज्ञान ॥ तेवींअस्ताजातांसहस्रकिरण ॥ उडुगणमागेंझळकती ॥ ३७ ॥ असोऐशीनिशादाटलीसुबुद्ध ॥ अवघावेळउपवासीनिषाद ॥ तोंएकसरोवरअगाध ॥ दृष्टीदेखिलेंशोधितां ॥ ३८ ॥ अनेकसंपत्तीसभाग्यसदनीं ॥ तेवींसरोवरीशोभतीकुमुदिनी ॥ तटींबिल्ववृक्षगगनीं ॥ शोभायमानपसरला ॥ ३९ ॥ योगभ्रष्टकर्मभूमीसपावतीजनन ॥ तेवींबिल्वडाहाळियागगनींहून ॥ भूमीसलागल्यायेउन ॥ माजीरविशशिकिरणनदिसे ॥ ४० ॥ त्यांततमदाटलेंदारुण ॥ माजीबैसलाव्याधयेउन ॥ शरासनींशरलावुन ॥ कानाडीओढूनसावजलक्षी ॥ ४१ ॥ दृष्टीबिल्वदळेंदाटलीबहुत ॥ तींदक्षिणहस्तेंखुटोनिटाकित ॥ तोंतेथेंपद्मजहस्तेंस्थापित ॥ शिवलिंगदिव्यहोतें ॥ ४२ ॥ त्यावरीबिल्वदळेंपडत ॥ तेणेंसंतोषलाअपर्णानाथ ॥ व्याधासउपवासजागरणघडत ॥ सायासनकरितांअनायासें ॥ ४३ ॥ वाचेसिशिवनामाचाचाळा ॥ हरहरह्मणेंवेळोवेळां ॥ पापक्षयहोतचालिला ॥ पूजनस्मरणसर्वघडलें ४४

एकयामझालीरजनी॥तोंजलपानालागींएकहरणी॥आलीतेथेंतीगर्भिणी॥परमसकुमा
रतेजस्विनी॥४५॥व्याधतिणेंलक्षिलादुरून॥कृतांतवत्परमदारुण॥आकर्णओढिलाबाण
॥देखोनिहरिणीबोलतसे॥४६॥ह्मणेमहापुरुषाअन्यायाविण॥कांमजवरीलाविलाबाण
॥मीतवआहेंगर्भिण॥वधतुवांनकरावा॥४७॥उदरांतगर्भसूक्ष्मअज्ञान॥वधितांतुजदोष
दारुण॥एकरथभरीजीववधितांसान॥तरीएकवत्सवधियेला॥४८॥शतवत्सवधितांएक
॥वृषभहत्येचेंपातक॥शतवृषभतैंगोहत्यादेख॥घडलीशास्त्रवदतसे॥४९॥शतगोह
त्येचेंपातकपूर्ण॥एकवधितांहोयब्राह्मण॥शतब्रह्महत्येचेंपातकजाण॥एकस्त्रीवधिलि
या॥५०॥शतस्त्रियांहूनिअधिक॥एकागुरुहत्येचेंपातक॥त्याहूनिशतगुणितदेख॥एक
गर्भिणीवधिलिया॥५१॥तरीअन्यायनसतांयेअवसरीं॥मजमारिसीकांवनांतरीं॥व्याध
ह्मणेकुटुंबघरीं॥उपवासीवाटपाहतसे॥५२॥मीहीआजिनिराहार॥अन्ननाहींचअणुमात्र
॥परीमृगीहोऊनिसुंदर॥गोष्टीवदसीशास्त्रींच्या॥५३॥मजआश्चर्यवाटतेंपोटीं॥नराऐशा
सांगसीगोष्टी॥तुजदेखोनियांहष्टी॥दयाहृदयींउपजतसे॥५४॥पूर्वीतूंहोतीसकोण॥तुज
एवढेंज्ञानकोठून॥तूंविशालनेत्रीरूपलावण्य॥सर्ववर्तमानमजसांगें॥५५॥मृगीह्मणेते-
अवसरीं॥पूर्वीमंथनकरितांक्षीरसागरीं॥चतुर्दशरत्नेंकाढिलींसुरासुरीं॥महाप्रयत्नेंकरू

नियां॥५६॥त्यामाजीमीरंभाचतुर॥मजदेखोनिभुलतीसुरवर॥नानातपेंआचरोनिअ
पार॥तपस्वीपावतीआह्मातें॥५७॥म्यानयनकटाक्षजालपसरुन॥बांधिलेनिर्जरांचेंम
नमीन॥माझियाअंगसुवासेंवेधुन॥मुनिभ्रमरधांवती॥५८॥माझेंगायनऐकावयासु
रंग॥सुधापानीधांवतीकुरंग॥मीभोगीस्वर्गीचेदिव्यभोग॥स्वरूपेंनमानीकोणासी ५९
मदअंगींचढलाबहुत॥शिवभजनटांकिलेंसमस्त॥शिवरात्रीसोमवारप्रदोषव्रत॥
शिवार्चनसांडिलेंम्यां॥६०॥सोडूनियांसुधापान॥करूंलागल्येंमद्यप्राशन॥हिरण्य
नामादैत्यदारुण॥सुरसोडुनिरतलेंत्यासीं॥६१॥ऐसालोटलाकाळअपार॥मृगयेसंगे
लातोअसुर॥त्यादुष्टासंगेंअपर्णावर॥भजनपूजनविसरल्यें॥६२॥मनासऐसेंवाटलें
पूर्ण॥असुरगेलामृगयेलागुन॥इतुक्यांतघ्यावेंशिवदर्शन॥ह्मणोनिगेल्येंकैलासा॥६३
मजदेखतांहिमनगजामात॥परमक्षोभोनिशापदेत॥तूंपरमपापिणीयथार्थ॥मृगीहोईंमृ
त्युलोकीं॥६४॥तुझ्यासख्यादोघीजणी॥त्याहोतीलतुजसवेंहरिणी॥हिरण्यअसुरमाझिये
भजनीं॥असावधसर्वदा॥६५॥तोहीमृगहोऊनिसत्य॥तुह्मांसीचहोईलरत॥ऐकव्याधासाव
चित्त॥मगम्याशिवप्रार्थिला॥६६॥हेपंचवदनाविरूपाक्षा॥सच्चिदानंदाकर्माध्यक्षा॥दक्षम
खदळणासर्वसाक्षा॥उश्शापदेईआह्मातें॥६७॥भोळाचक्रवर्तीदयाळ॥उश्शापवदलापयःफे

नधवल ॥ द्वादशवर्षें भरतांतात्काळ ॥ पावालमाझियापदातें ॥ ६८ ॥ मगआह्मींमृगयोनी ॥ जन्म
लोंयेकर्मअवनी ॥ तरीमीगर्भिणीआहेंहरिणी ॥ प्रसूतिकाळसमीपआला ॥ ६९ ॥ तरीमीआपुल्या
स्वस्थळाजाऊन ॥ सत्वरयेत्येंगर्भठेवुन ॥ मगतूंसुखेंघेईंप्राण ॥ सत्यवचनहेंमाझें ॥ ७० ॥ ऐसीबोल
लीसावचित्त ॥ यावरीतोव्याधकायबोलत ॥ तूंगोडबोलसीयथार्थ ॥ परीविश्वासमजनवाटे ७१
नानापरीअसत्यबोलोन ॥ करावेंशरीराचेंसंरक्षण ॥ हेंप्राणिमात्रासआहेज्ञान ॥ तरीतूंशपथ-
वदेआतां ॥ ७२ ॥ महत्पापेंउच्चारुन ॥ शपथदेयथार्थपूर्ण ॥ यावरीतीहरिणीदीनवदन ॥ वाहत
आणऐकातें ॥ ७३ ॥ ब्राह्मणकुळींउपजोन ॥ जोनकरीवेदशास्त्राध्ययन ॥ सत्यशौचव
र्जितसंध्याहीन ॥ माझेशिरींपातकतें ॥ ७४ ॥ एकवेदविक्रयकरितीपूर्ण ॥ कृतघ्नपरपीडक
नावडेभजन ॥ एकदानासीकरितीविघ्न ॥ गुरुनिंदाश्रवणएककरिती ॥ ७५ ॥ रमावरउमावरांची
निंदा ॥ त्यापापाचीमजहोयआपदा ॥ दानदीधलेंजेंब्रह्मवृंदा ॥ हिरोनियेतीमाघारें ॥ ७६ ॥ एक
यतिनिंदाकरिती ॥ एकशास्त्रेंपाहतीद्वैतनिर्मिती ॥ नानाभ्रष्टआचरती ॥ स्वधर्मआपुलासां
डुनियां ॥ ७७ ॥ देवालयामाजींजाउनी ॥ हरिकथापुराणश्रवणीं ॥ जेबैसतीविडाखाउनी ॥ तेको
डीहोतीपापिये ॥ ७८ ॥ जेदेवळांतकरितीस्त्रीसंभोग ॥ कींस्त्रीभ्रतारांसीकरितीवियोग ॥ तेनं
पुंसकहोऊनिअभाग्य ॥ उपजतीयाजन्मीं ॥ ७९ ॥ धर्मकर्मनिंदाकरित ॥ तेगजपुरीषभक्षककाक

होत ॥ शिष्यासी विद्या असोनन सांगत ॥ तो पिंगळा होत निर्धारें ॥ ८० ॥ अनुचित प्रतिग्रह ब्राह्मण घेती ॥ त्यानिमित्तें गंडमाळा होती ॥ परदेशीं च्या गाई वळूनि आणिती ॥ ते अल्पायुषी होतीया जन्मीं ॥ ८१ ॥ जो राजा करी प्रजापीडण ॥ तो या जन्मीं व्याघ्र कां सर्प दारुण ॥ वृथा करी साधु छळण ॥ निर्वंश होय पूर्ण त्याचा ॥ ८२ ॥ स्त्रिया व्रत नेम करित ॥ भ्रतारासी अव्हेरित ॥ धनधान्य असोनि वंचित ॥ त्या वागुळा होती या जन्मीं ॥ ८३ ॥ पुरुष कुरूप म्हणोनि त्यागिती ॥ त्या या जन्मीं बाळविधवा होती ॥ तेथेंही जारकर्में करिती ॥ मग त्या होती वारांगना ॥ ८४ ॥ ज्या भ्रतारासी निर्भर्त्सिती ॥ त्या दासी किंवा कुलटा होती ॥ सेवक स्वामीचा द्रोह करिती ॥ ते जन्मा येती श्वानाच्या ॥ ८५ ॥ सेवका पासून सेवा घेउन ॥ त्याचें न दे जो वेतन ॥ तो अत्यंत भिकारी होउन ॥ दारोदारीं हिंडतसे ॥ ८६ ॥ स्त्री पुरुष गुज बोलतां ॥ जो जाऊनि ऐके तत्वतां ॥ त्याची स्त्री दुरावे हिंडतां ॥ अन्न न मिळे तयातें ॥ ८७ ॥ जे जारण मारण करिती ॥ ते भूत प्रेत पिशाच होती ॥ यती उपवासें पीडिती ॥ त्यातें दुष्काळ जन्मवरी ॥ ८८ ॥ स्त्री रजस्वला होउनी ॥ गृहीं वावरे जे पापिणी ॥ पूर्वज रुधिरीं पडती पतनी ॥ ते घरीं पितृगण न येती ॥ ८९ ॥ देवाच्या दीपाचें जें तेल नेती ॥ ते या जन्मीं निपुत्रिक होती ॥ ज्या रांधितां अन्न चोरूनि भक्षिती ॥ त्या मार्जारी होती या जन्मीं ॥ ९० ॥ ब्राह्मणांस कदान्न घालून ॥ आपण भक्षिती षड्रस पक्वान्न ॥ त्यांचे गर्भ पडती ग-

ळोन॥ आपुलियाकर्मवशें॥९१॥ जोमातापित्यासीशिणवित॥ तोयेजन्मींमर्कटहोत॥ सासुस्वशुरांस्नुषागांजित॥ तरीबाळकनवांचेतियेचें॥९२॥ मृगीह्मणेव्याधालागुन॥ जरीमीनयेपरतोन॥ तरीहींमहत्पापेंसंपूर्ण॥ माझेमाथांबैसोत॥९३॥ हेमिथ्यागोष्टहोयसाचार॥ तरीघडोशिवपूजेचाअपहार॥ ऐसीशपथऐकतांनिर्धार॥ व्याधशंकलामानसीं॥९४॥ ह्मणेंपतिव्रतेजाईआतां॥ सत्वरयेईंनिशासरतां॥ हरिणीह्मणेशिवपदासीतत्वतां॥ पुण्यवंताजाशील॥९५॥ उदकपानकरूनिवेगीं॥ निजाश्रमींगेलीतेकुरंगी॥ इकडेव्याधदक्षिणभागीं॥ टाकीबिल्वदळेंखुडूनियां॥९६॥ दोनप्रहरझालीयामिनी॥ द्वितीयपूजाशिवेंमानुनी॥ अर्धपापजळालेंमुळींहूनी॥ सप्तजन्मीचेंतेधवां॥९७॥ नामींआवडजडलीपूर्ण॥ व्याधकरीशिवस्मरण॥ मृगीमुखेंऐकिलेंनिरूपण॥ सहजजागरणघडलेंतया॥९८॥ तोंदुसरीहरिणीअकस्मात॥ पातलीचतेथेंतृषाक्रांत॥ व्याधेंबाणओढितांत्वरित॥ करुणाभाकीहरिणीते॥९९॥ ह्मणेव्याधाऐकयेसमयीं॥ मजकामानळेंपीडिलेंपाहीं॥ पतीसभोगदेवुनिलवलाहीं॥ परतोनियेत्येंसत्वर॥१००॥ व्याधआश्चर्यकरीमनांत॥ ह्मणेशपथबोलोनिजाईत्वरित॥ धन्यतुमचेंजीवित॥ सर्वशास्त्रार्थठाउका॥१॥ वापीतडागसरोवर॥ जोपतितमोडीदेवागार॥ गुरुनिंदकमद्यपीदुराचार॥ तेंपापेंसमग्रमस्तकींमाझ्या॥२॥ महाक्ष

त्रियआपणह्मणवित ॥ समरांगणींमागेंपळत ॥ वृत्तिहारीसीमालोटित ॥ ग्रंथनिंदितमहापुरुषांचे ॥ ३ ॥ वेदशास्त्राचीनिंदाकरी ॥ संतभक्तांसीद्वेषकरी ॥ हरिहरचरित्रेंअव्हेरी ॥ माझेशिरींतींपापें ॥ ४ ॥ धनधान्यअसोनिपाहीं ॥ पतीलागींशिणवीह्मणेनाहीं ॥ पतीसांडीनिजेपरगृहीं ॥ तींपापेंमाझियामाथां ॥ ५ ॥ पुत्रस्नुषासन्मार्गेवर्ततां ॥ त्यांसीव्यर्थीचिगांजितीजेनपाहतां ॥ तेकुरूपहोतीतत्वतां ॥ हिंडतांभिक्षानमिळेचि ॥ ६ ॥ बंधुबंधुजेवैरकरिती ॥ तेयेजन्मींमत्स्यहोती ॥ गुरूचेंउणेंजेपाहती ॥ त्यांचीसंपत्तिदग्धहोय ॥ ७ ॥ जेमार्गस्थांचींवस्त्रेंहरिती ॥ तेअतिशूद्रप्रेतवस्त्रेंपांघुरती ॥ आह्मीतपस्वीह्मणोनअनाचारकरिती ॥ तेघुलेहोतीमोकाट ॥ ८ ॥ दासीस्वामीचीसेवानकरी ॥ तीयेजन्मींहोयमगरी ॥ जोकन्याविक्रयकरी ॥ हिंसकयोनीनिपजेतो ॥ ९ ॥ स्त्रीभ्रतारांचीसेवाकरित ॥ तीसजोव्यर्थचिगांजित ॥ त्याचागृहभंगहोत ॥ जन्मजन्मांतरींनसुटे ॥ १० ॥ ब्राह्मणकरीरसविक्रय ॥ घेतांदेतांमद्यपीहोय ॥ जोब्रह्मवृंदाअपमानिताहोय ॥ तोजाणाब्रह्मराक्षस ॥ ११ ॥ एकेंउपकारकेला ॥ जोनष्टनाठवीत्याला ॥ तोकृतघ्नजंतझाला ॥ पूर्वकर्मीजाणिजे ॥ १२ ॥ विप्रश्राद्धींजेऊनी ॥ स्त्रीभोगकरितीतेदिनीं ॥ तोश्वानसूकरयोनी ॥ उपजेलनिःसंशये ॥ १३ ॥ व्यवहारीदाहांतबैसोन ॥ खोटीसाक्षदेईगर्जोन ॥ पूर्वजनरकींपावतीपतन ॥ असत्यसाक्षदेतांची ॥ १४ ॥ दोघीस्त्रियाकरून ॥

एकीचेंचजोराखीमन ॥ तोगोंचीडहोयजाण ॥ सारमेयशरीरीं ॥ १५ ॥ पूर्वजन्मींकोंडींउद-
क ॥ त्याचामळमूत्रनिरोधदेख ॥ करितांसाधुनिंदाआवश्यक ॥ सत्वरदंतभग्नहोती ॥ १६ ॥
देवालयींकरीभोजन ॥ तरीयेजन्मींहोयक्षीण ॥ पृथ्वीपतीचीनिंदाकरितांजाण ॥ उदरींमं
दाग्नीहोयपैं ॥ १७ ॥ ग्रहणसमयींकरीभोजन ॥ त्यासीपित्तरोगहोयदारुण ॥ परबाळेंवि-
कीपरदेशींनेउन ॥ तरीसर्वांगींकुष्ठभरे ॥ १८ ॥ जीस्त्रीकरीगर्भपतन ॥ तीउपजेवंध्याहोउ
न ॥ देवालयदारकीपाडोन ॥ तरीअंगभंगहोयत्याचा ॥ १९ ॥ अपराधावीणस्त्रीसीगांजिताहे
॥ त्यांचेंयाजन्मींएकअंगजाय ॥ ब्राह्मणाचेंअन्नहरितीपापिये ॥ त्यांचावंशनवाढेकधीं २०
गुरुसंतमातापिता ॥ त्यांसीजोहोयनिर्भर्त्सिता ॥ तरीवाचाजायतत्वतां ॥ अडखळे-
बोलतांक्षणक्षणा ॥ २१ ॥ जोब्राह्मणासीदंडमारी ॥ त्यासीव्याधीतिडकालागतीशरीरीं
॥ जोसंतांसीवादविवादकरी ॥ दीर्घदंतहोतीत्याचे ॥ २२ ॥ देवद्वारींचेतरुवर ॥ अश्वत्थादिवृक्ष
साचार ॥ तोडितांपांगळाहोयनिर्धार ॥ भिक्षानमिळेहिंडतां ॥ २३ ॥ जोसूतकअन्नभक्षित ॥
त्याचेउदरींनानारोगहोत ॥ आपणचिपरिमळद्रव्यभोगीसमस्त ॥ तरीदुर्गंधीसत्यसर्वां-
गीं ॥ २४ ॥ ब्राह्मणाचेंऋणनदेतां ॥ तरीबाळपणींमृत्युपावेपिता ॥ जलवृक्षछायामोडितां ॥
तरीएकहीस्थळनमिळेंत्यातें ॥ २५ ॥ ब्राह्मणासीआशालावुन ॥ चालवीनेदीकदादान ॥ तोये

जन्मीं अन्न अन्न ॥ करीत हिंडे घरोघरीं ॥ २६ ॥ जो पुत्र द्वेष करित ॥ आणि दरिद्रीयाचें लग्न मो
डित ॥ तरी स्त्री ससल राहे पोटांत ॥ वंध्या निश्चित संसारीं ॥ २७ ॥ जेणें ब्राह्मण बांधिले निग्र
हून ॥ त्यासी सांडसें तोडी सूर्यनंदन ॥ जो नायके कथा ग्रंथ पावन ॥ बधिर होय जन्मोजन्मीं
॥ २८ ॥ जो पीडी मातापितयांस ॥ त्याचा सर्वदा होईल कार्यनाश ॥ एकास भजे निंदी सर्वदे
वांस ॥ तरी एकची पुत्र होय त्यासी ॥ २९ ॥ जो चांडाळ गोवध करी ॥ त्यासी मिळे कर्कशा नारी ॥
वृषभ वधितां निर्धारीं ॥ शत मूर्ख पुत्र होय त्यासी ॥ ३० ॥ उदक तृणाविण पशु मारित ॥ तरी च-
मुक्या प्रजा होती समस्त ॥ जो पतिव्रतेसी भोगूं इच्छित ॥ तरी कुरूप नारी कर्कशा मिळे ॥ ३१ ॥
जो पारधी बहु जीव संहारी ॥ तो फेंपरा होय संसारीं ॥ गुरुत्याग जो चांडाळ करी ॥ तो उपज-
तांचि मृत्यु पावे ॥ ३२ ॥ नित्य अथवा रविवारीं स्त्रीसुते रविसमोर ॥ त्याचे बाळपणीं दंत भग्न के
श शुभ्र ॥ जे मृत बाळासाठीं रुदती निर्धार ॥ त्यांस हांसतां निपुत्रिक होय ॥ ३३ ॥ हरिणी म्ह
णे व्याधा लागुन ॥ मी सत्वर येते पतीस भोग देऊन ॥ न येई तरी हीं पापें संपूर्ण ॥ माझ्या माथां
बैसोत पैं ॥ ३४ ॥ व्याध मनांत शंकोन ॥ म्हणे धन्य धन्य तुमचें ज्ञान ॥ सत्वर येईं गृहास जाऊन
॥ सत्य संपूर्ण सांभाळीं ॥ ३५ ॥ जलपान करूनि वेगीं ॥ आश्रमा गेली ते कुरंगी ॥ तो मृगराज-
तें च प्रसंगीं ॥ जलपानार्थ पातला ॥ ३६ ॥ व्याधें ओढिला बाण ॥ तो मृग बोले दीनवदन ॥ म्हणे

माझ्यास्त्रियापतिव्रतासगुण॥त्यासीपुसोंनियेतोंमी॥३७॥शपथऐकेंत्वरित॥कीर्त्तन-
करितीप्रेमळभक्त॥तोकथारंगमोडितांनिर्वंशहोत॥तेंपापसत्यममसाथां॥३८॥ब्रह्मक
र्मवेदोक्त॥शूद्रनिजांगेंआचरत॥तोअधमनरकींपडत॥परधर्मआचरतां॥३९॥तीर्थयात्रे-
सीविघ्नेंकरी॥वाटपाडीवस्त्रद्रव्यहरी॥तरीसर्वांगींव्रणअघोरीं॥नरकींपडेकल्पपर्यंत॥४०॥
शास्त्रकोशींनाहींप्रमाण॥कूटकविताकरीक्षुद्रलक्षुन॥हरितीब्राह्मणाचामान॥तरीसंतत
ननयांचेंनवाढे॥४१॥हरिदिनींशिवदिनींउपोषण॥विधियुक्तनकरीद्वादशीपूर्ण॥तरीह-
स्तपादक्षीण॥होतीत्याचेनिर्धारें॥४२॥एकशिवहरिप्रतिमाफोडिती॥एकभगवद्भक्तां
विघ्नकरिती॥एकशिवमहिमाउच्छेदिती॥नरकींहोतीकिटकते॥४३॥मातृद्रोहीत्यांसी
व्याधीभरे॥पितृद्रोहीपिशाचविचरे॥गुरुद्रोहीतत्काळमरे॥भूतप्रेतगणींविचरेतो॥४४
विप्रआहारबहुतजेविती॥त्यांसजोहांसेदुर्मती॥त्याचेमुखींअरोचकरोगनिश्चिती॥न
सोडीतोजन्मवरी॥४५॥एकगोविक्रयकरिती॥एककन्याविक्रयअर्जिती॥तेनरमार्जार-
मस्तहोती॥बाळेंभक्षितीआपुलीं॥४६॥जोकन्याभगिनीअभिलाषी॥जोकामदृष्टीपा
हेपतिव्रतेसी॥प्रमेहरोगहोयत्यासी॥कींरवडागुह्यांतदाटत॥४७॥प्रासादभंगलिंगभंग
करी॥देवाचींउपकरणेंअलंकारचोरी॥देवप्रतिष्ठाअव्हेरी॥पंडुरोगहोयतेथें॥४८॥एकमि

त्रद्रोहविश्वासघातकरिती ॥ मातृपितृहत्यागुरूसीसंकटींपाडिती ॥ ब्रह्मवधगोवधनवारि
ती ॥ आंगींसामर्थ्यअसोनियां ॥ ४९ ॥ ब्राह्मणबैसवोनिबाहेरी ॥ उत्तमान्नजेवितीगृहांतरीं
॥ सोयऱ्याचीप्रार्थनाकरी ॥ संग्रहणीपोटींशूळहोतीतयां ॥ १५० ॥ एककर्मभ्रष्टपंचयज्ञक
रिती ॥ एकब्राह्मणांचींसदनेंजाळिती ॥ एकदीनासीमार्गींनागविती ॥ एकसंतांचाकरिती
अपमान ॥ ५१ ॥ एककरितीगुरुछळण ॥ एकह्मणतीपाहूंयाचेंलक्षण ॥ नानादोषआरो
पितीअज्ञान ॥ त्यांचेंसंताननवाढे ॥ ५२ ॥ जोसदापितृद्वेषकरी ॥ जोब्रह्मवृंदासीअव्हेरी
॥ शिवकीर्तनऐकतांत्रासेअंतरीं ॥ तरीपितृवीर्यजनव्हेतो ॥ ५३ ॥ शिवकीर्तनींनव्हेसादर
॥ तरीकर्णमूळरोगनिर्धार ॥ नसत्याचगोष्टीजल्पेअपार ॥ तोदर्दुरहोयनिर्धारें ॥ ५४ ॥
शिवकीर्तनकिंवापुराणश्रवण ॥ तेथेंशयनकरितांसर्पहोयदारुण ॥ एकअतिवादकछ-
ळकजाण ॥ तेपिशाचयोनीपावती ॥ ५५ ॥ एकादेवार्चनींवीटयेत ॥ ब्राह्मणपूजावयाकंटाळ
त ॥ तीर्थप्रसादअव्हेरित ॥ त्यांच्याआंखुडतीअंगशिरा ॥ ५६ ॥ मृगह्मणेऐसीपापेंअपार ॥
ममपस्तकींहोईलपरमभार ॥ मगपारधीह्मणेसत्वर ॥ जाईंस्वस्थानामृगवर्या ॥ ५७ ॥ व्या
धशिवनामेंगर्जेतेक्षणीं ॥ कंठसद्गदितअश्रुनयनीं ॥ मागुतीबिल्वदळेंखुडोनीं ॥ शिवावरी
टाकीतसे ॥ ५८ ॥ चौप्रहरांच्यापूजाचारी ॥ संपूर्णझाल्याशिवजागरीं ॥ सप्तजन्मींचीपापेंभि

धरीं ॥ मुळींहूनी भस्मजाहली ॥ ५९ ॥ तोंपूर्वेदिशासुखप्रक्षालित ॥ रूपणीग्रजउदयपावत ॥ आरक्तवर्णशोभादिसत ॥ तेंकुंकमप्राचीचें ॥ ६० ॥ तोंतिसरीमृगीआलीअकस्मात ॥ व्याधदेखिलाकृतांतवत ॥ ह्मणेंमारूंनकोमजयथार्थ ॥ बाळासीस्तनदेऊनियेत्येंमी ॥ ६१ ॥ व्याधअत्यंतहर्षभरित ॥ ह्मणेहीकायबोलेलशास्त्रार्थ ॥ तोऐकावयाह्मणत ॥ शपथकरूनि-जायतूं ॥ ६२ ॥ यावरीमृगीह्मणेव्याधाऐक ॥ जोतृणदाहकग्रामदाहक ॥ गोब्राह्मणाचेंकोंडीउदक ॥ क्षयरोगत्यासीनसोडी ॥ ६३ ॥ ब्राह्मणाचींसदनेंहरितीदेख ॥ त्यांचेंपूर्वजरौरवींपडतीनिःशंक ॥ मातृपुत्राविघडीएक ॥ स्त्रीपुरुषांतविघडपाडिती ॥ ६४ ॥ देवब्राह्मणदेखोन ॥ खालतीनकरितीकदामान ॥ निंदितीबोलतीकठोरवचन ॥ यमकरचरणछेदीतयांचे ॥ ६५ ॥ परवस्तुचोरावयादेख ॥ अखंडलाविलाअसेरोंख ॥ साधुसन्मानेंमनींदुःख ॥ त्यांसीनेत्ररोगतिडकानसोडिती ॥ ६६ ॥ पुस्तकचोरतेमुकेहोती ॥ रत्नचोराचेनेत्रजाती ॥ अत्यंतगर्वीतेमहिषहोती ॥ पारधीनिश्चितश्येनपक्षी ॥ ६७ ॥ भक्तांचीजोनिंदाकरित ॥ त्याचेमुखींदुर्गंधीघाणित ॥ जोमातापितयांसीताडित ॥ लुलाहोयतयालागीं ॥ ६८ ॥ जोअत्यंतकृपण ॥ धननवेचीअणुप्रमाण ॥ तोमहाभुजंगहोउन ॥ धुसधुसीतबैसेतेथें ॥ ६९ ॥ भिक्षेसीयतीश्वरआला ॥ तोजेणेंरितादवडिला ॥ शिवत्यावरीजाणकोपला ॥ संततीसंपत्तीहोयदग्ध ॥ ७० ॥ ब्राह्मणबैसलापा-

त्रावरी ।।उठउनिघातलाबाहेरी ।।त्याहूनियांदुराचारी ।।दुसराकोणीनसेची ।।७१।।ऐसा
धर्माधर्मऐकोन ।।पारधीसद्गदबोलेबचन ।।स्वस्थछाजाईंजलपानकरून ।।बाळासीस्तनदे
ऊनियेईं ।।७२।।ऐसेंऐकोनिमृगीलवलाह्या ।।गेलीजलपानकरूनियां ।।बाळेंस्तनींलावूनि
यां ।।तृप्तकेलींतियेनें ।।७३।।वडीलजाहलीप्रसूत ।।दुसरीपतीचीकामनापुरवित ।।मृग
राजह्मणेआतांत्वरित ।।जाऊंचलाव्याधापासीं ।।७४।।मगपाडसांसहितसर्वही ।।व्या
धापासींआलींलवलाहीं ।।मृगह्मणेतेसमयीं ।।आधींमजवधींपारधिया ।।७५।।मृगीह्म
णेहानव्हेविधी ।।आह्मींजाऊंपतीच्याआधीं ।।पाडसेंह्मणतीत्रिशुद्धी ।।आह्मासीवधीं
पारधियां ।।७६।।त्यांचींवचनेंऐकतांतेक्षणीं ।।व्याधसद्गदझालामनीं ।।अश्रुधारालोट
ल्यानयनीं ।।लागेचरणींतयांच्या ।।७७।।ह्मणेधन्यजिणेंमाझेंझालें ।।तुमचेनिमुखेंनि
रूपणऐकिलें ।।बहुतांजन्मींचेंपापजळालें ।।पावनकेलेंशरीर ।।७८।।मातापितागुरुदेव ।।
तुह्मीचआतांमाझेंसर्व ।।कैचासंसारमिथ्याभाव ।।पुत्रकलत्रसर्वलटिकें ।।७९।।व्याधबो
लेसप्रेमेंकरून ।।आतांमीकधींशिवपदपावेन ।।तोंअकस्मातआलेंविमान ।।शिवगणबैस
लेत्यावरी ।।८०।।पंचवदनदशभुज ।।व्याघ्रांबरनेसलेमहाराज ।।अद्भुततयांचेंतेज ।।दिक्
चक्रामाजीनसमाये ।।८१।।दिव्यवाद्येंवाजविती किन्नर ।।आलापकरितीविद्याधर ।।दिव्यसु

मनाचे संभार ॥ सुरगण स्वयें वर्षती ॥ ८२ ॥ मृगें पावलीं दिव्य शरीर ॥ व्याध करी साष्टांग नमस्कार ॥ मुखें म्हणे जय जय हरहर ॥ तों शरीर भाव पालटला ॥ ८३ ॥ परिसीं झगटतां लोह होय सुवर्ण ॥ तैसा व्याध झाला दशभुज पंचवदन ॥ शिवगणीं बहुत प्रार्थून ॥ दिव्य विमानीं बैसविला ॥ ८४ ॥ मृगें पावलीं दिव्य शरीर ॥ तीं ही विमानीं आरूढलीं समग्र ॥ व्याधाची स्तुति वारंवार ॥ करिती सुरगण सर्व ही ॥ ८५ ॥ व्याध नेला शिवपदाप्रती ॥ तारामंडळीं मृगें राहतीं ॥ अद्यापि गगनीं झळकती ॥ जन पाहती सर्व डोळां ॥ ८६ ॥ सत्यवती हृदयरत्नखाणी ॥ रसभरित बोलिला लिंगपुराणीं ॥ तें सज्जन ऐकोत दिनरजनीं ॥ ब्रह्मानंदें करोनियां ॥ ८७ ॥ धन्य तें शिवरात्रीव्रत ॥ श्रवणें पातकें दग्ध होत ॥ जे हें पठण करी सावचित्त ॥ धन्य पुण्यवंत नर तेची ॥ ८८ ॥ सज्जन श्रोते निर्जर सत्य ॥ प्राशन करोत शिवलीलामृत ॥ निंदक असुर कुतर्की बहुत ॥ त्यांस प्राप्त केंवि हें ॥ ८९ ॥ कैलासनाथ ब्रह्मानंद ॥ तयाचें पदकल्हार सुगंध ॥ तेथें श्रीधर अभंग षट्पद ॥ रुंजी घालित शिवनामें ॥ ९० ॥ ॥ शिवलीलामृत ग्रंथ प्रचंड ॥ स्कंदपुराण ब्रह्मोत्तर खंड ॥ परिसोत सज्जन अखंड ॥ द्वितीयोऽध्याय गोड हा ॥ ११९ ॥ ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ छ ॥

अध्याय ३ रा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥जयजयशिवमंगळधामा॥निजजनहृदयआरामा॥चराचरफलांकितद्रुमा॥नामाअनामातीततूं॥१॥इंदिरावरभगिनीमनरंजना॥षडास्यजनकाशफरीध्वजदहना॥ब्रह्मानंदाभाळलोचना॥भवभंजनात्रिपुरांतका॥२॥हेशिवसद्योजातवामदेवघोरा॥तत्पुरुषाईशानईश्वरा॥अर्धनारीनटेश्वरा॥गिरिजारंगागिरीशा॥३॥गंगाधराभोगिभूषणा॥सर्वव्यापकाअंधकमर्दना॥परमातीतानिरंजना॥गुणत्रयविरहिततूं॥४॥हेपयःफेनधवलाजगज्जीवन॥द्वितीयाध्यायींकृपाकरून॥अगाधस्कंदरसआख्यान॥शिवरात्रीमहिमावर्णिला॥५॥यावरीकैसीकथेचीरचना॥वदवीपंचमुखपंचानना॥शौनकादिकांमुनिजना॥सूतसांगेनैमिषारण्यीं॥६॥इक्ष्वाकुवंशींमहाराज॥मित्रसहनामेंभूभुज॥वेदशास्त्रसंपन्नसतेज॥दुसराबिडौजापृथ्वीवरी॥७॥पृतनावसनेंकरून॥धातलेंउर्वीसिपालाण॥प्रतापसूर्यउगवलापूर्ण॥शत्रुभगणेंमावळलीं॥८॥तोएकदामृगयाव्याजेंकरून॥निघालाधुरंधरचमूघेउन॥घोरांदरप्रवेशलाविपिन॥तोंसावजेंचहूंकडोनउठलीं॥९॥व्याघ्रसूकरीसवनकरी॥मृगमृगीवनगौवानरवानरी॥शशकजंबुकांच्यामारी॥संहारितनृपवर॥१०॥चातकमयूरबदक॥कस्तूरीकुरंगगवादिबिडालक॥नकुलराजहंसचक्रवाक॥पक्षीश्वापदेंधावतीं॥११॥नृपेंमारिलेजीवबहुवस॥त्यांतएकमारिलाराक्षस॥

क्षस॥महाभयानकतामस॥गतप्राणहोऊनिपडियेला॥१२॥त्याचाबंधुपरमदारुण॥
तोपाहताझालादुरोन॥मनींकापट्यकल्पून॥ह्मणेसूडघेईनबंधूचा॥१३॥मित्रसहपात
ळास्वनगरास॥असुरेंधरिलामानववेष॥कृष्णावसनवेष्टितविशेष॥दर्वीस्कंधींयेऊनियां॥
१४॥नृपासीभेटलायेउन॥ह्मणेमीसूपशास्त्रींपरमनिपुण॥अन्नशाकासुवासिककरीन॥दे
खोनसुरनरभूलती॥१५॥रायेंठेविलापाकसदनीं॥त्यावरीपितृतिथीलक्षुनी॥गुरुवशि
ष्ठधरालागुनी॥नृपश्रेष्ठेंआणिला॥१६॥भोजनाआलाब्रह्मनंदन॥तोंराक्षसेंकापट्यस्मरू
न॥शाकांतनरमांसशिजवून॥ऋषीसआणूनवाढिलें॥१७॥त्रिकाळज्ञानीवशिष्ठमुनी॥
सकळऋषींमाजींशिरोमणी॥कापट्यसकळजाणुनी॥मित्रसहशापिला॥१८॥ह्मणेतूंव
नींहोयराक्षस॥जेथेंआहारनमिळेनिःशेष॥मीब्राह्मणमजनरमांस॥वाढिलेंकेसेंपापिया॥१९
रावह्मणेमीनेणेंसर्वथा॥बोलावासूपशास्त्रीजाणता॥तोंतोपळालाक्षणनलागतां॥गुरु
रूपेंवनाआपुल्या॥२०॥रावकोपलादारुण॥मजशापिलेंकायकारण॥मीहीतुजशापीन-
ह्मणोन॥उदककरींघेतलें॥२१॥तंवरायाचीपट्टराणी॥मदयंतीनामेंपुण्यखाणी॥रूपेंकेव
ळलावण्यहारिणी॥चातुर्यउपमेजेविशारदा॥२२॥मदयंतीह्मणेराया॥दूरदृष्टीपाहेंविचा
रूनियां॥शिष्येंगुरूसीशापावया॥अधिकारनाहींसर्वथा॥२३॥गुरूसीशापदेतांनिर्धारीं॥

शिव अ.
२ ३

आपणनरकभोगावेकल्पवरी॥रावह्मणेचतुरसुंदरी॥बोललीससाचतें॥२४॥ह्मणेंहेंउद
करवालींटांकूंजरी॥तरीपीकनपिकेदग्धहोयधरत्री॥मगआपुल्याचप्रपदावरी॥जलटाकी
मित्रसहा॥२५॥तोंजानुपर्यंतचरण॥दग्धझालेकृष्णवर्ण॥कुष्ठेंभरलामगतेथुन॥कल्म
षपादनामत्याचें॥२६॥वशिष्ठेंजाणोनिवृत्तांत॥रायासीउःशापदेत॥ह्मणेद्वादशवर्षां
हींहोसीलमुक्त॥येसीस्वस्थानाआपुल्या॥२७॥गुरुपावलाअंतर्धान॥मगकल्मषपाद
राक्षसहोउन॥क्षुधाक्रांतनिशिदिन॥वनींभक्षीसर्वजीव॥२८॥परमभयानकअसुर॥
विशाळदेहकपाळींशेंदुर॥विक्राळवदनबाहेरशश्म॥दंतदाढावाढलिया॥२९॥जीवभक्षि
लेअसमास॥वनींहिंडतांतोराक्षस॥एकब्राह्मणकुमारडोळस॥द्वादशवर्षीदेखिला॥३०॥
सवेंत्याचीललनाचिमणी॥दोघेंक्रीडतीकौतुकेंवनीं॥तंवतोब्राह्मणपुत्रराक्षसेंधरुनीं॥भ
क्षावयासिद्धझाला॥३१॥तंवत्याचीवधूकाकुळतीयेत॥अरेतूंमित्रसहराजापुण्यवंत॥गो
ब्राह्मणप्रतिपाळक॥माझाकांतमारूंनको॥३२॥गडबडांलोळेसुंदरी॥करुणाभाकीपदरप
सरी॥सवेंचिजाऊनिचरणधरी॥सोडींझडकरीपतिमाझा॥३३॥पतीसभक्षूंनकोराजेंद्रा॥म
हत्पापेंघेऊंनकोएकसरा॥स्वर्गमार्गतरीचतुरा॥कैसापावसीअंतकाळीं॥३४॥ऐसीकरुणाभाकि
तांकामिनी॥निर्दयेंभक्षिलातेचिक्षणीं॥अस्थिपंजरटाकुनी॥तियेपुढेंदीधला॥३५॥

२

तंवतीदुःखेंकरुनी ॥ आक्रोशेंकपाळपिटीधरणी ॥ मृत्तिकाघेऊनिघालीवदनीं ॥ कोणवनीं सांवरीतीतें ॥ ३६ ॥ मगतिणेंशापदिधलारायातें ॥ जोअलोटविधिहारिहरांतें ॥ ह्मणेमदयंती- संगरूरतें ॥ प्राणजाईलतेचक्षणीं ॥ ३७ ॥ कोणेएकेस्त्रियेचासंगसोहळा ॥ तुजनघडोरेचां डाळा ॥ ऐसाशापवदोनितेवेळां ॥ केल्यागोळाअस्थिपतीच्या ॥ ३८ ॥ तात्काळप्रवेशलीअ- ग्नी ॥ इकडेद्वादशवर्षीशापमुक्तहोउनी ॥ रावस्वनगरायेऊनी ॥ वर्तमानसांगेस्त्रियेसी ३९ येरीकपाळपिटीआक्रोशेंकरून ॥ ह्मणेझालेंवंशखंडण ॥ पतीसह्मणेब्रह्मचर्यधरून ॥ प्रा णआपुलारक्षींकां ॥ ४० ॥ अनिवारअत्यंतमन ॥ नकरीकोणेस्त्रियेसींसंभाषण ॥ खदिरांगा रांचीसेजआजपासोन ॥ झालीतुजलागींजाणपां ॥ ४१ ॥ परमतळमळीराजेंद्र ॥ जैसासांप- ळांकोंडिलाव्याघ्र ॥ कींमहाभुजंगाचेदंतसमग्र ॥ पाडोनिगारुडीदीनकरी ॥ ४२ ॥ कींनासिकीं वेसणघालून ॥ महावृषभकरितीदीन ॥ कींवनींनिरंकुशवारण ॥ धरूनिक्षीणकरितीमग ॥ ४३ ॥ तैसाकल्मषपादभूप ॥ होऊनिराहिलादीनरूप ॥ पुढेंप्रकाशावयाकुळदीप ॥ आपणधर्म शास्त्रपहातसे ॥ ४४ ॥ तेथींचेंपाहोनिप्रमाण ॥ वशिष्ठेंमदयंतीसभोगदेउन ॥ अमोघवीर्यपड तांपूर्ण ॥ दिव्यपुत्रजाहला ॥ ४५ ॥ तेणेंपुढेंवंशचालिला ॥ असोतोरावमृगयेसनिघाला ॥ यथा रण्यतथागृहवाटेनृपाळा ॥ भोगत्यजिलेसर्वही ॥ ४६ ॥ मनांतमनोजविकारउठत ॥ विवेकांकु

शेंकामदभआवरित॥जेणेंस्त्रीसवैधव्यमजमृत्य॥तेंकर्मसहसानकरावें॥४७॥आपुली-
कर्मगतीगहन॥प्राक्तनविचित्रदारुण॥देवावरीकायबोलठेउन॥भोगिल्याविणेंनसुटेची
॥४८॥ऐसारावउदासयुक्त॥वनींहिंडतांमागेंपाहत॥तोंभयानकपिशाचअत्यंत॥राया-
पाठीउभेसदा॥४९॥दंपत्येंपूर्वीमारिलीं॥तीब्रह्महत्यापाठीसलागली॥राजातीर्थेंहिंडतांस
कळी॥परीकदाकाळीनसोडी॥५०॥नसोडीस्वप्नींजागृतींत॥महाविक्राळदांतकरकरांखा
त॥रायेंव्रतेंकेलींबहुत॥दानदेतबहुसाल॥५१॥ऐसाहिंडतांरावभागला॥मिथुळानगरास
मीपआला॥वनश्रीदेखतांआनंदला॥परीब्रह्महत्यापाठीसीउभी॥५२॥वृक्षलागलेबहुत
॥आम्रवृक्षफळभारेंडोलत॥पोफळीरातांजनविराजित॥केळीनारळीखर्जूरिया॥५३॥चंप
कजाईजुईमालती॥मोगरेपुन्नागरायशेवंती॥मलयागरकृष्णागरजाती॥जपाकरवीरको
विदार॥५४॥वडपिंपळऔदुंबर॥पारिजातकबकुळदेवदार॥कपित्थबिल्वअंजिर॥अर्जुन
पिचुमंदकदंबते॥५५॥ऐसियावनामाजीनृपती॥क्षणएकपावलाविश्रांती॥परीतेपाठीसी
पापमती॥ब्रह्महत्याउभीअसे॥५६॥तोंउगवलाभाग्यवासरमणी॥कींनिधानजोडलेंरंका
लागुनी॥कींक्षुधितापुढेंउचंबळोनी॥क्षीराब्धिजैसापातला॥५७॥कींमरतियाच्यामु
खांत॥अकस्मातघातलेंअमृत॥कींचिंताग्रस्तासीप्राप्त॥चिंतामणीजाहला॥५८॥ऐं

सातापसियांमाजीं मुगुटमणी ॥ शिष्यमांदीसवें घेउनी ॥ महाराजतपस्वी गौतममुनी ॥
तयेस्थानीं पातला ॥ ५९ ॥ रायें घातलें लोटांगण ॥ दाटला अष्टभावें करून ॥ उभाठाकला कर
जोडुन ॥ करी स्तवन प्रीतीनें ॥ ६० ॥ सहजहोतां संतदर्शन ॥ पापें संहारती संपूर्ण ॥ तूं विलोकिसी
जरी कृपाकरून ॥ तरी रंक सहस्रनयन होय ॥ ६१ ॥ यावरी तो महाराज गौतम ॥ कल्मषपादा
पुसे कुशलक्षेम ॥ राज्य राष्ट्र प्रजा अमात्यक परम ॥ स्वरवें करून नांदती कीं ॥ ६२ ॥ ब्राह्मणक्ष
त्रियवैश्यशूद्र ॥ स्वधर्म आचरती कीं समग्र ॥ पशु सेवक पुत्र कलत्र ॥ समस्त सुस्वरूप आहे
तकीं ॥ ६३ ॥ राव म्हणे आपुले कृपेकरून ॥ समस्त आहेत क्षेमकल्याण ॥ परंतु आलासी वाट
तें दुरून ॥ आनंदघन दिसतोसी ॥ ६४ ॥ तुझ्या दर्शनें मज वाटे सत्वर ॥ ब्रह्महत्या दूर होईल
समग्र ॥ मग पूर्वकर्म आपुलें दुस्तर ॥ ऋषीप्रती निवेदिलें ॥ ६५ ॥ गौतम म्हणे परमपवित्र ॥
भूकैलास गोकर्णक्षेत्र ॥ तेथूनि मी आलों अपार ॥ महिमा तेथींचा न वर्णवे ॥ ६६ ॥ ओंकारस्व
पें कैलासनाथ ॥ भवानीसहित तेथें नांदत ॥ सुरअसुरकिन्नरसेवित ॥ अर्धमात्रा पीठ जें ६७
त्या गोकर्णींचें शिवदर्शन ॥ ब्रह्मादिकां दुर्लभ जाण ॥ तेथें इंदिरेसहित जनार्दन ॥ तपगहन आ
चरित ॥ ६८ ॥ कोटिसूर्यांची प्रभा ॥ मृडानीसहित शिव उभा ॥ कैवल्यगर्भींचा पूर्णगाभा ॥ ते
थिंची शोभा न वर्णवे ॥ ६९ ॥ इंद्र सनकादिक ब्रह्मपुत्र ॥ तेथें वसती अहोरात्र ॥ जेथींचे पा

षाणतरुवर॥ समग्रनिर्जर अवतरले॥ ७०॥ सत्यवतीहृदयरत्न॥ जेथेंकरीअनुष्ठान॥ वशिष्ठभृगुजमदग्न॥ गोकर्णक्षेत्रींसदावसती॥ ७१॥ पाहावयामृडानीनायक॥ मंडप घसणीहोतसेदेख॥ नारदतुंबरगायक॥ जेथेंगातीशिवलीला॥ ७२॥ गोकर्णाभोंवतेंस मग्र॥ उभेअखंडदेवांचेभार॥ मुखेंगर्जतीशिवहरहर॥ आनंदथोरहोतसे॥ ७३॥ ऋषीक रितीवेदघोष॥ अप्सरनायिकांचेंनृत्यविशेष॥ किन्नरगंधर्वगायकसुरस॥ तोषवितीमहेशा तें॥ ७४॥ तेंअतिउत्तमस्थान॥ तेजोमयप्रकाशगहन॥ नानावृक्षलागलेसघन॥ कैलासभु वनप्रत्यक्ष॥ ७५॥ शुभ्रसिंहासनलखलखित॥ चारीद्वारेंमणिमयखचित॥ ऐरावतारूढअ मरनाथ॥ पूर्वद्वारींतिष्ठतसे॥ ७६॥ दक्षिणेरक्षीसूर्यनंदन॥ पश्चिमेसीवारुणीरमण॥ उत्तरेसी वैश्रवण॥ प्राणमित्रशिवाचा॥ ७७॥ कर्पूरगौरभवानीसहित॥ धवधवीततेजेंविराजित॥ भू कैलाससाक्षांत॥ माहेरसंतसाधकांचें॥ ७८॥ त्यामूर्तिचिंकरावेंध्यान॥ त्याभोंवतेंमहासिद्धी- चेंपूजन॥ त्याभोंवतेंकात्यायनीआवरण॥ अष्टभैरवपूजिजे॥ ७९॥ द्वादशमित्रएकादशरु- द्र॥ तेथेंचवसतीअहोरात्र॥ अष्टवसूदिक्पालसमग्र॥ जोडोनिकरउभेतेथें॥ ८०॥ अष्टसिद्धी नवनिधीकरजोडोनी॥ अखंडआराधितीपिनाकपाणी॥ रायासीह्मणेगौतममुनी॥ मीहीवस तोंसदातेथें॥ ८१॥ वरकडक्षेत्रींलक्षवरुषेंजाण॥ तपआचरतांनिर्वाण॥ गोकर्णीएकदिन॥

होयप्रसन्नसदाशिव ॥ ८२ ॥ अमावास्यासंक्रांतीसोमवार ॥ प्रदोषपर्वकाळशिववासर ॥ समुद्रस्नानकरितांसमग्र ॥ फळहोयसकळतीर्थांचें ॥ ८३ ॥ रावणाकुंभकर्णबिभीषणा ॥ त्यांहीं पूर्वीकेलेंतेथेंअनुष्ठान ॥ तेंनिर्वाणलिंगदशाननेंजाण ॥ कैलासाहूनिआणिलें ॥ ८४ ॥ गणेशेंस्थापिलेंतेंलिंग ॥ ऋषीह्मणतीसूताते कथासांग ॥ ऐकावयालीलास्फुरंग ॥ श्रवणें वाटपाहती ॥ ८५ ॥ यावरीसूतवक्तानिपुण ॥ रावणमातेसीकैकसीअसेअभिधान ॥ तीनित्यलिंगपूजनावीणजाण ॥ उदकप्राशननकरीच ॥ ८६ ॥ पंचधान्याचेंपिष्टकरून ॥ लिंगकरीकामनाधरून ॥ व्हावेंरावणाचेंकल्याण ॥ जयसंपूर्णप्राप्तव्हावा ॥ ८७ ॥ शक्रेंतिचेंलिंग नेउन ॥ समुद्रींटाकिलेंद्वेषेंकरून ॥ त्यालागींरात्रदिन ॥ रावणमाताअन्ननघे ॥ ८८ ॥ रावणह्मणे मातेलागुन ॥ मीमुख्यआत्मलिंगआणितोंजाउन ॥ कैलासाप्रतिद्विपंचवदन ॥ जाताझालासाक्षेपें ॥ ८९ ॥ तपआचरलादारुण ॥ जोचतुःषष्टिकळाप्रवीण ॥ जेणेंवेदांचींखंडेंकरून ॥ सारासार निवडिलें ॥ ९० ॥ चतुर्दशविद्यापारंगत ॥ शिवासीआवडेअत्यंत ॥ दशमुखेंगायनअद्भुत ॥ केलेंत्याणेंस्वामीपुढें ॥ ९१ ॥ आपुलेंशिरछेदूनिस्वहस्तें ॥ शिरांच्यातांतीकरूनस्वरयुक्त ॥ दशमुखगातांप्रेमभरित ॥ उमानाथसंतोषेजेणें ॥ ९२ ॥ रागउपरागभार्यासहित ॥ मूर्छनाशरीरकंपित ॥ सप्तस्वरतालसंगीत ॥ शास्त्रप्रमाणगातसे ॥ ९३ ॥ गद्यपद्यरचनानानाकळा ॥

गीतप्रबंधअखंडनाममाळा॥गातांप्रीतीनेंशिवलीला॥शंभूतोषलाअद्भुत॥९४॥ह्मणेप्र-
सन्नझालोंदशमुखा॥इच्छितमागतुजप्रियजेंकां॥दशकंठह्मणेकामांतका॥आ-
त्मलिंगमजदेंई॥९५॥यात्रिभुवनांतजेंसुंदर॥ऐसीललनादेईंसुकुमार॥ऐकोनिसंतोषला
कर्पूरगौर॥भोळाउदारचक्रवर्ती॥९६॥कोटिचंद्रसूर्यांचीप्रभापूर्ण॥ऐसेंलिंगकाढिलेंहृद
यांतुन॥कींब्रह्मानंदरससमुरोन॥दिव्यलिंगवोतिलें॥९७॥सहस्त्रबालसूर्यनपावतीसरी॥ऐ
सीप्रभापडलीदशदिशांतरीं॥दिधलेंरावणाचेकरीं॥जेंअतर्क्यब्रह्मादिकां॥९८॥जेंमुनि
जनाचेंध्येयध्यान॥जेंसनकादिकाचेंदेवतार्चन॥वेदशास्त्रपुराण॥दिव्यलिंगवर्णिती॥
९९॥जेंत्रिगुणातीतपरब्रह्म॥जेंअजअजितअनाम॥सच्चिदानंदनिर्वाणधाम॥योगीआ
रामपावतीजेथें॥१००॥अनंतब्रह्मांडेंविचित्रें॥जेणेंरचिलीं इच्छामात्रें॥ज्याकारणेंभांड
तीवेदशास्त्रें॥तेंदिव्यलिंगपुरातन॥१॥तेंलिंगरावणेंहातीं घेउन॥ह्मणेहेत्रिलोचनत्रि
दोषशमन॥लावण्यसागरींचेंनिधान॥त्रिभुवनसुंदरललनादे॥२॥जीअपर्णेचीअपर
प्रतिमा॥ऐसीदेईंमजसर्वोत्तमा॥सच्चिदानंदापूर्णब्रह्मा॥नामानामातीततूं॥३॥शिवह्म
णेइचाप्रतिमाविशेष॥निर्मूंनशकेविधीश॥भोळाचक्रवर्तीमहेश॥ह्मणेहेचिनेईंअपर्णातूं
४॥रावणेंअवश्यह्मणोनी॥स्कंधींघेतलीस्कंदजननी॥दिव्यलिंगहातींघेउनी॥लंकानाथचालि

ला॥५॥दक्षिणपंथेंजातांसत्वर॥गजबजिलेसकळसुरवर॥गजाननस्कंदवीरभद्र॥नंदिके
श्वरतळमळती॥६॥ह्मणतीहेसदाशिवत्रिनयन॥हेंकेसेंतुझेंउदारपण॥भवानीबैसलासी
देउन॥पंचवदनहांसतसे॥७॥ह्मणोतियेचाकैवारीवैकुंठनाथ॥तोधांवेलआतांस्नेहभरित॥
इकडेभवानीस्तवनकरित॥हेपद्मजतातधांववेगीं॥८॥वारिजनयनइंदिरावरा॥निगमागम
वंद्यासुहास्यवक्त्रा॥हेनीलपयोधरगात्रा॥धांववेगींसोडवीमज॥९॥हेमधुकैटभनरकसुर
भंजना॥हेदशावतारधरापीतवसना॥हेमदनांतकमानसरंजना॥हेजनार्दनाजगद्गुरो १०
हेकोटिमनोजतातश्रीधर॥असुरमर्दनपरमउदार॥ऐसेंस्तवनऐकतांसर्वेश्वर॥विप्ररूपेंआ
डवाआला॥११॥ह्मणेधन्यधन्यहेपंचवदना॥कोठेंमेळविलीऐसीललना॥दशमुखह्मणे
हेअपर्णा॥सदाशिवेंदीधली॥१२॥विप्रह्मणेखालींउतरून॥न्याहाळूनपाहेंइचेंवदन॥
रावणपाहेतंवतेकुलक्षण॥अत्यंतकुरूपदेखिली॥१३॥भवयांसआठीअमंगळपूर्ण॥वृद्ध
गालबैसलेदंतहीन॥गदगदांविप्रहांसेदेखोन॥टाकोनिरावणचालिला॥१४॥मगरमाधवें
तयेस्थळीं॥स्थापिलीमाताभद्रकाळी॥इकडेअसुरशिवाजवळी॥ह्मणेस्त्रीअमंगळकैसी
दीधली॥१५॥शिवह्मणेसत्यवचन॥तीतुजनावडेपेकोणाळिणा॥अनंतब्रह्मांडेंदावुन॥
सवेंचिलपवीलतत्वतां॥१६॥मगश्रीधरेंआंगींचीमळीकाढून॥स्वहस्तेंनिर्मिलीरूपसंपन्न॥

मयासुराचेउदरींजाण॥ उत्पन्नझालीतेचपैं॥१७॥तिच्यास्वरूपाचीप्रती॥नाहींनाहींत्रिज- गतीं॥अंगाच्यासुवासेंधांवती॥काद्रवेयचक्रेंप्रीतीनें॥१८॥तिचेंनाममंदोदरी॥जीचीप्रति मानाहींउर्वीवरी॥विंशतिनेत्राचेचत्वरीं॥पट्टमहिषीपतिव्रता॥१९॥मयासुरकरीलकन्यादान ॥वरीएकशक्तीदेईलआंदण॥सप्तकोटीमंत्रांचेंगहन॥सामर्थ्यअसेजियेमाजीं॥२०॥तेनि- र्वाणसांगातीणशक्ती॥तुजप्राप्तहोईललंकापती॥महाशत्रूवरीनिर्वाणींतीं॥प्रेरावीत्वांस त्यपैं॥२१॥ऐसेंऐकतांचिरावण॥परतलालिंगघेउन॥पूर्वस्थळासीआलाजाण॥तोंगजान नगाईराखी॥२२॥गजाननाचेंस्तवन॥देवकरितीकरजोडून॥ह्मणतीदिव्यलिंगसोडवून॥ स्थापीअक्षयगणपती॥२३॥ऐसादेवींप्रार्थिलाएकदंत॥तंवरावणासीमूत्रलागलेंबहुत॥ पुढेंपाउलनघालवत॥चरफडीतमूत्रभरें॥२४॥भूमीवरीलिंगनठेवावें॥ऐसेंपूर्वींसांगी- तलेंउमाधवें॥हातींघेऊनिलघुशंकेसबसावें॥हेंहीकर्मअनुचित॥२५॥तंवतोसिद्धिबु द्धीचादाता॥विप्रवेषेंगाईराखतां॥त्यासीलंकानाथह्मणेतत्वतां॥लिंगहातींधरीहें॥ २६॥विप्रह्मणेलंकापती॥माझ्यागाईरानोरानींपळती॥तुझ्यामूत्रशंकेसवेळकिती॥ला गेलहेंनकळेमज॥२७॥रावणह्मणेनलगतांक्षण॥येतोंमूत्रशंकाकरून॥विप्रह्मणेतीनवे- ळांबाहीन॥नयेसीतरीलिंगटाकीनभूमीवरी॥२८॥अवश्यह्मणेलंकापती॥लिंगदेतविप्रा-

च्याहातीं॥ दूरजाऊनएकांतक्षिती॥ लघुशंकेसबैसला॥ २९॥ अगाधगजमुखाचेंचरित्र॥ जो साक्षातअवतरलाइंदिरावर॥ शिवउपासनाकरावयापवित्र॥ झालापुत्रशंभूचा॥ ३०॥ असो रावणासीमूत्राचेपूर॥ लोटलेनसावरतीअनिवार॥ एकघटिकालोटतांइभवक्त्र॥ हांकफो डीगर्जोनी॥ ३१॥ माझ्यागाईगेल्यादुरी॥ हें आपुलेंलिंगघेईंकरीं॥ रावणनबोलेचिनि- र्धारीं॥ हस्तसंकेतेंथांबह्मणे॥ ३२॥ दुसरीघटिकाझालीपूर्ण॥ हांकफोडीगजानन॥ ऐ- श्याघटिकाझाल्यातीन॥ तथापिरावणनउठेची॥ ३३॥ जैसेंपाखंडीयाचेंकुमत॥ नस रेंचिवारितांपंडित॥ तैसेंरावणाचेंमूत्रनसरेसत्य॥ पुनःएकदंतहांकफोडी॥ ३४॥ राक्ष- साआपुलेंलिंगसांभाळीं॥ ह्मणोनिठेविलेंभूमंडळीं॥ अक्षयस्थापिलेंकदाकाळीं॥ ब्रह्मा दिकांउपडेना॥ ३५॥ पृथ्वीसहितअभंग॥ एकचिझालेंदिव्यलिंग॥ रावणधांवेसवेग॥ अशौ चअपवित्रक्रोधभरें॥ ३६॥ लिंगउपडितांडळमळीकुंभिनी॥ महाबळेंदशमुखपाहेउपडो- नी॥ परीनउपडेतयालागुनी॥ अखंडअभंगजाहलें॥ ३७॥ गुप्तझालागजानन॥ गाईपृथ्वी तजातीलपोन॥ रावणेंएकगाईचाकर्ण॥ धांवोनियांधरियेला॥ ३८॥ तोहीनउपडेतयाला गुन॥ मगतेथेंचकेलेंलिंगपूजन॥ गोकर्णमहाबळेश्वरतेथोन॥ नामजाणपडियेलें॥ ३९॥ रा वणमातातेथेंयेउन॥ तेंनित्यकरीशिवपूजन॥ आदिलिंगहेंजाणोन॥ करितीअर्चनसुरऋ

षी॥४०॥रावणकुंभकर्णबिभीषण॥तेथेंचिकरितीअनुष्ठान॥त्याच्याबळेंकरून॥देवजिं
किलेरावणें॥४१॥मयासुरमंदोदरीआणिशक्ती॥देताझालारावणाप्रती॥लक्षपुत्रनातूग
णती॥सवालक्षजयाचे॥४२॥इंद्रजितऐसापुत्र॥अष्टादशाक्षौहिणीवाद्यभार॥जेथींच्या-
अनुष्ठानेंअपार॥रावणापावलासंपत्ती॥४३॥गौतमह्मणेराजोत्तमा॥ऐसागोकर्णीचाथोरम
हिमा॥वर्णूनशकेमधवाब्रह्मा॥येणेंआह्मातेथूनिजाहलें॥४४॥मिथिलेश्वराच्यायागाकार
णें॥आह्मीयेतअसतांत्वरेनें॥एकवर्तलेंतुजकारणें॥कथातेचिसांगतों॥४५॥एकवृक्षन्य
ग्रोधविशाळ॥त्याखालींआह्मीबैसलोंसकळ॥तोंएकचांडाळीअमंगळ॥अतिअपवित्रदे
खिली॥४६॥सर्वरोगवेष्टितपूर्ण॥जन्मांधगलितकुष्ठभरलेंजाण॥किडेपडलेसर्वांगींपूर्ण
॥दुर्गंधीउठलीचहूंकडे॥४७॥रक्तपितीभरोन॥हस्तपादबोटेंगेलींझडोन॥परमकुत्सितकु
लक्षण॥कोणेंचेंअन्नउदकतियेतें॥४८॥दंतहीनकर्णहीन॥गर्भीचचितियेचेंगेलेलोचन॥कर्णना
सिकाझडोन॥किडेपडलेबुचबुचित॥४९॥अंगींचेंचर्मगेलेंझडोन॥वस्त्रपडिलेंगळोन॥
धुळींतलोळेचांडाळिण॥पापपूर्वींचेंभोगित॥५०॥तिचामरणकाळजवळआलाजाण॥व
रतेंपाहिलेंआह्मीविलोकुन॥तोंशिवेंधाडिलेंदिव्यविमान॥तियेलागींन्यावया॥५१॥दश
भुजपंचवदन॥शिवदूतबैसलेचौघेजण॥कोटिसूर्यतेजविराजमान॥प्रभाशशिसमानए

काची ॥ ५२ ॥ कोणी अग्नितेजें विराजित ॥ भाळचंद्र शोभिवंत ॥ दिव्य विमान लखलखित ॥ वाद्यें वाजती चतुर्विध ॥ ५३ ॥ अप्सरा नायिका नृत्य करिती ॥ किन्नर गंधर्व शिवलीला गाती ॥ गौतम ह्मणे ऐक नृपती ॥ मग त्यां प्रति पूसिलें ॥ ५४ ॥ हें दिव्य विमान घेउन ॥ कोणाचें करूं जातां उद्धरण ॥ ते ह्मणती तया चांडाळिणी लागुन ॥ शिवें आणविलें निजपदा ॥ ५५ ॥ मग म्यां तयांसी पूसिलें ॥ इणें पूर्वी काय तप केलें ॥ मग ते शिवदूत बोलिले ॥ पूर्वजन्मींचा वृत्तांत ॥ ५६ ॥ पूर्वी कैकय नामा ब्राह्मण ॥ त्याची कन्या सुमित्रा पूर्ण ॥ आपुल्या सौंदर्य गर्वें करून ॥ कोणा सही मानीना ॥ ५७ ॥ ही बाळपणीं विधवा झाली ॥ तारुण्य मदें स्वधर्म विसरली ॥ जारकर्म करूं लागली ॥ बापें शिकविल्या नायके ॥ ५८ ॥ तों जाहली गरोदर ॥ लोक निंदा करिती समग्र ॥ मग बापें केश धरून सत्वर ॥ बाहेर घातलें इयेसी ॥ ५९ ॥ मग हे हिंडतां देशांतर ॥ कोणी एक सभाग्य शूद्र ॥ तेणें ईतें स्त्री करून सत्वर ॥ समग्र द्रव्य वोपिलें ॥ ६० ॥ तेथें अपत्यें झालीं बहुत ॥ हे अत्यंत मद्य मांसीं रत ॥ पुष्ट जाहली बहुत ॥ घूर्णित लोचन उघडीना ॥ ६१ ॥ शूद्र घेवोनी दासी दास ॥ गेला क्षेत्रीं कृषिकर्मास ॥ हे क्षुधित आठवूनि मांसास ॥ शस्त्र घेऊनि चालिली ॥ ६२ ॥ मद्यें माजली घुघडी लोचन ॥ हा बस्त चि आहे ह्मणोन ॥ गोवत्साचें कंठ जाण ॥ पापिणी सुरी घालीतसे ॥ ६३ ॥ तें अट्टहासें आरडत ॥ गाई हुं-

बरोनिअनर्थकरित॥इणेंकंठछेदूनिगृहांत॥वत्सनेलेंत्वरेनें॥६४॥डोळेउघडूनपाहेपापि
णी॥मगगोवत्सओळखिलेंतेक्षणीं॥तेव्हांइणेंशिवशिवउच्चारुनी॥ह्मणेकरणीनकळ-
तांकेली॥६५॥मगअर्द्धवत्समांसभक्षुन॥उरलेंटाकिलेंबाहेरनेउन॥लोकांतरडविलेंपू-
र्ण॥कींगोवत्समारिलेंव्याघ्रानें॥६६॥त्यावरीहीकाळेंमृत्युपावत॥येऊनियांयमदूत॥इये
सनेलेंमारित॥बहुतजाचितनिर्दयपणें॥६७॥कुंभीपाकींघालिती॥असिपत्रवनींहिंडवि
ती॥तप्तभूमीवरीलोळविती॥स्तंभकोटाळवितीतप्तजेकां॥६८॥चित्रगुप्तासीपुसेसूर्यनंद
न॥इचेंकांहींआहेकींनाहींपुण्य॥तेह्मणतीशिवनामउच्चारुन॥गोवत्सवधइणेंकेला॥६९
मगयमेंदिधलेंलोटुन॥चांडाळयोनींतपावलीजनन॥गर्भांधकुष्ठेंव्यंगलक्षण॥विष्ठामू
त्रेंभरलीसदा॥७०॥श्वानाचेंउच्छिष्टभक्षीजाण॥तंवमायबापगेलींमरोन॥मगहींहातीं
काठीघेउन॥गांवोगावीहिंडतसे॥७१॥तोंशिवरात्रपर्वकाळलक्षुन॥गोकर्णक्षेत्राप्रतीसं
पूर्ण॥यात्राचालिलीघोषगहन॥नानाविधवाद्यांचाहोतसे॥७२॥शिवनामाचाघोषअ-
पार॥शिवभक्तकरितीवारंवार॥त्यांच्यासंगेंहेदुराचार॥चांडाळीहेचालिली॥७३॥गो
कर्णक्षेत्रागेलीहेचांडाळी॥पडलीभद्रकालीच्यादेवळाजवळी॥ह्मणेमलाअन्नद्यावेंयेवे
ळीं॥बहुतपापिणीमीआहें॥७४॥हांकफोडितहातपसरोन॥तोंप्रदक्षिणाकरितीभ-

ऋजन॥ एकबिल्वपत्रनेउन॥ तिचेह्मातींघातलें॥ ७५॥ तेंत्रिदळचांचपोनपाहत॥ मुखींघालावयाचीनाहींवस्त॥ ह्मणोनिरागेंभिरकावित॥ तेंपडतशिवलिंगावरी॥ ७६॥
शिवरात्रीसउपोषण॥ बिल्वदळेंघडलेंशिवपूजन॥ शिवभक्तासवेंजागरण॥ घडलेंसंपूर्णचांडाळीसी॥ ७७॥ शिवनामेंगर्जतीजन॥ हेहीकरितीतैसेंचशिवस्मरण॥ तीहीवडारवालींयेउन॥ पडलीआहेचांडाळी॥ ७८॥ ऐसातिचापूर्णवृत्तांत॥ गौतमेंसांगीतलासमस्त॥ मगतेदिव्यदेहपावोनिबैसत॥ शिवविमानींतेधवां॥ ७९॥ आपुलेंपूर्वकर्मआठवुन॥ करूंलागलीशिवस्मरण॥ मगशिवगणींनेउन॥ शिवपदींस्थापिली॥ ८०॥ गौतमह्मणेऐकरायासादर॥ तूंगोकर्णाप्रतीजायसत्वर॥ शिवरात्रीसपार्वतीपरमेश्वर॥ त्रिदळेंकरून्अर्चीकां॥ ८१॥ ऐसेंबोलूनगौतममुनी॥ गेलाजनकाच्यायागालागुनी॥ कल्मषपादतेचक्षणीं॥ गोकर्णक्षेत्रीपातला॥ ८२॥ शिवरात्रीसदिव्यलिंग॥ मित्रसहरायेंपूजिलेंसांग॥ अंतरींसप्रेमअनुराग॥ उमारंगसंतोषला॥ ८३॥
ब्रह्महत्येचेंपातकविशेष॥ जाऊनिरावझालानिर्दोष॥ तोंकैलासाहूनिआदिपुरुष॥ पाठवीतदिव्यविमान॥ ८४॥ विमानींबैसलेशिवगण॥ परमतेजस्वीदेदीप्यमान॥ अनंतविद्युल्लतेचेरसपिळोन॥ मूर्तीवोतिल्यावाटतें॥ ८५॥ अनंतवाद्यंएकवेळा॥ तें

णेरंगरकरंगदाटला॥ दिव्यसुमनांच्यामाळा॥ वर्षतीव रून वृंदारक॥८६॥ मित्रसहदि व्यदेहपावोन॥ झालादशभुजपंचानन॥ इंद्रचंद्रादिपदेंवोलांडुन॥ नेलामिरवतशिव पदा॥८७॥ स्वरूपतामुक्तीपावोन॥ शिवरूपींमिळालाआनंदघन॥ धन्यशिवरात्रीव्र तपावन॥ धन्यगोकर्णीशिवमंदिर॥८८॥ गौतमऋषीपरमधन्य॥ तेणेंइतिहाससांगी तलापावन॥ धन्यश्रोतेतुह्मीसज्जन॥ श्रवणींसादरबैसलां॥८९॥ मानससरोवरवेष्टि त॥ मराळजैसेविराजित॥ कींनिधानाभोंवतेसमस्त॥ साधकजैसेबैसती॥९०॥ तरीपं डिततुह्मीचतुर॥ तुमचेंअवधानदिव्यालंकार॥ देवोनिगौरवार्याधर॥ ब्रह्मानंदेंकरून नियां॥९१॥ श्रीमद्भीमातटविलासा॥ ब्रह्मानंदाआदिपुरुषा॥ श्रीधरवरदाकैलासवि लासा॥ कथारसवदवींपुढें॥९२॥ ॥ श्रीशिवलीलामृतग्रंथप्रचंड॥ स्कंदपुराण ब्रह्मोत्तरखंड॥ तेंपरिसोतसज्जनअखंड॥ तृतीयोऽध्यायगोडहा॥१९३॥ ॥ ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥ ॥श्रीरस्तु॥ ॥शुभंभवतु॥ ॥श्रीः॥ ॥

अध्याय ४ था.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥धराधरेंद्रनंदिनीमानससरोवर॥मराळउदारकर्पूरगौर॥अग-
म्यगुणअपार॥तुझेवर्णितीसर्वदा॥१॥नकळेजयाचेंमूळमध्यअवसान॥आपणचिस
र्वकर्ताकारण॥कोठेंप्रकटेलजयाचेंआगमन॥ठाईंनपडेब्रह्मादिकां॥२॥जाणोनिभक्ता
चेंमानस॥तेथेंचिप्रगटेजगन्निवास॥येचिविषयींसूतेंइतिहास॥शौनकाप्रतीसांगीतला
॥३॥किरातदेशींचाराजाविमर्शन॥परमप्रतापीशत्रुभंजन॥मृगयाकरीतहिंसकदारुण
॥मद्यमांसरतसदा॥४॥चतुर्वर्णांच्यास्त्रियाभोगित॥निर्दयअधर्मेंचवर्तत॥परीशिव
भजनींअसेरत॥विधीनेंपूजितनित्यशिवासी॥५॥त्याचेस्त्रियेचेंनावकुमुद्वती॥परम
चतुरगुणवती॥पतीप्रतीपुसेएकांतीं॥कापट्यरीतीटाकूनियां॥६॥ह्मणेंशिवव्रतेंआच
रतांबहुवस॥शिवरात्रीसोमवारप्रदोष॥गीतनृत्यस्वयेंकरितांविशेष॥शिवलीलामृ
तवर्णितां॥७॥दोषहीघडतीतुह्मापासून॥इकडेशिवभजनींसावधान॥मगतोराजा
विमर्शन॥वर्तमानसांगेपुरातनपें॥८॥मीपूर्वीपंपानामनगरीं॥सारमेयहोतोंस्कंदरी
॥तोंमाघवद्यचतुर्दशीशिवरात्री॥शिवमंदिरासमोरआलों॥९॥शिवपूजापाहिलीस
मस्त॥द्वारींउभेहोतेराजदूत॥तीहींदंडमारितांत्वरित॥सव्यपळतप्रदक्षिणाकरी॥१०
आणिकआलोंपरतोनी॥बलिपिंडप्राप्तहोईलह्मणोनी॥मागुतीदटावितांत्यांणीं॥प्र

दक्षिणाकेल्याशिवसदना ॥ ११ ॥ मागुतीबैसलोंयेउन ॥ तंवर्तीहींक्रोधेंमारिलाबाण ॥ म्याशिवलिंगपुढेंलक्षून ॥ तेथेंचिप्राणसोडिला ॥ १२ ॥ त्यापुण्यकर्मेंकरून ॥ आतांराजदेह पावलोंजाण ॥ परीश्वानाचेदुर्गुण ॥ नानादोषआचरें ॥ १३ ॥ कुमुद्वतीह्मणेतुह्मासीपूर्वज्ञा न ॥ तरीमीकोणहोत्येंसांगामजलागुन ॥ मगतोबोलेविमर्शन ॥ कपोतीहोतीसपूर्वीतूं ॥ १४ मांसपिंडनेतांमुखींधरून ॥ पाठीलागलापक्षीश्येन ॥ शिवालयासप्रदक्षिणातीन ॥ करू नबैसलीसशिखरीं ॥ १५ ॥ तूंश्रमलीसअत्यंत ॥ तुजश्येनपक्षीमारित ॥ शिवसदनासमोर शरीरपडत ॥ तीराणीसत्यजाह्लीसतूं ॥ १६ ॥ मगकुमुद्वतीह्मणेरायास ॥ तूंत्रिकाळज्ञा नीपुरुष ॥ तुह्मीआह्मीजाऊंकोण्याजन्मास ॥ सांगासमस्तवृत्तांतहा ॥ १७ ॥ यावरीतोरा वह्मणे ॥ ऐकेंमृगनेत्रेइभगमने ॥ सिंधुदेशींचानृपइंदुवदने ॥ होईन पुढीलजन्मींमी १८ तूंजयानामेंराजकन्याहोसी ॥ मजलागींराजसेवरिसी ॥ तिसरेजन्मींसौराष्ट्रावनेमेसी ॥ होईनसत्यगुणसरिते ॥ १९ ॥ तूंकलिंगकन्याहोउन ॥ मजवरिसीसत्यजाण ॥ चौथेजन्मीं गांधाररावहोऊन ॥ तूंमागधकन्याहोवूनवरिसीमज ॥ २० ॥ पांचवेजन्मींअवंतीराज ॥ द शार्हकन्यातूंपावसीमज ॥ साहावेजन्मींआनर्तपतीसहज ॥ तूंययातिकन्यागुणवती ॥ २१ ॥ सातवेजन्मींपांड्यराजाहोऊन ॥ तूंपद्मराजकन्यावसुमतीपूर्ण ॥ तेथेंमीबहुत-

ख्यातीकरून॥ शत्रुदंडीनशिवप्रतापें॥ २२॥ महाधर्मवाढवीन॥ जन्मोजन्मींशिवभज
नकरीन॥ मगत्याजन्मींपुत्रासराज्यदेऊन॥ तपासजाईनमहावना॥ २३॥ शरण्यरिघेन
अगस्तीस॥ शैवदीक्षाघेईननिर्दोष॥ शंभुवदनेतुजसमवेतकैलास॥ पदपावेननिर्धारें
२४॥ सूतम्हणेशौनकादिकांप्रती॥ तितुकेहीजन्मघेवोनितोभूपती॥ ब्रह्मवेत्ताहोऊनिअं
तीं॥ अक्षयशिवपदपावला॥ २५॥ ऐसाशिवभजनाचामहिमा॥ वर्णूंनशकेद्रुहिणसुत्रा
मा॥ वेदशास्त्रांसींसीमा॥ नकळेज्याचीवर्णावया॥ २६॥ ऐकोनिशिवगुणकीर्तन॥ सद्ग
दनहोयजयाचेंमन॥ अश्रुधारानयन॥ ज्याचेकदानवाहती॥ २७॥ धिक् त्याचेंजिणेंधि
क्कर्म॥ धिक्विद्याधिग्धर्म॥ तोवाचोनिकायअधम॥ दुरात्माव्यर्थसंसारीं॥ २८॥ ऐका
शिवभजनाचीथोरी॥ उज्जनीनामेंमहानगरी॥ रावचंद्रसेनराज्यकरी॥ न्यायनीतीक-
रोनियां॥ २९॥ ज्योतिर्लिंगमहाकाळेश्वर॥ त्याचेभजनीरतनृपवर॥ मित्रएकनामम
णिभद्र॥ प्राणसखारायाचा॥ ३०॥ मित्रचतुरआणिपवित्र॥ देशिकसर्वज्ञदयासागर
॥ शिष्यभाविकआणिउदार॥ पूर्वसुकृतेंप्राप्तहोय॥ ३१॥ गृहिणीसुंदरआणिपतिव्र-
ता॥ पुत्रभक्तआणिसभाग्यता॥ व्युत्पन्नआणिसुरसवक्ता॥ होयविशेषसुकृतें॥ ३२॥

दिव्यहिराआणिपरिस॥ मुक्ताफळसुटाळसुरस॥ पिताज्ञानीगुरुतोचिविशेष॥ हेंअपूर्वत्रि-

भुवनीं॥३३॥ऐसातोरावचंद्रसेन॥मित्रमणिभद्र अतिसुजाण॥तेणेंएकमणिदिधलाआ
णोन॥चंडकिरणदूसरा॥३४॥अष्टधातूंचाहोतांस्पर्श॥होयचामीकरबावनकस॥सर्पव्या
घ्रतस्करवास॥राष्ट्रांतनसेत्याकरितां॥३५॥त्यामण्याचेंहोतांदर्शन॥सर्वरोगजातीभ-
स्महोउन॥दुर्भिक्षशोकअवर्षण॥दरिद्रनाहींनगरांत॥३६॥तोकंठींबांधितांप्रकाश
वंत॥रावदिसेजैसापुरुहूत॥समरांगणींजयअद्भुत॥नयेअपयशकालत्रयीं॥३७॥जे
करावयायेतीवैर॥तेआपणचिहोतीप्राणमित्र॥आयुरारोग्यऐश्वर्यअपार॥चढतचालि
लेंनृपाचें॥३८॥भूपतोसर्वगुणेंवरिष्ठ॥कींशिवभजनीगंगेचालोट॥कींविवेकभावरत्नाचा
मुगुट॥समुद्रसुभटचातुर्याचा॥३९॥कींवैराग्यसरोवरींचामराळ॥कींशांतिउद्यानींचातप
स्वीनिर्मळ॥कींज्ञानामृताचाविशाळ॥कूपचिकायउचंबळला॥४०॥ऐश्वर्यवाढतांप्रबळ
॥द्वेषकरितीपृथ्वीचेभूपाळ॥मणीमागोंपाठवितीसकळ॥स्पर्द्धाबळेंवाढविती॥४१॥
बहुतांसीअसूयजाहलें॥अवनीचेभूभुजएकवटले॥अपारदळघेवोनिआले॥वेढि
लेंनगररायाचें॥४२॥इंदिरावरकमलदलनयन॥त्याचेकंठींकौस्तुभजाण॥कींमृडानीव
रमौळींरोहिणीरमण॥प्रकाशघनमणीतैसा॥४३॥तोमणीआह्मांसीदेत्वरित॥ह्मणो-
निनृपांनीपाठविलेदूत॥मगरावविचारीमनांत॥कैसाअनर्थवोडवला॥४४॥थोरवस्तूचें-

संग्रहण ॥ तेंचि अनर्थासी कारण ॥ ज्याकारणें जें भूषण ॥ तेंचि दूषणरूप होय ॥ ४५ ॥ अति रूप अति धन ॥ अति विद्या अति प्रीति पूर्ण ॥ अति भोग अति दूषण ॥ विघ्नासी कारण तें चि हो य ॥ ४६ ॥ ऐसें बोले रावचंद्रसेन ॥ मणी जरी द्यावा यांलागुन ॥ तरी जाईल क्षात्रपण ॥ युद्ध दारुण न करवे ॥ ४७ ॥ आतां स्वामी महाकाळेश्वर ॥ करुणासिंधु कर्पूरगौर ॥ जो दीनरक्षण जगदोद्धार ॥ वज्रपंजर भक्तांसी ॥ ४८ ॥ त्यासी शरण जाऊं ये अवसरीं ॥ जो भक्तकाज कैवा री ॥ जो त्रिपुरांतक हिमनगराजकुमारी ॥ प्राणवल्लभ जगदात्मा ॥ ४९ ॥ पूजासामग्री सिद्ध करून ॥ शिवमंदिरीं बैसला जाउन ॥ सकळ चिंता सोडोन ॥ विधियुक्त पूजन आरंभिलें ॥ ५० ॥ बाहेर सेना घेऊनि प्रधान ॥ युद्ध करिती शिवस्मरून ॥ महायंत्रांचे नगरावरून ॥ मा रहोती अनिवार ॥ ५१ ॥ सर्व चिंता सोडोनि चंद्रसेन ॥ चंद्रचूड आराधिला प्रीती करून ॥ क रीश्रौतमिश्रित त्र्यंबकपूजन ॥ मानसध्यान यथाविधी ॥ ५२ ॥ बाहेर झुंझती पृथ्वीचे भूपा ळ ॥ परि चिंतारहित भूपती प्रेमळ ॥ देवद्वारीं वाद्यांचा कल्होळ ॥ चतुर्विध वाद्यें वाजताती ॥ ५३ ॥ राव करित महापूजन ॥ पौरजन विलोकिती मिळोन ॥ त्यांत एक गोपगृहिणी पतिही न ॥ कुमार कडियेये घेऊन पातली ॥ ५४ ॥ साहावर्षांचा बाळ ॥ राजा पूजा करितां पाहे सकळ ॥ निरखोनियां वाढवेळ ॥ गोपगृहिणी आली घरा ॥ ५५ ॥ कुमार कडेखालता उतरोन ॥ आ

पणाकरीगृहीकारण ॥ सेजारींउद्वसतृणसदन ॥ बाळजाऊनिबैसलातेथें ॥ ५६ ॥ लिंगाकृ
तीपाषाणपाहुन ॥ मृत्तिकेचीवेदिकाकरून ॥ दिव्यशिवप्रतिमामांडुन ॥ करीस्थापनप्री
तीनें ॥ ५७ ॥ कोणीदुजेंनाहींतेथ ॥ लघुपाषाणआणूनत्वरित ॥ पद्मासनींपूजायथार्थ ॥ पा
षाणचिवाहेप्रीतीनें ॥ ५८ ॥ राजपूजामनांतआठवून ॥ पदार्थमात्राविषयींवाहेपाषाण ॥
धूपदीपनैवेद्यपूर्ण ॥ तेणेंचिकरूनकरीतसे ॥ ५९ ॥ आर्द्रतृणपुष्पसुवासहीन ॥ तेंचिवाहे-
आवडीकरून ॥ नाहींठाउकेंमंत्रध्यानआसन ॥ प्रेमभावेंपूजीतसे ॥ ६० ॥ परिमळद्रव्यें के-
चीं जवळी ॥ शिवावरीमृत्तिकाचउधळी ॥ मृत्तिकाचिघेऊनिकरकमळीं ॥ पुष्पांजलीसमर्पि
ता ॥ ६१ ॥ एवंरायाऐसेंकेलेंपूजन ॥ मगमानसपूजाकरजोडोन ॥ ध्यानकरीनेत्रझांकुन
॥ शंकरींमनदृढजडलें ॥ ६२ ॥ मातेनेंस्वयंपाककरून ॥ येबाकरींपुत्राभोजन ॥ बहुवेळां
हांकफोडोन ॥ पाचारितांनेदीप्रत्युत्तर ॥ ६३ ॥ ह्मणोनिबाहेरयेवोनिपाहे ॥ तंवशून्यगृ
हीं बैसलाआहे ॥ ह्मणेअर्भकामांडिलेंकाय ॥ चालभोजनाझडकरी ॥ ६४ ॥ परीनेदीप्र
त्युत्तर ॥ मातेनेंक्रोधेंकरूनिसत्वर ॥ त्याचेंलिंगआणिपूजासमग्र ॥ निरखूनियांझुगा
रिली ॥ ६५ ॥ चालभोजनात्वरित ॥ ह्मणोनिहस्तधरूनिवोढित ॥ बाळनेत्रउघडोनिपाहत
॥ तंवशिवपूजाविदारिली ॥ ६६ ॥ अहाशिवशिवह्मणोन ॥ घेतवक्षस्थळबडवून ॥ दुःखेंपड-

लामूर्च्छायेउन॥ ह्मणे प्राण देईन मी आतां॥ ६७॥ गालिप्रदानें देउन॥ माता जाऊनि करी भो
जन॥ जीर्णवस्त्र पांघरून॥ तृणसेजे पहुडली॥ ६८॥ इकडे पूजा भंगिली ह्मणोन॥ बाळ रडे
शिवनाम घेउन॥ तंव तो दयाळ उमारमण॥ अद्भुत नवल तेणें केलें॥ ६९॥ तृणगृह होतें जें जं
र्जर॥ जाहलें रत्नखचित शिवमंदिर॥ हिऱ्यांचे स्तंभ वरी शिखर॥ नाना रत्नांचे कळस झळ
कती॥ ७०॥ चारी द्वारें रत्नखचित॥ मध्यें मणिमय दिव्य लिंग विराजित॥ चंद्रप्रभे हूनि-
अमित॥ प्रभा ज्योतिर्लिंगाची॥ ७१॥ नेत्र उघडोनि बाळ पाहत॥ तंव राजोपचार पूजा दि
सत॥ सिद्ध करूनि ठेविली समस्त॥ बाळ नाचत ब्रह्मानंदें॥ ७२॥ यथासांग महापूजन
॥ बाळें केलें प्रीती करोन॥ षोडशोपचार पूजा समर्पून॥ पुष्पांजळी वाहतसे॥ ७३॥ शिव
नामावळी उच्चारित॥ बाळ कीर्तन रंगें नाचत॥ शिव ह्मणे मागत्वरित॥ प्रसन्न जाहलों
बाळका रे॥ ७४॥ बाळक ह्मणे ते वेळीं॥ मम मातेनें तुझी पूजा भंगिली॥ तो अन्याय पोटांत
घालीं॥ चंद्रमौळी अवश्य ह्मणे॥ ७५॥ मातेसी दर्शना आणितो येथ॥ ह्मणोनि गेला आपु-
ल्या गृहांत॥ तंव तें देखिलें रत्नखचित॥ माता निद्रिस्थ दिव्य मंचकीं॥ ७६॥ पहिलें स्वरू
प पालटोन॥ जाहली ते नारी पद्मिण॥ सर्वालंकारें करोन॥ शोभायमान पहुडली॥ ७७॥ ती
स बाळकें जागें करून॥ ह्मणे चाल घेईं शिवदर्शन॥ तंव ते पाहे चहूंकडे विलोकुन॥ अद्भुतक

रणीशिवाची॥७८॥हृदयींधरूनिदृढबाळ॥शिवालयाआलीतत्काळ॥ह्मणेधन्यतूंशिव
दयाळ॥धन्यबाळभक्तहा॥७९॥गोपदारागेलीराजगृहाधांवोन॥चंद्रसेनासांगेवर्तमा-
न॥राववेगेंआलाप्रीतीकरून॥धरीचरणबाळकाचे॥८०॥शंकराचीअद्भुतकरणी॥राव
आश्चर्यकरूनपाहेनयनी॥नागरीकजनाच्याक्षौणी॥धांवतीबाळपाहावया॥८१॥दि
गंतरीगाजलीहांकबहुत॥बाळकासीपावलाउमानाथ॥अवंतीनगरायेतीधांवत॥ज
नअपारपहावया॥८२॥चंद्रसेनरायाप्रती॥नृपअवनीचेसांगोनपाठविती॥धन्यधन्य
तुझीभक्ती॥गिरिजावरप्रसन्नतूतें॥८३॥आह्मीटाकोनिद्वेषदुर्वासना॥तुझ्याभेटीस
येऊंचंद्रसेना॥तोबाळपाहूंनयना॥कैलासराणाप्रसन्नज्यासी॥८४॥ऐसेंऐकतांचंद्रसे
ना॥प्रधानासमवेतबाहेरयेऊन॥सकळरायांसभेटोन॥आलामिरवतघेउनी॥८५॥
अवंतीनगरींचीरचना॥पाहतांआश्चर्यवाटेमना॥सप्तपुरींतश्रेष्ठजाणा॥उज्जनीनाम-
तियेचें॥८६॥राजेसकळकरजोडोना॥शिवमंदिरापुढेंघालितीलोटांगण॥त्याबाळासीवंदू
न॥आश्चर्यकरितीसर्वही॥८७॥ह्मणतीजेंशिवप्रसन्न॥तैंतृणकुटीहोयसुवर्णसदन॥शत्रु
तेपूर्णमित्रहोउन॥वोळंगतीसर्वस्वें॥८८॥गृहींच्यादासीसिद्धीहोउन॥नमागतांपुरवितीइ-
च्छिलेंपूर्ण॥अंगणीचेद्रुमकल्पतरूहोऊन॥कल्पिलेंफळदेतीतें॥८९॥मुकाहोईलपंडित॥

पंगुळपवनापुढें धांवत ॥ जन्मांध रत्नें पारखित ॥ मूढ अत्यंत होय वक्ता ॥ ९० ॥ रंक म्हणं गाभाग्य परम ॥ तो चि होईल सार्वभौम ॥ न करितां सायास दुर्गम ॥ चिंतामणी येत हाता ॥ ९१ ॥ त्रिभुवनभरी कीर्ती होय ॥ राजे समग्र वंदिती पाय ॥ जेथें जेथें खणू जाय ॥ तेथें तेथें निधानें सांपडती ॥ ९२ ॥ अभ्यास न करितां बहु वस ॥ सांपडे वेदाचा सारांश ॥ सकळ कळा येती हातास ॥ उमाविलास भेटे जेव्हां ॥ ९३ ॥ गोपती म्हणे गोरक्षक बाळा ॥ त्यासी गोवाहन प्रसन्न झाला ॥ गोविप्रप्रतिपाळीं स्नेह झाला ॥ धन्य नृपराज चंद्रसेन ॥ ९४ ॥ यात्रा दाटली बहुत ॥ सर्व राजे आश्चर्य करित ॥ तों तेथें प्रगटला हनुमंत ॥ वायुसुत अंजनीप्रिय जो ॥ ९५ ॥ जो राघवचरणारविंदभ्रमर ॥ भूगर्भरत्नमानससंतापहर ॥ वृत्रारिशत्रुजनकनगर ॥ दहन मदनदमन जो ॥ ९६ ॥ द्रोणाचळउत्पाटण ॥ ऊर्मिलाजीवनप्राणरक्षण ॥ ध्वजस्तंभीं बैसोन ॥ पाळी तृतीयनंदनपृथेचा ॥ ९७ ॥ ऐसा प्रकटतां मारुती ॥ समस्त क्षोणीपाळ चरणीं लागती ॥ राघवप्रियकर बाळाप्रती ॥ हृदयीं धरून उपदेशी ॥ ९८ ॥ शिवपंचाक्षरी मंत्र ॥ उपदेशित साक्षात रुद्र ॥ न्यासमातृकाध्यानप्रकार ॥ प्रदोष सोमवार व्रत सांगे ॥ ९९ ॥ हनुमंतें मस्तकीं ठेविला हात ॥ जाहला चतुर्दशविद्यावंत ॥ चतुःषष्टि कळा आकळित ॥ जैसा आमलक हस्तकीं ॥ १०० ॥ त्याचें नाम श्रीकर ॥ ठेविता झाला वायुकुमर ॥ सकळ राव करिती जयजयकार ॥ पुष्पें सुरवर वर्षती ॥ १ ॥

यावरी अंजिनीहृदयाब्जमिलिंद ॥ श्रीकरासह्मणेंतुजह्मोआनंद ॥ तुझे आठवेपिढीसनंद ॥
जन्मेलगोपराजगोकुळीं ॥ २ ॥ त्याचापुत्रपीतवसन ॥ होईलश्रीकृष्णकंसदमन ॥ शिशु-
पाळांतककौरवमर्दन ॥ पांडवपालकगोविंद ॥ ३ ॥ श्रीहरीच्याअनंतअवतारपंक्ती ॥ मा
गेंझाल्यापुढेंहीहोती ॥ जेवींजपमाळेचेमणीपरतोनियेती ॥ अवतारस्थितीतैसीच
॥ ४ ॥ कींसंवत्सरमासतिथिवार ॥ तेचपरततीवारंवार ॥ तैसाअवतारधरीश्रीधर ॥ श्रीक
रासत्यजाणपां ॥ ५ ॥ ऐसेंहरिकुळभूषणबोलोन ॥ पावलातेथेंचिअंतर्धान ॥ सर्वभूभु
जह्मणतीधन्यधन्य ॥ सभाग्यपणश्रीकराचें ॥ ६ ॥ ज्याचाश्रीगुरुहनुमंत ॥ त्यासीकाय-
न्यूनपदार्थ ॥ श्रीकरचंद्रसेननृपनाथ ॥ बोळवीतसर्वभूपांतें ॥ ७ ॥ वस्त्रेंभूषणेंदेऊनी ॥ बो
ळविलेपावलेस्वस्थानीं ॥ मगसोमवारप्रदोषप्रीतीकरूनी ॥ श्रीकरचंद्रसेनआचरती ॥ ८ ॥
शिवरात्रिउत्साहकरिती ॥ याचकांचेमनोरथपुरविती ॥ शिवलीलामृतश्रवणकरिती ॥ अं
तीशिवपदाप्रतीपावले ॥ ९ ॥ हाअध्यायकरितांपठण ॥ संततीसंपत्तीआयुष्यवर्द्धन ॥ शि
वार्चनींरतज्यांचेंमन ॥ विघ्नेंभीतीतयांसी ॥ १० ॥ शिवलीलामृतग्रंथवासरमणी ॥ देखो-
निविकासतीसज्जनकमळिणी ॥ शिवशिवचक्रवाकेंदोनी ॥ ऐक्यायेतीप्रीतीनें ॥ ११
निंदकदुर्जनअभक्त ॥ तेआंधारीलपतीदिवाभीत ॥ शिवनिंदकांसीवैकुंठनाथ ॥ महानर

कांतनेवोनिघाली॥१२॥विष्णुनिंदकजेअपवित्र॥त्यांसीकुंभीपाकींघालीत्रिनेत्र॥एवंहरिहरनिंदकांसीसूर्यपुत्र॥नानाप्रकारेंजाचकरी॥१३॥ब्रह्मानंदायतिवर्या॥श्रीभक्तकैलासाचलनिवासिया॥श्रीधरवरदामृडानीप्रिया॥तुझीलीलावदवीतूं॥१४॥शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड॥स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड॥परिसोतसज्जनअखंड॥चतुर्थोऽध्यायगोडहा॥११५॥ ॥श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥ ॥शुभंभवतु॥ ॥

अध्याय ५ वा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥सदाशिवअक्षरेंचारी॥सदाउच्चारीज्याचीवैखरी॥जोनित्यशिवार्चनकरी॥तोउद्धरीबहुतांजीवां॥१॥बहुतप्रायश्चित्तांचेनिर्धार॥शास्त्रवक्तेकरितीविचार॥परीजेशिवनामेंशुद्धसाचार॥कासयाइतरसाधनें॥२॥नामाचामहिमापरमाद्भुत॥त्यावरीप्रदोषव्रतआचरत॥त्यासीसर्वसिद्धीप्राप्तहोत॥सत्यसत्यत्रिवाचा॥३॥तुष्टीपुष्टीधृतीआयुष्यवर्द्धन॥संततीसंपत्तीदिव्यज्ञान॥पाहिजेतिहींप्रदोषव्रतपूर्ण॥यथासांगकरावें॥४॥प्रदोषव्रतभावेंआचरतां॥याजन्मींप्रचीतपाहावीतत्वतां॥दरिद्रआणिमहद्व्यता॥निःशेषपळतीषण्मासांत॥५॥एकसंवत्सरेंहोयज्ञान॥द्वादशवर्षेंमहद्भाग्यपूर्ण॥हेंजोअसत्यमानीलव्यासवचन॥त्यासीबंधनकल्पांतवरी॥६॥त्याचागुरुलटिकाचजाण॥त्याचीदांभिकभक्तीलटिकेंज्ञान॥उमावल्लभचरणींज्याचेंमन॥त्याहूनपावनकोणीनाहीं॥७॥मृत्युगंडांतरेंदारुण॥प्रदोषव्रतेंजायनिरसोन॥येविषयींइतिहासजाण॥सूतसांगेशौनका॥८॥विदर्भदेशींचाभूभुज॥सत्यरथनामेंतेजःपुंज॥सर्वधर्मरतपराक्रमीसहज॥बंदीजनवर्णितीसदा॥९॥बहुतदिवसराज्यकरित॥परीशिवभजनींनाहींरत॥त्यावरीशाल्वदेशींचानृपनाथ॥बळेंआलाचालूनियां॥१०॥आणीकत्याचेआप्त॥क्षोणीपालसाह्यझालेबहुत॥सप्तदिवसपर्यंत॥युद्धअद्भुतझालें॥११॥हाएकलातेबहुत,

समरभूमीसीसत्यरथ॥धारातीर्थींपावलामृत्य॥शत्रुनगरांतप्रवेशले॥१२॥राजपत्नीग
रोदररजस॥मासझालेनवमास॥एकलीचपायींपळतांवनास॥थोरअनर्थवोडवला॥
१३॥परमसकुमारलावण्यहरिणी॥कंटकसरांदेरुततीचरणीं॥मूर्च्छनायेऊनिपडेधर
णी॥उठोनिपाहेमागेंपुढें॥१४॥शत्रुधरतीलअकस्मात॥ह्मणोनिपुढतीउठोनिपळत॥
किंवातेविद्युल्लताफिरत॥अवनीवरीवाटतसे॥१५॥वस्त्रेंअलंकारमंडित॥ह्रियांऐसे
दंतझळकत॥जिचामुखेंदुदेखतां रतिकांत॥तन्मयहोवोनिनृत्यकरी॥१६॥पाहाकर्माची
गतीगहन॥जिच्याअंगुष्ठींनपडेसूर्यकिरण॥तेगरोदरहिंडेविपिन॥मृगनेत्रीगजगामि
नी॥१७॥वनींहिंडेमहासती॥जेंविनैषधरायाचीदमयंती॥कींभिल्लीरूपेंहैमवती॥दुस्त
रवनींतैसीहिंडे॥१८॥कर्मनदीच्याप्रवाहींजाण॥पडिलीतीसकाढीलकोण॥असोएका
वृक्षाखालीयेउन॥परमव्याकुळपडियेली॥१९॥शतांचींशतेंदासी॥वोळंगतीसदैवजियें
पासीं॥इंदुमतीनामतियेसी॥तेभूमीवरीलोळत॥२०॥चहूंकडेपाहेदीनवदनी॥जिव्हा-
मुखवाळलेंनमिळेपाणी॥तोंप्रसूतझालीतेचिक्षणीं॥दिव्यपुत्रजन्मला॥२१॥तृषेनेंतळ
मळीअत्यंत॥कोणउदककदेईलतेथ॥बाळटाकूनउठतबसत॥गेलीएक्यासरोवरा॥२२॥उद
कांतप्रवेशलीतेचक्षणीं॥अंजुळीभरोनिघेतलेंपाणी॥तंवग्राहेंनेलीओढोनी॥विदारूनिभ

क्षिली ॥ २३ ॥ घोरकर्माचें विंदान ॥ वनीं एकदा रडे राजनंदन ॥ तंव उमा नामक विप्रपत्नी जाण ॥ विगतधवा पातली ॥ २४ ॥ माता पिता बंधु पाहीं ॥ तियेलागीं कोणी नाहीं ॥ एक वर्षाचा पुत्र ती सही ॥ कडिये घेवोनि आली तेथें ॥ २५ ॥ तोंनाहीं केलें नालछेदन ॥ ऐसें बाळ उमा देखोन ॥ ह्मणे आहा ऐसें पुत्ररत्न ॥ कोणीं टाकिलें दुस्तर वनीं ॥ २६ ॥ ह्मणे कोण जाति कोण वर्ण ॥ मी कैसें नेऊं उचलून ॥ जावें जरी टाकून ॥ वृकव्याघ्र भक्षिती लकीं ॥ २७ ॥ स्तनीं दाटूनि फुटला पान्हा ॥ नेत्रीं ढळती अश्रुजीवना ॥ बाळ पुढें घेऊनि ते ललना ॥ मुखकमळीं स्तन लावी ॥ २८ ॥ संशय समुद्रीं पडली वेल्हाळ ॥ ह्मणे नेऊं कोण कोण बाळ ॥ तंव तो कृपाळू पयःफेनधवल ॥ यतिरूप धरूनि पातला ॥ २९ ॥ उमेलागीं ह्मणे त्रिपुरारी ॥ बाळ नेईं संशय न धरीं ॥ महद्भाग्य तुझें सुंदरी ॥ क्षत्रियराजपुत्र तुज सांपडला ॥ ३० ॥ कोणासी न सांगें हे मात ॥ समान पाळीं दोघे सुत ॥ भणगासी परीस होय प्राप्त ॥ तैसें तुज झालें ॥ ३१ ॥ अकस्मात निधी जोडत ॥ कीं चिंतामणी पुढें येऊनि पडत ॥ कीं मृताच्या मुखांत ॥ पडे अमृत पूर्वदत्तें ॥ ३२ ॥ ऐसें बोलोनि त्रिपुरारी ॥ गुप्त झाला ते अवसरीं ॥ मग ते दोघे पुत्र घेवोनि ते नारी ॥ देशग्रामांतरीं हिंडत ॥ ३३ ॥ ब्रह्मपुत्राचें नाम शुचिव्रत ॥ राजपुत्राचें नाम ठेविलें धर्मगुप्त ॥ घरोघरीं भिक्षा मागत ॥ कडियेखांदीं घेऊनियां ॥ ३४ ॥ लोक पुसत उमा सांगत ॥ माझेचि पोटींचे दोघे सुत ॥ ऐसी हिंडत हिंडत ॥

एकचक्रनगराप्रतीपातली ॥ ३५ ॥ घरोघरीं भिक्षामागत ॥ तों शिवालय देखिलें अकस्मात ॥ आंत द्विजदाटले बहुत ॥ शांडिल्य त्यांत मुख्य ऋषी ॥ ३६ ॥ शिवाराधना करिती विधियुक्त ॥ तों उमा आली शिवालयांत ॥ क्षण एक पूजा विलोकित ॥ तों शांडिल्य ऋषी बोलिला ॥ ३७ ॥ अहा कर्म कैसें गहन ॥ हा राजपुत्र हिंडे दीन होऊन ॥ कैसें विचित्र प्राक्तन ॥ उमा वचन ऐकती झाली ॥ ३८ ॥ ऋषीचे चरण उमा धरित ॥ ह्मणे याचा सांग पूर्ववृत्तांत ॥ तूं त्रिकाळज्ञानी महासमर्थ ॥ भूत भविष्य विज्ञान तुह्मां ॥ ३९ ॥ याची माता पिता कोण ॥ आहेत कीं पावली मरण ॥ यावरी शांडिल्य सांगे वर्तमान ॥ याचा पिता जाण सत्यरथ ॥ ४० ॥ तो पूर्वी होता नृप जाण ॥ प्रदोषसमयीं करी शिवार्चन ॥ तों शत्रू आले चहूंकडोन ॥ नगर त्याचें वेढिलें ॥ ४१ ॥ शत्रूंचीं गजबज ऐकून ॥ उठला तैसीच पूजा सांडोन ॥ तंव प्रधान आला पुढें धांवोन, शत्रू धरोनि आणिले ॥ ४२ ॥ त्यांचा शिरच्छेद करून ॥ पूजा न करितां उन्मत्तपण ॥ तैसाच जाऊनि करी भोजन ॥ नाहीं स्मरण विषयांधा ॥ ४३ ॥ त्या करितां या जन्मीं जाण ॥ सत्यरथ अल्पायुषी होऊन ॥ अल्प वयांत गेला मरोन ॥ ह्मणोनि पूजन न सोडावें ॥ ४४ ॥ याच्या मातेनें सवत मारिली ॥ ती जळीं विवशी झाली ॥ पूर्ववैरें वोढोनि नेली ॥ क्रोधें भक्षिली विदारुनी ॥ ४५ ॥ हा राजपुत्र धर्मगुप्त ॥ येणें कांहींच केलें नाहीं शिवव्रत ॥ ह्मणोनि यां मातापितारहित ॥ अरण्यां

तपडियेला ॥ ४६ ॥ याकरितां प्रदोषकाळीं ॥ अव्यग्र पूजावा इंदुमौळी ॥ पूजन सांडून कदा काळीं ॥ सर्वथाहीन उठावें ॥ ४७ ॥ भवानी सबैस बूनकैलासनाथ ॥ प्रदोषकाळीं पुढें नृत्य करित ॥ वाग्देवी वीणा वाजवित ॥ वेणू पुरुहूत वाजवीत से ॥ ४८ ॥ अंबुजसंभव ताल सांवरी ॥ भार्गवी गातसे मधुरस्वरीं ॥ मृदंग वाजवी मधुकैटभारी ॥ नृत्यगती पाहूनियां ॥ ४९ ॥ यक्षपती शिवप्राणमित्र ॥ हस्त जोडोनि उभा सन्मोर ॥ यक्षगणगंधर्वकिन्नर ॥ सुरासुर उभे असती ॥ ५० ॥ ऐसा प्रदोषकाळींचा महिमा ॥ अगोचर निगमागमा ॥ मग काय बोले उमा ॥ मम पुत्र दरिद्री कां झाला ॥ ५१ ॥ तुझ्या पुत्रें प्रतिग्रह बहुत ॥ पूर्वी घेतले दुष्ट अमित ॥ दान केलें नाहीं किंचित ॥ शिवार्चन न करी सदा ॥ ५२ ॥ परान्नें जिव्हा दग्ध यथार्थी ॥ दुष्ट प्रतिग्रहें दग्ध हस्त ॥ स्त्री अभिलाषें नेत्र दग्ध होत ॥ मंत्रासि सामर्थ्य मग कैचें ॥ ५३ ॥ मग उमेनें पुत्र दोनी ॥ घातले ऋषीचे चरणीं ॥ तेणें पंचाक्षर मंत्र उपदेशूनी ॥ प्रदोषव्रत उपदेशिलें ॥ ५४ ॥ पक्षप्रदोष शनिप्रदोष ॥ महिमा वर्णिला अतिविशेष ॥ निराहार असावें त्रयोदशीस ॥ दिवसा सत्कर्म आचरावें ॥ ५५ ॥ तीन घटिका झालिया रजनी ॥ प्रदोषपूजा आरंभावी प्रीती करूनी ॥ गोमयें भूमी सारवुनी ॥ दिव्य मंडप उभारिजे ॥ ५६ ॥ चित्रविचित्र वितान ॥ कर्दळीस्तंभ इक्षुदंडें करून ॥ मंडपकी-जे शोभायमान ॥ रंगमाळा नानापरी ॥ ५७ ॥ शुभ्र वस्त्रें नेसावें आपण ॥ शुभ्र गंध सुवास सुमन ॥

मगशिवलिंगस्थापुन ॥ पूजाकरावीविधियुक्त ॥ ५८ ॥ प्राणायामकरूनदेखा ॥ अंतर्बाह्य न्यासमातृका ॥ दक्षिणभागींपूजावेंसुरांतका ॥ सव्यभागीअग्नीतो ॥ ५९ ॥ वीरभद्रगजानन ॥ अष्टमहासिद्धीअष्टभैरवपूर्ण ॥ अष्टदिक्पालपूजन ॥ सप्तावरणींशिवपूजा ॥ ६० ॥ यथासांगशिवध्यान ॥ मगकरावेंशिवपूजन ॥ राजोपचारसर्वसमर्पून ॥ करावेंस्तवनशिवाचें ॥ ६१ ॥ जयजयगौरीनाथनिर्मळ ॥ जयजयकोटिचंद्रसुशीतळ ॥ सच्चिदानंदघनअढळ ॥ पूर्णब्रह्मसनातन ॥ ६२ ॥ ऐसेंप्रदोषव्रतऐकून ॥ बाळउपदेशिलेदोघेजण ॥ मगएकमनें करून ॥ राहतेझालेएकचक्रीं ॥ ६३ ॥ चारमहिनेपर्यंत ॥ दोघेहीआचरतीप्रदोषव्रत ॥ गुरुवचनेंयथार्थ ॥ शिवपूजनेंकरितीपैं ॥ ६४ ॥ शिवपूजानध्यावीसर्वथा ॥ नघ्यावेंप्रसादतीर्था ॥ ब्रह्महत्येचेंपापमाथां ॥ होयसांगताशांडिल्य ॥ ६५ ॥ सर्वपापांहूनपापथोर ॥ शिवपूजेचा अपहार ॥ असोतेदोघेकिशोर ॥ सदासादरशिवभजनीं ॥ ६६ ॥ ब्रह्मपुत्रशुचिव्रत ॥ एकला नदीतीरींक्रीडित ॥ दरडीढांसळतांअकस्मात ॥ द्रव्यघटसांपडला ॥ ६७ ॥ घरासीआलाघेउन ॥ मातासंतोषलीदेखोन ॥ ह्मणेप्रदोषव्रताचामहिमाजाण ॥ ऐश्वर्यचढतचालिलें ६८ राजपुत्रासह्मणेतेसमयीं ॥ अर्धद्रव्यविभागघेईं ॥ येरूह्मणेसद्साही ॥ विभागनघेईंअग्रजा ॥ ६९ ॥ याअवनींतिलधन ॥ आमचेंदआहेसंपूर्ण ॥ असोतेदोघेशिवध्यानशिवस्मरण,

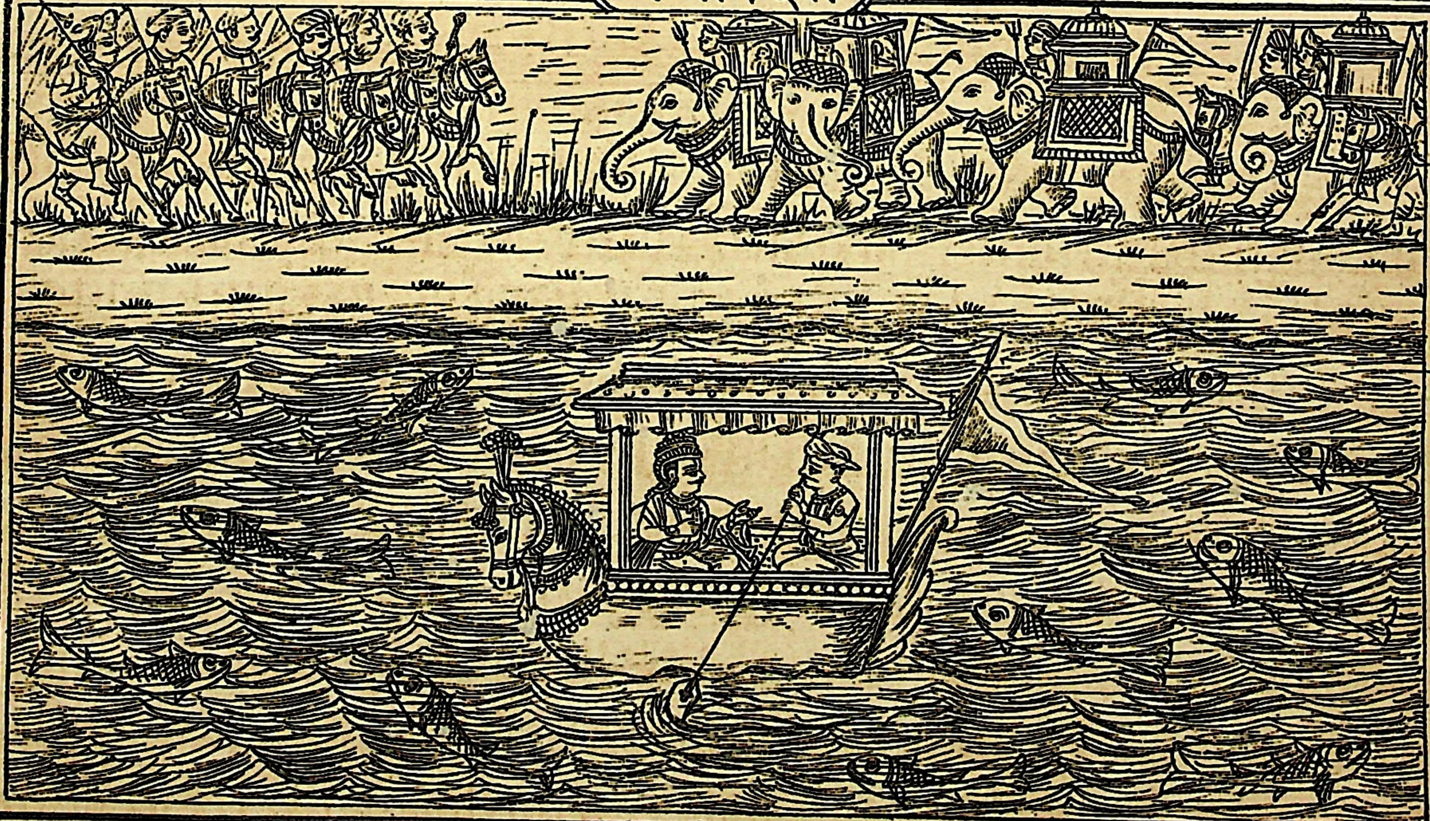
।।नविसरतीकदाही।। ७०।। यावरी एकदा दोघेजण।। गेलेवनविहारालागुन।। तोंगंधर्वकन्या-
येउन।। क्रीडतांदृष्टीदेखिल्या।। ७१।। दोघेपाहतीदुरूनी।। परमसुंदरलावण्यखाणी।। शुचिब्र
तह्मणेराजपुत्रालागुनी।। परदारानयनीनपाहाव्या।। ७२।। दर्शनेंहरतीचित्त।। स्पर्शनेंबलवी
र्यहरत।। कौटिल्यदंभसंयुक्त।। महाअनर्थकारिणी।। ७३।। ब्रह्मसुतासतेथेंठेउन।। राजपुत्र
चालिलासुलक्षण।। स्वरूपसुंदरमन्मथाहुन।। आकर्णनयनकोमलांग।। ७४।। जवळीयेवो
निपाहत।। तवमुख्यनायिकाविनवित।। अंशुमतीनामेंविख्यात।। गंधर्वकन्यापद्मिणी ७५
तवमुखाब्जदेखतांआनंद।। झेंपावतीममनयनमिलिंद।। कीतववचनगर्जतांअंबुद।। ममचि
त्तशिखीनृत्यकरी।। ७६।। कोद्रविणनामागंधर्वपती।। त्याचीकन्याअंशुमती।। पितापुसेम
हेशाप्रती।। हेकन्याअर्पूकोणातें।। ७७।। मगबोलेहिमनगजामात।। धर्मगुप्तसत्यरथाचा-
सुत।। तोमाझापरमभक्त।। त्यासीदेयींअंशुमती।। ७८।। हेंपूर्वीचेंशिववचन।। यावरीअंशु
मतीपाहेदुरोन।। न्याहाळीतराजनंदन।। वाटेपंचबाणदुसरा।। ७९।। क्षीरसिंधूंनरोहिणीर
मण।। कायआलाकलंकधुवोन।। तैसेंराजपुत्राचेंवदन।। अंशुमतीन्याहाळी।। ८०।। बत्तीस
लक्षणसंयुक्त।। आजानुबाहूचापशरमंडित।। विशाळवक्षस्थळचालत।। करिनायकज्या
परी।। ८१।। ऐसातोगुणाढ्यदेखोनित्वरित।। अंशुमतीसखयांप्रतीसांगत।। तुह्मीदुज्यावना

प्रतीजाऊनिसमस्त ॥ सुमनेंआणावींसुगंधें ॥ ८२ ॥ अवश्यह्मणोनित्याललना ॥ जात्या
झाल्याआणिकावना ॥ अंशुमतीएकलीजाणा ॥ राजपुत्रारवुणावित ॥ ८३ ॥ भूरूहपल्लव
पसरून ॥ एकांतींघातलेंआसन ॥ वरीवृक्षडाहाळियाभेदून ॥ भूमीवरीपसरल्या ॥ ८४ ॥ अ
सोतेथेंबैसलायेऊन ॥ राजपुत्रसुहास्यवदन ॥ विशाळभाळआकर्णनयन ॥ आरक्तओष्ठ
सुकुमार ॥ ८५ ॥ मंजुळभाषिणीनेत्रकटाक्षबाणीं ॥ वेधिलीतेलावण्यहरिणी ॥ मनोजमू
र्छनासांवरुनी ॥ वर्तमानपुसेतयातें ॥ ८६ ॥ श्रृंगारसरोवरातुजपासीं ॥ मींसेवाकरीनरा
जहंसी ॥ देखतांतववदनदिव्यशशी ॥ ममसानसचकोरनृत्यकरी ॥ ८७ ॥ तवमुखाब्जदे
खतांआनंद ॥ झेंपावतीममनेत्रमिलिंद ॥ कींतववचनगर्जतांअंबुद ॥ ममचित्तशिखीनृ
त्यकरी ॥ ८८ ॥ कविगुरुह्मणितेजविशाळ ॥ आत्मकंठींचीकाढिलीमुक्ताफळमाळ ॥ कंठींसू
दलीतात्काळ ॥ चरणींभाळठेवित ॥ ८९ ॥ ह्मणेमीकायावाचामनेंकरून ॥ तुझीललना
झाल्येंपूर्ण ॥ यावरीधर्मगुप्तगुह्यवचन ॥ कायबोलताझाला ॥ ९० ॥ मीजनकजननीविर
हित ॥ राज्यभ्रष्टदरिद्रीअत्यंत ॥ तवपित्यासीकळतांमात ॥ घडेकैसेंवरानने ॥ ९१ ॥ या-
वरीतेअंशुमती ॥ ह्मणेतीनदिवसींयेईनयास्थळाप्रती ॥ तुह्मींयावेंशीघ्रगती ॥ लग्नसि
द्धीसाधावया ॥ ९२ ॥ ऐसेंबोलोनतेचातुर्यराशी ॥ वेगींआलीपितयापासीं ॥ झालेंवर्तमा-

नसांगेत्यासी॥परमआनंदसंतोषला॥९३॥राजपुत्रगेलापरतोन॥बंधूप्रतीसांगेव-
र्तमान॥शांडिल्यगुरूच्येंवचनस्मरून॥ह्मणतीप्रसादपूर्णत्याचाहा॥९४॥गुरूचरणीं
ज्याचेंमन॥त्यासीऐश्वर्यासीकायन्यून॥काळमृत्युभयापासोन॥सर्वदारक्षीदेशिक-
तो॥९५॥यावरीतेदोघेबंधूयेऊन॥मातेसीसांगतीवर्तमान॥येरीह्मणेधन्यधन्यशि
वभजन॥फळदेतचालिलें॥९६॥यावरीतिसरेदिवसीं॥दोघेहीगेलेत्यावनासी॥गंध
र्वराजसहपरिवारेंसीं॥सर्वसामग्रीघेऊनिआला॥९७॥इष्टीदेखतांजामात॥गंधर्व-
आनंदसमुद्रीपोहत॥छत्रसेनासुखासनत्वरित॥धाडूनिउमाआणविली॥९८॥या
वरीयथासांगलग्न॥चारीदिवसझालेपूर्ण॥कोणीएकपदार्थन्यून॥पडिलानाहींतेध
वां॥९९॥स्वर्गीच्यादिव्यवस्तुअमोलिकसतेज॥विह्णीसदेतगंधर्वराज॥लक्षरथद
हासहस्रगज॥तेजःपुंजएकलक्षवाजी॥१००॥एकलक्षदासदासी॥अक्षयकोशरत्न
राशी॥अक्षयपात्रदेतशर्करासी॥दिव्यचापबहुसाल॥१॥अपारसेनासंगेंदेत॥ए-
कसेनापतीगंधर्वबळिवंत॥उमादोघांपुत्रांसमवेत॥मानदेवोनिबोळविली॥२॥सु
खासनारूढअंशुमती॥पतीसवेंचालिलीशीघ्रगती॥कनकवेत्रपाणीपुढेंधांवती
॥वाहनासवेंजियेच्या॥३॥चतुर्विधवाद्यांचेगजर॥चतुरंगचालिलादळभार॥येऊनि

वेदिलें विदर्भनगर ॥ सत्यरथपितयाचें ॥ ४ ॥ नगरदुर्गावरूनि अपार ॥ उल्हादयंत्राचा होत भडिमार ॥ परी गंधर्वांचें बळ फार ॥ घेतलें नगर क्षणार्धें ॥ ५ ॥ जेणें पूर्वीं पिता मारिला जाण ॥ त्याचें नांव दुर्मर्षण ॥ तो जिताची धरूनि जाण ॥ आपुला करूनि सोडिला ६ देशोदेशींचें प्रजाजन ॥ धांवती करभार घेऊन ॥ उत्तम मुहूर्त पाहून ॥ सिंहासनारूढ झाला ॥ ७ ॥ माता उमा बंधु शुचिव्रत ॥ त्यांसमवेत राज्य करित ॥ दाहा सहस्त्र वर्षें पर्यंत ॥ यशवंत राज्य केलें ॥ ८ ॥ शांडिल्य गुरू आणून ॥ शतपद्म अर्पिलें धन ॥ रत्नाभिषेक करून ॥ अलंकार वस्त्रें दीधलीं ॥ ९ ॥ दुर्भिक्ष जलशोष अवर्षण ॥ आधिव्याधी वैधव्य मरण ॥ दुःख शोक कलह विघ्न ॥ राज्यांतूनि पळालीं ॥ १० ॥ प्रजा भूदेव दायाद ॥ देती रायासी आशीर्वाद ॥ कोणासही नाहीं खेद ॥ सदा आनंद घरोघरीं ॥ ११ ॥ ऐसा अंशुमती समवेत ॥ धर्मगुप्त राज्य करित ॥ यौवराज्य शुचिव्रतासी देत ॥ पारपत्य सर्व करी ॥ १२ ॥ ऐसें दाहा सहस्त्र वर्षें राज्य करून ॥ सुदत्त पुत्रासी राज्य देऊन ॥ चिंतितां मनीं उमाधवचरण ॥ दिव्य विमान धाडिलें ॥ १३ ॥ दिव्य देह पावोनि नृपती ॥ माता बंधु समवेत अंशुमती ॥ शिवविमानीं बैसती ॥ करिती स्तुती शिवाची ॥ १४ ॥ कैलासपदासी जाऊन ॥ जगदात्मा शिव विलोकुन ॥ जयजयकार करून ॥ लोटांगणें घालिती ॥ १५ ॥ दीनबंधु जगन्नाथ,

पतितपावनकृपावंत॥ हृदयींधरूनिसमस्त॥ अक्षयपदींस्थापिलीं॥१६॥ हेंधर्मगुप्ताचें आख्यान॥ करितीजेश्रवणपठण॥ लेखनरक्षणअनुमोदन॥ तरीपंचवदनरक्षीतयां॥ १७॥ सकळपापाहोयक्षय॥ जेथेंजायतेथेंविजय॥ धनधान्यवृद्धीहोय॥ ऋणजायनिरसूनी॥१८॥ प्रदोषमहिमाअद्भुत॥ जेआचरतिऐकूनिग्रंथ॥ तेथेंकैचेंदारिद्र्यमृत्य॥ सत्यसत्यत्रिवाचा॥१९॥ ज्याचियाघरींशिवलीलामृतग्रंथ॥ त्याचीशिवपाठीराखत॥ सदाहिंडेउमाकांत॥ अंतींशिवपदप्राप्ततया॥२०॥ हाग्रंथआम्रवृक्षसुरस॥ पद्यरत्नाफळेंआलींपाडास॥ कुतर्कवादीजेवायस॥ मुखरोगत्यासनावडे॥२१॥ जयजयब्रह्मानंदाविरूपाक्षा॥ श्रीधरवरदासर्वसाक्षा॥ दुष्टकर्ममोचकाकमळाध्यक्षा॥ नयेसीलक्षानिगमागमा॥२२॥ ॥शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड॥ स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड॥ परिसोतसज्जनअखंड॥ पंचमोऽध्यायगोडहा॥१२३॥ ॥श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥ ॥शुभमस्तु॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥

अध्याय ६ वा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥जयजयमदनांतकमनमोहना॥मदमत्सरकाननदहना॥हेभवभय-
पाशनिकृंतना॥भवानीरंजनाभयहारका॥१॥हिमाद्रिजामातागंगाधरा॥सिंधुरवदनजन-
काकर्पूरगौरा॥पद्मनाभमनरंजनात्रिपुरहरा॥त्रिदोषशमनात्रिभुवनेशा॥२॥नीलग्रीवासु
हास्यवदना॥नंदिवहनाअंधकमर्दना॥गजांतकदक्षक्रतुदलना॥दानवदमनादयानिधे ३
अमितभक्तप्रियकरा॥तारिकांतकपूज्यचिंतापहरा॥तुझेगुणवर्णावयादशशतवक्त्रा॥
शक्तिनव्हेचिसर्वथा॥४॥नित्यशांतनिर्विकल्पनिरंजना॥आशापाशरहितविरक्तपूर्णा
॥निजभक्तपाशविमोचना॥जन्ममरणामोचकजो॥५॥जेविषयकामनायुक्त॥तुजस्वा-
मीअनन्यभजत॥त्यांसीपुरविसीविषयपदार्थ॥जेजेइच्छितसर्वही॥६॥सकामासीकाम
नापुरवुन॥तूंनिजध्यानीलाविसीमन॥तेचपरमविरक्तहोउन॥पदनिर्वाणपावती॥७॥
सोमवारशिवरात्रिप्रदोष॥आचरतांतरलेअसंख्यस्त्रीपुरुष॥येचविषयींकथानिर्दोष॥
सूतसांगेशौनकादिकां॥८॥आर्यावर्तदेशपवित्र॥तेथींचाचित्रवर्मानामनृपवर॥जैसेंपूर्
र्वीनलहरिश्चंद्र॥तैसापुण्यशीलप्रतापी॥९॥जैसाजनकरक्षीबाळस्नेहाळ॥तैसागोविप्रप्रतिपाळ
कनृपाळ॥दुष्टदुर्जनशत्रुरवळ॥त्यासीकाळदंडावया॥१०॥प्रयत्नाविषयींजैसाभगीरथ॥बळा
सउपमाजैसावायुसुत॥समरभूमीसभार्गवअजित॥विरोचनात्मजदानाविषयीं॥११॥शि-

वआणिश्रीधरा॥ त्यांच्याभक्तीसीतत्पर॥ त्यासझालेबहुतपुत्र॥ पितयातुल्यप्रतापी॥ १२॥
बहुतनवसकरितापंचवदना॥ एककन्याझालीशुभानना॥ सुलोचनानैषधअंगना॥ उपमेस
तीच्यानपुरती॥ १३॥ तारकारिजनकशत्रुप्रिया॥ वृत्रारिशत्रुजनकजाया॥ उपमादेतांद्विज
सजभार्या॥ बहुतवाटलीहळुवट॥ १४॥ तेअपरप्रतिमाभार्गवीची॥ उपमासाजेहिमवतीची,
कींद्रुहिणजायापुत्रिमित्राची॥ उपमासाचद्यावीतीतें॥ १५॥ कलंकरहितरोहिणीधव॥ तैसासु
खशशीअभिनव॥ त्रैलोक्यसौंदर्यगाळूनिसर्व॥ ओतिलीवाटेकमलोद्भवें॥ १६॥ तिच्याजन्मका
ळींद्विजसर्व॥ जातकवर्णितीअभिनव॥ चित्रवर्मरायासीअपूर्व॥ सुखवाटलेंबहुतचि॥ १७॥
एकद्विजबोलेसत्यवाणी॥ हीहोईलपृथ्वीचीस्वामिणी॥ दाहासहस्रवर्षेंकामिनी॥ राज्यकरी
लपृथ्वीचें॥ १८॥ ऐकतांतोषलारावबहुत॥ द्विजांसधनवस्त्रेंअलंकारदेत॥ ज्याणेजेंमागीतं
लेंतेंपुरवित॥ नाहींनेदींनह्मणेचि॥ १९॥ तिचेंनामसीमंतिनी॥ सीमास्वरूपाचीझालीतेथुनी
॥ लावण्यगंगाचातुर्यखाणी॥ शारदेऐसीजाणिजे॥ २०॥ रावसंतोषेंकोंदलाबहुत॥ तोंअमृतां
तविषबिंदूपडत॥ तैसाअकस्मातएकपंडित॥ भविष्यार्थबोलिला॥ २१॥ चवदावेवर्षींसीमं
तिनीसी॥ वैधव्ययेईलनिश्चयेंसी॥ ऐसेंऐकतांरावमानसीं॥ उद्विग्नबहुतझाला॥ २२॥ वाटेव
ज्रपडलेंआंगावरी॥ कींसौदामिनीकोसळलीशिरीं॥ किंवाकाळिजींघातलीसुरी॥ तैसेंझालेंरा

यासी ॥२३॥ मारुतीबोलेतोब्राह्मण ॥ रायाशिवदयेंकरून ॥ होईलसौभाग्यवर्द्धन ॥ सत्यस-
त्यत्रिवाचा ॥२४॥ विप्रसदनागेलेसवेग ॥ रायासीलागलाचिंतारोग ॥ तंवतीशुभांगीउद्वेग ॥ रहित
उपवरझाली ॥२५॥ सकळकळाप्रवीण ॥ चातुर्यखाणीदिव्यरत्न ॥ जिचेंएकतांसुस्वरगायन ॥ ध
रितीमौनकोकिळा ॥२६॥ अंगींचासुवासपाहून ॥ कस्तूरीमृगघेतीरान ॥ पितयासआवडेप्रा
णाहून ॥ पाहतांनयननधाती ॥२७॥ वदनपाहूनिरतिपतिलज्जित ॥ कटीदेखोनिहरिव
दननदाखवित ॥ गमनदेखोनिलपत ॥ मराळमानससरोवरीं ॥२८॥ क्षणएकचालेगज
गती ॥ देखोनिशंकलाकरिपती ॥ कुरळकेशदेखोनिभ्रमरपंक्ती ॥ रुंजीघालितीसुवासा ॥२९॥
कमळमृगमीनखंजन ॥ लज्जितदेखोनिजीचेनयन ॥ वेणीचीआकृतीपाहून ॥ भुजंगविवरीं
दडाले ॥३०॥ यावृक्षावरूनित्यावृक्षींदेख ॥ शुकपळतीपाहतांनासिक ॥ बिंबफळेंअतिसुरे
ख ॥ लज्जितअधरदेखतां ॥३१॥ पक्कदाळिंबबीजसुरंगबहुत ॥ त्यासलाजवितीजीचेदंत ॥ कु
चदेखोनिकमंडलुशंकित ॥ स्वरूपअद्भुतवर्णूंकिती ॥३२॥ तनूचासुवासअत्यंत ॥ जायदशयो
जनपर्यंत ॥ सूर्यप्रभासमकांतीभासत ॥ शशिसममनोरमा ॥३३॥ झालीअसतांउपवर ॥ जि-
च्यापद्मिणीसख्यासुंदर ॥ किन्नरकन्यामनोहर ॥ गायनकरितीतिजपासीं ॥३४॥ त्यांच्यामुखेंकरो
नी ॥ वार्ताऐकिलीसीमंतिनी ॥ चतुर्दशवर्षीआपणालागुनी ॥ वैधव्यकथिलेंऋषीनें ॥३५॥ परमसंत

पपावलीतेसमर्यी॥ याज्ञवल्क्याचीस्त्री मैत्रेयी॥ तिचेपायधरूनिलवलाही॥ पुसेसद्गदहोवोनि ३६॥ सौभाग्यवर्द्धनव्रत॥ मायेकोणतेंसांगत्वरित॥ कोणतेंपूजूंदैवत॥ कोणत्यागुरूसीशरणजाऊं॥ ३७॥ सांगीतलासकळवृत्तांत॥ चौदावेवर्षीयथार्थ॥ मगमैत्रेयीबोलत॥ धरींव्रतसोमवार ३८ सांगेशिवमंत्रपंचाक्षरी॥ तांत्रिकक्रियासर्वश्रुतकरी॥ निशाझालियापूजावात्रिपुरारी॥ षोडशोपचारेंसप्रेम॥ ३९॥ ह्मणेतुजदुःखजाइलेंजरीप्राप्त॥ तरीनसोडींहेंव्रत॥ ब्राह्मणभोजनदंपत्यें बहुत॥ पूजींमायेअत्यादरें॥ ४०॥ पडिलेजरीदुःखाचेपर्वत॥ तरीटाकूंनकोहेंव्रत॥ उबगनधरींमनांत॥ बोलनठेवींव्रतातें॥ ४१॥ यावरीनैषधराजनळजाण॥ त्याचापुत्रइंद्रसेन॥ त्याचातनयचित्रांगदसुजाण॥ केवळमदनदुसरा॥ ४२॥ चतुःषष्टिकळायुक्त॥ जैसापितामहनळविख्यात॥ सर्वलक्षणींदिसेमंडित॥ चित्रांगदतैसाची॥ ४३॥ कुंभिनीशोधिलीसमग्र॥ परीत्याहूनिनाहींसुंदर॥ तोतीसयोजिलावर॥ राशीनक्षत्रपाहूनी॥ ४४॥ इकडेसीमंतिनीआचरेव्रत॥ सांगीतल्याहूनिविशेषकरित॥ आठदिवसांअकराशत॥ दंपत्येंवस्त्रालंकारेंपूजिलीं॥ ४५॥ आणीकहीब्राह्मणभोजन॥ आल्याअतीतादेतअन्न॥ सांगकरीशिवपूजन॥ जागरणसोमनिशीं॥ ४६॥ पंचसूत्रीशिवलिंग॥ मणिमयशिवसदनसुंदर॥ कोणीएकन्यूनप्रसंग॥ नघडेसीमंतिनीपासुनी॥ ४७॥ शिवासअभिषेकितांपापसंहार॥ शिवपूजनेसाम्राज्यअपार॥ गंधाक्षता

मालापरिकर॥ सौभाग्यवर्द्धनत्याकरितां॥४८॥शिवापुढेंधूपजाळितांबहुवस॥तेणेंअं गहोयसुवास॥दीपचालवितांवंश॥वर्धमानहोयपैं॥४९॥आणीकहीदीपाचागुण॥कांतिवि शेषआयुष्यवर्द्धन॥नैवेद्येंभाग्यपूर्ण॥वर्द्धमानलक्ष्मीहोय॥५०॥तांबूलदानेंयथार्थ॥सिद्धचा रीपुरुषार्थ॥नमस्कारेंआरोग्यहोत॥प्रदक्षिणेंभ्रमनासे॥५१॥जपेंसाधेमहासिद्धी॥होमह वनेंहोयकोशवृद्धी॥कीर्तनकरितांकृपानिधी॥सांबठाकेपुढेंउभा॥५२॥ध्यानेंहोयमहाज्ञान, श्रवणेंआधिव्याधिहरण॥नृत्यकरितांजन्ममरण॥धूर्जटीदूरकरितसे॥५३॥तंतवितंतघन सुस्वर॥शिवप्रीत्यर्थकरितांवाद्यसमग्र॥तेणेंकंठसुरसकीर्तीअपार॥रत्नदानेंनेत्रदिव्यहो ती॥५४॥एवंसर्वअलंकारवाहतां॥सर्वठायींजयलाभतत्वता॥ब्राह्मणभोजनकरितां॥व र्णिलेंसर्वप्राप्तहोय॥५५॥मैत्रेयीनेंपूर्वव्रत॥सीमंतिनीसीसांगीतलेंसमस्त॥त्याहूनितें- विशेषआचारत॥शिवपूजितआदरें॥५६॥त्यावरीनैषधाचापौत्र॥चित्रांगदनामेंगुणगंभी र॥त्यासीआणोनियांसादर॥सीमंतिनीदीधली॥५७॥चारीदिवसपर्यंत॥सोहळाझालाजो अद्भुत॥तोवर्णितांग्रंथयथार्थ॥पसरेलसमुद्राऐसा॥५८॥सहस्रअर्बुदेंधनजाणा॥रायेंदीध- लीवरदक्षिणा॥वस्त्रेंअलंकारनवरत्ना॥गणनाकोणानकरवे॥५९॥अश्वशाळागजशाळा॥रत्न खचितयानेंविशाळा॥चित्रशाळानृत्यशाळा॥आंदणदीधलेंजामाता॥६०॥चारीदिवसप

र्यंत ॥ चारी वर्ण केले तृप्त ॥ विप्रांसी दक्षिणा दीधली अपरिमित ॥ नेतां द्विज कंटाळती ॥ ६१ ॥ आश्रमा धन नेतां ब्राह्मण ॥ वाटे सदां कितीन नेववें म्हणून ॥ याचकामुखीं हें चि वचन ॥ पुरे पुरे किती न्यावें ॥ ६२ ॥ राजाचें औदार्य कृशान ॥ दरिद्र कानन दांकिले जाळून ॥ दुराशा दुष्कंटक वन ॥ दग्ध जाहलें मुळींहूनी ॥ ६३ ॥ धनमेघ वर्षतां अपार ॥ दरिद्र धुरोळा बैसला समग्र ॥ याचक तृप्ती तृणांकुर ॥ टवटवीत विरूढले ॥ ६४ ॥ असो नैषधपुरीचें जन ॥ पाहती सीमंतिनीचें वदन ॥ इंदुकळा षोडश चिरून ॥ द्विज ओतिले बत्तीस ॥ ६५ ॥ कलंक काढूनि निःशेष ॥ द्विज संधी भरल्या राजस ॥ मुखींचे निघतां श्वासोच्छ्वास ॥ सुगंध राजतो चि वाटे ॥ ६६ ॥ जलज मुखी जलकंठ ॥ जलज माळा तेज वरिष्ठ ॥ जलज निंबपत्रें करूनि एकवट ॥ ओवाळूनि टाकिती शशिमुखा ॥ ६७ ॥ असो सासु डे जाहलिया पूर्ण ॥ नैषध देशा गेला इंद्रसेन ॥ सकळ वऱ्हाडी अनुदिन ॥ सौंदर्य वर्णिती सीमंतिनीचें ॥ ६८ ॥ विजयदशमी दीपावळी लक्षुन ॥ जामात राहविला मानें करून ॥ किती एक दिवस घेतला ठेवुन ॥ चित्रवर्मा राजेंद्रें ॥ ६९ ॥ जैसा श्रीरंग आणि इंदिरा ॥ तैसा जोडा दिसे सो-जिरा ॥ नाना उपचार वधूवरां ॥ समयोचित करी बहु ॥ ७० ॥ कोणे एके दिवसीं चित्रांगद ॥ सवें घेऊनि सेवकवृंद ॥ धुरंधर सेना अगाध ॥ जात मृगयेलागुनी ॥ ७१ ॥ वनीं खेळतां श्रमला फार ॥ घर्म आला तप्त शरीर ॥ जाणोनि नौका सुंदर ॥ यमुनाडोहीं घातली ॥ ७२ ॥ त्यांत मुख्य सेवक घेऊन ॥

बैसला चित्रांगद गुणनिधान ॥ आवले आवलितो चहूंक डोन ॥ कौतुकें भाषण करिताती ॥ ७३ ॥ कृतांत भगिनीचें उदक ॥ कृष्णवर्ण भयानक ॥ त्या उदकाचा अंत सम्यक ॥ कधीं कोणीं न घेतला ॥ ७४ ॥ तों प्रभंजन सुटला अद्भुत ॥ नौका तेथें डळमळित ॥ आवले आक्रोशें बोलत ॥ नौका बुडाली म्हणोनियां ॥ ७५ ॥ भयाभीत झाले समस्त ॥ नौका बुडाली अकस्मात ॥ एकचि वर्तला आकांत ॥ नाहीं अंत महाशब्दा ॥ ७६ ॥ तीरीं सेना होती अपार ॥ त्यांच्या दुःखाशीं नाहीं पार ॥ चित्रांगदाचे पाठीरा रखेवीर ॥ आकांत करिती एकसरे ॥ ७७ ॥ सेवक धांवती हांक फोडित ॥ चित्रवर्म्यासी जाणविती मात ॥ राव वक्षस्थळ बडवित ॥ चरणीं धांवत यमुनातीरीं ॥ ७८ ॥ शिबिकेमाजी बैसोनी ॥ मातेसमवेत सीमंतिनी ॥ धांवत आली तेच क्षणीं ॥ पडती धरणीं सर्वही ॥ ७९ ॥ दुःखार्णवीं पडली एकसरी ॥ येथें कोणासी कोण सांवरी ॥ सीमंतिनी पडली अवनीवरी ॥ पिता सांवरी तियेसी ॥ ८० ॥ माता धांवोनि उठाउठी ॥ कन्येचे गळां घातली मिठी ॥ शोक करी तेणें सृष्टी ॥ आकांत एकचि वर्तला ॥ ८१ ॥ सीमंतिनीचा शोक ऐकोनी ॥ डळमळूं लागली कुंभिनी ॥ मेदिनीवसनाचें पाणी ॥ तस झालें एकसरें ॥ ८२ ॥ पशुपक्षी वनचरें समस्त ॥ वृक्ष गुल्म लता पर्वत ॥ त्यांसही शोक अत्यंत ॥ सीमंतिनीसी पाहतां ॥ ८३ ॥ शोकें मूर्च्छना येउनी ॥ निचेष्टित पडली सीमंतिनी ॥ तों इंद्रसेना सहित गृहिणी ॥ आली वार्ता ऐकोनियां ॥ ८४ ॥ अवघीं झाली

एकत्र॥दुःखार्णवाचानलगेपार॥स्नुषेतेंदेखोनिश्वशुर॥शोकाग्नीनेंकवळिला॥८५॥चित्रांगदा
चीमातापडलीक्षिती॥तिचेंनामलावण्यवती॥सकळस्त्रियासांवरिती॥नाहींमितीशोकासी॥८६॥
मृत्तिकाघेवोनिहस्तकीं॥लावण्यवतीघालीमुखीं॥ह्मणेगहनपूर्वकर्मकीं॥शोकझालायथार्थ॥८७॥
माझाएकुलताएकबाळ॥चित्रांगदपरमस्नेहाळ॥पूर्वपापाचेंहेंफळ॥कालिंदीकाळझालीआह्मां॥
८८॥माझीअंधाचीकाठीपाहीं॥कोणेंबुडविलीयमुनाडोहीं॥मजअनाथाचीगांठीपाहीं॥कोणें-
सोडिलीनिर्दयें॥८९॥माझादावागेराजहंस॥कोणेंनेलेंगेमाझेंपाडस॥माझाचित्रांगदडोळस॥
कोणेंचोरूननेलागे॥९०॥ह्मणेम्यापूर्वींकायकेलें॥प्रदोषव्रतमध्येंचटाकिलें॥कींशिवरात्रीसअन्न
घेतलें॥कींव्रतमोडिलेंसोमवार॥९१॥कींरमाधवउमाधव॥यांतकेलाभेदभाव॥कींहरिहरकी-
र्तनगौरव॥कथारंगउच्छेदिला॥९२॥कींपंक्तिभेदकेलानिःशेष॥कींसंतमहंतांलाविलादोष॥
कींपरधनाचाअभिलाष॥केलापूर्वींम्यांवाटे॥९३॥कींदानदेत्येंम्हणवून॥ब्राह्मणासीचालवि
लेंबहुदिन॥कींदातादेतांदान॥केलेंविघ्नम्यापूर्वीं॥९४॥कोणाच्यामुखींचाग्रासकाढिला॥कींगु
रुद्रोहपूर्वींमजघडला॥कींपात्रींब्राह्मणबैसला॥तोबाहेरघातलाउठवूनी॥९५॥कींकुरंगीपाडस
विघडिलें॥कींपरिव्राजकाप्रतीनिंदिलें॥तरीऐसेंनिधानगेलें॥त्याचदोषास्तववाटे॥९६॥असो
प्रधानवर्गीसांवरूनी॥सहपरिवारेंचित्रवर्मासीमंतिनी॥स्वनगरासीनेवोनी॥निजसदनींराहवि-

ली॥९७॥इंद्रसेनलावण्यवती॥शोकेंसंतप्तनगराजाती॥तंवदायादयेऊनिपापमती॥राज्यसर्व
घेतलें॥९८॥मगइंद्रसेनलावण्यवती॥देशांतरापळूनिजाती॥तेथूनहीशत्रूधरूनआणिती॥ बं
दींघातलींहृदतेव्हां॥९९॥इकडेसीमंतिनीव्रत॥नसोडीअत्यादरेंकरित॥एकादशशतदंपत्य॥पूजी
संयुक्तविधीनें॥१००॥सर्वहीभोगवर्जूनिजाण॥यामिनीदिनींनित्यकरीशिवस्मरण॥तीनव-
र्षेंझालींसंपूर्ण॥यावरीवर्तमानऐकापुढें॥१॥इकडेचित्रांगदयमुनेंतबुडाला॥नागकन्यांनींपा
ताळीनेला॥नागभुवनींचीपाहतांलीला॥तटस्थझालाराजपुत्र॥२॥दिव्यनारीदेखिल्यानागि
णी॥पद्मिणीहस्तिनीचित्रिणी॥शंखिनीअतिचतुरभामिनी॥सुवासआंगींज्यांचिया॥३॥
ज्यांचियापदनखींनिरंतर॥गुंजारवकरितीभ्रमर॥त्यांचादेखतांवदनचंद्र॥तपस्वीचकोर
वेधिले॥४॥नवरत्नांचेखडे॥पसरलेतेथेंचहूंकडे॥स्वर्गसुखाहूनिआवडे॥पाताळभुवन
पाहतां॥५॥तक्षकनागराजप्रसिद्ध॥त्यापुढेंउभाकेलाचित्रांगद॥साष्टांगनमितसद्गद॥
होवोनिस्तुतीकरीतसे॥६॥निर्भयतेथेंराजसुत॥तक्षकवर्तमानपुसत॥जेंजेंवर्तलेंसमस्त
॥केलेंश्रुतचित्रांगदें॥७॥मागुतीनागराजझालाबोलता॥तुह्मीकोण्यादैवतासीभजतां॥या
वरीशिवमहिमातत्वता॥झालावर्णिताचित्रांगद॥८॥प्रकृतिपुरुषदोघेंजणें॥निर्मिलींइच्छा
मात्रेंजेणें॥अनंतब्रह्मांडेंप्रीतीनें॥रचियेलींहेळामात्रें॥९॥इच्छापरततांजाण॥अनंतब्रह्मां

डेंटांकीमोडून ॥ प्रकृतिपुरुषांतहोतीलीन ॥ पंचभूतेंतत्वांसहित ॥ १० ॥ मगदोघेंएकप्रीती ॥ आ
दिपुरुषामाजींसमावती ॥ तोसदाशिवनिश्चिती ॥ आह्मींभजतोंतयातें ॥ ११ ॥ त्याच्यामाये-
पासून ॥ झालेहेत्रिमूर्तीगुण ॥ त्यासत्वांशेंकरून ॥ विष्णूजेणेंनिर्मिला ॥ १२ ॥ रजांशेंकेलेंवि
रंचीस ॥ तमांशेंरुद्रतामस ॥ तोशिवपुराणपुरुष ॥ आह्मींभजतोंसर्वदां ॥ १३ ॥ पातालअंत
रिक्षदशदिशात्रिभुवन ॥ पंचतत्वसरितामेदिनीवसन ॥ भस्मलोष्टअष्टधातुव्यापून ॥ उरला-
तोशिवभजतोंआह्मीं ॥ १४ ॥ अष्टादशवनस्पतीसर्वबीजें ॥ आकाराआलींसहजें ॥ व्यापिलें-
जेणेंकैलासराजें ॥ त्याचेउपासकआह्मीअसों ॥ १५ ॥ ज्याचेनेत्रसूर्यजाण ॥ रोहिणीवरज्या
चेंमन ॥ रमारमणज्याचेंअंतःकरण ॥ बुद्धीद्रुहिणजयाची ॥ १६ ॥ अहंकारज्याचारुद्र ॥ पाणी
जयाचपुरंदर ॥ कृतांतदाढातीव्र ॥ विराट्पुरुषसर्वहीजो ॥ १७ ॥ एवंजितकेंदेवताचक्र ॥ ते
शिवाचेअवयवसमग्र ॥ एकादशरुद्रद्वादशमित्र ॥ उभेत्यापुढेंकरजोडोनी ॥ १८ ॥ ऐसेज्याचे
गुणअपार ॥ मीकायवर्णूमानवपामर ॥ त्याच्यादासांचादासकिंकर ॥ आह्मीअसोंकश्यपात्मजा ॥
१९ ॥ ऐसेंवचनऐकोनसतेज ॥ परमसंतोषलादंदशूकराज ॥ क्षेमालिंगनदेऊनिकद्रुतनुज ॥ नाना
कौतुकेंदाखवीतया ॥ २० ॥ ह्मणेदेवांसजेदुर्लभवस्त ॥ तेयेथेंआहेसमस्त ॥ तूंमजआवडसीबहु
त ॥ राहावेंस्वस्थमजपाशीं ॥ २१ ॥ चित्रांगदह्मणेमहाराजा ॥ शिवकर्णभूषणसतेजा ॥ जननीज-

नकासीवेधमाझा॥येवढाचपोटींमीतयांच्या॥२२॥चवदावर्षांचीसीमंतिनी॥गुणनिधानला
वण्यखाणी॥प्राणदेईलतेनितंबिनी॥बोलतांनयनीअश्रुआले॥२३॥मातापितायांचेचरण॥
स्वंतीवाटतीकधींपाहीन॥माझीमातामजवीणरुष्टीजाण॥नेत्रींप्राणउरलासे॥२४॥तरीम-
जघालवीनेऊन॥म्हणोनिधरिलेनागेंद्राचेचरण॥तक्षकहोऊनप्रसन्न॥देतअपारवस्तूतें॥२५॥
म्हणेद्वादशसहस्रनागांचेंबळ॥दिधलेंतुजहोईलसुफळ॥तैसाचिझालातात्काळ॥चित्रांगद
वीरतो॥२६॥तूंकरसीलजेव्हांस्मरण॥तेव्हांतुजसंकटींपावेन॥मनोवेगवारूआणून॥चिं
तामणीसवेंदीधला॥२७॥दुर्लभरत्नेंभूमंडळीं॥देतअमूल्यतेजागळीं॥पर्वताकारमोट
बांधिली॥शिरींदिधलीराक्षसांच्या॥२८॥देतदिव्यवस्त्रेंअलंकार॥सवेंएकदीधलाफ-
णिवर॥मनोवेगेंयमुनातीर॥क्रमूनिबाहेरनिघाला॥२९॥झालेतीनसंवत्सर॥चहूंकडेपाहे
राजपुत्र॥तेचसमयींस्नानासीसीमंतिनीसत्वर॥कालिंदीतीरापातली॥३०॥एकाकडेएक
पाहती॥आश्चर्यवाटेओळखनदेती॥दिव्यरत्नमंडितनृपती॥चित्रांगददिसतसे॥३१॥फ
णीमस्तकींचींमुक्तें॥सतेजविशेष॥भुजेपर्यंतडोलेअवतंस॥गजमुक्तांच्यामाळाराजस॥ग
ळांशोभतीजयाच्या॥३२॥पाचाजडल्याकटिमेखळेवरी॥तेणेंहिरवींझालीधरित्री॥मृग
पशुधांवतीएकसरी॥नवेंतृणवाटलेंम्हणोनियां॥३३॥मुक्ताफळेंदेखोनितेजाळ॥धांवतचि

येतीमराळ॥ देखोनिआरक्तरत्नाचेढाळ॥ कीरधांवतीभक्षावया॥ ३४॥ आंगींदिव्यचंदनसु
गंध॥ देखोनिधांवतीमिलिंद॥ दशदिशाव्यापिल्यासुबुद्ध॥ घ्राणदेवतातृप्तहोती॥ ३५॥ विस्मि
तझालीसीमंतिनी॥ भ्रमचक्रींपडिलीविचारीमनीं॥ चित्रांगदहीतटस्थहोउनी॥ क्षणक्षणान्या
हाळित॥ ३६॥ कंठभूषणेंरहितमंगळसूत्र॥ हरिद्राकुंकुमविरहितवक्त्र॥ अंजनविवर्जितनेत्र
॥ राजपुत्रपाहातसे॥ ३७॥ न्याहाळितांतटस्थस्वरूपासी॥ वाटतीरंभाउर्वशीदासी॥ कुच
कमंडलुयांसी॥ उपमानाहींद्यावया॥ ३८॥ तप्तचामीकरवर्णडोळस॥ चिंताक्रांतआंगझा
लेंकृश॥ कींचंद्रकळाराजस॥ ग्रहणकाळींझांकोळती॥ ३९॥ मगतियेपासींनेऊन॥ पुसेसा
क्षेपेंवर्तमान॥ म्हणेतूंआहेसकोणाचीकोण॥ मुळींपासूनसर्वसांग॥ ४०॥ मगआपुल्याज
न्मापासून॥ सांगीतलेंचरित्रसंपूर्ण॥ बोलतांआसुवेंनयन॥ भरूनियांचालिले॥ ४१॥ अश्रु
धारास्रवतीखालत्या॥ लाविल्यापयोधरलिंगासगळल्या॥ दंतजियेचेबोलतां॥ नक्षत्रांऐसे
लखलखिती॥ ४२॥ सीमंतिनीच्यासख्याचतुर॥ राजपुत्रासांगतीसमाचार॥ तीनवर्षे
झालीइचाभ्रतार॥ बुडालातेथेंयमुनाजळीं॥ ४३॥ इचींसासुश्वशुरदोनी॥ शत्रूंनिघात्त-
लींबंदिखानीं॥ हेशुभांगलावण्यखाणी॥ ऐसीगतीइयेची॥ ४४॥ कंठदाटलासद्गदित॥ चि
त्रांगदखालींपाहत॥ आरक्तनेत्ररेखांकित॥ वस्त्रेंपुसतवेळोवेळां॥ ४५॥ सीमंतिनीसख्या

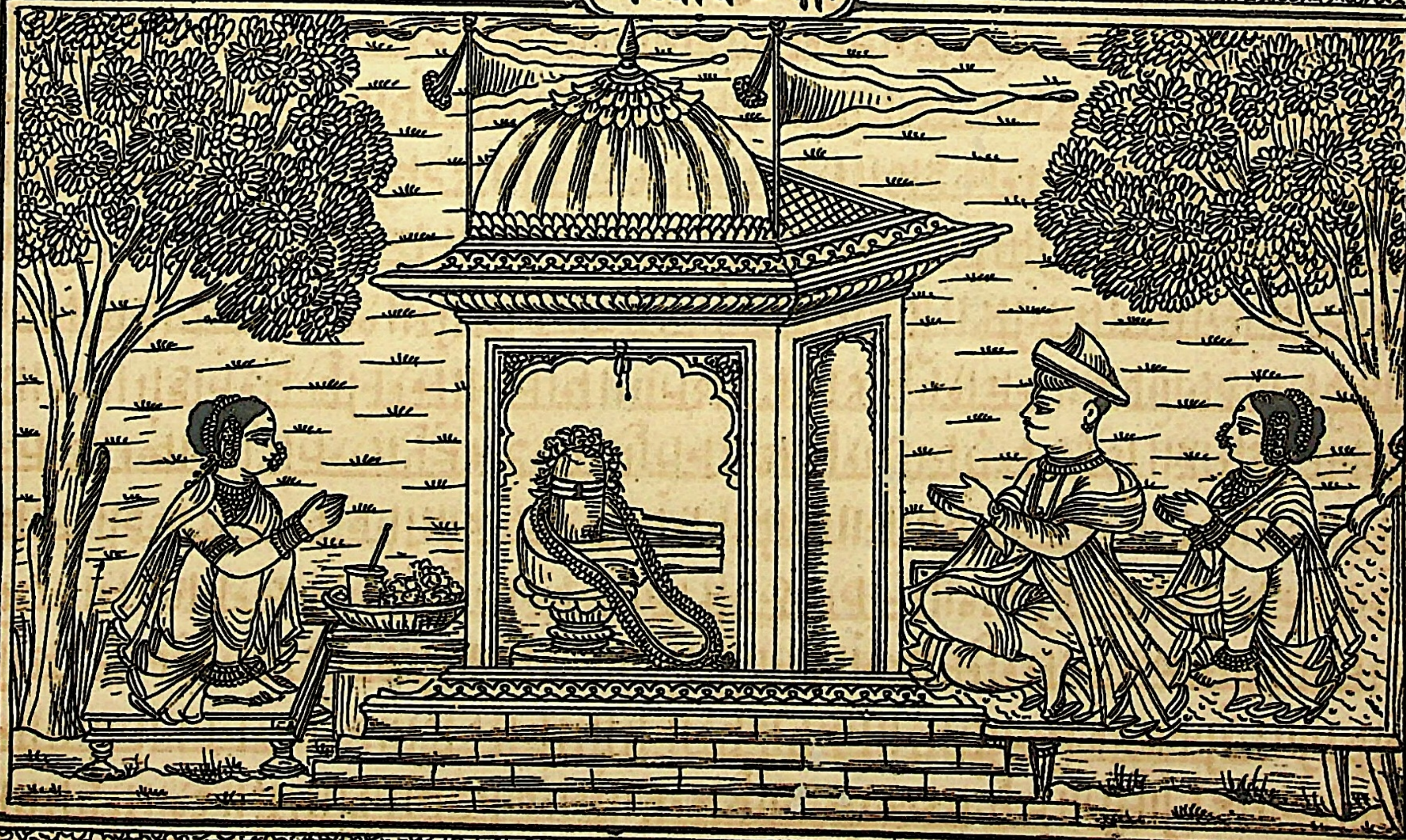
सीसांगेखुण॥ कोणकोठीलपुसावर्तमान॥ सरव्यापुसतीयेणेंकोठुन॥ झालेंखुणनामसांगा ॥४६॥ तोह्मणेआम्हीसिद्धपुरुष॥ जातोंचिंतिलियाठायास॥ क्षणेंस्वर्गक्षणेंपाताळास॥ गमनआमुचेंत्रिलोकीं॥४७॥ कळतेंभूतभविष्यवर्तमान॥ मगसीमंतिनीसहातींधरून॥ कानींसांगेअमृतवचन॥ भ्रतारतुझाजीवंतअसे॥४८॥ आजितीनदिवसांभेटवीन॥ लटिकेंनव्हेकदापिजाण॥ श्रीसदाशिवाचीआण॥ असत्यनव्हेकल्पांतीं॥४९॥ सौभाग्यगंगेचातुर्यविलासिनी॥ तुझेंऐश्वर्यचढेलयेथुनी॥ परिहेगोष्टीकोणालागुनी॥ दिवसत्रयप्रगटवूंनको॥५०॥ ऐसेसांगोनिपरमस्नेहें॥ येरीचोरदृष्टीमुखपाहे॥ ह्मणेवाटतेंचित्रांगदहोये॥ ऐसेंकायघडूंशके॥५१॥ मृत्यकपावलातोयेईलकैसा॥ मगआठवीभवानीमहेशा॥ करुणाकरापुराणपुरुषा॥ नकळेलीलाअगम्यतुझी॥५२॥ हापरपुरुषजरीअसतां॥ तरीमजकांहातींधरिता॥ स्नेहउपजलामाझियाचित्ता॥ परमआप्तवाटतसे॥५३॥ कायप्राशून आलाअमृत॥ कींकाळेंगिळोनिउगळिलासत्य॥ हेमदनांतकषडास्यतात॥ तुझेंकर्तृत्वनकळेमज॥५४॥ जगन्निवासाहेंकरसीलसत्य॥ तरीअकरालक्षपूजीनदंपत्य॥ तितुक्याचवातीयथार्थ॥ बिल्वदळेंअर्पीन॥५५॥ यावरीबोलेराजपुत्र॥ सकुमारेसदनासिजाईसत्वर॥ तुझीसासुआणिश्वशुर॥ त्यांसीसांगूंजातोंआतां॥५६॥ तुमचापुत्रयेतोह्मणोन॥ शुभसमाचारत्यासांगोन॥

येरीकरूनहास्यवदन॥ निजसदनाप्रतीगेली॥५७॥ सख्याबोलतीआणवाहून॥ तुझाभ्रता रहोयपूर्ण॥ ऐसापुरुषआहेकोण॥ जोतुझाहातधरूंशके॥५८॥ तुझीवचनेंऐकून॥ त्याच्याने त्रींआलेंजीवन॥ सीमंतिनीह्मणेवर्तमान॥ फोडूनकाउग्याराहा॥५९॥ सीमंतिनीच्यामुखक मळीं॥ सौभाग्यकळादिसोंलागली॥ सुखासनारूढसदनागेली॥ कोठेंकांहींनबोले॥६०॥ मनो वेगाच्यावारूवरीत्वरित॥ आरूढलासीमंतिनीचाकांत॥ निजनगराबाहेरउपवनांत॥ जाऊनि यांउतरला॥६१॥ नागेंमनुष्यवेधधरून॥ शत्रूंससांगेवर्तमान॥ द्वादशसहस्रनागांचेंबळघेऊ न॥ चित्रांगदआलाअसे॥६२॥ तुह्मीकैसेवाचालसत्य॥ तंवतेसमस्तझालेभयाभीत॥ येरू ह्मणेइंद्रसेनलावण्यवतीयथार्थ॥ सिंहासनींस्थापावेगीं॥६३॥ मगनागजाऊन॥ मातापित्या सीसांगेवर्तमान॥ त्यांसीआनंदझालापूर्ण॥ त्रिभुवनांतनसमाये॥६४॥ तोंशत्रुहोवोनिश रणागत॥ उभयतांसीसिंहासनीस्थापित॥ दायादकरजोडोनिसमस्त॥ ह्मणतीआम्हांर क्षासर्वस्वें॥६५॥ मगसर्वदळभारसिद्धकरून॥ भेटीसनिघालाइंद्रसेन॥ वाद्यनादेंसंपूर्ण॥ भूमंडळडळमळी॥६६॥ मातापितादेखोन॥ सप्रेमेंधावेचित्रांगदसूजाण॥ धरूनपित- याचेचरण॥ क्षेमालिंगनींमिसळला॥६७॥ मगलावण्यवतीधांवत॥ चित्रांगदाच्यागळां मिठीघालित॥ जैसाकौसल्येसीभेटलारघुनाथ॥ चतुर्दशवर्षानंतर॥६८॥ हारपलेंरत्नसांप

डलें। कींजन्मांधासीनेत्रआले।। कींप्राणजातांपडलें।। सुखामाजींअमृत।।६९।। करभारघेऊनि अमुप। धांवतीदेशोदेशींचेनृप।। पौरजांचेभारसमीप।। येऊनियांभेटती।।७०।। हनुमंतेंआ णिलागिरिद्रोण।। जेवींउठविलाऊर्मिलारमण।। आनंदमयझालेंत्रिभुवन।। तैसेंचपूर्णपैंझा लें।।७१।। मातापितयांसमवेत।। चित्रांगदचालिलामिरवत।। नैषधपुरसमस्त।। शृंगारिलेंते धवां।।७२।। चित्रवर्म्यासीसांगावयासमाचार।। धांवतातीसेवकभार।। महाद्वारींयेतांसाचा र।। मातफुटलीचहूंकडे।।७३।। चारजाऊनिरायासवंदित।। उठातुमचेआलेजामात।। रावगज बजिलाधांवत।। नेयनींलोटतआनंदाश्रु।।७४।। कंठझालासद्गदित।। रोमांचआंगींउभेठाक त।। समाचारआणिलात्यांसीआलिंगित।। धनवस्त्रदेतसीमेहूनी।।७५।। अपारभरूनि- रथ।। शर्करानगरांतवांटित।। मंगळतुरेंअद्भुत।। वाजोंलागलींएकसरें।।७६।। धांवलेअपार भूसुर।। रायेंकोशदाविलेसमग्र।। आवडेतितुकेंधनन्यावेंसत्वर।। सुखासीपारनाहींमा- झ्या।।७७।। जयजयशिवउमानाथ।। म्हणोनिरावउडतनाचत।। उपायनेंघेऊनिधांवत।। प्रजा जननगरींचे।।७८।। सीमंतिनीसीबोलावून।। दिव्यअलंकारलेववून।। जयजयकारकरून।। मं गळसूत्रबांधिलें।।७९।। दिव्यकुंकुमनेत्रींअंजन।। हरिद्रासुमनहारचंदन।। सौभाग्यलेववितीं जाण।। त्रयोदशगुणींविडेदेती।।८०।। एकशृंगारसांवरिती।। एकपिकपात्रपुढेंकरिती।। नग-

रींच्या नारी धावती ॥ सीमंतिनीसी पाहावया ॥ ८१ ॥ माता धांवली सद्गदित ॥ सीमंतिनीसी हृदयीं धरित ॥ माये तुझा सौभाग्य पर्वत ॥ असंभाव्य उचंबळला ॥ ८२ ॥ ऐश्वर्यद्रुम गेला तुटोन ॥ पुढती विरूढला भेदित गगन ॥ तुझी सौभाग्यगंगा भरून ॥ अक्षय चालिली उतरेना ॥ ८३ ॥ धन्य धन्य सोमवारव्रत ॥ अकरा लक्ष पूजिलें दंपत्य ॥ जीवंत करावयासी जामात ॥ बोलाऊं धाडिलें त्वरेनें ॥ ८४ ॥ मातापितयांसमवेत ॥ चित्रांगद नगरा येत ॥ चित्रवर्मा नृपती त्वरित ॥ सामोरा येत तयांसी ॥ ८५ ॥ जामाताच्या कंठीं ॥ धांवोनि श्वशुरें घातली मिठी ॥ ब्रह्मानंदें भरली सृष्टी ॥ पुष्पवृष्टी करिती देव ॥ ८६ ॥ नगरामाजीं आणिली मिरवत ॥ पुनः विवाह केला अद्भुत ॥ मग एकांतीं चित्रांगद नृपनाथ ॥ बोला वितीसी मंतिनीसी ॥ ८७ ॥ पाताळींचे अलंकार अद्भुत ॥ सीमंतिनीलागीं लेववित ॥ नवरत्नप्रभा फांकली अमित ॥ पाहातां तटस्थ नारीनर ॥ ८८ ॥ पाताळींचा सकगंधराजनिगुती ॥ आत्महस्तें लेववी सीमंतिनीप्रती ॥ नानावस्तू अपूर्व क्षिती ॥ श्वशुरालागीं दीधल्या ॥ ८९ ॥ सासुश्वशुरांच्या चरणीं ॥ मस्तक ठेवी सीमंतिनी ॥ माये तुझा सौभाग्योदधी उचंबळोनी ॥ भरला असो बहुकाळ ॥ ९० ॥ पुत्र सीमंतिनीसहित ॥ इंद्रसेन नैषधपुरा जात ॥ अवनीचे राजे मिळोनि समस्त ॥ छत्र देत चित्रांगदा ॥ ९१ ॥ समस्त-राज्यभार समर्पून ॥ तपासी गेला इंद्रसेन ॥ तेथें करूनियां शिवार्चन ॥ शिवपदासी पावला ॥

॥९२॥आहपुत्रपितयासमान॥सीमंतिनीसीझालेजाण॥दहासहस्त्रवर्षेंनिर्विघ्न॥राज्यकेलें-
नैषधपुरीं॥९३॥जैसापितामहनळराज॥परमपुण्यश्लोकतेजःपुंज॥तैसाचित्रांगदभूभुज॥
न्यायनीतिवर्ततसे॥९४॥शिवरात्रीसोमवारप्रदोषव्रत॥सीमंतिनीचदतेंकरित॥तिचीख्या
तीअद्भुत॥सूतसांगेशौनकादिकां॥९५॥हेंसीमंतिनीआख्यानसुरस॥ऐकतांसौभाग्यवर्धन
स्त्रियांस॥अंतरलाभ्रतारबहुतदिवस॥तोभेटेलपरतोनी॥९६॥विगतधवाऐकती॥त्याज
न्मांतरींदिव्यभ्रतारपावती॥शिवचरणींधरावीप्रीती॥सोमवारव्रतनसोडावें॥९७॥ऐसेंऐ
कतांआख्यान॥अंतरलापुत्रभेटेलमागुतेन॥आयुरारोग्यऐश्वर्यपूर्ण॥होयज्ञानविद्याब
हु॥९८॥गंडांतरेंमृत्युनिरसोनिजाय॥गतधनप्राप्तशत्रुपराजय॥श्रवणेंपठणेंसर्वकार्य
॥पावेसिद्धीयेणेंची॥९९॥सीमंतिनीआख्यानप्रयागपूर्ण॥भक्तिमाघमासींकरितांस्त्रा
न॥त्रिविधदोषजातीजळोन॥शिवपदप्राप्तशेवटीं॥२००॥सीमंतिनीआख्यानसुधारस
॥प्राशनकरितीसज्जनत्रिदश॥निंदकअसुरतामस॥अहंकारमद्यसेविती॥१॥अपर्णा
हृदयारविंदमिलिंद॥श्रीधरस्वामीपूर्णब्रह्मानंद॥अभंगअक्षयअभेद॥नदळेनचळेकदाही
॥२॥शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड॥स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड॥परिसोतसज्जनअखंड॥षष्ठो
ध्यायगोडहा॥२०३॥ ॥श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥ ॥छ॥ ॥

अध्याय ७ वा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥जयजयकिशोरचंद्रशेखरा॥उर्वीधरेंद्रनंदिनीवरा॥भुजंगभूष-
णासप्तकरनेत्रा॥लीलाविचित्रतुझिया॥१॥भानुकोटितेजअपरमिता॥विश्वव्यापकाविश्वनाथा॥रमाधवप्रियभूताधिपतेअनंता॥अमूर्तमूर्ताविश्वपते॥२॥परमानंदापंचवक्त्रा॥परात्परापंचदशनेत्रा॥परमपावनापयःफेनगात्रा॥परममंगलापरब्रह्मा॥३॥मंदस्मितवदनदयाळा॥षष्ठाध्यायींअतिनिर्मळा॥सीमंतिनीआख्यानलीला॥स्नेहाळातूवदलासी॥४॥श्रीधरमुखनिमित्तकरून॥तूंचिवदलासीआपुलेगुण॥व्यासरूपेंसूतासस्थापुन॥रसिकपुराणसांगविसी॥५॥ऐसेंऐकतांदयाळ॥वदताझालाश्रीगोपाळ॥विदर्भनगरींएकसुशीळ॥वेदमित्रनामद्विजहोता॥६॥तोवेदशास्त्रसंपन्न॥त्याचामित्रसारस्वत-
नामेंब्राह्मण॥वेदमित्रासपुत्रसगुण॥सुमेधानामेंझाला॥७॥सारस्वतसुतसोमवंत॥उभयतांचेंमित्रत्वअत्यंत॥दशग्रंथींज्ञानबहुत॥मुखोद्गतपुराणें॥८॥संहितापदक्रमअरणब्राह्मण॥छंदनिघंटशिक्षाजाण॥ज्योतिषकल्पव्याकरण॥निरुक्तपूर्णदशग्रंथीं॥९॥ऐसाविद्याभ्यासकरितां॥षोडशवर्षेंझालीतत्वतां॥दोघांचेपितेह्मणतीआतां॥भेटानृपनाथावैदर्भासी॥१०॥विद्यादावूनअद्भुत॥मेळवावेंद्रव्यबहुत॥मगवधूपाहूनियांयथार्थ॥लग्नेंकरूंतुमचीं॥११॥यावरीतेऋषिपुत्र॥विदर्भरायासींभेट

लेसत्वर॥ विद्याधनाचें भांडार॥ उघडोनि दाविती नृपश्रेष्ठा॥१२॥ विद्या पाहतां तोषला रा
व॥ परि विनोद मांडिला अभिनव॥ ह्मणे मी एक सांगेन भाव॥ धरा तुह्मी दोघेही॥१३॥ नै
षधपुरीचा नृपनाथ॥ त्याची पत्नी सीमंतिनी विख्यात॥ मृत्युंजय मृडानी प्रीत्यर्थ॥ दंपत्य
पूजा करी बहु॥१४॥ तरि तुह्मी एक पुरुष एक नितंबिनी॥ होवून जावें ये चक्षणीं॥ दिव्य अ
लंकार बहुत धनीं॥ पूजील तुह्मा कारणें॥१५॥ तेथून यावें परतोन॥ मग मी देईन यथेष्ट
धन॥ माता पिता गुरुवचन॥ कदा अमान्य करूं नये॥१६॥ तंव बोलती दोघे किशोर॥ हें अनु
चित कर्म निंद्य फार॥ पुरुषास स्त्री वेष देखतां साचार॥ सचैल स्नान करावें॥१७॥ पुरुषासी
नारी वेष देखतां॥ पाहणार जाती अधःपाता॥ वेष घेणार हीतत्वता॥ जन्मोजन्मीं स्त्री हो
य॥१८॥ हें ही परत्रींचें कर्म अनुचित॥ तैसेंच शास्त्र बोलत॥ त्यावरी आह्मी विद्यावंत॥ धन
अमित मेळवूं॥१९॥ आमची विद्यालक्ष्मी सतेज॥ तोषवूं अवनीचे भूभुज॥ आमुचें नमूनि
चरणांबुज॥ धन देती प्रार्थूनियां॥२०॥ पंडितांची विद्या माय सद्गुणी॥ विद्या अकालीं फल
दायिनी॥ विद्या कामधेनू सांडोनी॥ निंद्य कर्म न करूं कदा॥२१॥ मातापित्याहूनि विद्या आ
गळी॥ संकटीं प्रवासीं प्रतिपाळी॥ पृथ्वीचे प्रभु सकळी॥ देखोनियां जोडिती कर॥२२॥ वि-
द्याहीन तो पाषाण देख॥ जितांचि मृत तो शतमूर्ख॥ त्याचें न पाहावें मुख॥ जननी व्यर्थ श्रमविली

॥२३॥रावह्मणेदोघांलागुन॥माझेंमान्यकरावेंएवढेंवचन॥परमसंकटपडलेंह्मणोन॥
अवश्यम्हणतीतेधवां॥२४॥रायेंवस्त्रेंअलंकारआणुन॥एकासीस्त्रीवेषदेउन॥सोमवारीं
यामिनीमाजींजाण॥पूजासमयींपातले॥२५॥जेसकळप्रमदांचीईश्वरी॥जीचीप्रतिमाना
हींकुंभिनीवरी॥जीसदेखोनिनृत्यकरी॥पंचशरप्रीतीनें॥२६॥रंभाउर्वशीचातुर्यखाणी॥
परिलज्जापावतीजीसदेखोनी॥रेणुकाजानकीश्रीकृष्णभगिनी॥उपमाशोभेजियेसी॥२७
तीणेंहेंदंपत्यदेखोनी॥कृत्रिमपाहूनिहांसेमनीं॥परिभावार्थधरूनचातुर्यखाणी॥हर
भवानीह्मणोनिपूजिता॥२८॥अलंकारवस्त्रेंयथेष्टधन॥षड्रसअन्नदेतभोजन॥शिवगौ
रीह्मणून॥नमस्कारूनिबोळवी॥२९॥जातांग्रामपंथलक्षुनी॥पुढेंभ्रतारमागेंकामिनी
॥नानाविकारचेष्टाभाषणीं॥बहुतबोलेतयासीं॥३०॥ह्मणेआहेहेंएकांतवन॥वृक्षलागले
बहुतसघन॥मीकामानळेंकरून॥गेलेंअहाळूनप्राणपती॥३१॥तूंवर्षोनिसुरतमेघ॥शी
तळकरींममांग॥मीनितंबिनीझाल्येंअभंग॥जवळीपाहेयेऊनियां॥३२॥तोह्मणेकांचे-
ष्टाकरिसीविशेष॥फेडींवस्त्रहोईंपुरुष॥विनोदकरिसीआसमास॥हांसतीलोकमार्गी
चे॥३३॥तंवतेकामेंहोवोनिमूर्च्छित॥मेदिनीवरीआंगटाकित॥ह्मणेप्राणनाथाधांवत्वरित॥
करींशांतकामज्वरातें॥३४॥तंवतोपरतोनिआलासवेग॥ह्मणेहेंनसतेंकायमांडिलेंसोंग॥तुह्मीं

आह्मीगुरुबंधुनिःसंग॥ब्रह्मचारीविद्यार्थी॥३५॥येरीह्मणेबोलसीकाये॥माझेअवयव
चांचपोनिपाहे॥गेलेंपुरुषत्वलवलाहे॥भोगीयेथेंमजआतां॥३६॥हातींधरूनतयासी॥आ
डमार्गेनेलेंएकांतासी॥वृक्षगेलेगगनासी॥पल्लवभूमीसीपसरले॥३७॥शालतमालदेवदार
॥आम्रकदंबादितरुवर॥त्यावनींनेऊनिसत्वर॥ह्मणेशंकासांडींसर्वही॥३८॥मीस्त्रीतूंभ्र
तारनिर्धार॥नाहींयेथेंदुसराविचार॥येरूह्मणेहेंनघडेसाचार॥तुह्मीआह्मीगुरुबंधु॥
॥३९॥शास्त्रपढलासीसकळ॥त्याचेंकायहेंचिफळ॥परत्रसाधनसुकृतनिर्मळ॥विचार
करूनिपाहेपां॥४०॥आधींचस्त्रीवरीतारुण्य॥परमनिर्लज्जएकांतवन॥मिठीघालीग
ळांधांवोन॥देतचुंबनबळेंची॥४१॥घेऊनियांत्याचाहात॥ह्मणेपाहेंहेपयोधरकमंडलु
वत॥तंवतोझिडकाऊनिमागेंसारित॥नसताअनर्थकरूनको॥४२॥धन्यधन्यतोपुरुष
जनीं॥परयोषिताएकांतवनीं॥सभाग्यसदनतरुणी॥प्रार्थितांमनचळेना॥४३॥वृत्तीस
नव्हेविचार॥तरीतोनरकेवळशंकर॥त्यापासींतीर्थेंसमग्र॥येवोनिराहतीसेवेसी॥४४॥
नररहितघोरवनीं॥द्रव्यघटदेखिलानयनीं॥देखतांजायवोसंडोनी॥तरीतोशंकरनिर्धा
रें॥४५॥सत्यवचनींसत्कर्मीरत॥निगमागमविद्यासुखोद्गत॥इतुकेंअसोनगर्वरहि
त॥तरीतोशंकरनिर्धारें॥४६॥आपणादेखतांवर्मकाढुनी॥निंदकवेधितीवाग्बाणीं॥

परीरवेदरहितआनंदमनीं॥तरीतोशंकरनिर्धारें॥४७॥दुसरियाचेंकूटदोषगुण॥देखेऐ केजरीअन्नुदिन॥परितेमुखासनाणीगेलियाप्राण॥तरीतोशंकरनिर्धारें॥४८॥नोदिसे स्त्रीपुरुषभान॥गुरुरूपपाहेचराचरसंपूर्ण॥नसांगेआपुलेंसुकृततपदान॥तरितोशंक रनिर्धारें॥४९॥पैलमूर्खहापंडित॥निवडूनेणेंसमानपाहत॥कीर्तिवादवावीनावडेम- नांत॥तरीतोशंकरनिर्धारें॥५०॥अभ्यासिलेंनमिरवीलोकांत॥शिष्यकरावेहानाहींचहेत ॥कोणाचासंगनावडेआवडेएकांत॥तरीतोशंकरनिर्धारें॥५१॥विरोनिगेल्याचित्तवृत्ती॥समा धीअखंडगेलीभ्रांती॥अर्थबुडालियाचीनाहींखंती॥तरितोशंकरनिर्धारें॥५२॥श्रीधरह्मणे ऐसेपुरुष॥तेब्रह्मानंदपरमहंस॥त्यांच्यापाईंच्यापादुकानिःशेष॥होऊनिराहावेंसर्व दा॥५३॥वेदमित्रपुत्रसाधुपरम॥धैर्यशस्त्रेंनिवटोनिकाम॥ह्मणेथामासचलाजाऊं उत्तम॥विचारकरूयागोष्टीचा॥५४॥ऐसेंबोलोनिसारस्वतपुत्र॥स्त्रीरूपेंसदनाआणि लासत्वर॥श्रुतकेलासमाचार॥गतकथार्थवर्तलाजो॥५५॥सारस्वतेंमांडिलाअनर्थ॥ रायाजवळीआलावक्षस्थलबडवित॥ह्मणेदुर्जनातुवांकेलाघात॥हत्याकरीनतुजवरी॥ ५६॥वेदशास्त्रसंपन्न॥एवढाचिपुत्रमजलागुन॥अरेतुवांनिर्वंशकेलापूर्ण॥काळेंवदन- झालेंतुझें॥५७॥विदर्भअधोमुखपाहत॥ह्मणेकृत्रिमकेवींझालेंसत्य॥शिवमायापरम

अद्भुत॥अघटितकर्तृत्वतियेचें॥५८॥रायेंमिळवूनसर्वब्राह्मण॥ह्मणेसतेजकराअनुष्ठान॥द्यावेंयासीपुरुषत्वआणून॥तरीचधन्यहोईनमी॥५९॥विप्रह्मणतीहीईश्वरीकला॥आमुच्येनीनपालटेभूपाळा॥तेव्हांविदर्भरावतयेवेळां॥आराधिताजाहलादेवीतें॥६०॥हवनमांडिलेंदुर्धर॥रावससदिननिराहार॥देवीप्रसन्नजाहलीह्मणेमागवर॥मगबोलेविदर्भतो॥६१॥ह्मणेहासोमवंतस्त्रीवेष॥यासीपुनःकरीपुरुष॥देवीह्मणेहीगोष्टनिःशेष॥नघडेसहसाकालत्रयीं॥६२॥निःसीमपतिव्रतासीमंतिनी॥परमभक्तसद्गुणखाणी॥तिचेंकर्तृत्वमाझेनी॥नमोडवेंसहसाही॥६३॥यासारस्वतासीदिव्यनंदन॥होईलसत्यवेदपरायण॥ईससुमेधावरजाण॥लग्नकरूनिदेइजे॥६४॥देवीच्याआज्ञेवरून॥त्यासीचदीधलेंलग्नकरून॥अंबिकेचेवचनींजाण॥पुत्रजाहलासारस्वता॥६५॥धन्यसीमंतिनीचीशिवभक्ती॥उपमानाहींत्रिजगतीं॥जीचेंकर्तृत्वहेमवती॥मोडूंनशकेसर्वथा॥॥६६॥सूतह्मणेऐकासावधान॥अवंतीनगरींएकब्राह्मण॥अत्यंतविषयीनाममदन॥शृंगारसुगंधमाल्यप्रिय॥६७॥पिंगलानामेंवेश्याविख्यात॥तिसींझालासदारत॥सांडूनिब्रह्मकर्मसमस्त॥मातापितरेंत्यागिलीं॥६८॥धर्मपत्नीटाकूनिदुराचारी॥तिच्येचघरींवासकरी॥मद्यमांसरतअहोरात्रीं॥कामकर्दमींलोळत॥६९॥करावयाजगदोद्धा

रा। आपणचिअवतरलाशंकर॥ ऋषभनामयोगेश्वर। होवोनिविचरतमहीवरी॥७०॥ आपलेजेजेनिर्वाणभक्त॥ त्यांचींदुःखेंसंकटेंनिवारित॥ पिंगलेच्यासदनाआलाअकस्मा त॥ पूर्वपुण्यास्तवपातला॥७१॥ तोशिवयोगींद्रदृष्टींदेखोन॥ दोघेंहीधांवतीधरितीचर ण॥ षोडशोपचारेंपूजाकरून॥ सप्रेमहोऊनिपूजिती॥७२॥ शुष्कसुपक्कविदग्ध॥ चतुर्वि धअन्नेंउत्तमस्वाद॥ भोजनदेऊनिबहुविध॥ अलंकारवस्त्रेंदीधलीं॥७३॥ करूनियांदि व्यसेज॥ निजविलातोशिवयोगीराज॥ तळहातेंमर्दितीदोघेचरणांबुज॥ सुपर्णाग्रज उदयहोतो॥७४॥ एकनिशीक्रमोनिजाण॥ शिवयोगीपावलाअंतर्धान॥ दोघेंह्मण तीउमारमण॥ देऊनिदर्शनगेलाआह्मां॥७५॥ मगपिंगलाआणिमदन॥ कालांतरीं पावलींमरण॥ परीगांठीसहोतेंपूर्वपुण्य॥ शिवयोगीपूजनाचें॥७६॥ दशार्णदेशींचा नृपती॥ वज्रबाहूनामेंविशेषकीर्ती॥ त्याचीपट्टराणीनामेंसुमती॥ जेवींदमयंतीन- ळाची॥७७॥ तोमदननामेंब्राह्मण॥ तीच्यागर्भीराहिलाजाउन॥ सीमंतिनीच्यापो टींकन्यारत्न॥ पिंगलावेश्याजन्मली॥७८॥ कीर्तिमालिनीतिचेंनांव॥ पुढेंकथाऐकाअ भिनव॥ इकडेसुमतीचेपोटींभूदेव॥ असतांविचित्रवर्तलें॥७९॥ तिच्यासवतीहोत्या अपार॥ हीपट्टराणीईसहोईलपुत्र॥ त्यांहींतीसविषदुर्धर॥ गर्भिणीअसतांघातलें॥८०॥

तीसतात्काळव्हावामृत्य ॥ परीरोगलागलाझालीप्रसूत ॥ विषआंगावरीफुटलेंबहुत ॥ बाळकासहितजननीच्या ॥ ८१ ॥ क्षतेंपडलींझालेंव्रण ॥ रक्तपूगळेरात्रदिन ॥ रायेंबहुत वैद्यआणोन ॥ औषधेंदेतांबरेंनोहे ॥ ८२ ॥ रात्रदिवसरडेबाळ ॥ सुमतीराणीशोकेंविव्हळ ॥ मृत्युईनोहेव्यथासबळ ॥ बरीनव्हेचीसर्वथा ॥ ८३ ॥ लेकरूंसदांकरीरुदन ॥ रायासीनिद्रा नलागेरात्रदिन ॥ कंटाळलामगरथावरीघालून ॥ घोरकाननींसोडिलीं ॥ ८४ ॥ जेथेंमनुष्या चेंनाहींदर्शन ॥ वसतीव्याघ्रसर्पदारुण ॥ सुमतीबाळकडेघेउन ॥ सव्यअपसव्यहिंडतसे ॥ ८५ ॥ कंटकपाषाणरुततीचरणीं ॥ मूर्च्छायेऊनिपडेधरणी ॥ आक्रंदेंरडेपरिनमिळेपाणी ॥ व्रणेंकरूनिआंगतिडके ॥ ८६ ॥ म्हणेजगदात्मयाकैलासपती ॥ जगद्वंद्याब्रह्मानंदमूर्ती ॥ भक्तवज्रपंजरातुझीकीर्ती ॥ सदागातीनिगमागम ॥ ८७ ॥ जयजयत्रिदोषशमनात्रिनेत्रा ॥ जगदंकुरकंदापंचवक्त्रा ॥ अजअजितापयःफेनगात्रा ॥ जन्मयात्राचुकवींकां ॥ ८८ ॥ अना दिसिद्धाअपरिमिता ॥ मायाचक्रचालकासद्गुणभरिता ॥ विश्वव्यापकागुणातीता ॥ धांव आतांजगद्गुरू ॥ ८९ ॥ ऐसाधावाकरितांसुमती ॥ तंववनींसिंहव्याघ्रगर्जती ॥ परमभ- याभीतहोऊनिचित्तीं ॥ बाळासहितक्षितीपडे ॥ ९० ॥ श्रावणारितनयेंयेऊन ॥ वनींसांडिलें उर्वीमिभ्ररत्न ॥ कींवीरसेनस्नुषाघोरकानन ॥ पतिवियोगेंसेवीजैसें ॥ ९१ ॥ सुमतीचीकरु

णाऐकुन॥ पशुपक्षीकरितीरुदन॥ धरणीपडतांमूर्च्छायेऊन॥ वृक्षपक्षीछायाकरिती॥ ॥९२॥ चंचुभरूनियांजळ॥ बाळावरीशिंपितीवेळोवेळ॥ एकींमधुररसआणोनिस्नेहाळ॥ मुखींघालोनितोषविती॥९३॥ वनगाईस्वपुच्छेंकरूनी॥ वाराघालितीरक्षितीरजनी॥ असोयावरीतेराजपत्नी॥ हिंडतांअपूर्ववर्तलें॥९४॥ तोंवृषभभारवणिक्‌घेवोनी॥ पंथेंजातांदेखेनयनीं॥ त्यांचियासंगेंकरूनी॥ वैश्यनगरापातली॥९५॥ तेथीलअधिपतीवैश्यसाचार॥ त्याचेंनामपद्माकर॥ परमसभाग्यउदार॥ रक्षकनानावस्तूंचा॥९६॥ तेणेंसुमतीसवर्तमान॥ पुसिलेंतूंकोठीलकोण॥ तिणेंजेंवर्तलेंमुळीहुनी॥ श्रुतकेलेंरायातें॥९७॥ तेंऐकूनिपद्माकर॥ त्याचेअश्रुधारास्रवतीनेत्र॥ श्वासोश्वासटाकूनिघोर॥ ह्मणेगतीथोरकर्माची॥ ९८॥ वज्रबाहूचीपट्टराणी॥ पतिव्रताअवनीचीस्वामिणी॥ अनाथापरीहिंडेवनीं॥ दीनवदनआलीयेथें॥ ९९॥ मगपद्माकरह्मणेसुमती॥ तूंमाझीधर्मकन्यानिश्चिती॥ शेंजारींघरदेऊनिअहोराती॥ परामर्षकरीतियेचा॥१००॥ बहुतवैद्यआणून॥ देताझालारसायण॥ केलेबहुतप्रयत्न॥ परीव्याधीनराहेची॥१॥ सुमतीह्मणेताता॥ श्रीशंकरवैद्यनहोतां॥ कोणासीहीहेव्यथा॥ बरीनहोयकल्पांतीं॥२॥ असोपुढेंव्यथाहोतांकठिण॥ गेलाराजपुत्राचाप्राण॥ सुमतीशोककरीदीनवदन॥ ह्मणेंरत्नगेलेंमाझें॥३॥ पद्माकरशांतवीबहुतांरिती,

नगरजनमिळालेसभोवती॥ तोंनिशांतीउगवलागभस्ती॥ तेवींशिवयोगीआलातेथें ४
जैसेंदुर्बलाचेंसदनशोधित॥ चिंतामणीयेअकस्मात॥ कींक्षुधेनेंप्राणजात॥ तोंक्षीराब्धी
पुढेंधाविन्नला॥ ५॥ पद्माकरेंधरिलेचरण॥ पूजिलादिव्यासनीबैसवून॥ त्यावरीसुमती
प्रतीदिव्यनिरोपण॥ शिवयोगीसांगताझाला॥ ६॥ ह्मणेवत्सेसुमतीऐक॥ कांहोरड
सीकरसीशोक॥ तुझेपूर्वजन्मींचेपतिपुत्रजनक॥ कोठेंआहेतसांगपां॥ ७॥ आलीचौ
ऱ्यासीलक्षयोनीफिरत॥ तेथींचेस्वजनसोयरेआस॥ आलेकोठेंनिगेलेकोठेंत्वरित॥
सांगमजपासीवृत्तांतह्मा॥ ८॥ तूनानायोनीफिरसी॥ पुढेंहीकितीफेरेघेसी॥ कोणाचेपु
त्रतूंकांरडसी॥ पाहेमानसींविचारुनी॥ ९॥ शरीरधरावेंज्याज्यावर्णी॥ त्यात्याकुलाभि
मानेंनाचतीप्राणी॥ परीआपणउत्पन्नकोठोनी॥ तेंविचारूनिनपाहती॥ १०॥ त्वांपुत्रआ
णिलाकोठून॥ कोण्यास्थळागेलामृत्युपावोन॥ तूंआणिहेअवघेजण॥ जातीलकोठेंकव
ण्यादेहा॥ ११॥ आत्माशिवशाश्वत॥ शरीरक्षणभंगुरनाशवंत॥ तरीतूंशोककरिसीव्यर्थ
॥ विचारूनिमनींपाहेंपां॥ १२॥ आत्माअविनाशीशाश्वत॥ तोनव्हेकोणाचाबंधुसुत॥ श
रीराकारणेंशोककरिसीव्यर्थ॥ तरीपडलेंप्रेततुजपुढें॥ १३॥ जळींउठतीतरंगअपार॥ सर्वे
चिफुटतीक्षणभंगुर॥ मृगजळचिमिथ्यासमग्र॥ तरीबुडबुडेसत्यकैसेनी॥ १४॥ चित्रीं

-च्यावृक्षछायेसीबैसलाकोण॥चित्राग्नीनेंकोणाचेंजाळिलेंसदन॥तेथेंगंगालिहिलीस
हितमीन॥कोणवाहूनिगेलातेथें॥१५॥वंध्यासुतेंद्रव्यआणुन॥भीष्मकन्यामारुतीसदे
ऊन॥गंधर्वनगरीचेवऱ्हाडीआणोन॥लग्नकोणेंलाविलें॥१६॥वान्याचामंडपसजवून॥सि
कतादोरेंबांधिलाआंवळून॥शुक्तिकारजताचेंपात्रकरून॥खपुष्पेंकोणींभरियेलें॥१७॥
कासवीचेंघालूनघृत॥मृगजळींचेमीनपाजळतीपोत॥तेचरणीनेंपुरेंधांवोनिनाचत॥
जन्मांधपाहातबैसले॥१८॥अहिकर्णांचींकुंडलेंहीरोनी॥चित्रींचेचोरआलेघेउनी॥हा
प्रपंचलटिकामुळींहूनी॥तोसाचकेंसाजाणावा॥१९॥मुळींचलटिकेंअशाश्वत॥त्या-
चाशोककरणेंव्यर्थ॥कुंशतरूचेंउद्यानसमस्त॥शरीरहेंउद्भवलें॥ २०॥ सकलरोगां-
चेंभांडार॥ कृमिकीट कांचेंमाहेर॥ कींपापाचासमुद्र ॥ कींअंबरभ्रांतीचें॥२१॥मू
त्रश्लेष्मसांसरक्त॥अस्थीचीमोळीचर्मवेष्टित॥मातेचाविटाळपितृरेत॥अपवित्र
असत्यमुळींचहें॥२२ ॥ऐसेंहेंशरीरअपवित्र॥तेंपशुमूत्रेंझालेंपवित्र॥क्षुरेंमूंडजटोदि
लेसमग्र॥इतुकेनिपावनकेवींहोय॥२३॥शरणनजातांदेशिकाप्रती॥तरीकेसेंनीप्राणी
तरती॥कल्पकोटीफेरेघेती॥मुक्तहोतीकधींहि॥२४॥सुमतीतूंसांगेंसत्वर॥तुझेजन्मो-
जन्मीचेकोठेंआहेतभ्रतार॥अवघाहामायापूर॥सावधसत्वरहोईंकां॥२५॥जांयांचेंहेंसकल

लेणें ॥ मागतादेतांलाजिरवाणें ॥ तनुधरबांधिलेंत्रिगुणें ॥ पांचवासेआणोनियां ॥२६॥ यांचाभरवसानाहींजाण ॥ केधवांलागेलनकळेअग्न ॥ कींहेंझालेंवस्त्रजीर्ण ॥ ऋणानुबंध तंवतगे ॥ २७ ॥ मिथ्याजैसेंमृगजळ ॥ कींस्वप्नींचेंराज्यदिसाळ ॥ अहाप्राणीपापीसकळ ॥ धनधान्यपुत्रइच्छिती ॥ २८ ॥ गंगेमाजींकाष्ठेंमिळती ॥ एकवटहोतीमागुतींविघडतीं ॥ तैसींस्त्रीपुरुषेंबोलिजेतीं ॥ रवेळमुळींचअसत्यहा ॥ २९ ॥ वृक्षावरपक्षीयेती ॥ कितीएकबैसती कितीएकजाती ॥ आणिक्यातरूवरीबैसती ॥ अपत्यंतैसींजाणपां ॥ ३० ॥ पांथिकवृक्षातळींबैसत ॥ उष्यासरलियाउठोनिजात ॥ सोयरेबंधुआप्त ॥ तैसेचजाणनिर्धारें ॥ ३१ ॥ मायामयप्रपंचवृक्षीं ॥ जीवशिवबैसलेदोनपक्षी ॥ शिवसावधानसर्वसाक्षी ॥ जीवभक्षीविषयफळें ॥ ३२ ॥ तींभक्षितांचिभुलोनगेला ॥ आपणाआपणासीविसरला ॥ ऐसाअपरिमित जीवभ्रमला ॥ जन्ममरणभोगीतसे ॥ ३३ ॥ त्यामाजीएखादापुण्यवंत ॥ सद्गुरूसीशरणरिघत ॥ मगतोशिवहोवोनिभजत ॥ शिवालागींअत्यादरें ॥ ३४ ॥ ऐसेंऐकतांदिव्यनिरूपण ॥ पद्माकरसुमतीउठोन ॥ अष्टभावेंदाटोन ॥ वंदितीचरणतयाचे ॥ ३५ ॥ ह्मणतीएवढेंतुझेंज्ञान ॥ कायनकरिसीइच्छेंकरून ॥ तूंसाक्षातउमारमण ॥ भक्तरक्षणाधावलासी ॥ ३६ ॥ मग मृत्युंजयमंत्रराजयोगी ॥ सुमतीससांगेशिवयोगी ॥ मंत्रूनभस्मलावितांआंगीं ॥ व्यथार-

हितझालीते ॥ ३७ ॥ रंभाउर्वशीहूनवहिले ॥ दिव्यशरीरतियेचेंझालें ॥ मृत्युंजयमंत्रेंभस्म-
चर्चिलें ॥ बाळउठविलेंतात्काळ ॥ ३८ ॥ व्रणाव्यथाजावोनिसकळ ॥ बत्तीसलक्षणींझा-
लाबाळ ॥ मगशिवध्यानउपासनानिर्मळ ॥ सुमतीबाळउपदेशिलें ॥ ३९ ॥ परीसझगटतांपू
र्ण ॥ लोहतात्काळहोयसुवर्ण ॥ तसींदोघेंदिव्यरूपजाण ॥ होतींझालींतेकाळीं ॥ ४० ॥ आश्च
र्यकरीपद्माकर ॥ ह्मणेधन्यगुरूधन्यमंत्र ॥ काळमृत्युभयअपार ॥ त्यापासूनरक्षीगुरुनाथ ॥
४१ ॥ गुरुचरणींरतहोतीसदा ॥ त्यांसीकैचीभवभयआपदा ॥ धनधान्यासीनाहींमर्यादा ॥
भेदखेदावारिलें ॥ ४२ ॥ बाळचरणावरीघालोनी ॥ सुमतीलागेसप्रेमचरणीं ॥ ह्मणेसद्गुरू
तुजवरूनी ॥ शरीरसांडणेंहेंमाझें ॥ ४३ ॥ याशरीराच्यापादुकाकरून ॥ तुझियादिव्यचर
णींलेववून ॥ तरीमीनव्हेउत्तीर्ण ॥ उपकारतुझेगुरुमूर्ती ॥ ४४ ॥ मगशिवयोगीबोलत ॥ आ
युरारोग्यऐश्वर्यबहुत ॥ तुझियापुत्रासीहोईलप्राप्त ॥ राज्यपृथ्वीचेंकरीलहा ॥ ४५ ॥ त्रिभु
वनभरीहोईलकीर्ती ॥ निजराज्यपावेलपुढती ॥ भद्रायूनामनिश्चिती ॥ याचेंठेविलेंमी-
जाण ॥ ४६ ॥ थोरहोयभद्रायूबाळ ॥ तंववरीक्रमींयेथेंचिकाळ ॥ मृत्युंजयमंत्रजपत्रिका
ळ ॥ निषाधरूनिकरीजा ॥ ४७ ॥ हाराजपुत्रनिश्चित ॥ लोकांतप्रगटोंनेदींमात ॥ हाहोईलविद्या
वंत ॥ चतुःषष्टिकळाप्रवीण ॥ ४८ ॥ ऐसेंशिवयोगीबोलोन ॥ पावलातेथेंचिअंतर्धान ॥ गु

रुपदांबुजआठवून॥सुमतीसन्नद्धक्षणक्षणां॥ ४९॥ पद्माकरासीसुरवअत्यंत॥सुनयपुत्राहूनिबहुत॥भद्रायूत्यासीआवडत॥सदापुरवीलाडत्याचा॥५०॥पद्माकरेंआपुलीसंपत्तीवेचुन॥दोघांचेंकेलेंमेरवलाबंधन॥दोघांसीभूषणेंसमान॥केलेंसंपन्नवेदशास्त्रीं॥५१॥द्वादशवर्षांचाझालाबाळ॥धीरगंभीरपरमसुशील॥मातेच्यासेवेसींकदाकाळ॥जवळीतिष्ठतसादर॥५२॥पदरींपूर्वसुकृताचेपर्वत॥शिवयोगीप्रगटलाअकस्मात॥सुमतीभद्रायूधांवत॥पायझाडितीमुक्तकेशीं॥५३॥नयनोदकेंचरणक्षाळण॥केशवसनेंपुसिलेंपूर्ण॥जेसुगंधभारितजाण॥स्नेहतेंचिलाविलें॥५४॥वारंवारकरितीप्रदक्षिण॥दादलीअष्टभावेंकरून॥षोडशोपचारेंपूजन॥सोहळाकरितीअपार॥५५॥स्तवनकरीतसेतेव्हांसुमती॥तुझियाप्रसादेंकरूनमीपुत्रवती॥यावरीभद्रायूसींनीती॥शिवयोगीशिकवीतसे॥५६॥श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तपाहीं॥धर्मनीतीवर्ततजायीं॥मातापितागुरुपायीं॥निष्ठाअसोदेसर्वदा॥५७॥गोभूदेवप्रजापालन॥सर्वभूतींपाहावाउमारमण॥वर्णाश्रमस्वधर्माचरण॥सहसाहीनसांडावें॥५८॥विचारकेल्यावांचूनियां॥सहसानकरावीआणक्रिया॥मागेंपुढेंपाहोनियां॥शब्दबोलावाकुशलत्वें॥५९॥काळकोणमित्रकिती॥कोणद्वेषिशत्रुकिती॥आयकायरवर्चकिती॥पाहावेंचित्तींकरूनियां॥६०॥

माझेंबळकितीकायशक्ती॥आपुलेसेवककैसेवर्तती॥यशकींअपेशदेती॥पाहावेंचित्तींविचारुनियां॥६१॥अतिथिदेवमित्र॥स्वामीवेदअग्निहोत्र॥पशुकृषिधनविद्यासर्वत्र॥घ्यावासमाचारक्षणक्षणां॥६२॥लेंकरूंभार्याअरिदास॥सदनग्रहवार्तारोगविशेष॥येथेंउपेक्षाकरितांनिःशेष॥हानीक्षणांतहोयपैं॥६३॥ज्यापंथेंगेलेविद्वज्जन॥आपणजावेंतोचिपंथलक्षुन॥मातापितायतिनिंदाजाण॥प्राणांतींहीनकरावी॥६४॥वैश्वदेवसमयींअतिथी॥आलियानपुसावीजाती॥अन्नवस्त्रसर्वांभूतीं॥द्यावेंप्रीत्यर्थशिवाचिया॥६५॥परोपकारकरावापूर्ण॥परपीडानकरावीजाण॥करावेंगोब्राह्मणरक्षण॥सत्यसुजाणाह्मणतीतया॥६६॥निंदावादटांकोन॥सर्वदाकीजेशिवस्मरण॥तेंचम्हणावेंमौन॥शिवसेवनतत्पथोर॥६७॥परदाराआणिपरधन॥हेंनपाहावेंजेवींवमन॥करावेंशास्त्रश्रवण॥शिवपूजनयथाविधी॥६८॥स्नानहोमजपाध्ययन॥पंचयज्ञगोविप्रसेवन॥श्रवणमनननिजध्यासपूर्ण॥अनालस्येंकरावीं॥६९॥सुरतनिद्राभोजन॥येथेंअसावेंप्रमाण॥दानसत्कर्मअभ्यासश्रवण॥आळसयेथेंनकरावा॥७०॥कामपूर्णधर्मपत्नीसीं॥निषिद्धजाणपरयोषितेसी॥क्रोधेंदंडावेंशत्रूसी॥साधुविप्रांसीनमिजेसदां॥७१॥द्वेषियांसींधरावामद॥संतभक्तांसीनम्रताअभेद॥संसाररिपूसींमत्सरप्रसिद्ध॥असावेंनिर्मत्सरसर्वां-

मूर्तीं ॥ ७२ ॥ दुर्जनासीं दंभ दाविजे ॥ भल्याचें पदरज वंदिजे ॥ अहंकारें पृथ्वी जिंकिजे ॥
निरहंकार द्विजांसी ॥ ७३ ॥ वाचा सावध शिवस्मरणीं ॥ पाणी सार्थक दानें करूनी ॥ पाद
पावन देवालययात्रागमनीं ॥ नित्य शिवध्यानीं बैसावें ॥ ७४ ॥ पुराणश्रवणीं श्रोत्र सादर
॥ त्वचा संतआलिंगनीं पवित्र ॥ सार्थक शिवध्यानीं नेत्र ॥ जिव्हेनें स्तोत्र वर्णावें ॥ ७५ ॥ शि
वनिर्माल्यवास घेइजे घ्राणीं ॥ येरीती इंद्रियें लावावीं भजनीं ॥ दीन अनाथ अज्ञान देखोनी
॥ तयांवरी कृपा कीजे ॥ ७६ ॥ ईश्वरीं प्रेम संतांसी मैत्री ॥ देवांचे द्वेषी त्यांची उपेक्षा करीं ॥ यु
क्तनिद्रा युक्ताहारी ॥ मृगया करीं परमनीतीनें ॥ ७७ ॥ अतिविद्या अतिमैत्री ॥ अतिपुण्य अ
तिस्मृती ॥ उत्साह धैर्य दान धृती ॥ वर्धमान असावी ॥ ७८ ॥ आपुलें आयुष्य गृहछिद्र ॥ मै
थुन औषध स्वकृत मंत्र ॥ दान मान अपमान हीं सर्व [illegible] ॥ गुप्त असावीं जाणिजे ॥ ७९ ॥ नष्ट
पाखंडी शठ धूर्त ॥ पैशून्य तस्कर जार पतित ॥ चं[illegible]ल कपटी नास्तिक अनृत ॥ ग्राम्यसभे
सीं नसावें ॥ ८० ॥ निंदक शिवभक्तीउच्छेदक ॥ मद्यपानी गुरुतल्पक ॥ मार्गपाडक कृत-
घ्न धर्मलोपक ॥ त्यांचें दर्शन न व्हावें ॥ ८१ ॥ दारा धन आणि पुत्र ॥ यांसीं आसक्त नसावें अणु
मात्र ॥ अलिप्तपणें संसार ॥ करोनि आसक्त असावें ॥ ८२ ॥ बंधु सोयरे श्वशुर स्वजन ॥ यांसीं
स्नेह असावा साधारण ॥ भलता विषय देखोन ॥ आसक्ती तेथें न करावी ॥ ८३ ॥ करावें रुद्रास

धारण॥मस्तकींकंठींदंडींकरभूषण॥गेलियाप्राणशिवपूजन॥सर्वथाहीनसांडावें॥८४
शिवकवचसर्वांगीं॥लेऊंशिकवीशिवयोगी॥भस्मचर्चितांरणरंगीं॥शस्त्रास्त्रबाधान-
होय॥८५॥काळमृत्युभयापासून॥रक्षीमृत्युंजयओपासन॥आततायीमार्गघ्नब्रह्म-
घ्न॥यांसींजीवेंमारावें॥८६॥सोमवारव्रतशिवरात्रप्रदोष॥विधियुक्तआचरावेंविशेष॥
शिवहरिकीर्तननिर्दोष॥सर्वसांडूनिऐकावें॥८७॥महापर्वकुयोगश्राद्धदिनीं॥व्यतीपातवै
धृतीसंक्रमणीं॥नप्रवर्तावेंमैथुनीं॥ग्रहणींभोजननकरावें॥८८॥सत्पात्रींदेतांदान॥होय
ऐश्वर्यवर्द्धमान॥अपात्रींदानेंदरिद्रपूर्ण॥शास्त्रप्रमाणजाणिजे॥८९॥वेदशास्त्रपुरा
णकीर्तन॥गुरुब्राह्मणमुखेंकरावेंश्रवण॥दानदीधल्याचेंपालन॥करितांपुण्यत्रिगुण
होय॥९०॥अपूज्याचेंपूजन॥पूज्यत्याचाअपमान॥तेथेंभयदुर्भिक्षमरण॥होतेंजा
णविचारें॥९१॥महाडोहींउडीघालणें॥महापुरुषासींविग्रहकरणें॥बलवंतासींस्पर्धा
बांधणें॥हींद्वारेंअनर्थाचीं॥९२॥दानेंशोभेसदाहस्त॥कंकणमुद्रिकाभार समस्त॥
श्रवणींकुंडलेंकायव्यर्थ॥श्रवणसार्थकश्रवणेंचि॥९३॥ज्याचीवाचारसवंती॥भार्या
रूपवतीसती॥औदार्यगुणसंपत्ती॥सफलजीवित्वतयाचें॥९४॥देईनअथवानाहीं॥
सत्य॥हेंवाचेसीअसावेंव्रत॥विद्यापात्रेंयेतीअमित॥सद्यःदानत्यांदीजे॥९५॥विपत्तिकाळीं

धैर्यधरीं॥ वादीजयवंतवैखरी॥ युद्धामाजीपराक्रमकरीं॥ याचकासीपृष्ठीनदाविजे॥ ९६
ब्राह्मणमित्रपुत्रासमवेत॥ तेंचभोजनउत्तमयथार्थ॥ गजतुरंगासहितपंथ॥ चालणेंतें
चिश्रेष्ठहोय॥ ९७॥ ज्यालिंगाचेंनाहींपूजन॥ तेथेंसाक्षेपेंपूजाकरावीजाऊन॥ अना
थप्रेतसंस्कारजाण॥ करणेंत्यापुण्यासीपारनाहीं॥ ९८॥ ब्रह्मद्वेषाएवढेंविशेष॥ मार
कनाहींकदाविष॥ सत्समागमरात्रदिवस॥ तुच्छसुधारसत्यापुढें॥ ९९॥ प्रतापेंनव्हा
वेंसंतप्त॥ परमसौख्यहर्षभरित॥ सद्वार्ताऐकतांसुखअत्यंत॥ तोचिभक्तशिवाचा २००
पाषाणनामरत्नव्यर्थ॥ चाररत्नेंआहेतपृथ्वींत॥ अन्नोदकसुभाषित॥ औदार्यरत्न-
चवथेंपैं॥ १॥ वर्मकोणाचेंनबोलावें॥ सद्भक्तांचेआशीर्वादघ्यावे॥ भाग्याभाग्ययेत-
स्वभावें॥ स्वधर्मध्रुवनटळावा॥ २॥ पूर्वविरोधीविशेषा॥ त्याचानधरावाविश्वास॥ गर्भि
णीपाळीगर्भास॥ तेवींप्रजापाळीकां॥ ३॥ गुरुआणिसदाशिव॥ यांसीनकरावाभेद
भाव॥ भाग्यविद्यागर्वसर्व॥ सोडोनिद्यावाजाणपां॥ ४॥ नराचीशोभास्वरूपपूर्ण॥
स्वरूपाचेंसद्गुणआभरण॥ गुणाचेअलंकारज्ञान॥ ज्ञानाचेंभूषणक्षमाशांती॥ ५
कुलशीलविद्याधन॥ राज्यतपरूपयौवन॥ याअष्टमदेंकरून॥ मनभुलोंनद्यावें॥ ६
ऐसानानापरीशिवयोगी॥ बोधिताझालाभद्रायूलागीं॥ हेनीतीऐकतांजगीं॥ सांक

डेंनपडेंसर्वथा ॥ ७ ॥ सातवाअध्यायगिरिकैलास ॥ यावरीवास्तव्यकरीउमाविलास ॥ पारायणप्रदक्षिणाकरितीविशेष ॥ निर्दोषयशजोडेंतयां ॥ ८ ॥ कींहाअध्यायहिमाचल ॥ भक्तिभवानीकन्यावेल्हाळ ॥ तीसीवरोनिपयःफेनधवल ॥ श्वशुरगृहींराहिला ॥ ९ पुढिलेअध्यायींकथासुरस ॥ शिवयोगीद्याकरीलभद्रायूस ॥ ब्रह्मानंदनिशिदिवस ॥ श्रवणकरोतविद्वज्जन ॥ १० ॥ भवगजविदारकमृगेंद्र ॥ श्रीधरवरदआनंदसमुद्र ॥ तोशिवब्रह्मानंदयतींद्र ॥ जोजगद्गुरूजगदात्मा ॥ ११ ॥ ॥ शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड ॥ स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड ॥ परिसोतसज्जनअखंड ॥ सप्तमोऽध्यायगोडहा ॥ २१२ ॥

॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ ॥ शुभंभवतु ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥

अध्याय ८ वा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥जयजयब्रह्मानंदमूर्ती॥वेदवेद्यतूंभाळाचक्रवर्ती॥शिवयोगीरूपेंभ
द्रायूप्रती॥अगाधनीतीप्रगटविली॥१॥तुझियाबळेंविश्वव्यापका॥सूतसांगेशौनकादिकां
॥भद्रायूसीशिवकवचदेखा॥श्रीगुरूनेंशिकविलें॥२॥मृत्युंजयमंत्रउत्तम॥सर्वांगींचर्चि
लेंभस्म॥रुद्राक्षधारणसप्रेम॥करीभद्रायूबाळतो॥३॥एकशंखउत्तमदेत॥जाच्यानादें
शत्रूहोतीमूर्च्छित॥खड्गदिधलेंअद्भुत॥त्रिभुवनांतऐसेंनाहींकीं॥४॥तेंशस्त्रशत्रूतेंदावि
तांनग्न॥जातीएकदांचभस्महोउन॥द्वादशसहस्त्रइभबळगहन॥तत्काळदिधलेंकृपे
नें॥५॥देणेंशिवाचेंअद्भुत॥ह्मणेहोईंऐश्वर्यवंत॥आयुरारोग्यविख्यात॥सर्वरायांतश्रेष्ठ
तूं॥६॥चिरकाळविजयीहोउनी॥संतोषरूपेंपाळीमेदिनी॥निष्कामदानेंकरुनी॥माजेल
त्रिभुवनींकीर्तिघोषा॥७॥भाग्यलक्ष्मीअसोतवसदनीं॥भूतकारुण्यलक्ष्मीहृदयभुवनीं
॥दानलक्ष्मीयेवोनी॥करकमळींराहोसदा॥८॥सर्वांगींवसोलक्ष्मीसौम्य॥दोर्दंडींवीरलक्ष्मी
उत्तम॥दिगंतरींकीर्तीपरम॥सर्वदाहीवसोतुझी॥९॥शत्रुलक्ष्मीखड्गासींवसो॥साम्राज्य
लक्ष्मीसदाअसो॥विद्यालक्ष्मीविलसो॥सर्वदाहीतुजपासीं॥१०॥ऐसेंशिवयोगीबोलोन॥
तेथेंचिपावलाअंतर्धान॥भद्रायूस्मरतगुरुचरण॥सर्वहीनविसंबती॥११॥इकडेभद्रायू
चापितानिरुती॥दशार्णदेशींचानृपती॥वज्रबाहूमहामती॥शत्रूत्यावरीपातले॥१२॥

मागधदेशाधिपती हेमरथ ॥ तेणें देश नागविला समस्त ॥ धनधान्य हरूनि नेत ॥ सर्वक्रूर
रीत गोहरण ॥ १३ ॥ स्त्रियापुरुष धरोनि समस्त ॥ बळें नेऊनि बंदीं घालित ॥ मुख्य राज्य ग्राम
सर्व वेष्टित ॥ बाहेर निघत वज्रबाहू ॥ १४ ॥ युद्ध झालें दश दिनपर्यंत ॥ हा एकला शत्रू बहुत ॥
मग त्यासी धरोनि यांजित ॥ रथीं बांधिती आकर्षोनी ॥ १५ ॥ वज्रबाहूचे अमात्य धरोन ॥
तेही चालविले बांधोन ॥ सर्व ग्राम प्रजा लुटोन ॥ राजस्त्रिया धरियेल्या ॥ १६ ॥ ऐसें हिरोनि
समस्त ॥ घेवोनि चालिला हेमरथ ॥ वज्रबाहू सचिवांसहित ॥ मागें पुढें पाहतसे ॥ १७ ॥ पुत्र ना
बंधू आह्मास ॥ कोण कैवारी या समयास ॥ आह्मी पाहावी कवणाची आस ॥ सोडवील कोण दुः
खार्णवीं ॥ १८ ॥ तो समाचार कळला भद्रायूसी ॥ कीं शत्रू नेती पितयासी ॥ गुरुस्मरण क
रूनि मानसीं ॥ अंगीं कवच लेइलें ॥ १९ ॥ मृत्युंजय मंत्र परम ॥ सर्वांगीं चर्चिलें भस्म ॥ शं-
खखड्ग घेऊनि उत्तम ॥ मातेलागीं नमस्कारी ॥ २० ॥ ह्मणे माते शत्रु बहुत ॥ ग्राम हरूनि पितया
स नेत ॥ तरी मी गुरुदास तुझा सुत ॥ संहारीन समस्तांतें ॥ २१ ॥ माते तुझ्या सुकृतें करून ॥ क्ष
तांत समरीं करीन चूर्ण ॥ पृथ्वीचे राजे जीत धरून ॥ आणीन तुझिया दर्शना ॥ २२ ॥ निर्दोष
यशाचा ध्वज ॥ उभा वीर आजानुतेजःपुंज ॥ शरत्काळींचा द्विजराज ॥ सोज्वळ जैसा शोभत ॥ २३
पद्माकर पुत्र सकुमार वीर ॥ सवें घेतला सत्वर ॥ सर्पाचा माग काढी विनतापुत्र ॥ तैसे दोघे धां-

वती॥२४॥इभआहेकोणतेकांतारीं॥शोधितधावतीदोघेकेसरी॥कींजनकजेच्याकैवारीं॥
लहूअंकुशपुत्रजैसे॥२५॥पाईंक्रमितीभूमीसत्वर॥शोधितीधाकुटेवयेंकिशोर॥जवळी-
देखोनिशत्रूंचाभार॥सिंहनादेंगर्जिन्नले॥२६॥ह्मणतीउभेराहारेतस्करसमस्त॥वज्रबा
हूऐसींदिव्यवस्त॥चोरूनिनेतांत्वरित॥शिक्षालावीनतुह्मांतें॥२७॥तस्करासीहेचिशि
क्षाजाण॥छेदावेकर्णनासिककरचरण॥एवढाअन्यायकरून॥कैसेवांचोनजालतु-
ह्मी॥२८॥अवघेमाघारेंजवपाहती॥तंवदोघेकिशोरधावती॥ह्मणतीएकरमापतीउ
मापती॥येतीनिजभक्तकैवारें॥२९॥एकमृगांकएकमित्र॥एकवशिष्ठएकविश्वामित्र॥
एकवासुकीएकभोगींद्र॥तेवींदोघेभासती॥३०॥असंख्यातसोडितीबाण॥जैशाधारावर्षे
घन॥वीरखिळिलेसंपूर्ण॥मयूराऐसेभासती॥३१॥परतलेशत्रूंचेभार॥वर्षतीशस्त्रास्त्रें
समग्र॥वाद्येंवाजतीभयंकर॥तेणेंदिशाव्यापिल्या॥३२॥तोंजलजवाजविलाअद्भुत॥
धाकेंउर्वीडळमळित॥पाताळींफणिनाथ॥सांवरीतकुंभिनीतें॥३३॥दिशाकोंदल्यास
मस्त॥दिग्गजथरथरांकांपत॥शत्रुपडिलेमूर्च्छित॥रितेरथधांवती॥३४॥त्यांतीलदिव्यर
थघेवोनिदोनी॥दोघेआरूढलेतेचक्षणीं॥चापींबाणलाउनी॥सोडितीप्रलयविद्युतवत३५
वज्रबाहूचेवीरबहुत॥भारासमवेतगजरथ॥भद्रायूभोंवतेमिळत॥कैवारीआपुल्याह्मण

उनी॥ ३६॥ वाद्यें वाजऊनियां दळ॥ भद्रायू भोंवते मिळाले सकळ॥ म्हणती हा कैवारी यावे
ळा॥ आलानकळे कोठोनी॥ ३७॥ पाठिराख वा देखोनि समर्थ॥ वीरास बळ चढलें अद्भुत॥ हे
मरथाची सेना बहुत॥ संहारिली ते काळीं॥ ३८॥ वज्रबाहू सहित प्रधान॥ रथीं बांधिले पा
हाती दुरून॥ म्हणती त्रिपुरारी मुरारी दोघे जण॥ किशोर वेषें पातले॥ ३९॥ एक्या गुरूनें शि
कविले पूर्ण॥ दिसे दोघांची विद्या समान॥ त्यांत मुख्य राजनंदन॥ देखोनि स्नेह वाटतो॥ ४०
कोण आहे न कळे सत्य॥ मज वाटती परम आप्त॥ हृदयीं धरूनि यथार्थ॥ द्यावें चुंबन आव
डीनें॥ ४१॥ मांडिलें घोरांदर रण॥ रक्तपूर चालिले जाण॥ वज्रबाहू दुरून॥ प्रधानासहित
पाहतसे॥ ४२॥ अनिवार भद्रायूचा मार॥ शत्रू केले तेव्हां जर्जर॥ समरभूमी माजली थोर
॥ बाणें अंबर कोंदलें॥ ४३॥ ऐसें देखोनि हेमरथ॥ लोटला तेव्हां कृतांतवत॥ दोघांसी युद्ध अ
द्भुत॥ चार घटिका जाहलें॥ ४४॥ शत्रू थरथरां कांपत॥ म्हणती भीम कीं हनुमंत॥ किंवा आला
रेवतीनाथ॥ मुसळ नांगर घेउनी॥ ४५॥ शत्रूचा देखोनि उत्कर्ष बहुत॥ भद्रायूनें शिवयोगीद
त्त॥ खड्ग काढिलें तेज अद्भुत॥ सहस्रमार्तंडांसमान॥ ४६॥ काळाग्नीची जिव्हा कराळ॥ कीं प्र
लय विजूचा मेळ॥ कीं काळसर्पाचें गरळ॥ ते वीं खड्ग झळकतसे॥ ४७॥ तें शस्त्र झळकतां ते-
जाळ॥ मागध दळ भस्म झालें सकळ॥ मागें होता हेमरथ तात्काळ॥ समाचार श्रुत झाला॥ ४८

कीं काळ शस्त्र घेतां हातीं ॥ देखतां चिदळ संहारिती ॥ मग पळूं लागला पवनगती ॥ उरल्या दळा समवेत ॥ ४९ ॥ प्रधानासहित वज्रबाहू टाकून ॥ पळती शत्रु घेतले रान ॥ ते भद्रायूनें देखोन, धरिला धांवोनि हेमरथ ॥ ५० ॥ धरिला तो दृढ केशीं ॥ ओढून पाडिला भूमीसी ॥ लत्ताप्रहार देतां हृदयदेशीं ॥ अशुद्ध ओकत भडभडां ॥ ५१ ॥ रथीं बांधिला आकर्षोन ॥ मंत्री प्रधानसहित जाण ॥ क्षुरमुख शर घेऊन ॥ पांच पाट काढिले ॥ ५२ ॥ अर्ध खांड अर्धमीसी भादरून ॥ माघारें चालवी संपूर्ण ॥ राजस्त्रिया अपार कोशधन ॥ घेता हिरोन तेधवां ॥ ५३ ॥ देश नागविला होता सकळ ॥ ॥ वस्तुमात्र आणविल्या तात्काळ ॥ गोभार आणविला तत्काळ ॥ जे थिंचा तेथें स्थापिला ॥ ५४ ॥ अमात्यसमवेत पिता ॥ सोडवोनि पाईं ठेविला माथा ॥ वज्रबाहू होय बोलता ॥ त्याजकडे पाहूनी ॥ ५५ ॥ नयनीं लोटल्या अश्रुधारा ॥ तूं कोण आहेस सांग कुमरा ॥ मज अपेश समुद्रांतूनि त्वरा ॥ काढिलें उडी घालुनी ॥ ५६ ॥ जळतां शत्रू दावाग्नींत ॥ वर्षलासी जलद अद्भुत ॥ मज वाटतें तूं कैलासनाथ ॥ बाळवेषें आलासी ॥ ५७ ॥ कीं वा देव वैकुंठनायकें ॥ रूपें धरिलीं बाळकांची कौतुकें ॥ कीं सहस्राक्षें येणें एकें ॥ केलें धावणें वाटतसे ॥ ५८ ॥ सकळ राजस्त्रिया धांवोन ॥ उतरती मुखावरून निंबलोण ॥ म्हणती बाळा तुज वरोन ॥ जाऊं वोवाळून सर्वही ॥ ५९ ॥ भद्रायू म्हणे नगरांत ॥ चला शत्रू घेऊनि समस्त ॥ बंदीं घालून निरक्षा बहुत ॥ परम यत्नें करूनियां ॥ ६० ॥ नगरांत पिता नेऊनी ॥

बैसविलादिव्यसिंहासनीं॥जयजयवाद्यांचाध्वनी॥अपारवाजोंलागला॥६१॥नंगरशृंगा
रिलेंएकसरां॥रथींभरोनिवांटिती शर्करा॥नगरजनधांवतीत्वरा॥वज्रबाहूसी भेटावया
॥६२॥वज्रबाहूह्मणेसद्गदहोऊन॥जेणेंमजसोडविलेंधावुन॥त्याकैवारियाचेचरण॥ध
राजाऊनयेवेळीं॥६३॥भद्रायूह्मणेपितयालागुन॥शत्रूंसकराबहुतजतन॥तीनदिवसांमी
येईन॥परतोनजाणातुह्मापासीं॥६४॥मीआहेंकोणाचाकोण॥कळेलसकळवर्तमान॥ऐ
सेबोलोनदोघेजण॥रथारूढपैंझाले॥६५॥मनोवेगेंकरून॥येऊनिवंदिलेमातेचेचरण॥
मगतिणेंकरूननिंबलोण॥स्फरवावेपूर्णपद्माकर॥६६॥असोयावरीशिवयोगीदयाघन॥
चित्रांगदसीमंतिनीसीभेटोन॥जन्मादारभ्यवर्तमान॥त्यासीसांगेभद्रायूचें॥६७॥पितासोड
वूनिपुरुषार्थ॥केलातोऐकिलाकींसमस्त॥तरीतोतुह्मींकरावाजामात॥कीर्तिमालिनीदेऊ
नियां॥६८॥ऐकतांऐसामधुरशब्द॥सीमंतिनीआणिचित्रांगद॥दृढधरितीचरणारविंद
॥पूजितीमगषोडशोपचारें॥६९॥ह्मणतीतुझेंवचनप्रमाण॥वरआणावाआतांचिआंहे-
लग्न॥मगदळभारवहनेंपाठवून॥दीधलीवैश्यनगराप्रती॥७०॥सुनयपुत्रासहितसमग्र
॥नानासंपत्तीघेऊनिअपार॥लग्नासीचालिलापद्माकर॥वाद्येंअपारवाजती॥७१॥भद्रा
यूबैसलास्फरवासनीं॥तैसीचमाताशिबिकायानीं॥चित्रांगदसामोरायेवोनी॥घेवोनिगे-

लामिरवत॥७२॥वरपाहूनिजनतटस्थ॥ह्मणतीकायसायापुढेंरतिनाथ॥पृथ्वीचेराजेस
मस्त॥आणविलेलग्नासी॥७३॥त्यांतवज्रबाहूसहपरिवारें॥लग्नालागींपातलात्वरें॥व
राकडेपाहेसादरें॥तंवतोकैवारीओळखिला॥७४॥पायत्याचेधरावयाधाविन्नला॥भद्रा
यूनेंवरच्यावरीधरिला॥आलिंगनदेतांवेळोवेळां॥कंठदाटलेउभयतांचे॥७५॥नयनींचा
लिल्याविमलांबुधारा॥अभिषेककरितीयेरयेरां॥मगवज्रबाहूपुसेवरा॥देशतुझाकव
णसांगा॥७६॥फेडींसंशयतत्वतां॥सांगकवणमातापिता॥गोत्रग्रामगुरुआत्तां॥सर्व
सांगमजप्रती॥७७॥मगचित्रांगदेंएकांतीनेऊन॥सांगीतलेंसाद्यंतवर्तमान॥महाशिव
योगीयाचामहिमापूर्ण॥उपासनाशिवाची॥७८॥अनंतपुण्यकोट्यानकोटी॥तेंशिवयो
गीयाचीहोयभेटी॥तोसाक्षातधूर्जटी॥त्यानेंचरित्रजाणहें॥७९॥मगतेसुमतीपट्टराणी॥
भेटविलीएकांतीनेऊनी॥वज्रबाहूरवालतेंपाहूनी॥रुदनकरीतेधवां॥८०॥ह्मणेऐसींनिधान
वरिष्ठें॥म्याघोरवनींटाकिलीनष्टें॥मजयेवढाअन्यायीकोठें॥पृथ्वीशोधितांनसेल॥८१॥
सुमतीमागीलदुःखअद्भुत॥आठवूनिरडेसद्गदित॥ह्मणेशिवयोगीगुरुनाथ॥तेणेंकृता
र्थकेलेंआह्मां॥८२॥मगसीमंतिनीचित्रांगद॥उभयतांचाकरूनऐक्यवाद॥वज्रबाहू
बोलेसद्गद॥धन्यसुमतीराणीतूं॥८३॥बिंदूचासिंधूकरून॥मजलांदाविलाआणोन॥

सर्षपकनकाद्रीहून॥श्रेष्ठकेलागुणसरिते॥८४॥त्वांमाझाकेलाउद्धार॥मजअभाग्यासकें
चापुत्र॥हेंराज्यतुझेंचिसमग्र॥स्तुतासहितत्वांदिधलें॥८५॥ऐसेंबोलोनित्वरित॥वज्रबाहू
बाहेरयेत॥भद्रायूधावोनसद्गदित॥साष्टांगेंनमीतयातें॥८६॥वज्रबाहूदेतआलिंगन॥जेंविभे
टतीशिवआणिषडानन॥कींवाचस्पतीआणिकचनिधान॥संजीवनीसाधितांआलिंगी॥८७॥
मस्तकअवघ्रापूनझडकरी॥सुप्रेमेंबैसविलाअंकावरी॥कीर्तिमालिनीस्नुषासुंदरी॥दक्षिणां
कींबैसविली॥८८॥तंवराजेसमस्तआश्चर्यकरिती॥धन्यवज्रबाहूनृपती॥मगपद्माकरसु
नयपंप्रती॥भद्रायूभेटवीपितयातें॥८९॥गगनींनसमायेब्रह्मानंद॥ऐसाझालासक
ळांमोद॥मगचारीदिवसआनंद॥यथासांगलग्नझालें॥९०॥आंदणदिधलेंअपार॥दो
नलक्षवाजीअयुतकुंजर॥दासदासीभांडार॥भरूनद्रव्यदीधलें॥९१॥सवेंघेऊनकीर्ति
मालिनी॥पद्माकरसहितजनकजननी॥निजनगरातेचक्षणीं॥जातेझालेतेधवां॥९२॥
गगनगर्भीनसमायेहरिख॥ऐसेंमातापितयांसीझालेंसुख॥पट्टराणीसुमतीदेख॥केलेंआ
धीनसर्वतिच्या॥९३॥मगसकळशत्रूसोडून॥प्रतिवर्षीकरभारनेमून॥करूनआपणा-
आधीन॥जीवदानदीधलेंतयां॥९४॥भद्रायूऐसापुत्रप्राप्त॥होयअर्चिल्यापुण्यबहुत॥
तरीजन्मोजन्मींहिमनगजामात॥पूजिलाअसेलप्रेमभरें॥९५॥स्त्रीपतिव्रतापरमसुंदर,

पुत्रपंडितसभाग्यपवित्र॥ गुरुसर्वज्ञउदारथोर॥ पूर्वदत्तेंग्रासहोय॥ ९६॥ मगत्याभद्रायूवरी
छत्र॥ वज्रबाहूनेंउभवूनिसत्वर॥ स्त्रीसुमतीसहिततपअपार॥ हिमकेदारींकरिताझाला॥ ९७॥
करितांशिवआराधन॥ त्रिकाळज्योतिर्लिंगाचेंपूजन॥ मागेंभद्रायूबहुतदिन॥ राज्यक
रीतपृथ्वीचें॥ ९८॥ शिवकवचभस्मधारण॥ रुद्राक्षमहिमाअपारपूर्ण॥ धन्यगुरुऋशि
वयोगीसुजाण॥ शिष्यभद्रायूधन्यतो॥ ९९॥ असोभद्रायूनृपनाथ॥ कीर्तिमालिनीस
मवेत॥ चालिलावनविहारार्थ॥ अवलोकितवनश्रियेतें॥ १००॥ छायासुघनशीतळ॥ पाट
वाहतीनिर्मलजळ॥ तेथेंबैसतांसूर्यमंडळ॥ वरीकदापीदिसेना॥ १॥ नारळीकेळीपोफळी
शतांजन॥ मलयागरसुवासचंदन॥ अशोकवृक्षखर्जूरीसघन॥ आंबेजांभळीखिरणि-
या॥ २॥ वटपिंपळकडवेनिंब॥ दाळिंबसेवरीमंदारकदंब॥ अंजिरऔदुंबरपारिभद्रन
भ॥ भेदितगेलेगगनमार्गें॥ ३॥ चंपकमोगरेजाईजुई॥ मालतीसेवंतीबकुलठाईठाईं॥
शतपत्रजपाअगस्तीवृक्षपाहीं॥ वेष्टोनिवरीचालिले॥ ४॥ कनकवेलीनागवेलीपरिकर॥ पोंव
ळवेलीनानालतासुवासकर॥ द्राक्षहीपद्राक्षतरुसुंदर॥ जायफळीडोलतीफळभारें॥ ५॥ बदकें
चातकमयूर॥ कस्तूरीमृगजवादीमार्जार॥ चक्रवाकनकुलमार्जारपरिकर॥ सरोवरतीरींक्री
डती॥ ६॥ असोतयावनांत॥ कीर्तिमालिनीसमवेत॥ क्रीडतअसतांअकस्मात॥ एकअपू

वैवर्तले ॥ ७ ॥ दूरवरी भद्रायू विलोकित ॥ तों स्त्रीपुरुषें येती धांवत ॥ ऊर्ध्व करोनियां हस्त ॥ दीर्घस्वरें बोभाती ॥ ८ ॥ पाठी लागला महाव्याघ्र ॥ आक्रोशें बोभात मित्र ॥ ह्मणे नृपा स्त्री पतिव्रता थोर ॥ मागें सुकुमार राहिली ॥ ९ ॥ गजबजोनि धांविन्नला नृप ॥ शर लावोनि ओढिलें चाप ॥ तंव तो व्याघ्र काळरूप ॥ स्त्रियेसी नेत धरूनियां ॥ १० ॥ रायें शर सोडिले बहुत ॥ परी तो न गणी तें साचि जात ॥ विजूऐसे शर अद्भुत ॥ आंगीं भेदले तयाच्या ॥ ११ ॥ गिरिकंदरें ओलांडुन ॥ व्याघ्र गेला स्त्रीस घेऊन ॥ विप्र राया पुढें येऊन ॥ शोक करी आक्रोशें ॥ १२ ॥ अहा ललने तुजविण ॥ गृह वाटतें महाअरण्य ॥ रायास ह्मणे ब्राह्मण ॥ धिक् क्षत्रियपण धिक् जिणें ॥ १३ ॥ तुज देखतां सत्य ॥ माझ्या स्त्रीनें केला आकांत ॥ अहा कां पडिलें व्याघ्रमुखांत ॥ सोडवी मज यापासुनी ॥ १४ ॥ तुज हीं हांका फोडिल्या बहुत ॥ धांव धांव हे जगतीनाथ ॥ धिक् तुझीं शस्त्रें समस्त ॥ खड्ग व्यर्थ गुरूनें दीधलें ॥ १५ ॥ द्वादश सहस्त्र नागांचें बळ ॥ धिक् मंत्र अस्त्रजाळ ॥ क्षतापासोनि सोडवी तात्काळ ॥ शरणागतां रक्षितो चि पार्थिव ॥ १६ ॥ धिक् आश्रय धिक् ग्राम ॥ जेथें नाहीं सत्समागम ॥ धिक् श्रोता धिक् वक्ता सप्रेम ॥ नाहीं कीर्तन शिवाचें ॥ १७ ॥ धिक् संपत्ती धिक् संतती ॥ द्विजन रक्षी न भजे उमापती ॥ ते धिक् नारी पापमती ॥ पतिव्रता जे नव्हे ॥ १८ ॥ मातापितयांसी शिणवित ॥ धिक् पुत्र वांचला व्यर्थ ॥ धिक् शिष्य जो गुरुभक्त ॥

नव्हेचमतवादीपैं ॥ १९ ॥ गुरुस्त्रीझांकोनपदवी ॥ आपलीमहिमाविशेषमिरवी ॥ धिक्‌पार्थिवजो
नसोडवी ॥ संकटींप्राणगेलिया ॥ २० ॥ भद्रायूबोलेउद्विग्न ॥ मीतुजइच्छिलेंदेईन ॥ करींपुढती
उत्तमलग्न ॥ अथवाराज्यदानघेमाझें ॥ २१ ॥ विप्रह्मणेकासयालग्न ॥ स्त्रीहीनासकासयाधन ॥ जन्मांधासीदर्पण ॥ व्यर्थकायदाउनी ॥ २२ ॥ मूढासकासयाउत्तमग्रंथ ॥ तरुणासंन्यासदेणेंहें अनुचित ॥ जरेनेंकवळिलाअत्यंत ॥ त्याचेंलग्नव्यर्थजैसें ॥ २३ ॥ तृषाक्रांतासी
पाजिलेंघृत ॥ क्षुधातुरासीमालागंधाक्षत ॥ चिंतातुरापुढेंव्यर्थ ॥ गायननृत्यकासया ॥ २४
यालागींनलगेतुझेंराज्यधन ॥ देमाझीस्त्रीआणोन ॥ राजाह्मणेकीर्तिमालिनीजाघेऊन,
दीधलीम्यांतुजप्रती ॥ २५ ॥ रायाचेंसत्वपाहेब्राह्मण ॥ ह्मणेदेकीर्तिमालिनीमजदान ॥ मा
झेंतपमेरुपर्वताहून ॥ उंचअसेंनसरेंकधीं ॥ २६ ॥ मीपापासीभीतनाहींजाण ॥ अंगिकारिलेंतुझें
स्त्रीरत्न ॥ सागरींदंकुळपडलेंयेऊन ॥ तरीसागरकायडहुळेल ॥ २७ ॥ धुळीनेंनमळेआकाश ॥ तैसा
मीसदानिर्दोष ॥ रावह्मणेहेंअपेश ॥ थोरआलेंमजवरी ॥ २८ ॥ माझेंबळगेलेंतेचक्षणा ॥ व्याघ्रें
नेलीविप्रललना ॥ आतांस्त्रीदेवोनिब्राह्मणा ॥ अग्निकाष्ठेंभक्षीनमी ॥ २९ ॥ विप्रपुढेंसंकल्प
करूनी ॥ दानदीधलीकीर्तिमालिनी ॥ विप्रगुप्तझालातेचक्षणीं ॥ रायेंअग्नीचेतविला ॥ ३० ॥
ज्वाळाचालिल्याआकाशपंथें ॥ मगस्नानकेलेंनृपनाथें ॥ भस्मचर्चिलेंसर्वांगातें ॥ रुद्राक्षधा-

रणपैंकेलें ॥ ३१ ॥ आठवूनि गुरुचरण ॥ शिवमंत्र शिवध्यान ॥ प्रदक्षिणा करूनि तीन ॥ अग्निकुंडा-
भोंवत्या ॥ ३२ ॥ जयजय शंकरा उमारंगा ॥ मदनांतका भक्तभवभंगा ॥ विश्वव्यापका आराध्य-
लिंगा ॥ नेईं वेगें तुजपासीं ॥ ३३ ॥ उडी टाकूं जातां ते वेळीं ॥ असंभाव्य चेतला ज्वाळामाळी ॥ तंव
त्यामधून कपालमाली ॥ अपर्णासहित प्रगटला ॥ ३४ ॥ दशभुज पंचवदन ॥ कर्पूरगौर पंचदशनय-
न ॥ पंचविंशति तत्वाहून ॥ पंचभूतां वेगळा जो ॥ ३५ ॥ भद्रायु हृदयीं धरूनसत्वर ॥ ह्मणे सखया
इच्छित माग वर ॥ तुझी भक्ती निर्वाण थोर ॥ देखोनि प्रगट झालों मी ॥ ३६ ॥ भद्रायू बोले सद्ग-
दित ॥ विप्रस्त्री आणून दे त्वरित ॥ तें देखोनि हासिन्नला गजमुखतात ॥ ह्मणे विप्र तो मीच आ-
लों होतों ॥ ३७ ॥ व्याघ्र मीच होऊन ॥ गेलों भवानीस घेवोन ॥ तुझी भक्ती पाहावया निर्वाण ॥ दोघेही
आह्मीं प्रगटलों ॥ ३८ ॥ तुझी हे कीर्तिमालिनी ॥ ह्मणोनि उभी केली ते क्षणीं ॥ देवसुमनें वर्षती ग-
गनीं ॥ रावचरणीं लागतसे ॥ ३९ ॥ शिव ह्मणे रे गुणवंता ॥ अपेक्षित वर मागें आतां ॥ येरू ह्मणे व-
ज्रबाहू पिता ॥ वसुमती माता महासती ॥ ४० ॥ पद्माकर गुणवंत ॥ कैलासीं न्यावा स्त्रीसमवेत ॥
इतुक्यांस ठाव यथार्थ ॥ तुजसमीप देइजें ॥ ४१ ॥ तुझिया पार्श्वभागीं सकळ ॥ असोत स्वामी अक्ष-
यी अढळ ॥ यावरी बोले पयःफेनधवल ॥ कीर्तिमालिनी तूं माग आतां ॥ ४२ ॥ ती ह्मणे मातासीमं-
तिनी ॥ पिता चित्रांगद पुण्यखाणी ॥ तुजसमीप राहोत अनुदिनीं ॥ शूलपाणी तथास्तु ह्मणे ॥ ४३

तुह्मींउभयतांनींमागीतलें ॥ तेंमीसर्वदीधलें ॥ माझेंचित्तगुंतलें ॥ तुह्मापासींसर्वदा ॥ ४४ ॥ मगकीर्तिमालिनीसमवेत ॥ दाहासहस्त्रवर्षेंपर्यंत ॥ भद्रायुराजाराज्यकरित ॥ हरिश्चंद्रासारिखें ॥ ४५ ॥ मगत्यावरीसकळीं ॥ दिव्यदेहअवघींझालीं ॥ दिव्यविमानींकपालमौली ॥ नेताझालासन्निध ॥ ४६ चित्रांगदसीमंतिनी ॥ वज्रबाहूसुमतीराणी ॥ अवघींविमानींआरूढहोउनी ॥ पावलींशिवपद-शाश्वत ॥ ४७ ॥ स्त्रीपुत्रासमवेतपद्माकर ॥ भद्रायुकीर्तिमालिनीसुकुमार ॥ त्यासींविमानधाडूनस्त्रीशंकर ॥ आपल्यास्वरूपीमेळविलें ॥ ४८ ॥ हेंभद्रायुआख्यान ॥ परमयशदायकआयुष्यवर्धन ॥ ऐकतांलिहितांजाण ॥ विजयकल्याणसर्वदा ॥ ४९ ॥ हेंआख्यानजेह्मणत ॥ तेसर्वदावादींजयवंत ॥ विजयधैर्यअत्यंत ॥ कीर्तिमंतसर्वठायीं ॥ ५० ॥ भद्रायुआख्यानपुण्यागळें ॥ पदरचनाहींबिल्वदळें ॥ उमावल्लभावाहतीभावबळें ॥ तेतरतीसंसारीं ॥ ५१ ॥ भद्रायुआख्यान-कैलासगिरी ॥ जोकांपारायणप्रदक्षिणाकरी ॥ त्याचासंगतोडोनिमदनारी ॥ निष्पापकरीसर्वदा ॥ ५२ ॥ ब्रह्मानंदासुखदायका ॥ श्रीधरवरदाकैलासनायका ॥ भक्तकामकल्पद्रुमगजांतका ॥ नयेसीतर्कानिगमागमा ॥ ५३ ॥ शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड ॥ स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड ॥ परिसोतश्रोतेअखंड ॥ अष्टमोऽध्यायगोडहा ॥ १५४ ॥ ॥ छ ॥ शुभंभवतु ॥ ॥

अध्याय ९ वा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥जेथेंशिवनामघोषनिरंतर॥तेथेंकैंचाजन्ममरणसंसार॥तिहींकाळिका
ळजिंकिलासमग्र॥शिवशिवछंदेंकरूनियां॥१॥पापजळावयानिश्चिती॥शिवनामींआहे
ज्याचीआसक्ती॥त्यासीनाहींपुनरावृत्ती॥तोकेवळशिवरूप॥२॥जैसेंप्राणियाचेंचित्त॥वि
षयींगुंतलेंअत्यंत॥तैसेंशिवनामींहोतांरत॥तरीबंधनकैंचेंतया॥३॥धनइच्छाधरूनिचि
त्तीं॥धनाढ्याचीकरितीस्तुती॥तैसेशिवनामीप्रवर्तती॥तरीजन्ममरणकैंचेंतयां॥४॥
राजभांडारींचेंधन॥साधावयाकरितीयत्न॥तैसेंशिवचरणींजडलेंमन॥तरीसंकटवि
घ्नकैंचेंतयां॥५॥धन्यतेशिवध्यानीरत॥येचविषयींकथाअद्भुत॥नैमिषारण्यींसांग
त॥सूतशौनकादिकांप्रती॥६॥वामदेवनामेंमहाज्ञानी॥शिवध्यानींरतविचरेकान-
नीं॥एकाकीनिर्भयशांतदांतजनीं॥त्रिविधभेदरहितजो॥७॥दिशाजयाचेंअंबर॥भ
स्मचर्चितदिगंबर॥निराहारनिरंतर॥एकलाचिहिंडतसे॥८॥कायकरावेंकोठेंजावें॥का
यघेवोनिकायत्यजावें॥विश्वशिवमयअवघें॥खेदमोहभेदनाहीं॥९॥अक्रोधवैराग्य-
इंद्रियदमन॥क्षमादयाकृपासमान॥निर्लोभदाताभयशोकमान॥काळत्रयींनधरीच॥
॥१०॥गृहापत्यदारावर्जित॥कोणीएकपरिग्रहनाहींसत्य॥कायावाचामनोदंडयुक्त॥मौ
नीनबोलेइतरांसीं॥११॥ज्ञानचर्चाशिवस्मरण॥त्यावीणनेणेचिभाषण॥यानावबोलि-

जेमौन॥भेदाभेदरहितजो॥१२॥सर्वांच्याअनुग्रहास्तव॥तेंस्वरूपधरोनिविचरेशिव॥
जडजीवतारावयासर्व॥विचरेसृष्टीस्वइच्छें॥१३॥कार्याकार्यसारूनिकारण॥आत्मस्व
रूपींपावलासमाधान॥देहत्रयरहितविधिनिषेधहीन॥प्रवृत्तिनिवृत्तिवेगळा॥१४॥निरं
कुशजोनिःसंग॥जैसाब्रह्मारण्यींविचरेमातंग॥त्याचीरीतीअभंग॥वेदशास्त्रेंवर्णिती
॥१५॥तोस्वरूपींसदासमाधिस्थ॥गगनतेंहीआंगासीरुतत॥ह्मणोनितेंहीपरतेंसारि
त॥हेतुदृष्टांतवर्जितजो॥१६॥तेणेंतेजाचेंदाहकत्वजाळिलें॥उर्वीचेंकठिणत्वमोडिलें॥
चंचळत्वहिरोनिघेतलें॥प्रभंजनाचेंतेणें॥१७॥आर्द्रत्वनिरसोन॥धुवोनिशुद्धकेलेंजी
वन॥एवंपिंडब्रह्मांडजाळुन॥भस्मआंगींचर्चिलें॥१८॥ऐसातोमूर्त्तामूर्त॥केवळशु
ककींजडभरित॥क्रौंचारण्यींविचरत॥सर्वहीदेखतशिवरूप॥१९॥तोंएकब्रह्मराक्ष
सधांवत॥महाभयानकशरीरअद्भुत॥कपाळींशेंदुरजिव्हालळलळित॥भयानकमु
खबाहेरी॥२०॥खदिरांगारतैसेनेत्र॥बहुतजीवभक्षिलेअपरिमित॥क्षुधिततृषि-
तपापीकुपात्र॥अकस्मातपातला॥२१॥महाहिंसकसर्वभक्षक॥तेणेंवामदेवदेखि
लापुण्यश्लोक॥धावोनियाएकाएक॥कंठींघालितमिठीत्याच्या॥२२॥लोहपरिसा
सींझगटतांपूर्ण॥तात्काळहोयदिव्यसुवर्ण॥तेंवित्याच्याअंगस्पर्शेंकरून॥मती

पालटलीतयाची ॥२३॥ वामदेवांगींचें भस्म ॥ त्याच्या आंगीं लागलें उत्तम ॥ सत्ववृत्ती जाह-
ली परम ॥ असुरभाव पालटला ॥२४॥ आपल्या अंगीं झगटोन ॥ उद्धरिला पिशिताशन ॥ हें
त्यासी नाहींच भान ॥ समाधिस्थ सर्वदा ॥२५॥ नेणें सुखदुःख शीतोष्ण ॥ लोक निंदिती कीं
वंदिती पूर्ण ॥ शरीरीं भोग कीं रोग दारुण ॥ हेंही नेणें कदा तो ॥२६॥ मी हिंडतों देशीं कीं विदेशीं
॥ हेंही स्मरण नाहीं त्यासी ॥ तो ब्रह्मानंदसौख्यराशी ॥ विधिनिषेधीं स्पर्शेना ॥२७॥ ऐसा
तो योगींद्र निःसीम ॥ त्याच्या अंगस्पर्शें पापें झालीं भस्म ॥ दिव्यरूप होवोनि सप्रेम ॥ चर
णीं लागला तयाच्या ॥२८॥ सहस्र जन्मींचें जाहलें ज्ञान ॥ त्यासी आठवलें झालासंपूर्ण ॥ मा
नससरोवरीं उदकपान ॥ करितां काक हंस होय ॥२९॥ कीं हाटकनदीतीरीं देख ॥ पडतां पा
षाणकाष्ठादिक ॥ दिव्य कार्तस्वर होय सुरेख ॥ तें विराक्षसपें झाला ॥३०॥ कीं करितां सु-
धारसपान ॥ तेथें सहजचि आलें देवपण ॥ कीं शशिकिरणस्पर्शें करून ॥ द्रवे जैसा चंद्र
कांत ॥३१॥ कीं रवी उगवतां निःशेष ॥ निशा सरे प्रकटे प्रकाश ॥ तैसा उद्धरला राक्षस ॥
स्तवन करी तयाचें ॥३२॥ म्हणे गुरुवर्या ऐक पूर्ण ॥ मी तव दर्शनें झालों पावन ॥ तुजसीं-
करितां संभाषण ॥ वाटतें पावेन शिवपदा ॥३३॥ मज सहस्र जन्मींचें झालें ज्ञान ॥ परी
पंचवीस जन्मांपासोन ॥ पापें घडलीं जीं दारुण ॥ तीं अनुक्रमें सांगतों ॥३४॥ पूर्वीं मी रा

जा दुर्जय ॥ यौवनमदें मी निर्दय ॥ परम दुराचारी होय ॥ ब्राह्मणप्रजा पीडित ॥ ३५ ॥ प्रजेसी नित्य करितां मार ॥ आवडे तैसा विचरें स्वेच्छाचार ॥ वेद पुराण शास्त्र ॥ कैसें आहे मी नेणें ॥ ३६ ॥ स्वप्नीं ही नेणें कदा धर्म ॥ ब्रह्महत्यादि पापें केलीं परम ॥ नारी अपूर्व आणून उत्तम ॥ नित्य नूतन भोगीं मी ॥ ३७ ॥ ऐशा स्त्रिया असंख्य भोगून ॥ बंदीं घालोन केलें रक्षण ॥ सर्व देश धुंडोन ॥ स्त्रिया नूतन आणवीं ॥ ३८ ॥ एकदां भोग देऊन ॥ दुसऱ्यानें तिचें न पाहें वदन ॥ त्या बंदी रडती आक्रंदुन ॥ शाप देती मजलागीं ॥ ३९ ॥ विप्रपल्ली राज्यांतुन ॥ पट्टणें ग्राम खेटकें जाण ॥ इतुकीं ही धुंडोन ॥ स्त्रिया धरून आणिल्या ॥ ४० ॥ भोगिल्या तीनशें द्विजनारी ॥ चारशतें क्षत्रियकुमारी ॥ वैश्य स्त्रिया सुंदरी ॥ दाहाशतें भोगिल्या ॥ ४१ ॥ शूद्राच्या सहस्र ललना ॥ चांडाळनारी चारशतें जाणा ॥ त्यावरी अपवित्र मातंगकन्या ॥ सहस्र एक भोगिल्या ॥ ४२ ॥ चर्मककन्या पांचशत ॥ रजकाच्या चारशतें गणित ॥ वारांगना असंख्यात ॥ मिती नाहीं तयांतें ॥ ४३ ॥ पांचशतें महारिणी ॥ तितुक्या वृषली नितंबिनी ॥ यावेगळ्या कोण गणी ॥ इतर वर्ण अष्टादश ॥ ४४ ॥ इतुक्या कामिनी भोगून ॥ तृप्त नव्हे कदा मन ॥ नित्य करीं मद्यपान ॥ अभक्ष्य तितुकें भक्षिलें ॥ ४५ ॥ ऐसे भोगितां पापभोग ॥ मज लागला क्षयरोग ॥ मृत्यु पावलों सवेग ॥ कृतांतदूत धरूनि नेती ॥ ४६ ॥ यमपुरींचें दुःख अपार ॥ भोगि

लेंम्याअतिदुस्तर॥तप्ततामृभूमीत्यावर॥मजलागींचालविलें॥४७॥लोहस्तंभतप्तक
रून॥त्यासीनेऊनदेवविती आलिंगन॥माझेंघोरकर्मजाणून॥असिपत्रवनींहिंडविती॥
४८॥कढईततेलझालेंतप्त॥त्यांतनेऊनबुडवित॥तोंडीघालितीनरकमूत्र॥पापबहुत
जाणोनी॥४९॥महाक्षारकटुरसआणोनी॥मुखींघालितीपासलेंपाडोनी॥तीक्ष्णचंचू
चेगृध्रयेवोनी॥नेत्रफोडितीएकसरें॥५०॥कुंभीपाकींघालोनिसिजविती॥कर्णीतप्तलो
हदंडदडपिती॥आहातेथींचीजाचणीकिती॥सांगोआतांगुरुवर्या॥५१॥तेथेंरक्तकुंडरे
तकुंडदारुण॥त्यांतपचविती कित्येत दिन॥मांसतोडितीसांडसेंकरून॥वरीसिंपितीक्षा
रोदक॥५२॥जिव्हानासिकआणिकर्ण॥तीक्ष्णशस्त्रेंटांकितीछेदुन॥हस्तपादखंडुन॥
पोटफोडितीक्रूरशस्त्रें॥५३॥जांघाचाकादितीभाता॥तप्तशस्त्रेंरोवितीमाथां॥शिश्नछेदू
निगुदद्वारींअवचिता॥तप्तअर्गलाघालिती॥५४॥सर्वांगासीटिपऱ्यालाउन॥सर्वेचिक
रितीपाशबंधन॥पृष्ठीकडेवांकऊन॥चरणांग्रीवाबांधिती॥५५॥बोटींबोटींसुयारोवुन॥
पाषाणेंचूर्णकरितीचूर्ण॥हस्तपायींआणून॥पाषाणबेडीघालिती॥५६॥सहस्रवर्षेंन
लगेअंत॥ऐसियानरकींबुडवित॥एकयेवोनिपाडितीदांत॥पाशघालितीग्रीवेसी॥५७॥
आपलीविष्ठामूत्र॥बळेंचभक्षवितीयमदूत॥सर्वेचअंगाचेंतुकडेपाडित॥दोषअमितजाणो-

नी ॥५८॥ शामशबलश्वानलाउन ॥ चरचरां टांकिती फाडुन ॥ एकशिरास्थिकादिती ओढून ॥ एकमांसउकरिती ॥ ५९ ॥ लोहार्गळाउष्णातीव्र ॥ पृष्ठींहृदयींकरितीमार ॥ उखळीं घालोनि सत्वर ॥ लोहतप्तमुसळेंचेचिती ॥ ६० ॥ तीक्ष्णओषधीचेरसआणिती ॥ नासिकाद्वारें आंतवोतिती ॥ सवेंचिवृश्चिककूपीं टांकिती ॥ बहुतविपत्तीभोगिल्या ॥ ६१ ॥ ज्याचेंविषपरमदुर्धर ॥ ऐसेंआंगासडसविती विखार ॥ अग्निशिखालावोनिसत्वर ॥ हेंशरीरभाजिलें ॥ ६२ अंतरिक्षअसिधारेंबैसउन ॥ पाईंबांधितीजडपाषाण ॥ सवेंचिपर्वतावरीनेऊन ॥ टकलूनदेतीनिर्दयपणें ॥ ६३ ॥ आतडींकाढूननिश्चिती ॥ ज्याचींत्याजकडोनभक्षविती ॥ ऊर्ध्वनेवोनिटांगिती ॥ आपटितीक्रोधभरें ॥ ६४ ॥ लोहकंटकीं उभेंकरून ॥ करितीइंगळ्यांचेंआंथरुण ॥ मस्तकींघालूनियांपाषाण ॥ फोडोनिटाकितीमस्तक ॥ ६५ ॥ लोहचणाककरूनितप्त ॥ खाह्मणोनिदूतमारित ॥ ओष्ठधरोनिफाडित ॥ तप्तसळयाखोवितीनाकीं ॥ ६६ ॥ उफराटेंटांगून ॥ ग्रीवेसबांधोनिथोरपाषाण ॥ रिसव्याघ्रादिकआणोन ॥ विदारितीत्यांहातीं ॥ ६७ ॥ गजपदाखालींचूर्ण ॥ करवितीतप्तनीरप्राशन ॥ अष्टांगेंकर्वतून ॥ वेगळालींटाकिती ६८ ॥ भयानकभूतेंभेडसाविती ॥ लिंगछेदूनखाह्मणती ॥ सांधेठायींठायींमोडिती ॥ तीक्ष्णशस्त्रेंकरूनियां ॥ ६९ ॥ भूमींतरोवोनियांशरीर ॥ करितीबहुतशरमार ॥ सवेंचिशूळपरमतीव्र ॥

त्यावरीपालथेंघालिती ॥ ७० ॥ वरीमारितीमुसळघायें ॥ मगपाषाणबांधोनिलवलाहें ॥ नर
कवापींतटाकितीपाहें ॥ अंतनलागेउतरतां ॥ ७१ ॥ कांचासिसेंयांचारसकरून ॥ बळेंचिकर
वितीप्राशन ॥ तेथेंजातनाहींकदाप्राण ॥ यातनादारुणभोगितां ॥ ७२ ॥ ऐसेंतीनवर्षेंपर्यं
त ॥ नरकयातनाभोगिल्याबहुत ॥ त्यावरीमजदकलोनिदेत ॥ व्याघ्रजन्मपावलों ॥ ७३ ॥
दुसरेजन्मींझालोंअजगर ॥ तिसरेजन्मींवृकभयंकर ॥ चौथेजन्मींसूकर ॥ सरडझालों-
पांचवा ॥ ७४ ॥ साहावेजन्मींसारमेयसबळ ॥ सातवेजन्मींसृगाल ॥ आठव्यानेंगवयवि
शाळ ॥ गुरुवर्यामीझालों ॥ ७५ ॥ नववेजन्मींमर्कटप्रसिद्ध ॥ दाहावेजन्मींझालोंगर्दभनि
षिद्ध ॥ त्यावरीनकुळमगवायसविविध ॥ तेरावेजन्मींबकझालों ॥ ७६ ॥ चौदावेजन्मींवन
कुक्कुट ॥ त्यावरीगीधझालोंपापिष्ठ ॥ मगमार्जारयोनीदुष्ट ॥ मंडूकत्यावरीजाणपां ॥ ७७
अठरावेजन्मींझालोंकूर्म ॥ त्यावरीमच्छझालोंदुर्गम ॥ सवेंचिपावलोंमूषकजन्म ॥ उलूक
त्यावरीझालोंमी ॥ ७८ ॥ बाविसावेजन्मींवरहिरद ॥ त्यावरीउष्ट्रजन्मप्रसिद्ध ॥ मगदुरात्मावि
षाद ॥ आतांराक्षसजन्मलों ॥ ७९ ॥ सहस्रजन्मींचेंज्ञान ॥ झालेंस्वामीमजलापूर्ण ॥ तवदर्शना
च्याप्रतापेंकरून ॥ पावनझालोंस्वामियां ॥ ८० ॥ गंगास्नानेंजळेपाप ॥ अत्रिनंदनहरिताप ॥
सुरतरुदैन्यअमुप ॥ हरीदर्शनेंकरूनियां ॥ ८१ ॥ पापतापआणिदैन्य ॥ संतसमागमेंजायज-

ळोन॥ यावरी वामदेवयोगींद्र वचन॥ बोलताझालाते धवां॥८२॥ एकविप्रहोतामहाअमंगळ
॥ शूद्रस्त्रियेसींरतलाबहुतकाळ॥ तिच्याभ्रतारेंसाधूनिवेळ॥ जीवेंमारिलेंद्विजातें॥८३॥
गांवाबाहेरटाकिलेंप्रेत॥ कोणसंस्कारनकरित॥ तोंयमदूतींनेलामारित॥ जाचबहुतभोगी
तसे॥८४॥ इकडेशिवसदनउत्तम॥ त्यापुढेंपडिलेंअसेभस्म॥ महाशिवरात्रीदिवसींसप्रे
म॥ भक्तपूजनाबैसले॥८५॥ त्याभस्मांतश्वानसवेग॥ येऊनिबैसलेंपाहेशिवलिंग॥ भ
स्मचर्चितत्याचेंआंग॥ जातमगत्वरेनें॥८६॥ पडिलेंहोतेंविप्रप्रेत॥ त्यावरीगेलेंअकस्मा-
त॥ कुणपासभस्मलागत॥ पापरहितझालातो॥८७॥ तोंयमदूतींनरकांतूनिकाढिला॥
शिवदूतींविमानींवाहिला॥ कैलासासिजावोनिराहिला॥ संहारिलापापसमूह॥८८॥ ऐ
सेंहेंपवित्रशिवभूषण॥ त्याचेंनवर्णवेंमहिमान॥ राक्षसपुसेकरजोडून॥ भस्ममहिमा
सांगाकैसा॥८९॥ भस्मकोणतेंउत्तम॥ शिवभक्तींलावावेंकैसानेम॥ यावरीवामदेवउ
त्तम॥ चरित्रसांगेशिवाचें॥९०॥ मंदरगिरीपरमपवित्र॥ उंचयोजनेंअकरासहस्त्र॥ त्याव
रीएकदांत्रिनेत्र॥ देवांसहितपातला॥९१॥ यक्षगणगंधर्वकिन्नर॥ चारणपिशाचगुह्यक
समग्र॥ देवउपदेवपवित्र॥ महेशावेष्टुनबैसले॥९२॥ मरुद्गणपितृगणसमस्त॥ एकादश
रुद्रद्वादशादित्य॥ अष्टवसुअष्टभैरवसत्य॥ अष्टदिक्पाळपातले॥९३॥ अठ्यायशींसहस्त्र-

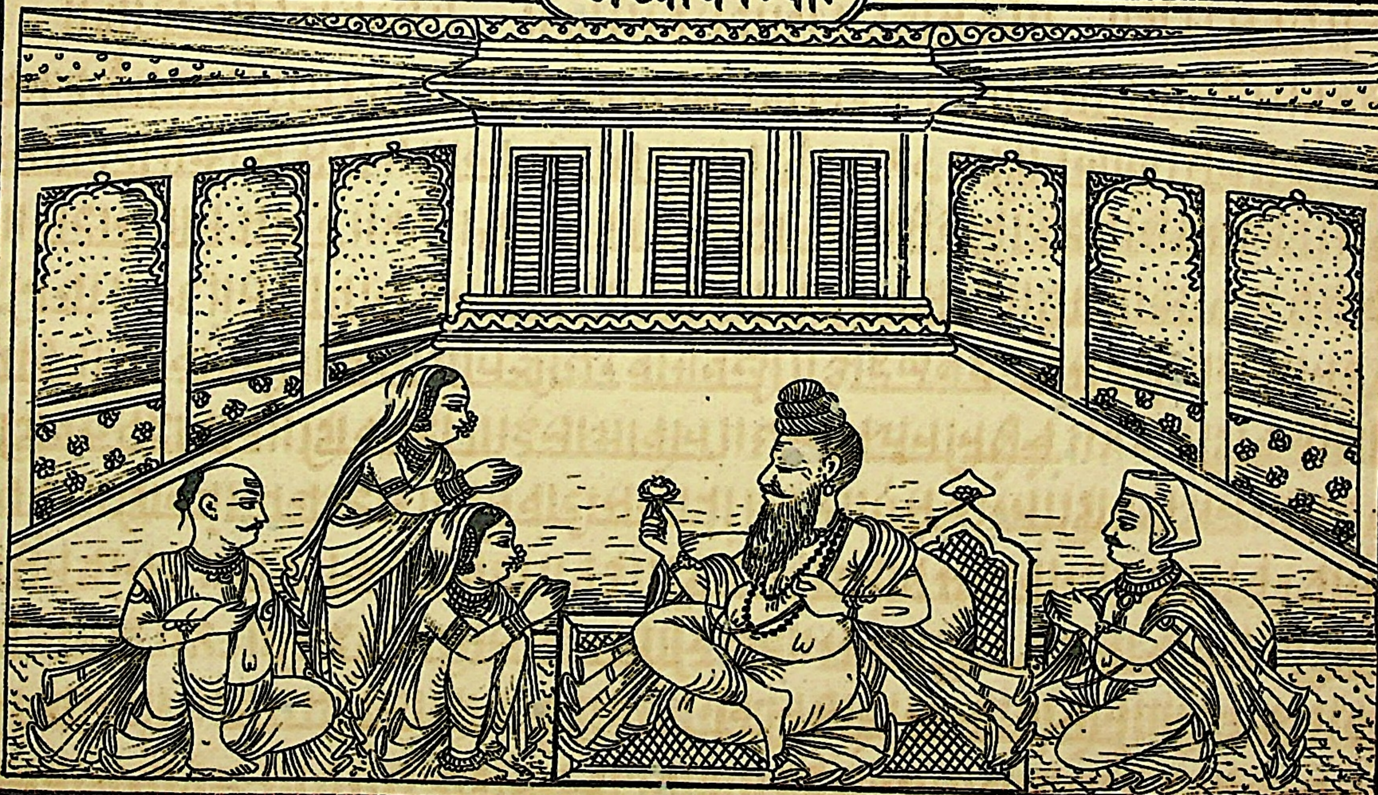
ऋषीश्वर॥साठसहस्त्रवालखिल्यब्रह्मपुत्र॥पाताळनागपृथ्वीचेनृपवर॥शंकरावेष्टितबैसले॥९४॥विष्णुविधिपुरंदर॥शिवध्यानपाहातीसमग्र॥भूतांचेमेळेअपार॥मंदराचळींमिळालेले॥९५॥सिंधुवदनवीरभद्रकुमर॥साठकोटीगणसमग्र॥पुढेंविराजेनंदिकेश्वर॥दुसरामांदारशऋत्रदिसे॥९६॥तेथेंआलेसनत्कुमार॥साष्टांगकरूनिनमस्कार॥स्तवनकरूनिअपार॥विभूतिधारणविधीपुसती॥९७॥यावरीबोलेजाश्वनीळ॥विभूतिजाणातेचिनिर्मळ॥शुद्धकरूनिगोमयगोळ॥मृत्तिकाकणविरहित॥९८॥तेंवाळवूनिउत्तम॥मगकरावेंत्याचेंभस्म॥शुद्धविभूतीमजपरम॥शिवगायत्रीनेंमंत्रिजे॥९९॥आधींअंगुष्ठेंलाविजेऊर्ध्व॥मगमस्तकाभोंवतेंवेष्टिजेशुद्ध॥तर्जनीलाविजेनिषिद्ध॥कनिष्ठिकावेगळीकरावी॥१००॥दोंबोटांनीलाविजेभाळीं॥अंगुष्ठेंमध्यरेखातेजागळी॥ऐसेंत्रिपुंड्रधारणचंद्रमौळी॥सनत्कुमारांसांगत॥१॥तर्जनीलावितांसर्वांगींविभूती॥त्रिबोटींलाविजेनिश्चिती॥येणेंमहत्पापेंभस्महोती॥शिवभूषणप्रसादें॥२॥अगम्यागमनसुरापान॥ब्रह्मगोहत्याअभक्ष्यभक्षण॥महत्पापांचेपर्वतजाण॥भस्मचर्चनेंभस्महोती॥३॥ऐसाभस्माचामहिमावामदेव॥ब्रह्मराक्षसासांगेसर्व॥विमानआलेंअपूर्व॥दिव्यरूपअसुरझाला॥४॥कैलासाप्रतीजाऊन॥राहिलाशिवरूपहोऊन॥वामदेवपृथ्वीपर्यटण

॥ स्वेच्छें करीत चालिला ॥ ५ ॥ सत्संगाचा महिमा थोर ॥ वामदेवसंगें तरला असुर ॥ भस्म लेपनें भालनेत्र ॥ सदा सुप्रसन्न भक्तांसी ॥ ६ ॥ मंत्र तीर्थ द्विज देव ॥ गुरु यज्ञ ज्योतिषी औषधी सर्व ॥ येथें जैसा धरितो भाव ॥ सिद्धी ते चि तयासी ॥ ७ ॥ पांचाळदेशीं नृपनाथ ॥ नाम जयाचें सिंहकेत ॥ जैसा शक्रनंदन कीं तृतीयसुत ॥ प्रथादेवीचा पुरुषार्थी ॥ ८ ॥ मृगयेस गेला तो भूपाळ ॥ मागें चालत धुरंधर दळ ॥ शबराचेही मेळ ॥ बहुसाल निघती तयासवें ॥ ९ ॥ वनोवनीं हिंडतां भूपालक ॥ शबर एक परम भाविक ॥ भग्न शिवालय एक ॥ गेला त्यांत निषादतो ॥ १० ॥ उन्मळोनि पडिलें दिव्य लिंग ॥ पंचसूत्री रमणीय अभंग ॥ सिंहकेत रायातें सवेग ॥ दाविता झाला ते धवां ॥ ११ ॥ राजा ह्मणे लिंग चांगलें ॥ परी पाहिजे भावें पूजिलें ॥ उगेंचि देवार्चन मांडिलें ॥ दंभें करूनि लौकिकीं ॥ १२ ॥ लौकिकीं मिरवावया थोरपण ॥ प्रतिमा ठेविल्या सोज्वळ करून ॥ जेंवि कांसारें मांडिलें दुकान ॥ प्रतिमा विक्रय करावया ॥ १३ ब्राह्मणवेष धरोनि शुद्ध ॥ यात्रेंत हिंडती जैसे मैंद ॥ कीं मार्गघ्न वाटेंत साधु सिद्ध ॥ वेष धरूनि बैसले ॥ १४ ॥ कालनेमी साधुवेष धरून ॥ वाटेस बैसला करावया विघ्न ॥ एवं भावेंवीण देवतार्चन ॥ व्यर्थ काय दांभिक ॥ १५ ॥ शबरास ह्मणे नृपसत्तम ॥ तुज हें लिंग सांपडलें उत्तम ॥ निषाद ह्मणे पूजनक्रम ॥ कैसा आहे सांग पां ॥ १६ ॥ विनोदें बोले नृपवर ॥ पूजेचे आ

हेतबहुतप्रकार॥परीचिताभस्मपवित्र॥नित्यनूतनआणावें॥१७॥चिताभस्माविण॥नैवे-द्यकरूनयेसमर्पण॥हेंचिमुख्यवर्मजाण॥शैवलक्षणनिष्ठेचें॥१८॥नृपवचनमानूनिय-थार्थ॥शबरलिंगघराआणित॥शबरीससांगेवृत्तांत॥हर्षभरीततेझाली॥१९॥सुमुहू-र्तेंशिवलिंगस्थापुन॥दोघेंपूजितीएकनिष्ठेंकरून॥चिताभस्मनित्यनूतन॥आणितीमेळवूनसाक्षेपें॥२०॥एकांतींहोतांचिसुंदरी॥नैवेद्यआणीतझडकरी॥उभयतांजोडल्याकरीं॥शिवस्तवनीसादर॥२१॥ऐसेंनित्यकरितांपूजन॥लोटलेकित्येकदिन॥त्यांचीनिष्ठापाहावयापूर्ण॥केलेंनवलपंचवदनें॥२२॥ऐसेंएकदांघडोनिआलें॥चिताभस्मकोठेंनमिळे॥शबरेंबहुतशोधिलें॥अपारक्रमिलेंभूमंडळ॥२३॥परतोनिसदनासियेत॥शबरीससांगेवृत्तांत॥तेहीझालीचिंताक्रांत॥ह्मणेपूजनकेंविहोय॥२४॥केलेंशिवपूजनउत्तम॥परीनमिळतांचिताभस्म॥तोशबरभक्तराजपरम॥नैवेद्यशिवासीअर्पीना॥२५॥शिवदीक्षापरमकठिण॥निष्ठापाहेउमारमण॥शबरीह्मणेप्रियालागुन॥मींआपुलेंभस्मकरित्येंआतां॥२६॥पाकसदनींबैसोन॥लावोनिघेत्येंआतांअग्न॥तेंचिताभस्मचर्चुन॥सांबपूजनकरावें॥२७॥मगस्नुचिर्भूतहोवोनिशबरी॥शिवध्यान-स्मरणकरी॥अग्निलावोनिझडकरी॥भस्मकरीकलेवर॥२८॥शबरघेवोनितेंभस्म॥

चर्चीसदाशिवासीसप्रेम ॥ परीनैवेद्यआणावयाउत्तम ॥ दुसरेंकोणीनसेची ॥ २९ ॥ भोळाचक्र
वर्तीउदार ॥ ताराावयाधैर्यपाहेशंकर ॥ आसनघालोनिशबर ॥ परमसादरशिवार्चनीं ॥ ३०
शबरीउत्तमपाककरून ॥ नित्ययेतनैवेद्यघेवोन ॥ शबरेंएकार्तीकरून ॥ पूर्वाभ्यासेंबोला
वित ॥ ३१ ॥ एकार्तीहोतांदिवसदाशिवा ॥ त्रुटीनवाजतांनैवेद्यदावावा ॥ विलंबहोतांमहादे
वा ॥ क्षोभअत्यंतपैंहोय ॥ ३२ ॥ सर्वअन्यायक्षमाकरीशंकर ॥ परीनैवेद्यासीहोतांउशीर ॥
क्षोभोनिजातोश्रीशंकर ॥ उशीरअणुमात्रसोसेना ॥ ३३ ॥ शबरआनंदमयशिवार्चनीं ॥
स्त्रियेनेंशरीरजाळिलेंहेंनकळेमनीं ॥ ह्मणेललनेनैवेद्यआणीं ॥ तंवपाठीसीउभीघेवो
नियां ॥ ३४ ॥ रंभाउर्वशीमेनकासुंदरी ॥ त्याहूनदिव्यरूपझालीशबरी ॥ चतुर्विधनैवेद्यक
रीं ॥ देतपतीच्यातेधवां ॥ ३५ ॥ नैवेद्यअर्पूनिशबर ॥ पूजाझालीषोडशोपचार ॥ दोघेंजोडो
नियांकर ॥ स्तवनकरितीशिवाचें ॥ ३६ ॥ जयजयअनंतब्रह्मांडनायका ॥ जयजयशिव
मायाचक्रचाळका ॥ दुर्जनदमनामदनांतका ॥ भवहारकाभवानीपती ॥ ३७ ॥ पूजन-
झालेंसंपूर्ण ॥ शबरपाहेस्त्रीविलोकुन ॥ अलंकारमंडितसद्गुण ॥ आपणहिशिवरूप-
झाला ॥ ३८ ॥ एकनीळकंठवेगळाकरून ॥ शिवभक्तशिवासमान ॥ तंवआलेंदिव्यविमान ॥
वाद्येंअपारवाजती ॥ ३९ ॥ येतदिव्यसुमनांचेपरिमळ ॥ आश्चर्यकरीसिंहकेतनृपाळ ॥ विमा-

नींबैसवूनतात्काळ ॥ शिवपदापावलींदोघेंही ॥ ४० ॥ राबह्मणेविनोदेंकरून ॥ म्यासांगीत
लेंचिताभस्मपूजन ॥ परीधन्यशबराचेंनिर्वाण ॥ उद्धरोनगेलाकैलासा ॥ ४१ ॥ धन्यतेश
बरीकामिनी ॥ देहसमर्पिलाशिवार्चनीं ॥ एवंएकनिष्ठादेखिल्यावांचोनी ॥ पिनाकपाणी-
प्रसन्ननव्हे ॥ ४२ ॥ सिंहकेतासिलागलातोचिछंद ॥ सर्वदाशिवभजनाचावेध ॥ शिवली
लामृतप्रसिद्ध ॥ श्रवणाकरीसर्वदा ॥ ४३ ॥ शिवरात्रीप्रदोषसोमवार ॥ व्रतेंआचरेप्रीती-
नृपवर ॥ शिवप्रीत्यर्थउदार ॥ धनेंवांटीसत्पात्रीं ॥ ४४ ॥ ऐसेंकरितांशिवभजन ॥ सिंहके
तशिवरूपहोवोन ॥ शिवपदींराहिलाजावोन ॥ धन्यभजननिष्ठेचें ॥ ४५ ॥ शिवलीलामृ
तमंडपींसुरवाडली ॥ चढतजातश्रीधरवागूवल्ली ॥ अहळबहळपसरली ॥ ब्रह्मानंदेंक
रूनियां ॥ ४६ ॥ तेछायासघनअत्यंत ॥ तेथेंबैसोनीशिवभक्त ॥ प्रेमद्राक्षाफळेंपक्वबहु
त ॥ सदासेवीतआदरें ॥ ४७ ॥ श्रीधरवरदाब्रह्मानंदा ॥ मृडानीहृदयाब्जमिलिंदा ॥ कै
वल्यपददायकाअभेदा ॥ लीलाअगाधबोलवींपुढें ॥ ४८ ॥ शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड
॥ स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड ॥ परिसोतसज्जनअखंड ॥ नवमोऽध्यायगोडहा ॥ १४९ ॥
॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ ॥ शुभंभवतु ॥

अध्याय १० वा.

शिव-
१

श्रीगणेशायनमः॥ ॥कामगजविदारकपंचानना॥ क्रोधजलदविध्वंसप्रभंजना॥ मद
तमहारकाचंडकिरणा॥ चंद्रशेखरावृषभध्वजा॥१॥ मत्सरदुर्धरविपिनदहना॥ दंभन
गच्छेदकासहस्त्रनयना॥ अहंकारअंधकासुरमर्दना॥ धर्मवर्धनाभाळनेत्रा॥२॥ आनंदकै
लासवनविहारा॥ निगमागमवंद्यासुहास्यवक्त्रा॥ दक्षमखदलनाआनंदसमुद्रा॥ ब्रह्मा
नंदादयानिधे॥३॥ नवमाध्यायाचेअंतीं॥ उद्धरिलाशबरसिंहकेतनृपती॥ यावरीसूतशौ
नकाप्रती॥ नैमिषारण्यींसांगत॥४॥ आनर्तदेशींवास्तव्यकरित॥ एकद्विजनामेंदेवरथ
॥वेदाध्ययनीशास्त्रींरत॥ पंडितआणिवंशजहोय॥५॥ त्याचीकन्याचातुर्यखाणी॥ शा
रदानामेंकमलनयनी॥ जीचेंस्वरूपदेखोनी॥ जनहोतीतटस्थ॥६॥ तंवतेजाहलीद्वादशव
र्षी॥ पित्यानेंलग्नकरूनिसंभ्रमेंसी॥ पद्मनाभद्विजासी॥ देताझालाविधियुक्त॥७॥
तोहीपरमआधीतब्राह्मण॥ सभाग्यआणिवेदसंपन्न॥ जयाचीविद्यापाहोन॥ राजेहोती
तटस्थ॥८॥ लग्नसोहळाझालियावरी॥ कांहींदिवसहोताश्वशुरगृहीं॥ सायंकाळींनदीतीरीं
॥संध्यावंदनासीतोगेला॥९॥ परतोनियेतांअंधार॥ पायांसझोंबलादुर्धरविखार॥ तेथेंचि
पडिलेंकलेवर॥ नगरांतहांकजाहली॥१०॥ मातापितासमवेत॥ शारदाधावोनिआलीतेथ॥
गतप्राणदेखोनिप्राणनाथ॥ शरीरघालीतधरणीवरी॥११॥ ह्मणेविद्याधनाचेंसतेज॥ आजि

अ.
१०

१

बुडालें माझें जाहाज ॥ वोसपडली सेज ॥ बोलों गुज कोणासीं ॥ १२ ॥ माझें बुडालें भांडार ॥ सर्पस्व पेंवरी पडिला तस्कर ॥ दग्ध झालीं आभरणें समग्र ॥ ह्मणोनि टाकी तोडोनियां ॥ १३ ॥ देखोनि शारदेसी करुणा ॥ अश्रु आले जनाचिया नयना ॥ ह्मणती आहा पशुपते भाललोचना ॥ हें आतां करील काय ॥ १४ ॥ मग त्या विप्राचें करूनि दहन ॥ माता पिता बंधु आप्तजन ॥ शारदेस संगें घेउन ॥ सदनाप्रती गेले ते ॥ १५ ॥ कित्येक दिवस झालियावरी ॥ घरची कार्यास गेलीं बाहेरीं ॥ शारदा एकली मंदिरीं ॥ तंव एक अपूर्व वर्तलें ॥ १६ ॥ नैध्रुव नामें ऋषीश्वर ॥ वृद्ध तपस्वी गेले नेत्र ॥ शिष्य हातीं धरूनि पवित्र ॥ सदना आला शारदेच्या ॥ १७ ॥ शारदेनें आसन देवोनि सत्वर ॥ पूजन करोनि करी नमस्कार ॥ नैध्रुव ह्मणे सौभाग्य वाढो अपार ॥ होय तुज पुत्र वेदवक्ता ॥ १८ ॥ विप्रासन दिसे केवळ अंध ॥ अमोघ वदला आशीर्वाद ॥ हांसोनि शारदा करी खेद ॥ शोक करी दुःखभरें ॥ १९ ॥ ह्मणे हें अघटित घडे केवि पूर्ण ॥ सांगीतलें पूर्व वर्तमान ॥ नैध्रुव ह्मणे माझें वचन ॥ असत्य नोहे कल्पांतीं ॥ २० ॥ माझें जिव्हे बाहेर आलें ॥ तें माघारें न सरे कदाकाळें ॥ माझें तपानुष्ठान वेगळें ॥ अघटित तें चि घडवीन ॥ २१ ॥ घरचीं बाहेरूनि आलीं त्वरित ॥ माता पिता बंधु समस्त ॥ समूळ कळला वृत्तांत ॥ ह्मणे विपरीत केविं घडे ॥ २२ ॥ ऋषीचा आशीर्वाद अमोघ पवित्र ॥ क्षणें रंकाचा करी सहस्रनेत्र ॥ शापें नलगतां क्षणमात्र ॥ कुळा-

सहितसंहारिती ॥ २३ ॥ शापबळेंचिविशेष ॥ सर्पकेलाराजानहुष ॥ यादवकुळनिःशेष ॥ भस्म झालेंब्रह्मशापें ॥ २४ ॥ ब्राह्मणींक्षोभोनिनिर्धारीं ॥ शक्राचीसंपत्तीघातलीसागरीं ॥ ब्रह्मशापेंमुरारी ॥ अंबऋषीचेंजन्मघेत ॥ २५ ॥ विधिहरिहरचित्तीं ॥ ब्रह्मशापाचेंभयवाहती ॥ विप्रशापेंशवपरीक्षिती ॥ भस्मजाहलाक्षणार्द्धें ॥ २६ ॥ जमदग्नीचाक्रोधपरम ॥ चौघेपुत्रकेलेभस्म ॥ स्त्रियाअसतांपांडुराजसत्तम ॥ भोगनाहींसर्वदा ॥ २७ ॥ विप्रशापाचीनवलगती ॥ साठसहस्त्रसगरजळती ॥ कुबेरपुत्रवृक्षहोती ॥ नारदशापेंकरूनियां ॥ २८ ॥ कृष्णासहितयादवकुळ ॥ ब्रह्मशापेंभस्मजाहलेंसकळ ॥ दंडकाऐसानृपाळ ॥ क्षणमात्रेंदग्धकेला ॥ २९ ॥ ब्रह्मशापेंपरमहूड ॥ नृगराजकेलासरड ॥ धराधरशत्रुबळप्रचंड ॥ सहस्त्रभगेंत्याअंगीं ॥ ३० ॥ क्षयरोगीकेलाअत्रिनंदन ॥ मेदिनीवसनाचेंकेलेंआचमन ॥ शापदेवोनसूर्यनंदन ॥ दासीपुत्रकेलापैं ॥ ३१ ॥ पाषाणाचेंकरितीदेव ॥ रंकाचेंहीकरितीराव ॥ मंत्राक्षताटाकोनिनवपल्लव ॥ कोरड्याकाष्ठाफुटलेपैं ॥ ३२ ॥ ब्राह्मणथोरत्रिजगती ॥ हेंब्रह्मांडमोडूनपुन्हांघडती ॥ यावरीनैध्रुवतयांप्रती ॥ बोलताझालातेंऐका ॥ ३३ ॥ ह्मणेऐकशारदेयथार्थ ॥ तूंधरींउमामहेशव्रत ॥ षडक्षरमंत्रविधियुक्त ॥ नित्यजपकरावा ॥ ३४ ॥ ह्मणेयाव्रताचेंफळहोयपूर्ण ॥ तंववरीमीयेथेंचिराहीन ॥ मगत्याच्याअंगणयांतमठकरून ॥ राहताझालानैध्रुवतो ३५

ह्मणेव्रताचाआरंभप्रेमेसीं ॥ करावाजाणचैत्रमासीं ॥ अथवामार्गशीर्षेशीं ॥ शुद्धपक्षीं-
करावा ॥ ३६ ॥ पाहोनिशुभमुहूर्तसोमवार ॥ अष्टमीचतुर्दशीपरिकर ॥ पूजावाउमामहेश्वर ॥
एकसंवत्सरनेमेसीं ॥ ३७ ॥ गुरुवचनशारदाऐकोन ॥ तैसेंचकरीनपडेंन्यून ॥ नैध्रुवगुरूपासू
न ॥ षडक्षरमंत्रघेतला ॥ ३८ ॥ दिव्यशिवमंदिरकरून ॥ वरीदिधलेंशुभ्रवितान ॥ चारीस्तं
भशोभायमान ॥ नानाफळेंशोभतातीं ॥ ३९ ॥ अष्टगंधसुवाससुमनें ॥ भूशोधूनिरंगमा-
ळाआस्तरणें ॥ षोडशवर्णयंत्रकरणें ॥ अष्टदळेंतयामाजीं ॥ ४० ॥ तयामाजीचतुर्दळ ॥ त्यावरी
घालूनितांदूळ ॥ वरीघटस्थापूनअढळ ॥ शोभाबहुतआणिजे ॥ ४१ ॥ उमामहेशप्रतिमादोन्ही
॥ स्थापिजेसुवर्णाच्याकरोनी ॥ मगएकनिष्ठाधरोनी ॥ षोडशोपचारेंपूजिजे ॥ ४२ ॥ यथासांगब्रा
ह्मणसंतर्पण ॥ सुवासिनीपूजिजेप्रीतीकरून ॥ षड्रसचतुर्विधअन्न ॥ द्यावेंभोजनतृप्तीवरी ॥
४३ ॥ पुराणश्रवणकीर्तन ॥ येणेंचकरावेंजागरण ॥ गुरुवचनींविश्वासपूर्ण ॥ धरूनिवर्तणेंस
र्वदां ॥ ४४ ॥ कुंदेंदुवर्णकेवळ ॥ कर्पूरगौरपयःफेनधवल ॥ ज्योतिर्मयशुभ्रतेजाळ ॥ रजतवर्णीनि-
र्मळजो ॥ ४५ ॥ सूर्यकोटिसमतेजविराजित ॥ शुभ्रआभरणींभूषित ॥ जगदानंदकंदगुणातीत
॥ स्वर्धुनीविराजितमस्तकीं ॥ ४६ ॥ शुभ्रजटामुगुटमंडित ॥ सर्पमणियुक्तविराजित ॥ किशोर-
चंद्रभाळींमिरवत ॥ भस्मचर्चितशुभ्रदिसे ॥ ४७ ॥ उन्मीलतभाललोचन ॥ केयूरांगदशुभ्रवीर-

कंकण॥शुभ्रमुंडमाळाशोभायमान॥दिसतीलोचनसूर्येंदुवत्त॥४८॥दिव्यगरुडपाचूहूनिव-
रिष्ठ॥विराजमानदिसेनीलकंठ॥दशभुजींआयुधेंसधट॥झळकतीप्रळयचपळेऐसीं॥४९॥खड्गां
गत्रिशूळकपाळडमरु॥अंकुशपाशघंटानागधरु॥पिनाकपाशुपतकमलतेजाकारु॥शुभ्रवर्ण-
आयुधें॥५०॥शुभ्रतेजस्वीशार्दूलचर्मवसन॥शुभ्रस्फटिकवर्णगजाजिन॥मणिमयशुभ्र-
सिंहासन॥नानारत्नेंविराजित॥५१॥कैलासगिरीशुभ्रवर्ण॥वरीमंडपशुभ्रसहस्त्रयो-
जन॥स्तंभविरहितसहस्त्रकिरण॥गगनींजेंविप्रकाशपें॥५२॥ऐरावताहूनविशाळशुभ्र॥पु
ढेंशोभेनंदिकेश्वर॥मणिमयकुंडलेंसुंदर॥शेषतक्षकझळकती॥५३॥ब्रह्मानंदस्मरोन॥
ओतिलेंशिवरूपसगुण॥आताभवानीचेंध्यान॥शारदाध्यानींआणित॥५४॥बालातन्वं
गीसुंदर॥विराजमानचंद्रशेखर॥चतुर्भुजपाशांकुशधर॥गदापद्मयुक्तजं॥५५॥सुरत
रुसुमनमाळायुक्त॥मल्लिकाबकुळकमळींविराजित॥इभयुक्तअवतंसडोलत॥शोभाअद्भु
तकोणवर्णी॥५६॥हरिमध्याभुजगवेणी॥जलजवदनाआकर्णनयनी॥द्वादशादित्यशोभा
जघनीं॥कांचीवरीझळकतसे॥५७॥मागेंस्त्रियावर्णिल्याबहुत॥निःसीमरूपलक्षणयुक्त
॥ओवाळूनटाकावयासमस्त॥जीच्यापदांगुष्ठावरुनी॥५८॥कोटीमन्मथशोभासाजिरी॥त्रि-
भुवनजननीत्रिपुरसुंदरी॥ब्रह्मांडफोडोनियांवरी॥आंगींचासुवासधांवत॥५९॥पदमुद्राजेथेंउ

मटती॥ तेथें आरक्तकमळें उगवती॥ द्विजपंक्ती चारंग पडत्तां क्षिती॥ रवडे होती दिव्यमणी॥६०
या ब्रह्मांड मंडपांत देख॥ ऐसें स्वरूप नाहीं आणिक॥ शशिमित्र द्विमुख॥ जिच्या तेजें शोभती
॥६१॥ विधि शक्रादि बाळें अज्ञान॥ स्नेहें निज गर्भी करी पाळण॥ समस्त त्रिभुवन लावण्य॥
ओतिलें स्वरूप देवीचें॥६२॥ विशाळ ताटकें प्रभा घन॥ ओतिली शशिमित्र तेज गाळुन॥ गंड
स्थळीं प्रभा पूर्ण॥ पडली झळके अत्यंत॥६३॥ बिंबाधर अतिरक्त॥ नासिकेचे वरी डोलती
मुक्त॥ प्रवाळ चि केवळ भासत॥ तेज अमित न वर्णवे॥६४॥ नेत्रांजन प्रभा पडली मुक्त शि-
रीं॥ तों गुंजे ऐसें क्षणभरी॥ जगन्माता हास्य करी॥ तो रंग दिसे शुभ्र मागुती॥६५॥ ओळी
ने बसल्या हंसपंक्ती॥ तैसे द्विज हांसतां झळकती॥ मुक्त शुभ्रवर्ण मागुती॥ हैमवतीचे-
झळकत से॥६६॥ दंतपंक्ती शुभ्र अत्यंत॥ अधरप्रभेनें आरक्त भासत॥ डाळिंब बीज पक्क
शोभत॥ क्षण एक तैसे दिसती॥६७॥ कंठींचे मुक्ताहार संपूर्ण॥ दिसती इंद्रनीळ समान॥
श्यामलांग प्रभा देदीप्यमान॥ मुक्ता माजी बिंबली॥६८॥ कमंडलु तेजस्वी सुंदर॥ ते विश्वज
ननीचे पयोधर॥ कुमार आणि इभवक्त्र॥ ज्यांतील अमृत प्राशिती॥६९॥ प्रळय चपळा गा-
ळोनि समस्त॥ रंगविलें वाटे देवीचें अंबर॥ मुक्तलग कंचुकी प्रभाकर॥ बाहु भूषणें झळकती
॥७०॥ इंद्रनीलकीलवर्णी॥ लीलावेषधारिणी॥ भक्तानुग्रहकारिणी॥ प्रलयरूपिणी आदि

माता॥७१॥आदिपुरुषाचीज्ञानकळा॥घडीमोडीब्रह्मांडमाळा॥जिचेंस्वरूपपाहतांडोळां॥
जाम्बनीळाधणीनपुरे॥७२॥कृत्तिकापुंजझळकेगगनीं॥तैसेंजलजघोसडोलतीकर्णीं॥अ-
रुणसंध्यारागउणेंआणी॥कुंकुमरेखाआरक्तपणें॥७३॥विश्वप्रलयींशिवसगुणपण॥
टाकोनिहोतातात्काळनिर्गुण॥परीतिचेंसौभाग्यगहन॥ताकुंकुममहिमाहा॥७४॥
दोनवेळांवरिलेंकर्पूरगौरा॥भवानीनेंलाविलाकपाळींबिजवरा॥तांबूलरेखांकितवदन
चंद्रा॥अपारकवीवर्णिती॥७५॥प्रयागींत्रिवेणीजैसी॥अंबेचीवेणीशोभेतैसी॥कृष्ण
वर्णकुरळनिश्चयेसी॥आदित्यनंदिनीहोयते॥७६॥शुभ्रहारगुंफिलादिव्यसुमनीं॥ते
चिब्रह्मांडावरूनिस्वर्धुनी॥माजीआरक्तकुसुमेंदिसतीनयनीं॥पद्मजनंदिनीगुप्तते७७
मूदराखडीमत्स्यकच्छादिअलंकार॥हेप्रयागींतळपतीजलचर॥केशाग्रींगुच्छविशाळ
थोर॥सागराकारशोभती॥७८॥कायेंब्रह्मांडेंगुंफिलींसकळ॥तेचिडोलतमोहनमाळ॥
जीवशिवदोनीस्तनतेजाळ॥आवरोनिधरिलेदोनपक्षी॥७९॥अक्षयसौभाग्यनव्हेखंडन॥ह्म
णोनिवज्रचूडेमंडितकरजाण॥दशांगुळींमुद्रिकाबंधुजनार्दन॥दशावतारनटलासे॥८०॥
पाईंनूपुरेंपैंजण॥गर्जतांशिवसमाधीविसरून॥पाहेमुखचंद्रसावधान॥नेत्रचकोरेंकरू
नियां॥८१॥भक्तजेकांएकनिष्ठ॥पायींपोल्हारेंजोडवीअनुवट॥ऐसेंस्वरूपवरिष्ठ॥शारदा

ध्यातब्रह्मानंदे॥८२॥ऐसेंएकसंवत्सरपर्यंत॥आचरलीउमामहेश्वरव्रत॥नैध्रुवउद्यापनकरवि
त॥यथाविधिप्रमाणें॥८३॥अकराशतेंदंपत्य॥वस्त्रअलंकारदक्षिणायुक्त॥पूजोनिशारदाह
र्षभरित॥तंवरवीअस्तपातला॥८४॥जपध्यानकीर्तनकरित॥शारदागुरूजवळीबैसत॥अ
र्द्धयामिनीझालियाअकस्मात॥भवानीतेथेंप्रगटली॥८५॥असंभाव्यतेजदेखोनी॥नैध्रुवा
सीनेत्रआलेतेचक्षणीं॥नैध्रुवशारदालागेचरणीं॥प्रेमभावेंकरूनियां॥८६॥देवीचेंकरिती-
स्तवन॥उभेठाकतीकरजोडून॥परीत्यादोघांवांचुन॥आणीककोणीनदेखती॥८७॥जय
जयभवानीजगदंबे॥मूळप्रकृतीप्रणवस्वयंभे॥ब्रह्मानंदपददायिनीसर्वारंभे॥चिद्वि-
लासिनीतूंमाये॥८८॥धराधरेंद्रनंदिनी॥सौभाग्यसरितेहेरंबजननी॥भक्तहृदयारविंद
चिन्मयरवाणी॥वेदपुराणींवंद्यतूं॥८९॥तुझियेकृपेंनिश्चिती॥गर्भांधासीनेत्रयेती॥मागें
सांडूनपवनगती॥पांगुळधांवतीकृपेंतुझ्या॥९०॥मुकेहोतीलवाचाळ॥मूर्खपंडितहोय
तात्काळ॥रत्नेंहोतीसिकताहरळ॥गाराहोतीचिंतामणी॥९१॥भवभयहारकेभवानी॥भ
क्तपाळकेमनोल्हासिनी॥वेदमातेद्विजजनरंजनी॥वेधलेध्यानींब्रह्मादिक॥९२॥त्रिपुरसुंद
रीत्रिभुवनजननी॥दोषत्रयहारकेत्रितापशमनी॥त्रिकालजेसादरतवध्यानीं॥त्रिदेहविरहित
ते॥९३॥शिवमानससरोवरमराळिके॥जयजयविज्ञानचंपककलिके॥सकलऐश्वर्यकल्याण

दायके॥ सर्वव्यापके मृडानी॥९४॥ ऐसें एकतां सुप्रसन्न॥ देवी ह्मणे मागवरदान॥ नैध्रुवें वृत्तांत मुळींहून॥ शारदेचा सांगीतला॥९५॥ मम मुखांतून वचन आलें॥ तें अंबे पाहिजे सत्य केलें॥ तुवां जरी मनीं धरिलें॥ तरि काय एक न करिसी॥९६॥ यावरी शिवजाया बोले वचन॥ हे शारदा पूर्वी शशिमानन॥ द्रविडदेशीं विप्रकन्या॥ नाम भामिनी इयेचें॥९७॥ इच्या भ्रतारास स्त्रिया दोघी जणी॥ ही धाकुटी प्रिया मृदुभाषिणी॥ इणें वर वश्य करोनी॥ वरील कामिनी विघडली॥९८॥ शेजारीं एक जार होता॥ तो ईस बहुत दिवस जपत असतां॥ एकांत पाहोन इच्या हातां॥ धरिता झाला दुर्बुद्धी॥९९॥ इणें नेत्र करोनि आरक्त॥ झिडकाविला तो जार पतित॥ मग तो होवोनि खेदयुक्त॥ गृहासी गेला दुरात्मा॥१००॥ इचें त्यास लागलें ध्यान॥ सुरत आलिंगन आठवून॥ इच्या-ध्यासें करून॥ तो जार मृत्यु पावला॥१॥ ईस विधवा हो ह्मणोन॥ इच्या सवतीनें शापिलें दारुण॥ मग तीही पावली मरण॥ इच्या दुःखें करूनियां॥२॥ मग हेही काळें मृत्यु पावली॥ तेचि शारदा हे जन्मली॥ पूर्वीच्या जारें ईस वरिली॥ ये जन्मीं जाण निर्धारें॥३॥ तोचि पद्मनाभ ब्राह्मण॥ गेला ईसी दावा साधुन॥ इच्या पूर्वजन्मींचा भ्रतार जाण॥ द्रविडदेशीं आहे आतां ४ तीन शें साठ योजन॥ एथोनि दूर आहे तो ब्राह्मण॥ स्त्री हीन ईचें स्वरूप आठवून॥ तळमळित सर्वदा॥५॥ तो ईस स्वप्नामध्यें नित्य येवोन॥ भोग देईल प्रीती करून॥ जागृती हून विशे

षजाण॥सुखहोईलइयेतें॥६॥ऐसेंलोटतांबहुतदिवस॥पुत्रएकहोईलशारदेस॥शारदानंद
ननामतयास॥लोकींविख्यातजाणपां॥७॥ईसनित्यभोगींहोईलजोहरिख॥तैसाचविप्रपा
वेलसुख॥स्वप्नानंदेंविशेषदेख॥तृप्तीहोईलनिर्धारें॥८॥ऐसेंतयासीसांगोन॥अंबापावली
अंतर्धान॥त्यावरीशारदानित्यस्वप्न॥देखतीझालीतैसेंचि॥९॥तंवतेझालीगरोदर॥ज
ननिंदाकरितीसमग्र॥दीरभावेंसासुश्वशुर॥आप्तसोइरेसर्वआले॥१०॥देवीनेंकरणें
अघटित॥खदखदांजनहांसत॥ह्मणतीहेकेंवीघडेविपरीत॥अंबाईसभेटलीकधीं॥११
एकह्मणतीकर्णनासिकाछेदून॥बाहेरघालाखरारोहणकरून॥तोंआकाशवाणीबोलेगर्जो
न॥सत्यगर्भशारदेचा॥१२॥जनपरमअमंगळ॥ह्मणतीहीकापट्यवार्णीसकळ॥त्यांतए
कवृद्धपुण्यशील॥वदताझालातेंऐका॥१३॥ईश्वरमायेचेंअगम्यचरित्र॥अघटितघडवीनि
र्धार॥स्तंभावीणधरिलेंअंबर॥कुंभिनीतरेजळावरी॥१४॥ग्रहगणभगणेंविधुमित्र॥यांस
आहेकोणाचाआधार॥सर्वदेहींव्यापकपरमेश्वर॥परीशोधितांठायीनपडे॥१५॥परस्प
रेंपंचभूतांसीवैर॥तीएकरूपेंचाललींकौतुकथोर॥जननीगर्भींजीवसमग्र॥रक्षितोकैसापा
हाहो॥१६॥कायएकनकरीजगन्नाथ॥राजापूर्वींयूपकेत॥त्याचेंजळींपडिलेंरेत॥तेंजळप्रा
शितवेश्याएक॥१७॥तितुकेंनतेजाहलीगर्भिणी॥पुत्रप्रसवलीउत्तमगुणी॥विभांडकाचेंरे

तजळींपडोनी ॥ तेंजळहरिणीप्राशित ॥ १८ ॥ तोचिझालाऋष्यशृंगी ॥ तेणेंख्यातीकेलीदशरथ यागीं ॥ सौराष्ट्रराजास्पर्शतांकरेंमृगी ॥ दिव्यपुत्रप्रसवली ॥ १९ ॥ सत्यवतीमत्स्यगर्भसंभूत ॥ तोमत्स्यराजपुत्रहोत ॥ महिषासुरदैत्य ॥ महिषीगर्भींजन्मला ॥ २० ॥ कित्येकऋषीकरुणावं त ॥ वचनमात्रेंगर्भराहत ॥ रेवतीरमणजन्मत ॥ रोहिणीपोटींकैसापां ॥ २१ ॥ सांबाचेपो टींमुसळजाहलें ॥ तेंकोणींकेसेंघातलें ॥ कुंतीपोटींपांडवजन्मले ॥ पांचदेवसमागमें ॥ ॥ २२ ॥ ऐसेंबोलतीवृद्धजन ॥ तरीनिंदाकरितीदुर्जन ॥ मगतीदेववाणीजालीपूर्ण ॥ ऐकावचनमूर्खहो ॥ २३ ॥ शारदेसकोणीअसत्यह्मणती ॥ तरीजिव्हाचिरोनकिडेपडती ॥ ऐ सेंऐकतांसात्विकसुमती ॥ सत्यसत्यह्मणातीत्रिवाचा ॥ २४ ॥ कित्येकदुर्जनपुन्हाबोलत ॥ हेंसर्व हीकापटयअसत्य ॥ तोंजिव्हाचिरोनिअकस्मात ॥ किडेगळोंलागले ॥ २५ ॥ हेंदेखोनिसर्वजन ॥ शारदेसीघालितीलोटांगण ॥ ह्मणतीमातेतूंसत्यपूर्ण ॥ जानकीरेणुकेसारिखी ॥ २६ ॥ मग तीसपुत्रजाहलासतेज ॥ लोकह्मणतीशारदात्मज ॥ वाढतजैसाद्विजराज ॥ शुद्धद्वितीं येपासुनी ॥ २७ ॥ उपनयनझालियापूर्ण ॥ आठवेवर्षीवेदाध्ययन ॥ चारीवेदषट्शास्त्रें जाण ॥ मुखोद्गतपुराणें ॥ २८ ॥ नवग्रहांतजैसावासरमणी ॥ तेंवीपंडितांतअग्रगणी ॥ जेणें अनुष्ठानेंपिनाकपाणी ॥ प्रसन्नकेलासर्वस्वें ॥ २९ ॥ यावरीशारदापुत्रसमवेत ॥ लक्ष्मीनिशिवरा-

चेंव्रतअद्भुत॥ गोकर्णक्षेत्राप्रतीजात॥ यात्राबहुतमिळाली॥ ३०॥ तोंद्रविडदेशींचाब्राह्मण॥ तोहीआलायात्रेलागुन॥ परस्परेंपाहून॥ कष्टीहोतीअंतरीं॥ ३१॥ परस्परेंकळलीखुण॥ पूर्वदेवीबोलिलीवचन॥ उमामहेश्वरव्रताचेंपुण्य॥ अर्धेदेईपतीसी॥ ३२॥ पुत्रदेईत्या चात्यास॥ तूंत्यापासींराहेंचारमास॥ समागमनकरींनिःशेष॥ शिवपदासीपावसी॥ ॥३३॥ मगशिवरात्रीयात्राकरून॥ भ्रतारासीकेलेंनमन॥ ह्मणेहाघ्याआपुलानंदन॥ ह्मणोनिकरींदीधला॥ ३४॥ उमामहेश्वरव्रत॥ त्याचेंअर्द्धपुण्यदेत॥ मगशारदासवेंजा त॥ द्रविडदेशाप्रतीतेव्हां॥ ३५॥ शारदाव्रतस्थपूर्ण॥ दुरूनपतीचेंघेदर्शन॥ विख्यात झालाशारदानंदन॥ महापंडितपृथ्वीवरी॥ ३६॥ तपआचरलाअपार॥ मातृपितृभज नींसादर॥ माताभवानीपिताशंकर॥ हेचिभावनातयाची॥ ३७॥ जोनकरीजनकजन नीचेंभजन॥ धिक्त्याचेंतपज्ञान॥ धिक्विद्याधिक्थोरपण॥ धिक्भाग्यतयाचें॥ ३८ ॥घरींसांठवितीस्त्रियेचेंगोत॥ आणिमायबापशिणवित॥ अन्ननेदीबाहेरघालित॥ शब्दबाणेंहृदयभेदी॥ ३९॥ तोजरीपढलाषट्शास्त्र॥ परीअनामिकाहूनिअपवित्र॥ त याचेंनपाहावेंवक्त्र॥ विटाळकदानव्हावा॥ ४०॥ यद्यपिझालास्पर्शजाण॥ तरीकरावेंस चैलस्नान॥ महादोषीतोकृतघ्न॥ यमदारुणगांजिती॥ ४१॥ यावरीशारदेचाभ्रतार॥ महा

तपस्वीयोगेश्वर॥ शरीरठेवोनिपरत्र॥ पावलातोशिवपदा॥ ४२॥ शारदाहीचिंतूनमदनदह न॥ करीविधियुक्तसहगमन॥ पतिसमवेतकैलासभुवन॥ पावोनिसुखेंराहिली॥ ४३॥ शि-वलीलामृतसुरसपूर्ण॥ किंवाहेंदिव्यरसायण॥ भवरोगीसेवितांजाण॥ आरोग्यहोवोनि शिवहोती॥ ४४॥ जेमृत्यूनेंकवळिलेसहज॥ त्यांसीनावडेहारसराज॥ ज्यांचींसुकृतेंतेजः पुंज॥ तेचिअधिकारीयेथींचे॥ ४५॥ ब्रह्मानंदश्रीधर॥ श्रोतयांविनवीजोडोनिकर॥ शि वलीलामृतनिर्झर॥ तुह्मीसेवाआदरें॥ ४६॥ पुढीलअध्यायींसुरसकथा॥ पावनहोयश्रो तावक्ता॥ मृडानीसहितशिवतत्वता॥ पाठीराखीसर्वार्थी॥ ४७॥ शिवलीलामृतग्रंथप्र चंड॥ स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड॥ परिसोतसज्जनअखंड॥ दशमोऽध्यायगोडहा॥ ४८॥

॥ ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥ ॥ शुभंभवतु॥ ॥ श्रीशंकरः॥ ॥

अध्याय ११ वा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥धन्यधन्यतेचिजन॥जेशिवभजनींपरायण॥सदाशिवलीलामृतश्रव
ण॥अर्चनसदाशिवाचें॥१॥सूतह्मणेशौनकादिकांप्रती॥जेरुद्राक्षधारणभस्मचर्चिती॥त्यां
च्यापुण्यासनाहींमिती॥त्रिजगतींतेचिधन्य॥२॥जोसहस्त्ररुद्राक्षकरीधारण॥त्यासीवंदि
तीशक्रादिसुरगण॥तोशंकरचित्याचेंदर्शन॥घेतांतरतीजीवबहु॥३॥अथवाषोडशषोड-
शदंडींजाण॥बांधेरुद्राक्षसलक्षण॥शिखेमाजींएकबांधावापूर्ण॥शिवस्वरूपह्मणउनी॥४॥
त्यावरीनकरितांस्नान॥तरीत्रिवेणीस्नानकेल्यासमान॥असोद्वादशद्वादशमणगटींपूर्ण॥
रुद्राक्षबांधिजेआदरें॥५॥कंठींबांधावेबत्तीस॥मस्तकाभोंवतेचोवीस॥सहासहाकर्णींपु
ण्यविशेष॥बांधितांनिर्दोषसर्वदा॥६॥अष्टोत्तरशतमाळा॥सर्वदाअसावीगळां॥एकमु-
खीरुद्राक्षआगळा॥पूजितांभाग्यविशेष॥७॥पंचमुखषण्मुखअष्टमुख॥चतुर्दशमुखल
क्ष्मीकारक॥सकळमंत्रफलदेख॥रुद्राक्षजपनित्यकरितां॥८॥नित्यरुद्राक्षपूजन॥तरी
केलेंजाणिजेशिवार्चन॥रुद्राक्षमहिमापरमपावन॥इतिहासऐकायेविषयीं॥९॥काश्मी-
रदेशींचानृपपावन॥नामाभिधानभद्रसेन॥विवेकसंपन्नप्रधान॥परमचतुरपंडित॥१०
प्रजादायादभूसुर॥धन्यह्मणतीतोचिराजेश्वर॥लांचनघेन्यायकरीसाचार॥अमात्यथोरतो-
निपैं॥११॥सुंदरपतिव्रतामृदुभाषिणी॥पूर्वदत्तेंऐसीलाधिजेकामिनी॥सुतसभाग्यविद्वान-

गुणी ॥ विशेषसुकृतें पाविजे ॥ १२ ॥ गुरु कृपावंत सर्वज्ञ थोर ॥ शिष्य प्रज्ञावंत गुरुभक्त उदार ॥ वक्ता क्षमावंत शास्त्रज्ञ सुरस फार ॥ विशेषसुकृतें लाधिजे ॥ १३ ॥ श्रोता सप्रेम चतुर सावधान ॥ यजमान साक्षेपी उदार पूर्ण ॥ काया आरोग्य सुंदर कुलीन ॥ पूर्वसुकृतें प्राप्त होय ॥ १४ ॥ असो तो भद्रसेन आणि प्रधान ॥ बहुत करितां अनुष्ठान ॥ दोघांसी जाहले नंदन ॥ शिवभक्त उपजतांचि ॥ १५ ॥ राजपुत्र नाम सुधर्म ॥ प्रधानात्मजा तारक नाम ॥ दोघे शिवभक्त निःसीम ॥ सावधान शिवध्यानीं ॥ १६ ॥ बाळें होवोनि सदा प्रेमळ ॥ अनुरागचित्तीं वैराग्यशीळ ॥ लौकिकसंगें ध्रुव अमंगळ ॥ त्याचीसंगती नावडे त्यां ॥ १७ ॥ पंचवर्षी दोघे कुमर ॥ लेववितीवस्त्रें अलंकार ॥ गजमुक्तमाळा मनोहर ॥ नानाप्रकारें लेववितीं ॥ १८ ॥ तंव ते बाळ दोघेजण ॥ सर्वालंकार उपाधी टाकुन ॥ करितीरुद्राक्ष धारण ॥ भस्म चर्चिती सर्वांगीं ॥ १९ ॥ आवडे सर्वदा एकांत ॥ श्रवण करिती शिवलीलामृत ॥ बोलती शिवनामावली सत्य ॥ पाहणें शिवपूजा सर्वदां ॥ २० ॥ आश्चर्य करिती राव प्रधान ॥ योनसकांनां वडे वस्त्र भूषण ॥ करिती रुद्राक्ष भस्म धारण ॥ सदा स्मरण शिवाचें ॥ २१ ॥ विभूती पुसोनि रुद्राक्ष काढिती ॥ मागुती वस्त्रें भूषणें लेववितीं ॥ ते सर्वेंचि ब्राह्मणासी अर्पिती ॥ घेती मागुती शिवदीक्षा ॥ २२ ॥ शिक्षा करितां बहुत ॥ परि ते न सांडिती आपुलें व्रत ॥ राव प्रधान चिंताग्रस्त ॥ ह्मणती करावें काय आतां ॥ २३ ॥ तों उगवला सुकृतमित्र ॥ घरासि आला पराशर ॥ सवें वेष्टि

तन्ऋषीचेंभार ॥ अपरसूर्यतेजस्वी ॥ २४ ॥ जोकृष्णद्वैपायनाचाजनिता ॥ त्रिकालज्ञानीप्रतिसृष्टिक-
र्ता ॥ जोवशिष्ठाचानातूतत्वता ॥ राक्षससत्रजेणेंकेलें ॥ २५ ॥ जेवींमनुष्येंवागतीअपार ॥ तैसेचपू-
र्वींहोतेरजनीचर ॥ तेपितृकैवारेंसमग्र ॥ जाळिलेंसत्रकरूनियां ॥ २६ ॥ जन्मेजयेंसर्पसत्रकेलें ॥ तें
आस्तिकेंमध्येंचराहविलें ॥ पराशरासीपुलस्तिनेंप्रार्थिलें ॥ मगवांचलेरावणादिक ॥ २७ ॥ विरंचीसद्
टावूनिक्षणमात्रें ॥ प्रतिसृष्टीकेलीविश्वामित्रें ॥ तेवींपितृकैवारेंपराशरें ॥ वादीजर्जरपैंकेले ॥ २८ ॥ ते
सांगावीसमूळकथा ॥ तरीविस्तारहोईलग्रंथा ॥ यालागींध्वनितार्थबोलिलोआतां ॥ कळलेंपा-
हिजेनिर्धारें ॥ २९ ॥ ऐसामहाराजपराशर ॥ त्याचानातूहायशुकयोगींद्र ॥ तोभद्रसेनाचाकुळगुरू
निर्धार ॥ घराआलाजाणोनी ॥ ३० ॥ रावप्रधानसामोरेधांवती ॥ साष्टांगनमूनिघरासिआणिती
॥ षोडशोपचारेंपूजिती ॥ भावचित्तींविशेष ॥ ३१ ॥ समस्तावस्त्रेंभूषणेंदेउन ॥ रावविनवीक-
रजोडून ॥ ह्मणेदोघेकुमररात्रदिन ॥ ध्यानकरितीशिवाचें ॥ ३२ ॥ नावडतींवस्त्रेंअलंकार ॥
रुद्राक्षभस्मावरीसदाभर ॥ वैराग्यशीलअणुमात्र ॥ भाषणनकरित्तीकोणासीं ॥ ३३ ॥ इं-
द्रियभोगावरीनाहींभर ॥ नावडेराज्यविलासअणुमात्र ॥ गजवाजीयांनींसमग्र ॥ आरूढावें
आवडेना ॥ ३४ ॥ पुढेंहेंकैसेंराज्यकरिती ॥ हेंआह्मासीगूढपडिलेंचित्तीं ॥ मगतेदोघेकुमर-
आणोनिगुरुप्रती ॥ दाखविलेभद्रसेनें ॥ ३५ ॥ गुरूनेंपाहिलेंदृष्टीसी ॥ जैसेमित्रआणिशशी ॥

तैसेतेजस्वीउपमात्यांसीं॥नाहींकोठेंशोधितां॥३६॥यावरीबोलेशक्तिसुत॥ह्मणेहेकांह्मा
लेशिवभक्त॥यांचीपूर्वकथासमस्त॥ऐकतुजसांगतों॥३७॥पूर्वींहेकाश्मीरदेशांतउत्त
म॥महापट्टणनंदीग्राम॥तेथीलवारांगनामनोरम॥महानंदानामतियेचें॥३८॥त्याग्रामीं
चातोचिभूप॥पृथ्वीमाजीनिःसीमस्वरूप॥ललिताकृतीपाहोनिकंदर्प॥तन्मयहोवोनि
नृत्यकरी॥३९॥जैसाउगवलापूर्णचंद्र॥तैसेतिजवरीविराजेछत्र॥रत्नखचितयानेंअपा
र॥भाग्यापारनाहींतिच्या॥४०॥रत्नमयदंडयुक्त॥चामरेंजीवरीसदाढळत॥मणिमय-
पादुकारत्नखचित॥चरणींजिच्यासर्वदा॥४१॥विचित्रवसनेंदिव्यसुवास॥हिरण्मयरत्नप
र्यंकराजस॥चंद्ररश्मीसमप्रकाश॥शय्याजीचीअभिनव॥४२॥दिव्याभरणींसंयुक्त॥आं
गींसुगंधविराजित॥गोमहिषीखिल्लारेंबहुत॥वाजीगजघरींबहुवस॥४३॥दासदासीअ
पार॥घरींमातासभाग्यसहोदर॥तिचेंगायनऐकतांकिन्नर॥तटस्थहोतीकोकिला॥४४॥
जिच्यानृत्याचेंकौशल्यदेखोन॥सकळनृपडोलवितीमान॥तिचाकामभोगइच्छून॥भूप
सभाग्ययेतीघरा॥४५॥वेश्याअसोनिपतिव्रता॥नेमिलाजोपुरुषतत्वता॥त्यावांचोनिदिवस
नसरतां॥इंद्रासहीवश्यनव्हे॥४६॥परमशिवभक्तविख्यात॥दानशीळउदारबहुत॥सोम
वारप्रदोषव्रत॥शिवरात्रकरीनेमेंसी॥४७॥अन्नसत्रसदाचालवित॥नित्यलक्षत्रिदळेंशिव

पूजित॥ ब्राह्मणहस्तें अद्भुत॥ अभिषेक करवी शिवावरी॥४८॥ याचकमनीं जैसें इच्छित॥ तें तें म-
हानंदा पुरवित॥ कोटिलिंगें करवित॥ श्रावणमासीं अत्यादरें॥४९॥ ऐक भद्रसेना सावधान॥ कु
क्कुटमर्कटपाळिले प्रीती करून॥ त्यांच्या गळां रुद्राक्ष बांधोन॥ नाचूं शिकविलें कौतुकें॥५०॥ आपु-
लें जें कां नृत्यागार॥ तेथें चि शिवलिंग स्थापिलें सुंदर॥ कुक्कुटमर्कट त्यासमोर॥ तेथें चि बांधी प्रीती
नें॥५१॥ करी शिवलीलापुराणश्रवण॥ तेंही ऐकती दोघे जण॥ सर्वें चि महानंदा करी गायन॥ नृत्य क
री शिवापुढें॥५२॥ महानंदा त्यांसी सोडून॥ नृत्य करवी कौतुकें करून॥ त्यांच्या गळां कपाळीं जाण॥
विभूती चर्चिती स्वहस्तें॥५३॥ एवं तिच्या संगती करून॥ त्यांस ही घडतसे शिवभजन॥ असो ति
चें सत्व पहावयालागून॥ सदाशिव पातला॥५४॥ सौदागराचा वेष धरिला॥ महानंदेच्या सदना
आला॥ त्याचें स्वरूप देखोनि ते अबला॥ तन्मय झाली ते धवा॥५५॥ पूजा करोनि स्वहस्तकीं॥ त्या
स बैसविलें रत्नमंचकीं॥ तो पृथ्वीमोलाचें हस्तकीं॥ कंकण त्याच्या देखिलें॥५६॥ देखतां गेली त
न्मय होउन॥ ह्मणे स्वर्गींची वस्तु वाटे पूर्ण॥ विश्वकर्म्यानें निर्मिलें जाण॥ मानवी कर्तृत्व हें नव्हे॥
५७॥ सौदागरें तें काढून॥ तिच्या हस्तकीं घातलें कंकण॥ येरी होवोनि आनंदघन॥ नेम करी तया
सी॥५८॥ पृथ्वीचें मोल हें कंकण॥ मी ही बत्तीसलक्षणी पद्मिण॥ तीन दिवस संपूर्ण॥ दा-
सी तुमची झाल्यें मी॥५९॥ तयासी तें मानिलें॥ सर्वें चि त्याणें दिव्यलिंग काढिलें॥ सूर्यप्रभेहू

निआगळें ॥ तेजवर्णिलेंनवजाय ॥ ६० ॥ लिंगदेखोनितेवेळीं ॥ महानंदातन्मयझाली ॥ ह्मणेज
यजयचंद्रमौळी ॥ ह्मणोनिवंदीलिंगातें ॥ ६१ ॥ ह्मणेयालिंगाच्याप्रभेवरूनी ॥ कोटिकंकणेंटा-
कावींओवाळुनी ॥ सौदागरह्मणेमहानंदेलागुनी ॥ लिंगठेवींजतनहें ॥ ६२ ॥ ह्मणेयालिंगापासीं
माझाप्राण ॥ भंगलेंकींगेलेंदग्धहोऊन ॥ तरीमीअग्निप्रवेशकरीन ॥ महाकठिणव्रतमाझें ॥
६३ ॥ येरीनेंअवश्यह्मणोन ॥ ठेविलेंनृत्यागारींनेऊन ॥ मगदोघेंकरितीशयन ॥ रत्नखचितमं
चकीं ॥ ६४ ॥ तिचेंकैसेंआहेसत्व ॥ धैर्यपाहेसदाशिव ॥ भक्ततारावयाअभिनव ॥ कौतुकचरि
त्रदाखवी ॥ ६५ ॥ त्याच्याआज्ञेंकरून ॥ नृत्यशाळेसलागलाअग्न ॥ जनधांवोंलागलेचहूंकडो
न ॥ एकचिहांकजाहली ॥ ६६ ॥ तीससावधकरीमदनारी ॥ ह्मणेअग्नीलागलाऊठलवकरी ॥ ये
रीउठलीघाबरी ॥ तंववातात्मजचेतला ॥ ६७ ॥ तैशामाजींउडीघालून ॥ कंठपाशत्यांचेकाढु
न ॥ कुक्कुटमर्कटदिधलेसोडोन ॥ गेलेपळोनिवनाप्रती ॥ ६८ ॥ नृत्यशाळाभस्मझालीस-
मग्र ॥ मगशांतझालासप्तकर ॥ यावरीपुसेसौदागर ॥ महानंदेप्रतीतेधवां ॥ ६९ ॥ माझेंदि
व्यलिंगआहेकींजतन ॥ महानंदाघाबरीऐकोन ॥ वक्षस्थळींघेतबडवून ॥ ह्मणेदिव्यलिंगद
ग्धझालें ॥ ७० ॥ सौदागरबोलेवचन ॥ नेमाचाआजिदुसरादिन ॥ मीआपुलादेतोंप्राण ॥ लिं-
गाकारणेंतुजवरी ॥ ७१ ॥ मगअग्निचरणचेतविला ॥ आकाशपंथेंजातीज्वाळा ॥ सौदागरसिद्ध

झाला॥समीपआलाकुंडाच्या॥७२॥अतिलाघवीउमारंग॥जोभक्तजनभवभंग॥उडीघात-
लीसवेग॥नमःशिवायह्मणउनी॥७३॥ऐसेंदेखतांमहानंदा॥बोलाविलेंसर्वब्रह्मवृंदा॥
लुटविलीसर्वसंपदा॥कोशसमवेतसर्वही॥७४॥अश्वशालागजशालासंपूर्ण॥सर्वसंपत्ती
सहितकरीगृहदान॥महानंदेनेंस्नानकरून॥भस्मआंगींचर्चिलें॥७५॥रुद्राक्षसर्वांगींलेउन॥
हृदयींचिंतिलेंशिवध्यान॥हरहरशिवह्मणउन॥उडीनिःशंकघातली॥७६॥सूर्यबिंबनिघेउदया
चळीं॥तैसाप्रगटलाकपालमाली॥दशभुजपंचवदनचंद्रमौळी॥संकटींपाळीभक्तातें॥७७॥माथां
जटांचाभार॥तृतीयनेत्रवैश्वानर॥शिरींझुळझुळावाहेनीर॥अभयंकरमहायोगी॥७८॥चंद्र
कळातयाचेशिरीं॥नीलकंठखट्वांगधारी॥भस्मचर्चिलेंशरीरीं॥गजचर्मपांघुरला॥७९॥नेसला
सेव्याघ्रांवर॥गळांमनुष्यमुंडांचेहार॥सर्वांगींवेष्टिलेफणिवर॥दशभुजामिरवती ८०
वरचेवरकंदुकझेलिता॥तेवींदाहाभुजापसरोनिअकस्मात॥महानंदेसझेलूनिधरित॥हृद-
यकमळींपरमात्मा॥८१॥ह्मणेजाहलोंमीसुप्रसन्न॥महानंदेमागवरदान॥तीह्मणेहेंनगर
उद्धरून॥विमानींबैसवींदयाळा॥८२॥मातावंधुसमवेत॥महानंदाविमानींबैसत॥दिव्य-
रूपपावोनित्वरित॥नगरासमवेतचालिली॥८३॥पावलीसकळशिवपदीं॥जेथेंनाहींआधि
व्याधी॥क्षुधातृषाविरहितत्रिशुद्धी॥भेदबुद्धीकैंचीतेथें॥८४॥नाहींकामक्रोधद्वंद्वदुःख॥मदमत्सर

नाहींनिःशंक॥जेथींचेंगोडउदक॥अमृताहूनिकोटिगुणें॥८५॥जेथेंसुरतरूंचीवनेंअपारें॥सु
रभींचींबहुतखिल्लारें॥चिंतामणींचींधवलागारें॥भक्तांकारणेंनिर्मिलीं॥८६॥जेथेंवोसणातां-
बोलतीशिवदास॥तेंतेंप्राप्तहोयतयांस॥शिवपदसर्वदांअविनाश॥महानंदातेथेंपावली८७
हेकथापरमसुरस॥पराशरसांगेभद्रसेनास॥ह्मणेहेकुमरदोघेनिःशेष॥कुक्कुटमर्कटपूर्वी-
चे॥८८॥कंठींरुद्राक्षधारण॥भाळींविभूतीचर्चून॥त्याचपूर्वपुण्येंकरून॥सुधर्मतारकउ
पजले॥८९॥हेपुढेंराज्यकरितीलनिर्दोष॥बत्तीसलक्षणीडोळस॥शिवभजनींलावूनिबहुतां
स॥उद्धरतीलतुह्मांतें॥९०॥अमात्यसहितभद्रसेन॥गुरूसीघालीलोटांगण॥ह्मणेइतुकें
नमीधन्य॥सुपुत्रजन्मलेउदरीं॥९१॥भद्रसेनबोलतपुढती॥हेराज्यकितीवर्षेंकरिती॥आ-
युष्यप्रमाणकिती॥सांगयथार्थगुरुवर्या॥९२॥बहुतकरितांनवस॥येवढाचपुत्रआह्मास॥
परमप्रियकरराजस॥प्राणाहूनिआवडेबहु॥९३॥तुमच्याआगमनेंकरून॥स्वामीमजसमाधा
न॥तरीयापुत्राचेंआयुष्यप्रमाण॥सांगस्वामीतत्वता॥९४॥ऋषिह्मणेमीसत्यबोलेनदेख॥प
रीतुह्मासीऐकतांवाटेलदुःख॥हेसभासकळिक॥दुःखार्णवींपडेलपैं॥९५॥प्रत्ययसदृश-
बोलावेंवचन॥नातरीआंगासींयेतेंमूर्खपण॥तुह्मावाटेलविषाहुन॥विशेषतेगोष्टी॥९६॥भद्र
सेनह्मणेसत्यवचन॥बोलावयानकरावेंअनुमान॥तरीतुझ्यापुत्रासीबारावर्षेंपूर्ण॥झालीअसती-

जाणपां ॥९७॥ आजपासोनसातवेदिवसीं ॥ मृत्युपावेलयाचसमयासीं ॥ रावऐकतांधरणीसी ॥ मू-
र्च्छायेऊनिपडियेला ॥९८॥ अमात्यासहितत्यास्थानीं ॥ दुःखाग्नींतगेलेआह्मघोनी ॥ अंतःपुरींसक-
ळकामिनी ॥ आक्रांतकरितीआक्रोशें ॥९९॥ करूनियांहाहाकार ॥ वक्षस्थळपिटीनृपवर ॥ मगरा-
यासीपराशर ॥ सावधकरूनिगोष्टीसांगे ॥१००॥ नृपश्रेष्ठानसोडींधीर ॥ ऐकएकसांगतोंविचार ॥
जैंपंचभूतेंनव्हतींसमग्र ॥ शशीमित्रनव्हतेते ॥१॥ नव्हतामायामयविकार ॥ केवळब्रह्ममयसा-
चार ॥ तेथेंझालेंस्फुरणजागर ॥ अहंब्रह्मह्मणोनियां ॥२॥ तेंध्वनिमायासत्य ॥ तेथोनिझालेंम-
हत्तत्व ॥ मगत्रिविधअहंकारहोत ॥ शिवइच्छेकरूनियां ॥३॥ सत्वांशेंनिर्मिलापीतवसन ॥ र-
जांशेंसृष्टिकर्ताद्रुहिण ॥ तमांशेंरुद्रपरिपूर्ण ॥ सर्गस्थित्यंतकरविता ॥४॥ विधीसह्मणेसृष्टि-
रचींपूर्ण ॥ येरूह्मणेमजनाहींज्ञान ॥ मगशिवेंतयालागुन ॥ चारीवेदउपदेशिले ॥५॥ चहूंवेदां-
चेंसारपूर्ण ॥ तोहारुद्राध्यायपरमपावन ॥ त्याहुनीविशेषगुह्यज्ञान ॥ भुवनत्रयींअसेना ॥
६॥ बहुतकरींहाजतन ॥ त्याहूनिआणीकथोरनाहींसाधन ॥ हारुद्राध्यायशिवरूपह्मणोन
॥ श्रीशंकरस्वयेंबोले ॥७॥ जेरुद्राध्यायऐकतीपढती ॥ त्यांच्यादर्शनेंजीवउद्धरती ॥ मगक-
मळोद्भवएकांतीं ॥ सप्तपुत्रांसांगेरुद्रहा ॥८॥ मगसांप्रदायऋषींपासोन ॥ भूतळींआला-
अध्यायजाण ॥ थोरजपतपज्ञान ॥ त्याहूनिअन्यनसेची ॥९॥ जोहाअध्यायजपेसंपूर्ण ॥ त्याचे

निदर्शनेंतीर्थेंपावन ॥ स्वर्गीचिदेवदर्शन ॥ त्याचेंघेऊंइच्छिती ॥ १० ॥ जपतपशिवार्चन ॥ याहूनि-
थोरनाहींजाण ॥ रुद्रमहिमाअगाधपूर्ण ॥ कितीह्मणोनिवर्णावा ॥ ११ ॥ रुद्रमहिमाबादलाफार ॥
ओसपडिलेंभानुपुत्रनगर ॥ पाशसांडोनियमकिंकर ॥ रितेहिंडोंलागले ॥ १२ ॥ मगयमेंविधिला
गींपुसोन ॥ अभक्तिकृत्यानिर्मिलीदारुण ॥ तिणेंकुतर्कवादीभेदलक्षुन ॥ त्यांच्याहृदयींसंच
रली ॥ १३ ॥ त्यांसीमत्सरवादविलाविशेष ॥ वादेंकरावाशिवद्वेष ॥ तेणेंतेजावोनियमपुरीस ॥
महान रकींपडलेसदां ॥ १४ ॥ यमसांगेदूतांप्रती ॥ शिवद्वेषीजेपापमती ॥ तेअल्पायुषीहो
ती ॥ नानारीतीजाचणीकरा ॥ १५ ॥ शिवथोरविष्णुलाहान ॥ हरिविशेषहरगौण ॥ ऐसेंह्मणतीजे
त्यालागुन ॥ आणोनिनरकींघालावें ॥ १६ ॥ रुद्राध्यायनावडेज्यांसी ॥ कुंभीपाकींघालावेंत्यांसी ॥ रु
द्रानुष्ठानेंआयुष्यासी ॥ वृद्धीहोयानिर्धारें ॥ १७ ॥ याकरितांभद्रसेनाअवधारीं ॥ अयुतरुद्रावर्तनेंक
रीं ॥ शिवावरीअभिषेकधारधरीं ॥ मृत्युदूरीहोयसाच ॥ १८ ॥ अथवाशतघटस्थापून ॥ दिव्यवृक्षांचे
पल्लवआणोन ॥ रुद्रेंउदकअभिमंत्रोन ॥ अभिषिंचनपुत्राकरीं ॥ १९ ॥ नित्यदाहासहस्त्रआवर्तनेंपू
र्ण ॥ क्षोणीपाळाकरींसप्तदिन ॥ रायेंधरिलेदृढचरण ॥ सद्गदहोवोनिबोलत ॥ २० ॥ सकळरत्नमंडि
तपदक ॥ स्वामीत्यांततूंमुख्यनायक ॥ काळमृत्युभयशोक ॥ गुरुरक्षीत्यांपासुनी ॥ २१ ॥ तरीत्वां-
आचार्यत्वकरावेंपूर्ण ॥ तुजसवेंजेआहेतब्राह्मण ॥ आणीकसांगसीतेबोलावून ॥ आतांचिआणि-

तोंआरंभीं ॥ २२ ॥ मगसहस्त्रविप्रबोलावुन ॥ ज्यांचीरुद्रानुष्ठानीं भक्तीपूर्ण ॥ न्यासध्यानयुक्तपढ़
न ॥ गुरुत्पासूनजेआले ॥ २३ ॥ परदाराआणिपरधन ॥ ज्यांसवमनाहूनिनीचपूर्ण ॥ विरक्तसुशी
ळगेलियाप्राण ॥ दुष्टप्रतिग्रहनघेती ॥ २४ ॥ जेशापानुग्रहसमर्थ ॥ सोमथैंचालोनेंदेतीमित्रर-
थ ॥ किंवासाक्षांतउमानाथ ॥ पुढेंआणोनिउभाकरिती ॥ २५ ॥ ऐसेलक्षणयुक्तब्राह्मण ॥ बैस
लाव्यासपिताघेऊन ॥ सहस्त्रघटमांडून ॥ अभिमंत्रोनिस्थापिले ॥ २६ ॥ स्वर्धुनीचेंसलिल
भरिलेंपूर्ण ॥ त्यांतआम्रपल्लवघालोन ॥ रुद्रघोषेंगर्जिन्नलेब्राह्मण ॥ अनुष्ठानदिव्यमांडि
लें ॥ २७ ॥ शास्त्रसंख्याझालेदिवस ॥ सातवेदिवसींमध्यान्हींआलाचंडांश ॥ मृत्युसमययेतां
धरणीस ॥ बाळमूर्च्छितपडियेला ॥ २८ ॥ एकमुहूर्तनिश्चेष्ट ॥ चलनवलनराहिलेंसमस्त ॥ परम-
घाबरलानृपनाथ ॥ गुरुदेतनाभीकारा ॥ २९ ॥ रुद्रोदकशिंपोन ॥ सावधकेलाराजनंदन ॥ त्यासी
पुसतीवर्तमान ॥ वर्तलेंतेंचिसांग ॥ ३० ॥ एककाळपुरुषभयानकथोर ॥ ऊर्ध्वजटाकपाळींशेंदुर
॥ विक्राळदाढाभयंकर ॥ नेत्रखदिरांगारासारिखे ॥ ३१ ॥ तोमजघेऊनजातअसतां ॥ चौघेपुरुष
धावोनिआलेतत्वतां ॥ पंचवदनदशभुजत्यांचीसामर्थ्यता ॥ कमळभवांडींदुजीनसे ॥ ३२ ॥ तेतेजेंजें
सेगभस्ती ॥ दिगंततमसंहारिती ॥ भस्मआंगींव्याघ्रांबरदिसती ॥ दशहस्तींआयुधें ॥ ३३ ॥ तेमहा
राजयेऊन ॥ मजसोडविलेंतोडोनिबंधन ॥ त्याकाळपुरुषासीधरून ॥ करीतताडणगेलेते ॥ ३४ ॥ ऐ

सेंपुत्रमुखींचेंऐकतांउत्तर॥ भद्रसेनकरीजयजयकार॥ ब्राह्मणांसीघालीनमस्कार॥ आनं दाश्रुनेत्रींआले॥ ३५॥ आंगींचेरोमांचदाटले॥ मगविप्रचरणीगडबडांलोळे॥ शिवनामगर्ज- तांतयेवेळे॥ देवसुमनेंवर्षती॥ ३६॥ अनेकवाद्यांचेगजर॥ डंकागर्जेअवघ्यांतथोर॥ मुखवड्- याचेंमहासुस्वर॥ मृदंगवाद्येंगर्जती॥ ३७॥ अनेकवाद्यांचेगजर॥ शिवलीलागातीअपार॥ मृं गेरंगेकाहाळाथोर॥ सनयाअपारवाजती॥ ३८॥ चंद्राननाधडकतीभेरी॥ नादनमायेनभोद रीं॥ असोभद्रसेनयावरी॥ विधियुक्तहोमकरीतसे॥ ३९॥ असोषड्रसअन्नेंशोभिवंत॥ अलं कारवस्त्रेंदेत॥ अमोलिकवस्तुअद्भुत॥ आणोनिअर्पीब्राह्मणासी॥ ४०॥ दक्षिणेलागींभांडा रें॥ मुक्तकेलीराजेंद्रें॥ ह्मणेआवडेतितुकेंभराएकसरें॥ मागेंपुढेंपाहूंनका॥ ४१॥ सर्वयाचक केलेतृप्त॥ पुरेपुरेहेचिऐकलीमात॥ धनभारझालाबहुत॥ ह्मणोनिसांडितीठायींठायीं॥ ४२॥ ब्रा ह्मणदेतीमंत्राक्षता॥ विजयकल्याणहोतुझियासुता॥ ऐसाअतिआनंदहोतअसतां॥ तोंअद्भुत वर्तलें॥ ४३॥ वसंतयेतस्कंधवनीं॥ कींकाशीक्षेत्रावरीस्वर्धुनी॥ कींश्वेतोत्पलेंमृडानी॥ रमण- लिंगअर्चिजे॥ ४४॥ कींनिर्दैवासंसांपडेचिंतामणी॥ कींक्षुधितापुढेंक्षीराब्धीयेथांवोनी॥ तैसाक मलोद्भवनंदनतेक्षणीं॥ नारदमुनीपातला॥ ४५॥ वाल्मीकसत्यवतीनंदन॥ औत्तानपादीकया- धूहृदयरत्न॥ हेशिष्यज्याचेत्रिभुवनींजाण॥ वंद्यजेकांसर्वांतें॥ ४६॥ जोचतुःषष्टिकलाप्रवीणनि

र्मळ॥ चतुर्दशविद्याकरतळामळ॥ जयाचेंस्वरूपपाहतांकेवळ॥ नारायणदुसराकीं॥ ४७॥ हेंकमळ
भवांडमोडोनी॥ पुनःसृष्टीकरणारमागुतेनी॥ अन्यायविलोकितांनयनी॥ दंडेंताडीलशक्रादिकां॥
४८॥ तोनारददेखोनीतेचक्षणीं॥ कुंडांतूनिमूर्तिमंतनिघेअग्नी॥ दक्षिणाग्नीगार्हपत्यआहवनीं॥
उभेठाकलेदेखतां॥ ४९॥ पराशरादिकसकळब्राह्मण॥ प्रधानासहितभद्रसेन॥ धांवोनियांधरि
तीचरण॥ ब्रह्मानंदेंउचंबळले॥ ५०॥ दिव्यसुगंधदिव्यसुमनीं॥ षोडशोपचारेंपूजिलानारदमुनी॥
रावउभाठाकेकरजोडोनी॥ ह्मणेस्वामीअतींद्रियद्रष्टातूं॥ ५१॥ त्रिभुवनींगमनतुझेंसर्व॥ कांहीं
देखिलेंसांगअपूर्व॥ नारदह्मणेमार्गींयेतांशिव॥ दूतचौघेदेखिले॥ ५२॥ दशभुजपंचवदन॥ ति
हींमृत्युनेलाबांधोन॥ तुझ्यापुत्राचेंचुकलेंमरण॥ रुद्रानुष्ठानधन्यकेलें॥ ५३॥ तवपुत्ररक्षणार्थ
तेवेळा॥ शिवेंवीरभद्रमुख्यपाठविला॥ मजदेखतांमृत्यूसपुसोंलागला॥ शिवसुतऐकातें॥
५४॥ तूं कोणाच्याआज्ञेंकरून॥ आणीतहोतासिभद्रसेननंदन॥ त्यासदाहासहस्त्रवर्षेंपूर्ण
॥ आयुष्यअसेनिश्चयें॥ ५५॥ तोसार्वभौमहोईलतत्वतां॥ रुद्रमहिमातुजठाऊकअसतां॥
शिवमर्यादाउल्लंघूनितत्वतां॥ कैसाआणीतहोतासी॥ ५३॥ मगचित्रगुप्तापुसेसूर्यनंदन॥ प
त्रिकापाहिलीवाचून॥ तंवद्वादशवर्षींमृत्युचिन्ह॥ गंडांतरथोरहोते॥ ५४॥ तेंमहत्पुण्येंनिरसू ७
नसहज॥ दाहासहस्त्रवर्षेंकरावेंराज्य॥ मगतोसूर्यनंदनमहाराज॥ त्यापराधेंकष्टीबहू॥ ५८॥ म

गडभाठाकूनिष्कृतांत ॥ करजोडूनिस्तवनकरित ॥ हेअपर्णाधवहिमनगजामात ॥ अपराधनकळतां घडलाहा ॥ ५९ ॥ ऐसेंनारदेंसांगतांतेक्षणीं ॥ रायेंपायांवरघातलीलोळणी ॥ आणीकसहस्त्ररुद्रें- करूनी ॥ महोत्साहकरीतसे ॥ ६० ॥ शतरुद्रकरितांनिःशेष ॥ शतायुषीहोयतोपुरुष ॥ हाअध्याय पढतांनिर्दोष ॥ तोशिवरूपयाचदेहीं ॥ ६१ ॥ तोयेथेंद्विजाहलामुक्त ॥ त्याचेतीर्थेंतरतींबहुत ॥ असोयावरीब्रह्मसुत ॥ अंतर्धानपावला ॥ ६२ ॥ आनंदमयशक्तिनंदन ॥ रायेंशतपद्मधनदेऊ- न ॥ तोषविलागुरुसंपूर्ण ॥ ऋषीसहितजाताझाला ॥ ६३ ॥ भद्रसेनआख्यानजेपढती ॥ त्यां- सहोयआयुष्यसंतती ॥ त्यांसकाळनबाधेअंतीं ॥ वंदोनिनेतीशिवपदा ॥ ६४ ॥ दशशतकपि- लादान ॥ ऐकतांपढतांघडेपुण्य ॥ केलेंअसेलअभक्ष्यभक्षण ॥ सुरापानब्रह्महत्या ॥ ६५ ॥ एवंमहापापपर्वततत्वतां ॥ भस्महोतीश्रवणाकरितां ॥ हाअध्यायत्रिकाळींवाचितां ॥ गंडांतरें दूरहोती ॥ ६६ ॥ यावरीकलियुगींनिःशेष ॥ शिवकीर्तनाचामहिमाविशेष ॥ आयुष्यहीनलोकां- स ॥ अनुष्ठानहेंचिनिर्धारें ॥ ६७ ॥ मगतोरावभद्रसेन ॥ सुधर्मपुत्रासराज्यदेऊन ॥ युवराज्यता- रकालागुन ॥ देताझालातेकाळीं ॥ ६८ ॥ मगप्रधानासमवेतरावजाण ॥ जाताझालातपोवना ॥ शिवअनुष्ठानरुद्रध्याना ॥ करितांमहारुद्रतोषला ॥ ६९ ॥ विमानीबैसऊनित्वरित ॥ रावप्रधा- ननेलेमिरवत ॥ विधिलोकवैकुंठींवासबहुत ॥ स्वेच्छेंकरूनराहिले ॥ ७० ॥ शेवटींशिवपदासी

पावोन॥राहिलेशिवरूपहोऊन॥हाअकरावाअध्यायजाण॥स्वरूपएकादशरुद्रांचें॥७१॥हाअ ध्यायकरितांश्रवण॥एकादशरुद्रांसमाधान॥कींहाकल्पद्रुमसंपूर्ण॥इच्छिलेंफलदेणारा॥७२॥ मृत्युंजयजपरुद्रानुष्ठान॥त्यासनबाधीग्रहपीडाविघ्न॥पिशाचबाधारोगदारुण॥नबाधीचस- र्वदाही॥७३॥येथेंजोमानीलअविश्वास॥तोहोईलअल्पायुषीतामस॥हेंनिंदीतोचांडाळनिःशे ष॥त्याचाविटाळनव्हावा॥७४॥त्यांसप्रसवोनिवांझझालीमाता॥त्यांचीसंगतीनधरावीतत्व तां॥त्यांशींसंभाषणकरितां॥महापातकजाणिजे॥७५॥तेआपुल्यागृहासनआणावे॥आ पणत्यांच्यासदनासनजावें॥तेंत्यजावेंजीवेंभावें॥जेवींसुशीळहिंसकगृह॥७६॥जोप्रत्यक्ष- भक्षितोविष॥जेमूर्खबैसतीत्याचेपंक्तीस॥त्यांसीमृत्युआलायागोष्टीस॥संदेहकांहींअसे- ना॥७७॥असोसर्वभावेंनिश्चित॥अखंडपाहावेंशिवलीलामृत॥हेंनघडेतरीत्वरित॥हाअ ध्यायतरीवाचावा॥७८॥याअध्यायाचेंकरितांअनुष्ठान॥तयासीनित्यरुद्रकेल्याचेंपुण्य॥त्या चेघरींअनुदिन॥ब्रह्मानंदप्रकटेल॥७९॥अपर्णाहृदयाब्जमिलिंद॥श्रीधरस्वामीतोब्रह्मानं- दा॥जोजगदानंदमूळकंद॥अभंगनाविटेकालत्रयीं॥८०॥ शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड॥स्कंदपु राणब्रह्मोत्तरखंड॥परिसोतसज्जनअखंड॥एकादशोऽध्यायगोडहा॥१०६॥ ॥छ॥ ॥

अध्याय १२ वा.

श्रीगणेशायनमः॥ ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रवर्ण॥ ब्रह्मचारीगृहस्थवानप्रस्थपूर्ण॥ स्त्रीबा-
लवृद्धतरुण॥ सर्वीशिवकीर्तनकरावें॥ १॥ शिवस्मरणनावडेअणुमात्र॥ तोअंत्यजाहूनिअ
पवित्र॥ तोलेइलावस्त्रेंअलंकार॥ जेविंप्रेतशृंगारिलें॥ २॥ तेणेंभक्षिलेंजेंअन्न॥ जैसेंपशुभ
क्षीतीयथेष्टतृण॥ जैसेमयूराआंगीनयन॥ तैसेंचनेत्रतयाचे॥ ३॥ वल्मीकछिद्रवतकर्ण॥ द्रु
मशाखावतहस्तचरण॥ त्याचीजननीव्यर्थजाण॥ वियोनिवांझजाहली॥ ४॥ जोशिवभजनावी
ण॥ तोजावोसमुद्रांतबुडोन॥ अथवाभस्मकरोवडवाग्न॥ कींसर्पखंडोतयासी॥ ५॥ तरीश्रवणीं
धरावीआवडी॥ जैसीपिपीलिकागुळासीनसोडी॥ अर्धतुटेपरीनकाढी॥ मुखतेथोनिसर्वदा॥
६॥ कींचुकलाबहुतदिवससुत॥ तेवढाचपोटींप्रीतीवंत॥ त्याचीशुभवार्ताऐकतांअकस्मात॥
धांवतीमातापिताजेवीं॥ ७॥ अमृताहूनिवाड॥ गोष्टीलागलीकर्णासिगोड॥ तैसेंकथाश्र
वणींज्याचेंनपुरेकोड॥ सर्वदाकूनिजाइजे॥ ८॥ गावांसगेलाप्राणनाथ॥ प्रियापतिव्रता
वाटपाहत॥ तोंपत्रआलेंअकस्मात॥ धांवेश्रवणकरावया॥ ९॥ निर्धनासीसांपडेधन॥ कीं
जन्मांधासीआलेनयन॥ कींतृषेनेंजातांप्राण॥ जीवनशीतळमिळालें॥ १०॥ ऐसेंऐकावयाक
थापुराण॥ धांवावेंसर्वकामटाकून॥ चिंतानिद्रादूरकरून॥ श्रवणींसादरबैसावें॥ ११॥ वक्ता
पंडितचातुर्यखाणी॥ नमावातोसद्गुरुह्मणोनी॥ कींहाशंकरचिमानोनी॥ धरिजेपूजनींआदर॥ १२

सुरभीच्यास्तनांतूनिअवधारा॥सुटतीजैशासुधारसधारा॥तैसावक्तावदतांशिवचरित्रा॥क-
र्णद्वारेंप्राशिजे॥१३॥वक्ताश्रेष्ठमानावाअत्यंत॥नपुसावेंभलतेंपाखंडमत॥नसतेंकुतर्कंघे
वोनिचित्त॥नशिणवावेंसर्वथा॥१४॥नकळेतरीपुसावेंआदरें॥सांगेलतेंश्रवणकरावेंसादरें॥
उगाचछळितांपामरें॥तरीतेपिशाचजन्मपावती॥१५॥वक्तयासीछळितांअवधारा॥तरीदोष
घडेत्यानरा॥पौराणिकावेगळेंनमस्कारा॥नकरावेंसभेंतकोणासी॥१६॥मध्येंचटाकूनकथा-
श्रवण॥उगाचगर्वेंजायउठोन॥तरितोअल्पायुषीजाण॥संसारीआपदाबहुभोगी॥१७॥कुटिल-
खळपापीधूर्त॥तोमुख्यश्रोतानकरावायथार्थ॥दुग्धपितांसर्वांगींपुष्टहोत॥परीनवज्वरितांविष
वत्तें॥१८॥तैसाश्रवणींबैसोन॥कुतर्कघेवोनीकरीकथाखंडण॥त्याचेंव्यर्थगेलेंश्रवण॥नर
कासीकारणपुढेंकेलें॥१९॥कथेंतनबोलावेंइतर॥मनकरावेंएकाग्र॥कथेचीफलश्रुतीसाचा
र॥तरीचपावतीबैसतां॥२०॥वस्त्रेंअलंकारदक्षिणासहित॥वक्तापूजावाप्रीतीअत्यंत॥धन
देतांकोशबहुत॥भरेआपुलानिर्धारीं॥२१॥रत्नेंदेतांबहुत॥नेत्रहोतीप्रकाशवंत॥अलंकारेंप्र
तिष्ठाबहुत॥श्रोतयांचीवाढतसे॥२२॥एवंपूजितांषोडशोपचार॥तेणेंतुष्टमनहोयउमावर॥
जेपदार्थएकावेसाचार॥त्यांचेकोटिगुणेंप्राप्तहोती॥२३॥त्यांसीकदानाहींदरिद्र॥शेवटींस्व
पदानेईलभाळचंद्र॥कथेसींयेतांपाउलेंटाकीनिर्धार॥पापसंहारपदोपदीं॥२४॥मस्तकींउ-

ष्णीषघालूनिऐकती॥ तरीजन्मांतरींबाळपक्षीहोती॥ ह्मणालउष्णीषकादितांनयेसभेप्रती॥ तरी- सुख्यपल्लवसोडावा॥ २५॥ जेविडारवावोनिऐकती॥ तरीयमकिंकरत्यांसीजाचिती॥ नानाया तनाभोगविती॥ मूळव्यासवचनप्रमाणहें॥ २६॥ एकबैसतीउगेंचश्रवणीं॥ निद्रामोडावीबहुत प्रकारेंकरुनी॥ अंतरसद्गदनेत्रींयावेंपाणी॥ मगनिद्रास्पर्शेलकैंची॥ २७॥ वरीजीवनकायव्यर्थ लाउन॥ जैसेंएकांतींद्रव्यआपुलेंजाण॥ तेथेंघडतांजागरण॥ निद्रानयेप्राणियां॥ २८॥ निद्रा लागलीदारुण॥ तरीउभेंराहावेंकरजोडोन॥ निद्रानयेतोउपायकरून॥ सुख्यश्रवणकरावें॥ २९॥ वक्त्याहूनिउंचआसनतत्वतां॥ तेथेंनबसावेंधरूनिअहंता॥ हेंनमानितीतेकागतत्वतां॥ गजपुरीषभक्षिती॥ ३०॥ जेबैसतीवीरासनघालुन॥ तेहोतीवृक्षअर्जुन॥ पायपसरितीत्यांस सूर्यनंदन॥ शुष्ककाष्ठेंझोडीबळें॥ ३१॥ जेसांगतांहीनऐकती॥ बळेंचजेठाघालूनिबैसती॥ त्यांसीयमदूतबांधोनिनेती॥ नेऊनिदाकितीनरककुंडीं॥ ३२॥ जोश्रवणींनिजेदाटून॥ तोउ- पजेअजगरहोऊन॥ बैसेनमस्कारकेलियावांचून॥ वंशवृक्षहोयतो॥ ३३॥ कथेंतबोलेभ लत्यागोष्टी॥ तोमंडूकहोयसदांवटवटी॥ हर्षेंटाळियानवाजवीहटी॥ होयकष्टीसंसारीं॥ ३४ जेशिवकीर्तनहेळसिती॥ तेशतजन्मींसारमेयहोती॥ दुरुत्तरेंबोलतीनिश्चिती॥ जन्मासयेती सरडाच्या॥ ३५॥ जेश्रवणींनहोतीसादर॥ तेअन्यजन्मींहोतीसूकर॥ जेउच्छेदितीशिवच-

रित्र ॥ तेव्हं कयोनीपावती ॥ ३६ ॥ वक्तयासी देतां आसन ॥ शिवासन्निध बैसे जाऊन ॥ वस्त्र देतां बहुत अन्न ॥ ग्रासहोयतयातें ॥ ३७ ॥ करितां कथापुराणश्रवण ॥ भक्तिवैराग्य ये आंगीं पूर्ण ॥ यद र्थी कथा सुगम जाण ॥ जेणें अनुताप उपजे मनीं ॥ ३८ ॥ दक्षिणे कडे एक ग्राम असंगळ ॥ त्याचें नाव मुळींच बाष्कळ ॥ सर्व धर्म विवर्जित केवळ ॥ स्त्री पुरुष जारकर्मी ॥ ३९ ॥ धर्म नाहींच अणुमात्र ॥ अनाचारी परम अपवित्र ॥ जपतप विवर्जित अग्निहोत्र ॥ वेदशास्त्र तेथें कैचें ॥ ४० ॥ वेद आणि शास्त्र ॥ हे विप्राचे उभय नेत्र ॥ एक नाहीं तरी साचार ॥ एकाक्ष तयासी बोलिजे ॥ ४१ ॥ वेदशास्त्र उभय हीन ॥ तो केवळ अंधचि जाण ॥ असो त्या नगरीचे लोक संपूर्ण ॥ सर्वलक्षणीं अपवित्र ॥ ४२ ॥ तस्कर चाहाड आणि जार ॥ मद्यपी मार्गघ्न दुराचार ॥ मातापित्यांचा द्रोह करणार ॥ एवं सर्व दोषयुक्त जे ॥ ४३ ॥ त्या ग्रामींचा एक विप्र ॥ नाम तयाचें विदुर ॥ वेश्येसीं रत अहोरात्र ॥ कामकर्दमीं लोळत ॥ ४४ ॥ तयाची स्त्री बहुला नाम ॥ तीही जारिणी अपवित्र परम ॥ एके जारासी असतां सकाम ॥ भ्रतारें जपोनि धरियेली ॥ ४५ ॥ जार पळाला सत्वर ॥ तीस भ्रतारें दिधला मार ॥ यथेष्ट लत्तामुष्टिप्रहार ॥ देतां बोले कायते ॥ ४६ ॥ ह्मणे तूं जाहालासि जार ॥ मीही तेंच करित्यें निरंतर ॥ मग बोलेतो विप्र विदुर ॥ तुवां द्रव्य अपार मेळविलें ॥ ४७ ॥ तें द्रव्य दे मज लागुन ॥ मी देईन वारांगनेसी नेऊन ॥ ती ह्मणे मी देऊं कोठून ॥ ऐकतां मारी पुढती तो ॥ ४८ ॥ मग तिचे अलंकार हिरोनि घेत ॥ घन

र्चीसर्वसंपत्तीनेत॥तेवारांगनेसीदेत॥तेहीसमर्पीजारातें॥४९॥ऐसींदोघेंहीपापआचरत॥
तोंविदुरविप्रपावलामृत्य॥यमदूतीनेलामारित॥बहुतजाचितीतयातें॥५०॥कुंभीपाकादिपर
मदुःख॥भोगूनियांतोशतपूर्ख॥मगविंध्याचळाच्यादरींतदेख॥भयानकपिशाचझाला॥५१
आळेपिळेआंगासीदेत॥हिंडेक्षुधातृषापीडित॥रक्तवर्णआंगत्याचेंसमस्त॥जेवींशेंदुरचर्चि
ला॥५२॥वृक्षासीघेतटांगुन॥सर्वेचिहांकदेतफिरेवन॥रक्तपीतीभरोन॥सर्वांगत्याचेंना-
सलें॥५३॥कंटकवनपरमदुर्धर॥नमिळेकदाफलमूलआहार॥आपल्यापापाचेंभोगसमग्र॥भो
गीविदुरविप्रतो॥५४॥इकडेबहुलाधवरहित॥एकहोतातियेसीसुत॥तोकोणापासोनिझा
लाल्वरित॥तेंस्मरणनाहींतियेसी॥५५॥तंवआलेंशिवरात्रीपर्व॥गोकर्णयात्रेसीचालिलेसर्व
॥नानावाद्येंवाजतीअभिनव॥ध्वजपताकामिरवती॥५६॥शिवनामेंगर्जतीदास॥वारंवारक
रितीघोष॥कैंचाउरेलपापलेश॥सर्वदानिर्दोषसर्वजन॥५७॥तयांच्यासंगतीबहुलानिघत॥
सवेंघेवोनिधाकटासुत॥गोकर्णक्षेत्रदेखिलेंपुण्यवंत॥झालेपुनीतसर्वजन॥५८॥बहुलेनेंस्ना
नकरून॥घेतलेंमहाबळेश्वराचेंदर्शन॥पुराणश्रवणीबैसलीयेऊन॥तोंनिरूपणनिघालें
॥५९॥जीवनिताजारिणा॥तीसयमदूतनेतीधरून॥लोहपरिघतप्तकरून॥स्मरगृहामाजी
घालिती॥६०॥ऐसेंबहुलाऐकोनी॥भयाभीतझालीतेचक्षणीं॥अनुतापआंगींभरोनी॥रडों-

लागलीअट्टहास्यें ॥ ६१ ॥ मगपौराणिकासीसमस्त ॥ आपुलासांगेवृत्तांत ॥ झालेजेजेपापाचेप
र्वत ॥ तेनिजमुखेंउच्चारी ॥ ६२ ॥ अंतकाळींयमकिंकर ॥ ताडणकरितीमजअपार ॥ तेवेळींम
जकोणसोडविणार ॥ दुःखअपारसोसूंकिती ॥ ६३ ॥ स्वामीमाझेंकांपतेंशरीर ॥ कायकरूंसां
गाविचार ॥ गळांपाशघालोनियमकिंकर ॥ करितीमारतप्तशस्त्रें ॥ ६४ ॥ नानापरीविटंबिती
॥ असिपत्रवनींहिंडविती ॥ उफराटेबांधोनिटांगिती ॥ नरककुंडींअधोमुख ॥ ६५ ॥ ताम्रभूमी
तापउन ॥ त्यावरीलोळवितीनेउन ॥ तीक्ष्णशस्त्रेंआणोन ॥ पोटामाजींखोविती ॥ ६६ ॥ तीक्ष्ण
धूम्रकरून ॥ त्यावरीटांगितीनेउन ॥ भूमींतमजलारोवून ॥ तप्तशरेंमारकरिती ॥ ६७ ॥ तप्तभू
ळावरीघालिती ॥ पाईंचंडशिळाबांधिती ॥ महानरकींबुडविती ॥ सोडवीलकोणतेथुनी ॥ ६८ ॥
बहुलेसगोडनलागेअन्न ॥ दुःखेंरडेरात्रंदिन ॥ ह्मणेमीकोणासजाऊंशरण ॥ आश्रयधरूंकोणाचा
॥ ६९ ॥ कोण्यानरकींपडेनजाउन ॥ मगत्याब्राह्मणाचेधरीचरण ॥ सद्गुरूमजतारींयेथुन ॥ आल्येंश
रणअनन्यमी ॥ ७० ॥ मगगुरूपंचाक्षरमंत्र ॥ सांगेबहुलेप्रतीसत्वर ॥ शिवलीलामृतसु
रसफार ॥ श्रवणकरवीशिवह्मारीं ॥ ७१ ॥ मगतिणेंसर्वग्रंथ ॥ गुरुमुखेंऐकिलाप्रेमयुक्त ॥
श्रवणभक्तीअवघ्यांत ॥ श्रेष्ठऐसेंजाणिजे ॥ ७२ ॥ सत्संगेंहोयनिःसंग ॥ निःसंगेंनिर्मोहस
हजमग ॥ निर्मोहत्वेंनिश्चितउद्वेग ॥ कैंचामगतयांसी ॥ ७३ ॥ बहुलाझालीपरमपवित्र ॥ शि

वनामजपेअहोरात्र॥ दोषनउरेतिळमात्र॥ शुचिर्भूतसर्वदा॥ ७४॥ तव्याचाजायबुरसा॥ म
गतोसहजहोयआरसा॥ कींलोहलागतांपरिसा॥ चामीकरसहजची॥ ७५॥ कींअग्नींतकाष्ठ
पडलें॥ मगतेंसहजचिअग्निमयझालें॥ गंगेसीवोहोळमिळाले॥ गंगाजळसहजची॥ ७६॥
जपकरितांपापजायनिःशेष॥ ज्ञानाहूनिध्यानविशेष॥ श्रवणाहूनिमननास॥ सतेजतासह
जची॥ ७७॥ मननाहूनिनिजध्यास॥ त्याहूनिसाक्षात्काररसमरस॥ मगतोशिवरूपनिर्दोष॥
संशयनाहींसर्वथा॥ ७८॥ बहुलानिर्दोषहोऊन॥ श्रवणेंझालींसर्वपावन॥ जिव्हेनेंकरूंला
गलीशिवकीर्तन॥ मगकैंचेंबंधनतियेसी॥ ७९॥ श्रवणेंथोरपावनहोत॥ श्रवणेंयाजन्मींमु
क्त॥ नलगेतीर्थाटणश्रमबहुत॥ श्रवणेंसार्थकसर्वही॥ ८०॥ ज्यासीनमिळेसत्समागमश्रव
ण॥ त्याणेंकरूंजावेंतीर्थाटण॥ नलगेअष्टांगयोगसाधन॥ करावेंश्रवणअत्यादरें॥ ८१॥ यो
गयागव्रतसाधन॥ नलगेकांहींचकरावेंजाण॥ नवविधाभक्तीपूर्ण॥ श्रवणेंचिहातायेतसे
॥ ८२॥ चारीवर्णचारीआश्रम॥ श्रवणेंचिपावनपरम॥ असोबहुलेससंतसमागम॥ सर्वांहूनि
श्रेष्ठवाटे॥ ८३॥ गुरूचीसेवाअखंडकरी॥ त्यावरीराहिलीगोकर्णक्षेत्रीं॥ जटावल्कलेंअजिन-
धारी॥ तीर्थींकरीनित्यस्नान॥ ८४॥ सर्वांगींभस्मलेपन॥ करीपुण्यरुद्राक्षधारण॥ सर्वआ
ससोडोनियांजाण॥ गुरुसेवाकेलीतिणें॥ ८५॥ नित्यगोकर्णलिंगाचेंदर्शन॥ गोकर्णक्षेत्रपु-

एयपावन॥ तेथींचामहिमाविशेषपूर्ण॥ तृतीयाध्यायींवर्णिला॥ ८६॥ स्वयातीकीर्तीपुष्टिवर्धी
न॥ बहुलेनेतीनदेहजाळून॥ तेंचिभस्मआंगींचर्चुन॥ झालीपावनाशिवरूपी॥ ८७॥ शंकरेंविमा
नधाडिलेंतेकाळीं॥ बहुलाशिवपदाप्रतीनेली॥ एवढीपापीणउद्धरली॥ चतुर्दशलोकनवल
करिती॥ ८८॥ सदाशिवापुढेंजाऊन॥ बहुलेनें केलेंबहुतस्तवन॥ मगअंबेचीस्तुतीकरि
तांपावन॥ झालीप्रसन्नहिमनगकन्या॥ ८९॥ ह्मणेइच्छितवरमागत्वरित॥ येरीह्मणेप
तीपडलाअधोगतींत॥ कोठेआहेनकळेनिश्चित॥ पावनकरूनिआणायेथें॥ ९०॥ मगतेत्रि
जगज्जननी॥ अंतरींपाहेविचारुनी॥ तोंविंध्याचळींपिशाचहोउनी॥ रडतहिंडेपापिष्ठ॥ ९१
मगबहुलेसीह्मणेभवानी॥ जाईसवेंतुंबरघेवोनी॥ पतीसआणींविंध्याद्रीहूनी॥ श्रवणकर
वींशिवकथा॥ ९२॥ मगगेलीविंध्याचळा॥ तवपिशाचनग्नदेखिला॥ धरोनीवृक्षासीबांधि
ला॥ तुंबरेंबळेंकरूनियां॥ ९३॥ मगवल्लिकाकाढून॥ सप्तस्वरमेळवून॥ आरंभिलेंशिवकी
र्तन॥ ऐकतांपशुपक्षीउद्धरती॥ ९४॥ शिवकीर्तनेंरसराज॥ तुंबरेंमात्रादेतांसतेज॥ साव
धझालाविदुरद्विज॥ ह्मणेमजसोडाआतां॥ ९५॥ मगसोडितांचिधांवोन॥ धरिलेतुंबरा
चेचरण॥ ह्मणेस्वामीधन्यधन्य॥ केलेंपावनपापियातें॥ ९६॥ स्त्रियेसीह्मणेधन्यतूंसा
चार॥ केलामाझाआजिउद्धार॥ मगतुंबरेंशिवपंचाक्षर॥ त्यासीमंत्रउपदेशिला॥ ९७॥

त्याचाकरितांजप।।तंवविमानआलेंसतेजरूप।।विदुरझालादिव्यरूप।।स्त्रीसहितविमानींबै
सला।।९८।।आणिलींशिवापासींमिरवत।।दोघेंहीशिवचरणींलागत।।लवणजळींविरत।।
तैसींमिळतशिवरूपीं।।९९।।जळींविरालीजळगार।।नभींनादविरेसत्वर।।तैसींबहुलाआणिवि
दुर।।शिवस्वरूपजाहलीं।।१००।।ज्योतीमिळालीकर्पूरीं।।गंगासामावलीसागरीं।।ब्रह्मस्वरूपींनि-
र्धारीं।।विरालींऐक्यहोऊनियां।।१।।शिवमंत्रशिवकथाश्रवण।।शिवदीक्षारुद्राक्षधारण।।भ
स्मलेपनेंउद्धरोन।।गेलींकितीसंख्यानाहीं।।२।।भस्मांतूनिनिघालाभस्मासुर।।शिवद्रोहीपर
मपामर।।त्याचाकेसाकेलाउद्धार।।तेंचरित्रसांगकैसें।।३।।हेशिवपुराणींकथासुरस।।श्रोतीं
ऐकावीसावकाश।।कैलासींअसतांमहेश।।प्रदोषकाळींएकदा।।४।।भस्मस्वकरींघेऊन।।
आंगींचर्चीउमारमण।।तंवएकखडालागलातोशिवेंजाण।।भूमीवरठेविला।।५।।नवलशि
वाचेंचरित्र।।तेथेंचिउत्पन्नजाहलाअसुर।।नामठेविलेंभस्मासुर।।उभासदाकरजोडोनी।।६
ह्मणेवृषभध्वजासदाशिवा।।मजकांहींसांगिजेसेवा।।शंभुह्मणेमजनित्ययेधवां।।चिता
भस्मआणोनिदेइजे।।७।।नित्यनूतनआणिंभस्म।।हीचसेवाकरींउत्तम।।ऐसीआज्ञाहोतां
परम।।भस्मासुरसंतोषला।।८।।कर्मभूमीसनित्ययेवोन।।वसुंधराशोधीसंपूर्ण।।जोशिव
भक्तिपरायण।।लिंगार्चनघडलेंज्यासी।।९।।शिवरात्रीसोमवारप्रदोष।।सदाऐकेशिवकीर्तन-

सुरस॥ त्याचेंच भस्म भवानीश॥ अंगिकारी आदरें॥१०॥ जे कां भक्त अभेद प्रेमळ॥ त्यांच्या मुंडांची करी माळ॥ स्मशानीं वैराग्यवादें प्रबळ॥ म्हणोनि दयाळ राहे तेथें॥११॥ लोक स्मशाना हूनि घरा येती॥ वैराग्य जाय विषयीं जडे प्रीती॥ म्हणोनि उमावल्लभें वस्ती॥ केली महास्मशानीं॥१२॥ पंचभूतें-तत्वांसहित॥ पिंड ब्रह्मांड जाळोनि समस्त॥ सर्व निरसूनि जें उरत॥ स्वात्मसुख भस्म तेंची॥१३॥ तेंचि ब्रह्मानंद सुख सोज्वळ॥ तें भस्म चर्चे दयाळ॥ तो अमूर्त मूर्त कृपाळ॥ षड्विकाररहित जो॥१४॥ अस्ति जायते वर्धते विपरिणमते॥ अपक्षीयते निधन षड्विकार समस्त॥ शिव परब्रह्म शाश्वत॥ विकाररहित निर्विकार जो॥१५॥ जो षड्गुणऐश्वर्यसंपन्न॥ यशः श्री कीर्ति वि-ज्ञान॥ औदार्य वैराग्य संपूर्ण॥ असें कोठें असेना॥१६॥ आणिक षड्चिन्हीं मंडित॥ तीं ऐका सर्वज्ञ पंडित॥ कर्तृत्व नियंतृत्व भोक्तृत्व॥ विभुत्व साक्षित्व सर्वज्ञपें॥१७॥ या चिन्हीं मंडित शुद्ध॥ शंकर परिपूर्ण ब्रह्मानंद॥ मायाचक्रचालक शुद्ध॥ त्रिविधभेदरहित जो॥१८॥ भक्तरक्षणार्थ सगुण॥ शंभू झाला चैतन्यघन॥ तेणें भस्मासुर निर्मून॥ धाडिला भस्म आणावया॥१९॥ ऐसें नित्य आणितां चिताभस्म॥ असुर मातला मदें परम॥ गोब्राह्मण देव मनुष्य उत्तम॥ म्हणे संहारूनि टाकूं हे॥२०॥ हे संहारूनियां सकळ॥ असुरराज्य करावें सबळ॥ जाऊनियां नि-र्जरमंडळ॥ शक्र कमलोद्भव जिंकावे॥२१॥ विष्णु आणि धूर्जटी॥ हेही संहारावे शेवटीं॥ त्रिभुव-

नजिंकिल्यापोटीं॥मीचइंद्रहोईन॥२२॥ऐसीमनींबांधोनिगांठी॥गेलाकैलासातोकपटी॥ह्म
णेऐकतोसिधूर्जटी॥भस्मस्पर्शीनमिळेकोठें॥२३॥चारलक्षमनुष्ययोनीपाहें॥नित्यसवाल-
क्षघडमोडआहे॥शोधिलीसर्वअवनीहे॥परीभस्मशुद्धनमिळेची॥२४॥ऐसीकपटभक्ती-
दावीपरम॥ह्मणेमाझाटळतोनित्यनेम॥तुजअर्पावेंचिताभस्म॥तरीएकवर्मसुगमअसे॥२५
ह्मणेहरापंचवदना॥विरूपाक्षात्रिपुरछेदना॥उमावल्लभानागभूषणा॥वरप्रदानदेमातें२६
मजदेईएकवर॥ज्याचेमाथांठेवीनकर॥तोभस्मव्हावानिर्धार॥कार्यफारसाधेयेणें॥२७
ह्मणोनिलोटांगणघालित॥इतकेंमाझेंचालवींव्रत॥निःकपटशिवभोळानाथ॥वरद्याव-
यासिद्धजाहला॥२८॥मगबोलेहिमनगराजकुमरी॥हानष्टपरमदुराचारी॥यासीवर
देतांधरित्री॥भस्मकरीलनिर्धारें॥२९॥महाशब्दकरावयाचीहौस॥तोंपातलाफाल्गुन-
मास॥आधींचवाटपाड्याचोरास॥निरोपदीधलाभूभुजें॥३०॥आधींचजारकर्मीरत॥त्यासीप्र
भुत्वदिधलेंस्त्रीराज्यांत॥कींमद्यपीयासीदावित॥सिंदीवनसाक्षेपें॥३१॥मर्कटासीमद्यपान
॥त्यांतझालेंवृश्चिकदंशन॥त्याहीवरीभूतसंचरलेंदारुण॥मगअन्योन्यवर्तेजेवीं॥३२॥या
लागींहातामस्सीअसुर॥यासनद्यावाकदापीवर॥षडास्यगजास्यवीरभद्र॥नंदिकेश्वरहेंचि
सांगे॥३३॥परमभोळाशंकर॥ह्मणेंआसुचेलेंकरूंभस्मासुर॥यासनद्यावाअगत्यवर॥

तोअन्यत्रराहाटीनकरीच ॥ ३४ ॥ म्हणेबाळकातुजदीधलावर ॥ ऐसेऐकतांचिअसुर ॥ उडेना
चेआनंदथोर ॥ त्रिभुवनामाजीनसमाये ॥ ३५ ॥ मृत्युलोकासीआलासत्वर ॥ मगकरीतन्हा
लिलासंहार ॥ संतभक्तगोविप्र ॥ शोधूनिभस्मकरीतसे ॥ ३६ ॥ मस्तकींहस्तठेवितांतात्का
ळ ॥ भस्महोयनलगेवेळ ॥ ऋषिचक्रशोधूनिसकळ ॥ भस्मकरीएकदांचि ॥ ३७ ॥ छपन्नदेश
शोधित ॥ चमूसहितभूभुजसमस्त ॥ भस्मकरीक्षणांत ॥ थोरअनर्थवोढवला ॥ ३८ ॥ कुटुंबा
सहितब्राह्मण ॥ गिरिविवरींबैसतीलपोन ॥ पृथ्वीउद्वससंपूर्ण ॥ बाहेरकोणीनफिरेची ॥ ३९
जैसाश्येनपक्षीअकस्मात ॥ पक्षीधरोनिसंहारित ॥ तैसाअंतरिक्षयेवोनित्वरित ॥ मस्तकीं
हस्तस्पर्शकरी ॥ ४० ॥ महायोद्धारणपंडित ॥ समरींजिंकीकृतांत ॥ परीभस्मासुरापुढेंबलह
त ॥ कांहींनचलेयुक्तीत्या ॥ ४१ ॥ जैसापाखंडीखळतत्वतां ॥ तोनावडेबहुतांपंडितां ॥ तैसात्या
असुरापुढेंपाहतां ॥ नचलेयुक्तीकवणाची ॥ ४२ ॥ असुरकरितोनित्यसंहार ॥ शिवासीनकळे
समाचार ॥ भस्मनेऊनिदेतसत्वर ॥ महानम्रहोयतेथें ॥ ४३ ॥ सर्वेचियेमृत्युलोका ॥ मनींधरि
लाऐसाआवांका ॥ त्रिदशांसहितशचीनायका ॥ भस्मकरावेंयावरी ॥ ४४ ॥ मगकमलोद्भवकम
लावर ॥ शेवटींभस्मकरावागंगाधर ॥ उमात्रिभुनांतसुंदर ॥ हिरोनीघ्यावीवृद्धाची ॥ ४५ ॥ पृथ्वी-
पडलीउद्वस ॥ मिळाल्याप्रजाऋषीआसमास ॥ सर्वांचेभयपावलेंमानस ॥ पुरुहूतासशरणआ

ले॥४६॥मगमघवासकळांसहित॥पद्मजाप्रतीगान्हाणेंसांगत॥तोक्षीराब्धीजामात॥त्या
ससांगूंचलाआतां॥४७॥अक्षजनामइंद्रियज्ञान॥तेंज्याणेंकेलेंआधींदमन॥ह्मणोनिअधोक्ष
जनामत्यालागुन॥अतींद्रियद्रष्टातो॥४८॥ऐसाजोअधोक्षज॥जवळीकेलावैकुंठराजा॥गान्हाणें-
सांगतीप्रजाद्विज॥भस्मासुराचेंसमस्त॥४९॥मगसमस्तांसहितनारायण॥शिवाजवळी-
सांगेवर्तमान॥भस्मासुरेंजाळून॥भस्मकेलेंसर्वही॥५०॥उरलोंआह्मींसमस्त॥इतक्यां
चाहीकरीलअंत॥सदाशिवातुझाहीप्रांत॥बरानदिसेआह्मांतें॥५१॥हैमवतीकरीजतन॥ऐको
निहासिलाभाललोचन॥ह्मणेभस्मासुरासमरण॥जवळीआलेंयावरी॥५२॥तुह्मीजावेंस्व
स्थानासत्वर॥ऐसेंबोलेजोकर्पूरगौर॥तोंअकस्मातआलाअसुर॥भस्मघेऊनतेधवां॥५३
आपुलेंगान्हाणेंआणिलेंयेथ॥मिळालेतेदेखिलेसमस्त॥असुरमानतुकावित॥सरड्याऐ
सीतयांवरी॥५४॥ह्मणेजेजेआलेयेथ॥उद्यांभस्मकरीनसमस्त॥मगक्रोधेंबोलेउमानाथ॥
भस्मासुरासीतेधवां॥५५॥अरेतूंअधमअसुर॥केलापृथ्वीचासंहार॥तुजआह्मींदीधला
वर॥परिणामत्याचाबराकेला॥५६॥असुरक्रोधेंबोलेतेसमयीं॥तुझीसुंदरदारामजदे
ई॥नाहीतरीतवमस्तकींलववलाहीं॥हस्तआतांचिठेवितों॥५७॥भवानीउठोनिगेलीसदनां
त॥असुरग्रीवातुकावित॥शिवाच्यामाथांठेवोनिहस्त॥तुजनेईनक्षणार्द्धें॥५८॥शिवमस्तकीं

ठेवावयाकर ॥ वेगींधांविन्नलाभस्मासुर ॥ प्रजाआणिऋषीश्वर ॥ पळोंलागलेदशदिशा ॥ ५९ ॥
जोभक्तजनभवभंग ॥ मायालाघवीउमारंग ॥ पळताझालासवेग ॥ घोरांदरवनघेतलें ॥ ६० ॥
पाठीलागलाभस्मासुर ॥ ह्मणेजोगड्याउभाधरींधीर ॥ आजितुझाकरीनसंहार ॥ रक्षाला
वीनआंगासी ॥ ६१ ॥ वेदशास्त्रांनकळेपार ॥ मायाचक्रचाळकअगोचर ॥ त्यासपामरभ-
स्मासुर ॥ धरीनह्मणेनिजबळें ॥ ६२ ॥ जोब्रह्मादिकदेवांचेंध्यान ॥ सनकादिकांचेंदैवतार्चन ॥
त्यासभस्मासुरआपण ॥ धरीनह्मणेपुरुषार्थें ॥ ६३ ॥ त्यासवाटेधरीनमीआतां ॥ दिसेजव
ळीपरीनाटोपेसर्वथा ॥ ऐसाकोटिवर्षेंधांवतां ॥ नलगेहातासर्वेश्वर ॥ ६४ ॥ उणेपुरेशब्दबो
लता ॥ शब्दानातुटेगिरिजाकांत ॥ तर्ककुतर्ककरितांबहुत ॥ हांकफोडितांनातुटे ॥ ६५ ॥ वेद
शास्त्रांचातर्कचांचरे ॥ घोकितांशास्त्रज्ञझालेह्मातारे ॥ सकळकळाविद्याघेतांएकसरें ॥
मदनांतकनाटोपे ॥ ६६ ॥ जेप्रेमळशुद्धभाविक ॥ त्यांचाविकलाकैलासनायक ॥ उमासहि-
तत्याचेघरींदेख ॥ वासकरीसर्वदा ॥ ६७ ॥ तपबळेंविद्याधन ॥ याबळेंधरूंह्मणतीतेमूर्खप
ण ॥ कल्पकोटिजन्ममरण ॥ फिरतांगणितनहोय ॥ ६८ ॥ असोअहंकारेंभस्मासुर ॥ धां
वतांनाटोपेशंकर ॥ इकडेभवानीइंदिरावर ॥ बंधुआपलास्तवीतेव्हां ॥ ६९ ॥ ह्मणेकमलो-
द्भवजनकाकमलनयना ॥ कमलनाभासुरमर्दना ॥ कमलधारकाकमलशयना ॥ कमलाभरणा

कमलाप्रिया॥७०॥जगद्वंद्याजगव्यापका॥जनजराजन्ममोचका॥जनार्दनाजगरक्षका॥जग
दोद्धाराजलाब्धिशयना॥७१॥ऐसेंऐकतांमाधव॥मोहिनीरूपधरोनिअभिनव॥शिवम
नरंजनकेशव॥आडवाआलाअसुरातें॥७२॥शिवन्यग्रोधह्मोऊनिदेख॥दुरूनपाहताझा
लाकौतुक॥मोहिनीदेखतांअसुरनिःशंक॥भुलोनिगेलातेधवां॥७३॥विमानींपाहतीस-
मस्तदेव॥ह्मणतीहेंरूपकैंचेंअभिनव॥अष्टनायकाचेंवैभव॥चरणांगुष्ठींनतुळेची ७४
नृत्यकरीतमोहिनी॥असुरतन्मयझालादेखोनी॥ह्मणेललनेतुजवरूनी॥कमलाअ-
पर्णाओवाळिजे॥७५॥तुझेंदेखतांवदन॥वाटेओवाळूनिसोडावाप्राण॥तुवांनयनक
टाक्षबाणेंकरून॥मनमृगमाझाविंधिला॥७६॥तुझेंपदकमळजेथेंउमटलें॥तेथेंसुवास
घ्यावयावसंतलोळे॥तुवांपसरूनिशृंगारजाळें॥आकर्षिलेंचित्तमीना॥७७॥पंजमाळ
घालीसत्वर॥तुझेंदास्यकरीननिरंतर॥मायावेषधारीमुरहर॥हास्यवदनबोलतसे ७८
ह्मणेमीतुजवरीनत्वरित॥पैलतोन्यग्रोधतरूदिसत॥माझेंत्यांतआहेआराध्यदैवत॥
नवसतेथेंकेलाम्यां॥७९॥लग्नआधींपतिसहित॥तेथेंकरावेंगायननृत्य॥परीमीजेथेंठेवीनह
स्त॥तुवांतेथेंचठेवावा॥८०॥मीजेदावीनहावभाव॥तूंहीतैसेचदावींसर्व॥तेथेंअणुमात्रपडतांदेव
॥क्षोभेलमजतुजवरी॥८१॥महारवडतरमाझेंदैवत॥सकळब्रह्मांडजाळीलक्षणांत॥असुरतियेसीभ

वश्यह्मणत॥ सांगसीतैसावर्तेनमी॥ ८२॥ ऐसाभुलवूनतयासी॥ आणिलातोवटछायेसी॥ मगनमूनदैवतासी॥ आरंभीनृत्यमोहिनी॥ ८३॥ मोहिनीनृत्यकरित॥ अष्टनायिकातटस्थपाहत॥ किन्नरगंधर्वतेथ॥ गायनऐकतांभुलले॥ ८४॥ देवसर्वषट्पदहोउनी॥ सुवासातिच्यावेधुनी॥ गुप्तरूपेंगुंजारवकरितांवनीं॥ परीतेकामिनीकोणानेणवें॥ ८५॥ तिचेंसु-स्वरऐकतांगायन॥ विधिकुरंगगेलाभुलोन॥ कुंभिनीसोडूनिकरावयाश्रवण॥ कद्रुतनययेऊंपाहे॥ ८६॥ मोहिनीजेथेंठेवीहस्त॥ असुरहितैसेंचिकरित॥ आपुलेमस्तकींठेवित॥ आत्मकरमोहिनी॥ ८७॥ मगअसुरेंहीआपुलेशिरींहात॥ ठेवितांभस्मजाहलातेथ॥ मोहिनीरूपत्यागूनिभगवंत॥ चतुर्भुजजाहला॥ ८८॥ वटरूपसोडोनिदेख॥ प्रगटझालातेथेंमदनांतक॥ हरिहरभेटलेजाहलेएक॥ देववर्षतीसुमनमाळा॥ ८९॥ मोहिनीरूपजेव्हांधरिलें॥ पाहोनिशिवाचेंवीर्यद्रवलें॥ भूमीवरीपडतांअष्टभागझाले॥ अष्टभैरवअवतारते॥ ९०॥ असितअंगारचंडक्रोध॥ उन्मत्तकपालभीषणप्रसिद्ध॥ संहारभैरवआठवासुसिद्ध॥ अंशावतारशिवाचे॥ ९१॥ भस्मासुरवधिलाहेमात॥ प्रगटतांत्रैलोक्यआनंदभरित॥ हस्तधरोनिरमाउमानाथ॥ येतेझालेकैलासा॥ ९२॥ अंबिकातात्काळप्रगटोन॥ करितहरिहरातें-वंदन॥ दोनीमूर्तीबैसवून॥ करीपूजनहैमवती॥ ९३॥ हरिहरनारायणनागभूषण॥ शिवसीता

वल्लभनामसगुण ॥ पंचवदनपन्नगशयन ॥ कर्पूरगौरकमलोद्भवपिता ॥ १९४ ॥ पिनाकपाणी पीतांबरधर ॥ नीलकंठनीरदवर्णशरीर ॥ वृंदारकपती वृंदावनवासी मधुहर ॥ गोवाहनहर- गोविंद ॥ ९५ ॥ चंद्रशेखरशंखचक्रधर ॥ विश्वनाथविश्वंभर ॥ कपालनेत्रकमनीयगात्र ॥ लीलाविचित्रदोघांची ॥ ९६ ॥ पुरहरमायामल्लहर ॥ व्यालभूषणमोहहर्ताश्रीधर ॥ अंधकमर्दनअघबकहर ॥ असुरमर्दनदोघेही ॥ ९७ ॥ सिद्धेश्वरसिंधुजावर ॥ निःसंसारनिरहंकार ॥ नगतनयावरनंदकिशोर ॥ ईशानईश्वरइंदिरापती ॥ ९८ ॥ क्षीरवर्णतनुक्षीराब्धिशयन ॥ एकब्रह्मादिवंद्यएकब्रह्मानंदपूर्ण ॥ त्यादोघांसीपूजोन ॥ आनंदमयजगदंबा ॥ ९९ ॥ आतां श्रोतेसावधान ॥ पुढेंसुरसकथाअमृताहुन ॥ वीरभद्रजन्मशिवपार्वतीलग्न ॥ आणिषडाननजन्मअसे ॥ २०० ॥ शिवलीलामृतग्रंथसिंहस्थ ॥ गौतमीस्वर्धुनीभेटोंयेत ॥ याअध्यायींकेलासवैकुंठनाथ ॥ एकेठायींमिळाले ॥ १ ॥ तरीयासिंहस्थीं भाविकजन ॥ ग्रंथगौतमीकरितांस्नान ॥ अर्थजीवनींबुडीदेवोन ॥ अघमर्षणींनिमग्नजे ॥ २ ॥ श्रीधरस्वामीब्रह्मानंद ॥ सुखावलातेथेंप्रसिद्ध ॥ जेथेंनाहींभेदाभेद ॥ अक्षयअभंगसर्वदा ॥ ३ ॥ शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड ॥ स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड ॥ परिसोतसज्जनअखंड ॥ द्वादशोऽध्यायगोडहा ॥ २०४ ॥

तांत॥ हांकदेवोनिअद्भुत॥ जटाआपटितआवेशें॥३६॥ तोंअकस्मातवीरभद्र॥ प्रकटलाते थेंप्रलयरुद्र॥ वाटेप्रलयाग्नीआणिद्वादशमित्र॥ एकत्रहोवोनिप्रगटले॥३७॥ वाटेल्याचिया तेजांत॥ चंद्रसूर्यबुचकळ्यादेत, आकाशअसेआसुडत॥ सडाहोतनक्षत्रांचा॥३८॥ कुंभिनी बुडालीबुडालीदेख॥ चतुर्दशलोकींमाजलीहाक॥ दक्षगृहींबलाहक॥ रक्तवर्षावकरीतसे॥ ३९॥ अवचितउकललीक्षिती॥ दिवसांदिवाभीतेंवोभाती॥ दक्षअंगींचीसर्वशक्ती॥ नि- घोनिगेलीतेधवां॥४०॥ इकडेवीरभद्रशिवस्तवन॥ करोनिनिघालाक्रोधायमान॥ एकवी सपद्मेंदळघेउन॥ मनोवेगेंधाविन्नला॥४१॥ साठकोटीगणघेऊन॥ मागूनिधाविन्नलाअ- पर्णाजीवन॥ पुढेंशिवपुत्रधावोन॥ ख्यातीकेलीदक्षयागीं॥४२॥ वारणचक्रअसंभाव्य॥ त्यावरीएकलालोटेकंठीरव॥ कींविनायकेंघेतलीधांव॥ अपारअहीपाहोनी॥४३॥ आलादे- खोनिवीरभद्र॥ पळोलागलेदेवसमग्र॥ अवदानसांडोनिसत्वर॥ ऋत्विजपळालेतेथोनियां ॥४४॥ आकांतलात्रिलोक॥ प्रळयकाळींचापावक॥ दुमदुमिलाब्रह्मांडगोळक॥ शक्रादिदेव- कांपती॥४५॥ एकमलमूत्रभयेंविसर्जिती॥ धोत्रेंगळालींनेणतीक्षिती॥ कुक्कुटरूपेंरोहिणी पती॥ पळताझालातेधवां॥४६॥ शिखीहोवोनियाशिखी॥ पळताझालाएकाएकीं॥ यमआप लेंस्वरूपझांकी॥ बकवेषघेवोनियां॥४७॥ नैर्ऋत्यपतीहोयकाक॥ शशकहोयरसनायक॥

वल्लभनामसगुण॥ पंचवदनपन्नगशयन॥ कर्पूरगौरकमलोद्भवपिता॥ १९४॥ पिनाकपाणी पीतांबरधर॥ नीलकंठनीरदवर्णशरीर॥ वृंदारकपतीवृंदावनवासीमधुहर॥ गोवाहनहर-गोविंद॥ ९५॥ चंद्रशेखरशंखचक्रधर॥ विश्वनाथविश्वंभर॥ कपालनेत्रकमनीयगात्र॥ लीलाविचित्रदोघांची॥ ९६॥ मुरहरमायामल्लहर॥ व्यालभूषणमोहहर्ताश्रीधर॥ अंधकमर्दनअघबकहर॥ असुरमर्दनदोघेही॥ ९७॥ सिद्धेश्वरसिंधुजावर॥ निःसंसारनिरहंकार॥ नगतनयावरनंदकिशोर॥ ईशानईश्वरइंदिरापती॥ ९८॥ क्षीरवर्णतनुक्षीराब्धिशयन॥ एकब्रह्मादिवंद्यएकब्रह्मानंदपूर्ण॥ त्यादोघांसीपूजोन॥ आनंदमयजगदंबा॥ ९९॥ आतांश्रोतेसावधान॥ पुढेंसुरसकथाअमृताहुन॥ वीरभद्रजन्मशिवपार्वतीलग्न॥ आणिषडाननजन्मअसे॥ २००॥ शिवलीलामृतग्रंथसिंहस्थ॥ गौतमीस्वर्धुनीभेटोंयेत॥ याअध्यायींकेलासवैकुंठनाथ॥ एकेठायींमिळाले॥ १॥ तरीयासिंहस्थींभाविकजन॥ ग्रंथगौतमींकरितांस्नान॥ अर्थजीवनींबुडीदेवोन॥ अघमर्षणीनिमग्नजे॥ २॥ श्रीधरस्वामीब्रह्मानंद॥ सुखावलातेथेंप्रसिद्ध॥ जेथेंनाहींभेदाभेद॥ अक्षयअभंगसर्वदा॥ ३॥ शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड॥ स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड॥ परिसोतसज्जनअखंड॥ द्वादशोऽध्यायगोडहा॥ २०४॥

तांत॥ हांकदेवोनिअद्भुत॥जटाआपटितआवेशें॥३६॥तोंअकस्मातवीरभद्र॥प्रकटलाते
थेंप्रलयरुद्र॥वाटेप्रलयाग्नीआणिद्वादशमित्र॥एकत्रहोवोनिप्रगटले॥३७॥वाटेत्याचिया
तेजांत॥चंद्रसूर्यबुचकळ्यादेत,आकाशअसेआसुडत॥सडाहोतनक्षत्रांचा॥३८॥कुंभिनी
बुडालीबुडालीदेख॥चतुर्दशलोकींमाजलीहाक॥दक्षगृहींबलाहक॥रक्तवर्षावकरीतसे॥
३९॥अवचितउकललीक्षिती॥दिवसांदिवाभीतेंबोभाती॥दक्षअंगींचीसर्वशक्ती॥नि-
घोनिगेलीतेधवां॥४०॥इकडेवीरभद्रशिवस्तवन॥करोनिनिघालाक्रोधायमान॥एकवी
सपद्मेंदळघेउन॥मनोवेगेंधाविन्नला॥४१॥साठकोटीगणघेऊन॥मागूनिधाविन्नलाअ-
पर्णाजीवन॥पुढेंशिवपुत्रधावोन॥ख्यातीकेलीदक्षयागीं॥४२॥वारणचक्रअसंभाव्य॥
त्यावरीएकलालोटेकंठीरव॥कींविनायकेंघेतलीधांव॥अपारअहीपाहोनी॥४३॥आलादे-
खोनिवीरभद्र॥पळोलागलेदेवसमग्र॥अवदानसांडोनिसत्वर॥ऋत्विजपळालेतेथोनियां
४४॥आक्रांतलात्रिलोक॥प्रळयकाळींचापावक॥दुमदुमिलाब्रह्मांडगोळक॥शक्रादिदेव-
कांपती॥४५॥एकमलमूत्रभयेंविसर्जिती॥धोत्रेंगळालींनेणतीक्षिती॥कुक्कुटरूपेंरोहिणी
पती॥पळताझालातेधवां॥४६॥शिखीहोवोनियाशिखी॥पळताझालाएकाएकीं॥यमआप
लेंस्वरूपझांकी॥बकवेषघेवोनियां॥४७॥नैर्ऋत्यपतीहोयकाक॥शशकहोयरसनायक॥

कपोतहोवोनिअर्क ॥ पळताझालातेधवां ॥ ४८ ॥ कीरहोवोनिवृत्रारी ॥ पळतांभयवाटेअंतरीं ॥ नानापक्षिरूपेंझडकरी ॥ नवग्रहपळाले ॥ ४९ ॥ मिंधियावरीवीजपडत ॥ दक्षावरीतेंविअकस्मात ॥ महावीरशिवसुत ॥ वीरभद्रपातला ॥ ५० ॥ षट्बाहूवीरदेदीप्यमान ॥ असिलतारवेटकधनुष्यबाण ॥ त्रिशूळडमरूशोभायमान ॥ सायुधऐसाप्रगटला ॥ ५१ ॥ पूषाचेपाडिलेदांत ॥ भगदेवाचेनेत्रफोडित ॥ खांडमिशाउपडित ॥ ऋत्विजांच्यातेधवां ॥ ५२ ॥ चरणीधरूनआपटिले ॥ बहुतांचेचरणमोडिले ॥ कित्येकांचेप्राणगेले ॥ वीरभद्रादेखतां ॥ ५३ ॥ मागूनिपातलाशंकर ॥ तेणेंदक्षपृतनामारिलीसत्वर ॥ कुंडमंडपसमग्र ॥ विध्वंसूनिजाळिला ॥ ५४ ॥ देखोनियांविरूपाक्ष ॥ भयाभीतझालादक्ष ॥ पद्मजआणिसहस्राक्ष ॥ पूर्वींचतेथोनिपळाले ॥ ५५ ॥ वीरभद्रह्मणेशतमूर्खदक्षा ॥ त्वांनिंदिलेंकैसेंविरूपाक्षा ॥ तुजलावीनआतांशिक्षा ॥ शिवद्वेषियापाहेपां ॥ ५६ ॥ विद्युत्प्रायअसिलतातीव्र ॥ ऊर्ध्वहस्तेंमहावीर ॥ छेदिताझालादक्षशिर ॥ प्रळयथोरजाहला ॥ ५७ ॥ दक्षशिरगगनींउसळलें ॥ वीरभद्रेंपायांतळींरगडिलें ॥ मगउमाधवापासींतेवेळे ॥ देवपातलेचहूंकडोनी ॥ ५८ ॥ सकळसुरांसहितकमलासन ॥ करीतउमावल्लभाचेंस्तवन ॥ ह्मणेवृषभध्वजाकृपाकरुन ॥ दक्षालागींउठवीं ॥ ५९ ॥ संतोषोनिकर्पूरगोर ॥ ह्मणेआणूनलावादक्षाचेंशिर ॥ परीतेंनेदीवीरभद्र ॥ पायातळींरगडिलें ॥ ६० ॥ ह्मणे

शिवद्वेषी दुराचार ॥ त्याचा करीन ऐसा संहार ॥ जो शिवनाम नेघे अपवित्र ॥ जिव्हा छेदीन तयाची ॥ ६१ ॥ जो न करी शिवार्चन ॥ त्याचे हस्तचरण छेदीन ॥ जो न पाहे शिवस्थान ॥ त्याचे नयन फोडीन मी ॥ ६२ ॥ विष्णुथोर शिव लहान ॥ हरविशेष विष्णु सान ॥ ऐसें ह्मणे पोलजो खळदुर्जन ॥ संहारीन तयातें ॥ ६३ ॥ सर्वथा नेदीं मी दक्षशिर ॥ काय करिती लविधिहरिहर ॥ मग मेषशिर सत्वर ॥ दक्षालागीं लाविलें ॥ ६४ ॥ सजीव करूनियां दक्ष ॥ तीर्थाटना गेला विरूपाक्ष ॥ द्वादश वर्षें निरापेक्ष ॥ सेवित वनें उपवनें ॥ ६५ ॥ महास्मशान जें आनंदवन ॥ तेथें शंकर राहिला येऊन ॥ मग सहस्त्र वर्षें संपूर्ण ॥ तपासनीं बैसला ॥ ६६ ॥ पुढें हिमाचळाचे उदरीं ॥ अवतरली त्रिपुरसुंदरी ॥ शिवआराधना नित्य करी ॥ हिमाचळीं सर्वदा ॥ ६७ ॥ हिमनगाची स्त्री मेनिका ॥ तीस पुत्र झाला मैनाक पर्वत देखा ॥ पार्वती कन्या जगदंबिका ॥ आदिमाया अवतरली ॥ ६८ ॥ ब्रह्मांडमंडपामाझारीं ॥ जीची प्रतिमा नाहीं दुसरी ॥ कमळजन्मा ह्मणारी ॥ त्यांसही दुजी करवेना ॥ ६९ ॥ तिचें स्वरूप पाहावया ॥ येती सुरभूसुर मिळोनियां ॥ जीचें स्वरूप वर्णावया ॥ सहस्त्रवदना शक्ती नव्हे ॥ ७० ॥ मृगमीन कल्हार खंजन ॥ कुरवंडी करावी नेत्रांवरून ॥ अष्टनायिकांचें सौंदर्य पूर्ण ॥ चरणांगुष्ठीं न तुळे जिच्या ॥ ७१ ॥ आकर्ण नेत्र निर्मळ मुखाब्ज ॥ देखोनि लज्जित होय द्विजराज ॥ कंठीरव देखोनि जिचा माज ॥ मुख वनदावी

मनुष्यां ॥ ७२ ॥ परमसुकुमारघनश्यामवर्णी ॥ ओतिलीइंद्रनीळगाळूनी ॥ दंततेजपडतां मेदिनी ॥ पाषाणमहामणी पैं होती ॥ ७३ ॥ आदिमायाप्रणवस्वरूपिणी ॥ ते झालीहिमनगनंदिनी ॥ अनंतशक्तींचीस्वामिणी ॥ वेदपुराणीं वंद्यजे ॥ ७४ ॥ कोट्यानकोटीमीनकेतन ॥ सांडणीकरावीनखावरून ॥ आंगींचासुवाससंपूर्ण ॥ ब्रह्मांडफोडोनिवरीजाय ॥ ७५ ॥ ब्रह्मादिदेवमुखींहूनी ॥ गर्भीपाळीबाळेंतिन्हीं ॥ बोलतांप्रकाशपडेसदनीं ॥ निराळवर्णी कोमलांगीं ॥ ७६ ॥ सहजबोलतां क्षिती ॥ वाटेरत्नराशीपरिवुरती ॥ पदमुद्राजेथेंउमटती ॥ कमळेंउठतीदिव्यतेथें ॥ ७७ ॥ त्यासुवासींवेधोनिवसंत ॥ भोवतागडबडांलोळत ॥ केवळकनकलता अद्भुत ॥ कैलासाहूनिउतरली ॥ ७८ ॥ नंदीसहितत्रिपुरारी ॥ येवोनिहिमाचळींतपकरी ॥ शिवदर्शनाझडकरी ॥ हिमनगयेताजाहला ॥ ७९ ॥ घालोनियांलोटांगण ॥ करीततेव्हांबहुतस्तवन ॥ यावरीपार्वतीयेऊन ॥ करीतभजनशिवाचें ॥ ८० ॥ साठीसहस्त्रलावण्यखाणी ॥ सवेंसखियाजैशापद्मिनी ॥ तयांसहितगजास्यजननी ॥ सेवाकरीशिवाची ॥ ८१ ॥ हरींसुरभीपुत्ररक्षण ॥ ध्यानस्थसदापंचवदन ॥ लाविलेपंचदशलोचन ॥ सदानिमग्नस्वरूपीं ॥ ८२ ॥ तारकासुराचेपुत्रतिघेजण ॥ तारकाक्षविद्युन्मालीकमललोचन ॥ तिहींघोरतपआचरोन ॥ उमारमणअर्चिला ॥ ८३ ॥ सहस्त्रदळकमळेंकरून ॥ त्रिवर्गपूजितीत्रिन

यन॥सहस्रांतएकन्यून॥कमळजाहलेंएकदां॥८४॥तिघेहीकाढूननेत्रकमळें॥शिवार्चनक रितेझाले॥मागुतीएकन्यूनआलें॥मगस्वशिरकमळेंअर्पिलीं॥८५॥प्रसन्नहोवोनित्रिनेत्र ॥तिघेउठविलेतारकपुत्र॥तिघांसींदिधलेअपेक्षितवर॥झालेअनिवारत्रिभुवनीं॥८६॥ तिघांसींचतुर्मुखप्रसन्नहोउनी॥त्रिपुरेंदिधलींअंतरिक्षगमनीं॥दिव्यसहस्रवर्षेंपाहतां शोधुनी॥निमिषार्द्धेंएकहोती॥८७॥तितुक्यांतजोधनुर्धर॥मारीललक्षसाधूनिशर॥ त्रिपुरांसहितसंहार॥तुमचाकरीलनिर्धारें॥८८॥यावरीत्यातिघांजणीं॥त्रिभुवनत्रा सिलेंबळेंकरूनी॥देवपळविलेस्वस्थानाहुनी॥पीडिलीधरणीबहुपापें॥८९॥मगदेवऋ षीसकळमिळोन॥वैकुंठपतीसगेलेशरण॥गरुडध्वजसर्वांसिघेऊन॥शिवापासींपात- ला॥९०॥करितांअद्भुतस्तवन॥परमसंतोषलापंचवदन॥ह्मणेमीझालोंप्रसन्न॥मागा वरअपेक्षित॥९१॥ह्मणतीत्रिपुरेंपीडिलेंबहुत॥देवऋषीझालेपदच्युत॥शिवह्मणेपाहिजे रथ॥त्रिपुरमर्दनाकारणें॥९२॥तंवदेवबोलतीसमस्त॥आह्मीसजोनिदेतोंदिव्यरथ॥मग कुंभिनीस्यंदनहोत॥चक्रनिश्चितशशिमित्र॥९३॥मंदरगिरीअक्षहोत॥स्तंभझालेचारी- पुरुषार्थ॥चारीवेदतुरंगबलवंत॥मूर्तिमंतपैंझाले॥९४॥सारथीविधिहोतसत्वर॥लाविले शास्त्रांचेवाग्दोर॥पुराणेंतटबंदसाचार॥उपपुराणेंखिळेबहु॥९५॥कनकाद्रीधनुष्यथोर॥

धनुर्ज्याहोतभोगींद्र॥वैकुंठीचासकुमार॥जालाशरतेजस्वी॥९६॥रथींचढतांउमानाथ॥
रसातळीचालिलारथ॥कोणासीनउपडेनिश्चित॥मगनंदीकादितश्रृंगानें॥९७॥मगस्यंद
नींएकचरण॥दुजानंदीवरीठेवून॥अपारयुद्धकरून॥त्रिपुरदळेंसंहारिलीं॥९८॥हो-
तांयुद्धाचेंघनचक्र॥वीरभद्रेंसंहारिलेअसुर॥परीअमृतकुंडेंसमग्र॥दैत्यांकडेपैंअ
सती॥९९॥अमृतशिंपितांअमित॥सजीवहोतीसर्वेचिदैत्य॥शिवेंमेघास्त्रयालोनिस
मस्त॥अमृतकुंडेंबुडविलीं॥१००॥अंतराळींत्रिपुरेंभ्रमती॥लक्ष्यसाधीमृडानीपती॥दि
व्यसहस्रवर्षेयेचरीती॥नलवतीपातींकदापी॥१॥आंगीलोटलाघर्मपूर॥तेहींभीमरथींगं
गाथोर॥नेत्रींचेजलबिंदूपडतांअपार॥रुद्राक्षतेथेंजाहले॥२॥दैत्यस्त्रियापतिव्रताथोर
॥तेणेंअसुरांसजयअपार॥मगबौद्धरूपेंश्रीधरकर॥दैत्यस्त्रियांतप्रवेशला॥३॥वेद
बाह्यअपवित्र॥प्रगटकेलेंचार्वाकशास्त्र॥पतिव्रताधर्मभोडोनिसमग्र॥व्यभिचारकर्मे
करविलीं॥४॥तेणेंदैत्यांसझालेंअकल्याण॥तंवइकडेशिवेंलक्षसाधून॥धनुष्यीयोजि
लाविष्णुबाण॥पाशुपतास्त्रस्थापुनी॥५॥उगवलेसहस्रमार्तंड॥तैसेंअस्त्रचालिलेंप्र
चंड॥कींउभारिलाकाळदंड॥संहारावयाविश्वातें॥६॥कींमळयाग्नीचीशिखासबळ॥
कींकृतांताचीजिव्हातेजाळ॥कींतेप्रळयमेघांतील॥मुख्यचपळानिवडिली॥७॥कींससको

टिमंत्रतेजपाहीं ॥ एकवटलेंत्या अस्त्राठायीं ॥ देवदैत्यभयाभीतहृदयीं ॥ ह्मणतीकल्पांतमांडला ॥ ८ ॥ न्यासससहितजपोनिमंत्र ॥ सोडोनिदिधलेंदिव्यास्त्र ॥ नवखंडधरणीआणिअंबर ॥ तडाडिलेंतेकाळीं ॥ ९ ॥ सहस्त्रविजाकडकडती ॥ तैसींधाविन्नलीअस्त्रशक्ती ॥ भयेंव्यापिलासरितूपती ॥ आंगटांकूंपाहातीदिग्गज ॥ १० ॥ देवविमानेंपळविती ॥ गिरिकंदरींअसुरदडती ॥ एकमूर्च्छनायेऊनिपडती ॥ उठतीनामागुतें ॥ ११ ॥ त्याअस्त्रेंनलगतांक्षण ॥ त्रिपुरेंटाकिलींजाळून ॥ त्यांततृतीयनेत्रीचाप्रळयाग्न ॥ साह्यझालातयातें ॥ १२ तिन्हीग्रामसेनेसहित ॥ त्रिपुरेंभस्मझालींतेथ ॥ देवशिवस्तवनकरित ॥ चरणधरितीसप्रेमें ॥ १३ ॥ त्यावरीत्रिपुरपितातारकासुर ॥ तेणेंप्रळयमांडिलाथोर ॥ देवपळविलेसमग्र ॥ चंद्रसूर्यधरूनिनेले ॥ १४ ॥ भागीरथीआदिगंगापवित्र ॥ धरूननेततारकासुर ॥ देवांगनासमग्र ॥ दासीकरोनिठेविल्या ॥ १५ ॥ ब्रह्माविष्णुशचीवर ॥ करितीएकांतींविचार ॥ ह्मणतीशिवउमाकरावींएकत्र ॥ होईलपुत्रषण्मुख ॥ १६ ॥ त्याचेहस्तेंमरेलतारकासुर ॥ मगबोलावूनपंचशर ॥ ह्मणेतुवांजावोनिसत्वर ॥ शिवपार्वतीऐक्यकरीं ॥ १७ ॥ हिमाचळींतपकरीव्योमकेश ॥ मन्मथातूंभुलवींतयास ॥ मगरतीसहितकुसुमेश ॥ शिवाजवळीपातला ॥ १८ ॥ पार्वतीच्यास्वरूपांत ॥ रतीतेव्हांप्रवेशित ॥ वसंतेंवनसमस्त ॥ शृंगारिलेंतेधवां,

॥१९॥ शिवाच्या मानसीं सतेज॥ प्रवेशला शफरीध्वज॥ पाखरें कारिती बहु बजबज॥ शिवध्यान विक्षेपिती॥२०॥ ते पक्षी हाकावया नंदिकेश्वर॥ गेला होता तेव्हां दूर॥ तों पार्वती होऊनि कामातुर॥ पाठीसीं उभी मन्मथाच्या॥२१॥ शिवें उघडिले नयन॥ तों पुढें देखिला मीनकेतन॥ ह्मणे माझ्या तपासी केलें विघ्न॥ मग भाळलोचन उघडिला॥२२॥ निघाला प्रळयवैश्वानर॥ भस्म केला कुसुमशर॥ फाल्गुन पौर्णिमेसी साचार॥ काम जाळिला तेदिनीं॥२३॥ शिवदूत भूतगण॥ महाशब्दें हाक देऊन॥ स्मरगृह शब्द उच्चारुन॥ नानापरी उपहासिती॥२४॥ शिवाची आज्ञा तेंपासुन॥ फाल्गुनमासीं हुताशनी करून॥ जो हें व्रत न पाळी पूर्ण॥ अवदशा जाण त्या बाधी॥२५॥ ऐसा संहारून पंचशर॥ विचार करूनि पंचवक्र॥ तात्काळ उठोनि कर्पूरगौर॥ गेला कैलाससदनासी॥२६॥ रती शोक करी बहुत॥ मग समाधी करी निर्जरनाथ॥ ह्मणे कृष्णावतारीं तुझा कांत॥ रुक्मिणीउदरीं अवतरेल॥२७॥ कमळासनें कन्येसी भोगितां॥ कंदर्प सशाप दिधला होता॥ कीं शिवदृष्टीनें तत्वतां॥ भस्म होसील कामा तूं॥२८॥ असो इकडे हिमनगकुमरी॥ शिवप्राप्तीलागीं तप करी॥ सप्तऋषी प्रार्थिती त्रिपुरारी॥ वरीं कन्या हिमनगाची॥२९॥ पार्वती तप करी जे वनीं॥ शिव तेथें गेला बटुवेष धरूनी॥ गायनाच्या छंदें करोनी॥ पुसे भवानीप्रती तेव्हां॥३०॥ कासया

तपकरिसीयेथ॥येरीह्मणेजोकैलासनाथ॥पतीव्हावयायदर्थ॥आचरेंतपयेथेंमी॥
३१॥बटुबोलेतेअवसरीं॥तूंतवहिमनगराजकुमरी॥शंकरकेवळभिकारी॥महाक्रो
धीदारुण॥३२॥ओलेंगजचर्मप्रावरण॥शार्दूलचर्मनेसलासर्पभूषण॥वसविलेंम
हाश्मशान॥भूतगणासभोंवते॥३३॥तरीविष्णुविलासीसगुण॥त्यासीवरींतूंऐकवच
न॥तुजयोग्यपंचवदन॥वरनव्हेसर्वथा॥३४॥ऐकतांक्षोभलीजगन्माता॥ह्मणेशिवनिं
दकाहोयपरता॥वदननदाखवींमागुता॥परमखळद्वेषिया॥३५॥शिवनिंदकजोदुरा
चार॥त्याचाविटाळनव्हावासाचार॥तुजशिक्षाकरीननिर्धार॥विप्रह्मणोनिराहिल्यें॥
३६॥देखोनिदुर्गेचानिर्धार॥स्वरूपप्रगटकरीकर्पूरगौर॥पार्वतीनेंकरूनिजयजयकार
॥चरणदृढधरियेले॥३७॥शिवह्मणेतेसमयीं॥प्रसन्नझालोंमागलवलाहीं॥अंबिका
ह्मणेठावदेईं॥अर्धांगीतुझ्याजगदात्मया॥३८॥अवश्यह्मणोनित्रिपुरारी॥कैलासा-
सींगेलातेअवसरीं॥पितृसदनाझडकरी॥गेलीतेव्हांजगदंबा॥३९॥मगसप्तऋषीतेवेळे
॥शिवेंहिमाचळापाठविले॥हिमनगेंतेआदरेंपूजिले॥षोडशोपचारेंकरूनियां॥४०॥
अरुंधतीनेंयेऊन॥भवानीपाहिलीअवलोकुन॥ह्मणेशिवआणिभवानीपूर्ण॥जोडा
होयनिर्धारें॥४१॥मन्मथसंवत्सरचैत्रमासीं॥लग्ननेमिलेंअष्टमीसी॥निश्चयकरू-

निससऋषी॥स्वस्थानासीपातले॥४२॥कधींहोईलशिवगौरीलग्न॥इच्छितीब्रह्मादिसहस्त्रनयन॥तारकासुराचातोप्राण॥शिवपुत्रघेईलकधीं॥४३॥इकडेनंदीसपाठवून-तेवेळे॥सर्वदेवशिवेंबोलाविले॥घेऊनित्रिदशांचेपाळे॥पाकशासनपातला॥४४॥इंदिरेसहितइंदिरावर॥सावित्रीसहितचतुर्वक्त्र॥अठ्यायशींसहस्त्रऋषीश्वर॥शिष्यांसहितनिघाले॥४५॥सिद्धचारणगुह्यक॥पितृगणमरुद्गणवसुअष्टक॥एकादशरुद्रद्वादशार्क॥यक्षनायकपातला॥४६॥आपुल्याल्यावाहनीं बैसोन॥लोकपाळनिघालेसंपूर्ण॥नवग्रहअष्टनायिकाआदिकरून॥किन्नरगंधर्वसर्वही॥४७॥एवंसर्वांसहितशंकर॥हिमाचळासीआलासत्वर॥नगेंद्रयेवोनिसमोर॥पूजोनिनेतसकळांते॥४८॥दशसहस्त्रयोजनेंमंडप॥उभाविलाज्याचेतेजअमूप॥सुवर्णसदनेंदेदीप्य॥जानवशासींदीधलीं॥४९॥शिवस्वरूपपाहतांसमस्त॥वऱ्हाडीहोतीविस्मित॥एकह्मणतीवृद्धबहुत॥पुराणपुरुषअनादी॥५०॥हाआहेकेवळनिर्गुण॥नवरीस्वरूपेंअतिसगुण॥असोदेवप्रतिष्ठाकरून॥मूळआलाहिमाद्री॥५१॥आद्यंतअवघेंसाहित्य॥कमलोद्भवस्वयेंकरित॥नवनिधीअष्टमहासिद्धीराबत॥न्यूनतेथेंनसेकाहीं॥५२॥असोनवरामिरवत॥नेलाआपुल्यामंडपांत॥मधुपर्कादिपूजाविधीसमस्त॥हिमा-

चळकरीतसे॥ ५३॥ लग्नघटिका आलीजवळी॥ तंवतेशृंगारसरोवरमराळी॥ बाहेर-
आणिलीहिमनगबाळी॥ उभीकेलीपटाआड॥ ५४॥ लग्नघटिकापाहेदिनपती॥ मंग
ळाष्टकेंह्मणेबृहस्पती॥ ओंपुण्यानिश्चिती॥ कमळासनह्मणतसे॥ ५५॥ असोयथा
विधीसंपूर्ण॥ दोघांझालेंपाणिग्रहण॥ होमासीकरितीप्रदक्षिण॥ शिवभक्तीतेधवां ५६
इतुकेंयाज्ञिकझालेंसर्वही॥ परीनोवरीकोणीदेखिलीनाहीं॥ प्रदक्षिणाकरितांतेसमयीं
॥ पदनखदेखिलेंविधीनें॥ ५७॥ कामेंव्यापिलासूर्यजामात॥ पटपटांवीर्यबिंदुपडत॥ सा
ठसहस्त्रवालखिल्यतेथ॥ जन्मलेक्षणनलागतां॥ ५८॥ अन्यायदेखोनिथोर॥ मदनांतक
कोपलाअनिवार॥ ब्रह्मयाचेंपाचवेंशिर॥ छेदूनिटाकिलेंतेधवां॥ ५९॥ झालाएकचिहा-
हाकार॥ त्यावरीवैकुंठींचासकुमार॥ समाधानकरीअपार॥ चतुर्वक्त्रनामतेंपासुनी ६०
असोयथाविधीसोहळे॥ चारीदिवससंपूर्णजाहले॥ सकळदेवगौरविले॥ वस्त्रालंका
रींहिमनगें॥ ६१॥ सवेंपार्वतीघेऊनी॥ कैलासाआलाशूळपाणी॥ यावरीदेवसर्व
मिळोनी॥ प्रार्थितेझालेविश्वनाथा॥ ६२॥ खुंटलीविश्वाचीउत्पत्ती॥ मन्मथउठवींउ
मापती॥ मगतोमीनध्वजपुढती॥ अनंगकरूनिजीवविला॥ ६३॥ अंधकपुत्रतारकासुर
॥ तेणेंपळविलेदेवसमग्र॥ शिवासीहोईलकधींपुत्र॥ देवसमग्रवांछिती॥ ६४॥ चारी

युगेंपर्यंत ॥ शिवउमाएकांतीरमत ॥ परीनव्हेवीर्यपात ॥ नव्हेसुतयाकरितां ॥ ६५ ॥ तों-
तारकासुरेंकेलाआक्रांत ॥ स्वर्गजाळिलासमस्त ॥ देवललनाधरूनिनेत ॥ दासीबहुत
पैंकेल्या ॥ ६६ ॥ देवशिवासीशरणजाती ॥ तंवतीदोघेंएकांतीरमती ॥ देवऋषीबाहेरतिष्ठ
ती ॥ प्रवेशकोणानव्हेची ॥ ६७ ॥ मगअग्नीआंतपाठविला ॥ अतीतवेषतेणेंधरिला ॥ तोतृ
तीयनेत्रीशिवाच्याराहिला ॥ देवींपाठविलामित्रह्मणोनी ॥ ६८ ॥ हाकफोडोनीभिक्षामाग
त ॥ शिवपार्वतीसआज्ञापित ॥ माझेंवीर्यधरोनिअद्भुत ॥ भिक्षादेईअतीतातें ॥ ६९ ॥
मगअमोघवीर्यधरून ॥ अग्नीसदेतअंबिकाआणोन ॥ सांडिलेंजेथेंवीर्यजाण ॥ रेतःकूप
जाहालातो ॥ ७० ॥ तोचिपारापरमचंचळ ॥ नधरवेकोणाहातींतेजाळ ॥ असोकृशानूनेंवी
र्यतात्काळ ॥ प्राशनकेलेंतेधवां ॥ ७१ ॥ अग्नीझालागरोदर ॥ परमलज्जितहिंडेकांतार
॥ तोंसाहीकृत्तिकापरमसुंदर ॥ ऋषिपत्न्यादेखिल्या ॥ ७२ ॥ त्यागंगेंतस्नानकरूनी ॥ ता
पतबैसल्यासाहीजणी ॥ तंवअग्नीनेंगर्भकाढोनी ॥ पोटांतघातलासाहींच्या ॥ ७३ ॥ सा
हीजणीझाल्यागर्भिणी ॥ परमआश्चर्यकरितीमनीं ॥ मगलज्जेनेंगर्भकाढूनी ॥ साही-
जणींनींत्यागिला ॥ ७४ ॥ साहींचेंरक्तएकझालें ॥ दिव्यशरीरतात्काळघडिलें ॥ साहामु
खेंहस्तशोभले ॥ द्वादशसरळतेजस्वी ॥ ७५ ॥ कार्तिकमासींकृत्तिकायोगीं ॥ कुमारजन्मला

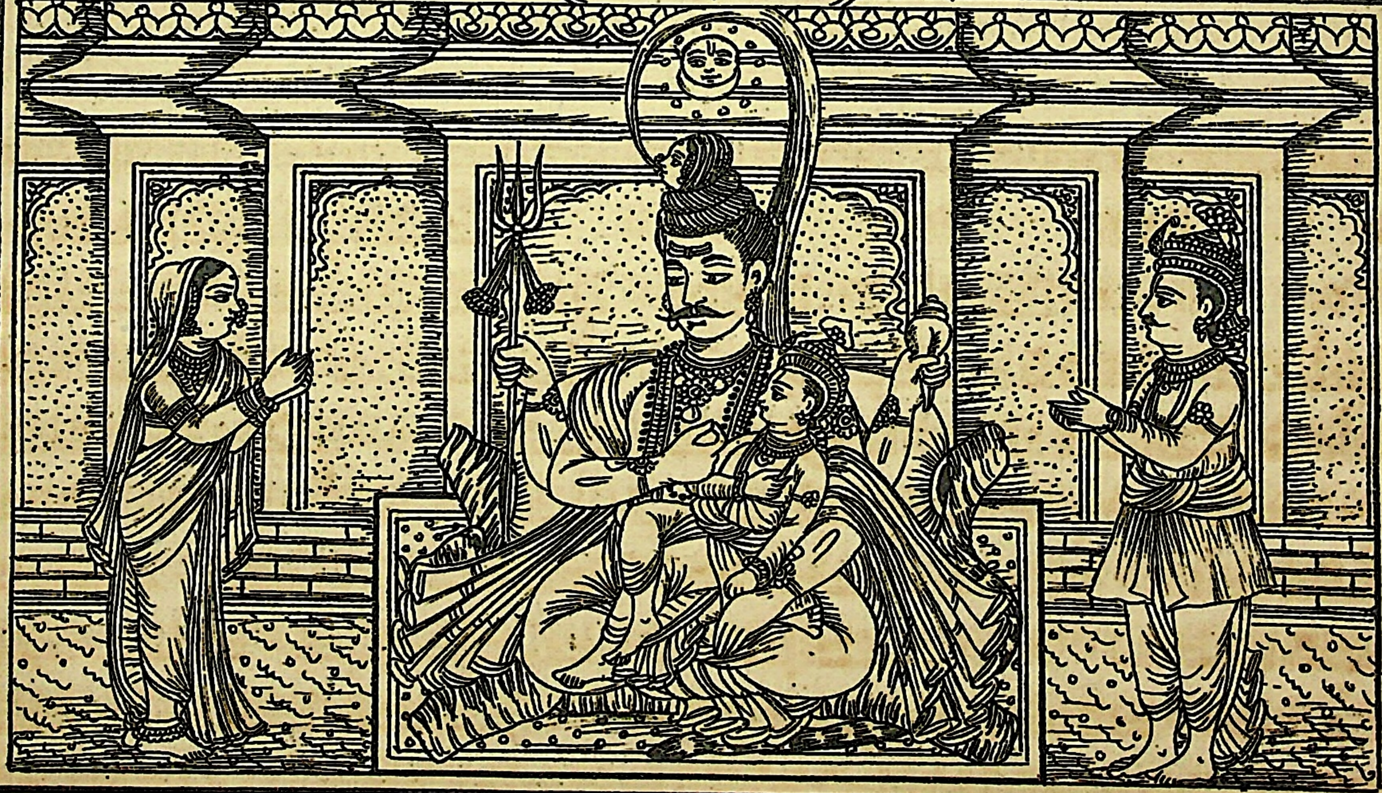
महायोगी ॥ मयूरवाहन भस्म अंगीं ॥ उपासित शिवातें ॥ ७६ ॥ शिवें निज पुत्र जाणोनी ॥ नेवोनि लाविला अपर्णास्तनीं ॥ सप्तवर्षें मृडानी ॥ लालनपालन करीत्याचें ॥ ७७ ॥ देवांसी सांगे वैश्वानर ॥ शिवासी झाला स्कंदपुत्र ॥ ऐकतां देव समग्र ॥ तारकावरी चालिले ॥ ७८ ॥ सेनाजयांची बाहत्तर अक्षौहिणी ॥ त्याचें नगर वेढिती सुधापानी ॥ पूतनेसहित तेक्षपी ॥ तारकासुर बाहेर निघे ॥ ७९ ॥ इंद्रें स्वामी कार्तिका पासीं जाऊन ॥ सेनापतित्व दिधलें संपूर्ण ॥ दिव्य रथीं बैसऊन ॥ अभिषेकिला कुमर ॥ ८० ॥ इकडे तारकासुर सुधापानी ॥ युद्ध करिती झोट धरणी ॥ देव त्रासविले दैत्यांनीं ॥ आले पळोनि कुमाराकडे ॥ ८१ ॥ स्कंदापुढें कर जोडून ॥ देव करिती अपार स्तवन ॥ रक्षीं तारकासुरापासून ॥ शिवनंदन तोषला ॥ ८२ ॥ देवांचा वृत्तांत जाणोनि सकळ ॥ कुमारें रूप धरिलें विशाळ ॥ तों तारकासुर धांवला प्रबळ ॥ शिवकुमर लक्षूनी ॥ ८३ ॥ तेतीस कोटी सुरवर ॥ उभे स्वामीचे पाठीं भार ॥ तारकाअंगीं बळ अपार ॥ दश सहस्र कुंजरांचें ॥ ८४ ॥ तारकासुर अनिवार ॥ वर्षे सायकांचे संभार ॥ स्वामीचे पाठीसीं सुर ॥ लपती सत्वर जाउनी ॥ ८५ ॥ लक्षूनियां पाकशासन ॥ तारकें शक्ती दिधली सोडून ॥ प्रळयचपळेसमान गेटाकुन ॥ मनोवेगें चालिली ॥ ८६ ॥ भयाभीत शक्र होऊन ॥ करी हरिस्मरण कर जोडून ॥ ह्मणे इंदिरामानसरंजन ॥ निवारीं येवोनि शत्र

क्तीहे॥८७॥ब्रह्मानंदाशिवव्यापक॥दशावतारचरित्रचालका॥मधुसुरनरकांतका॥निवा
रीप्रलयशक्तीहे॥८८॥वैकुंठींहूनियोगमाया॥हरीनेंधाडिलीलवलाह्या॥तिणेंतेशक्ती
परतोनियां॥एकीकडेपाडिली॥८९॥यावरीतारकेंबाणांचेपूर॥स्वामीवरीसोडिलेअ
पार॥मुखपसरोनिशिवकुमर॥तितुकेगिळिताजाहला॥९०॥नानाशस्त्रेंअस्त्रशक्ती
॥तारकेंसोडिल्याअनिवारगती॥तितुक्यागिळिल्यासहजस्थिती॥शास्त्रसंख्यावदना
नें॥९१॥कल्पांतरुद्रसमान॥भयानकदिसेमयूरवाहन॥तारकेंब्रह्मास्त्रदिधलेंसोडोन॥
तेंहीगिळिलेंअवलीलें॥९२॥जितुकेंमंत्रशस्त्रनिर्वाण॥तितुकेंप्रेरीतसेचहूंकडोन॥प्रळयक
ाळसमशिवनंदन॥गिळीक्षणनलागतां॥९३॥मगनिःशस्त्रतारकासुर॥स्यंदनाहूनिउतरला
सत्वर॥स्वामीवरीधावेअनिवार॥सौदामिनीसारिखा॥९४॥ऐसेंदेखोनिषडानन॥कृतांता
ऐसीहांकदेउन॥रथाखालींउतरून॥मल्लयुद्धआरंभिलें॥९५॥सप्तदिनपर्यंत॥युद्धझालें
परमअद्भुत॥तारकासुरअत्यंत॥जर्जरकेलाआपटोनी॥९६॥पायींधरोनिआंवळिला॥
चक्राकारभोंवडिला॥मगधरणीवरीआपटिला॥चूर्णझालामृद्घटवत॥९७॥निघो-
नियांगेलाप्राण॥दुंदुभीवाजवीशचीरमण॥पुष्पेंवर्षतीसुरगण॥करजोडोनिस्तुतीक
रिती॥९८॥मारिलाजेव्हांतारकासुर॥तेव्हांसातवर्षांचाशिवकुमर॥मगसेनापति

त्वसमग्र॥ इंद्रेंत्यासीदीधलें॥९९॥ तारकासुराचेंनगर॥ इंद्रेंलुटिलेंसमग्र॥ देवस्त्रिया सोडविल्यासमग्र॥ सर्वदेवमुक्तजाहले॥२००॥ लागलातेव्हांजयवाद्यांचाघोष॥ कुमारगेलावाराणसीस॥ नमूनिशिवमृडानीस॥ सुखअपारदीधलें॥१॥ मगझालेंमुंजीबंधन॥ सर्वतीर्थेंकरीषडानन॥ मगकपाटींबैसलाजाउन॥ अनुष्ठानकरीसुखें॥२॥ षडाननासभवानीह्मणत॥ ब्रह्मचर्यकेलेंआजपर्यंत॥ आतांस्त्रीकरूनियथार्थ॥ गृहस्थाश्रमकरींकां॥३॥ षडाननह्मणेअंबिकेप्रती॥ सांगस्त्रियाकैशाअसती॥ त्यादेखिल्यानाहींनिश्चिती॥ कैसीआकृतीसांगेमज॥४॥ अपर्णाह्मणेसकुमारा॥ मजसारिख्यास्त्रियासर्वत्रा॥ ऐकतांहांसेंआलेंकुमारा॥ कायउत्तरबोलत॥५॥ तुजसारिख्यास्त्रियाजरी॥ तुजसमानमजनिर्धारीं॥ तुझ्यावचनासमातोश्री॥ अंतरपडोंनेदींमी॥६॥ ऐसेंकुमारबोलोन॥ महाकपाटांतजायपळोन॥ मगतेजगन्माताआपण॥ धरूंधांवलीतयातें॥७॥ नाटोपेकुमरतेक्षणीं॥ अंबादुःखेंपडेधरणीं॥ जेत्रिभुवनपतीचीराणी॥ वेदपुराणींवंद्यजे॥८॥ अरेतूंकुमरादावींवदना॥ आलामाझ्यास्तनासीपाना॥ कोणासीपाजूंषडानना॥ निजवदनदाखवीं॥९॥ घेईंतुझेंदूधलोणी॥ ह्मणोनिकुमारवनींतेक्षणीं॥ बोलेतेव्हांशापवाणी॥ क्रोधेंकरूनिकुमारतो॥१०॥ माझेंदर्शना

जीस्त्रीयेईल॥तीसप्तजन्मविधवाहोईल॥स्वामिदर्शनापुरुषयेईल॥कार्तिकमासीं-कृत्तिकायोगीं॥११॥तोसप्तजन्मसभाग्य॥होईलधनाढ्यवेदपारग॥अनामिकहोअथवामातंग॥दर्शनेंलाभसमानची॥१२॥स्वामीसऋषीविनवितसमस्त॥भवानीतुजलागींतळमळित॥भेटोनियेईंत्वरित॥वाराणसीसजाऊनी॥१३॥मगस्वामीआनंदवनींजाउनी॥आनंदविलीशिवभवानी॥उभयतांचेंसमाधानकरोनी॥मागुतीगेलापूर्वस्थळा॥१४॥स्कंदपुराणींकथासूत॥शौनकादिकांप्रतीसांगत॥ऐकतांविघ्नेंसमस्त॥श्रवणमात्रेंदग्धहोतीं॥१५॥अपर्णाहृदयाब्जमिलिंदा॥श्रीधरवरदाब्रह्मानंदा॥पूर्णब्रह्मअनादिसिद्धा॥आनंदकंदाजगद्गुरू॥१६॥ शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड॥स्कंदपुराणब्रह्मोत्तरखंड॥परिसोतसज्जनअखंड॥त्रयोदशोऽध्यायगोडहा॥२१७॥ ॥छ॥

॥श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥ ॥

अध्याय १४ वा.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥भस्मासुरहरणाभाललोचना॥भार्गववरदाभस्मलेपना॥भक्त वत्सलाभवभयहरणा॥भेदातीताभूताधिपती॥१॥भवानीवराभक्ततारका॥भोगि भूषणाभूतपालका॥भाविकरक्षकाभवभयहारका॥भक्तरक्षकाभयशोषणा॥२ त्रितापशमनात्रिदोषहारका॥त्रिगुणातीतात्रिपुरांतका॥त्रिभुवनजनकात्र्यंबका॥ त्रयरक्षकात्रिकांडवेद्या॥३॥तुझ्याकृपाबळेंसमस्त॥त्रयोदशअध्यायपर्यंत॥कथि लेंशिवलीलामृत॥आतांकळसाध्यायचौदावा॥४॥तेराव्याअध्यायींशिवगौरील- ग्न॥सांगीतलेंस्वामिकार्तिकाचेंजनन॥यावरीशौनकादिकांलागुन॥सूतसांगेनैमि षारण्यीं॥५॥सिंहावलोकनेंतत्वतां॥परिसागजास्यषडास्यांचीकथा॥दोघेही धाकु टेअसतां॥जगदंबारवेळवीप्रीतीनें॥६॥गजतुंडाओसंगाघेऊन॥विश्वजननीदेतस्तन पान॥शुंडादंडेंकरून॥दुग्धवोढितगजास्य॥७॥अंबेच्यापृष्ठीवरीप्रीती॥शुंडाफिर वीतगणपती॥शुंडेतपयसांटवूनिषणमुखाप्रती॥बोलतसेतेधवां॥८॥ह्मणेहेंघेकां अमृत॥ब्रह्मादिकांजेंअप्राप्त॥स्कंदबोलेक्रोधयुक्त॥उच्छिष्टतुझेंनघेंमी॥९॥षडान नह्मणेंचराचरजननी॥लंबनासिकमजलागुनी॥उच्छिष्टदुग्धदेतोपाहेंलोचनीं॥सांग मृडानीकांहींयातें॥१०॥शुंडेसधरूनियांरवाले॥पाडूंकाययेवेळे॥मातेयाचेंनासिकवि

शाळआगळें ॥ कांहोऐसेंकेलेंतुवां ॥ ११ ॥ इंद्रचंद्रमित्रनिर्जर ॥ मूर्तीप्रसविलीसमनोह
र ॥ परीहालंबनासिककर्णथोर ॥ दंतएकबाहेरदिसतसे ॥ १२ ॥ ऐसाकांप्रसवलीसबाळ
॥ ऐकतांहांसेपयःफेनधवल ॥ धराधरेंद्रनंदिनीवेल्हाळ ॥ तिसीहीहास्यनाटोपे ॥ १३ ॥
स्कंदह्मणेजननीपाहीं ॥ यासउतरूनमजस्तनपानदेई ॥ मृगजगदंबेनेंलवलाही ॥ वि
घ्नेशारवालींबैसविलें ॥ १४ ॥ षणमुरवआडवाघेवोनी ॥ स्तनजोघालीत्याच्यावदनीं ॥ पांच
हीमुरवेंआक्रंदोनी ॥ रडोंलागलीतेधवां ॥ १५ ॥ तेंदेरवोनिगणनाथ ॥ पोटधरोनिगद्गदां
हांसत ॥ ह्मणेअंबेतुझाकेसाहास्कृत ॥ हांकफोडीतआक्रोशें ॥ एकस्तनघातलायाचेवद
नीं ॥ आणीकपांचआणिसीकोठुनी ॥ ऐसेंऐकतांपिनाकपाणी ॥ कायहांसोनिबोलत
॥ १७ ॥ कायह्मणतोगजवदन ॥ ऐसाकांप्रसवलीसनंदन ॥ यावरीअपर्णासुहास्य-
वदन ॥ प्रतिउत्तरदेतसे ॥ १८ ॥ ह्मणेहातुह्मासारिरवाझालानंदन ॥ तुह्मीपंचमुरव
हाषणमुरवपूर्ण ॥ ऐकतांहासिन्नलात्रिनयन ॥ पुत्रपाहोनिसुरवावे ॥ १९ ॥ यावरीषणमु
रवआणिगणपती ॥ लीलाकौतुकेंदोघेक्रीडती ॥ विनोदेंकलहकरिती ॥ अंतरींप्रीती-
अरवंड ॥ २० ॥ दोघेहीरडतांऐकोनी ॥ धांवोनिआलीजगत्त्रयजननी ॥ वक्रतुंडासीहृद-
यींधरोनी ॥ ह्मणेबालाकायझालें ॥ २१ ॥ तंवतोह्मणेस्कंदयेऊन ॥ अंबेधरिलेमाझेकर्ण ॥

बोलिला एक कठिण वचन ॥ तुझे नयन सानकां रे ॥ २२ ॥ जगदंबा मग हांसोन ॥ अग्निसंभूता
प्रती बोले वचन ॥ गजाननासी कठिण भाषण ॥ ऐसें कैसें बोलिलासी ॥ २३ ॥ स्कंद ह्मणे तर्जनी
उचलोन ॥ येणें मोजिले माझे द्वादश नयन ॥ यावरी हैमवती हांसोन ॥ एकदंता प्रती बोलत २४
ह्मणे इतुवां अनुचित केलें ॥ कुमाराचे नयन कां मोजिले ॥ यावरी नागानन बोले ॥ ऐक माते-
अन्याय याचा ॥ २५ ॥ माझी शुंडा लंबायमान ॥ याणें मोजिली च वंगे घालुन ॥ अन्याय हा
थोर त्रिभुवनाहुन ॥ करी ताडण माते यासी ॥ २६ ॥ यावरी स्वामी कार्तिक बोलत ॥ अंबे ये
णें माझे मोजिले हस्त ॥ यावरी करिमुख बोलत ॥ मैनाक भगिनी ऐक पां ॥ २७ ॥ याचा अ
न्याय एक सांगेन ॥ ऐकतां तूं यासी करसील ताडण ॥ नगात्मजा आणि त्रिलोचन ॥ साव
धान होऊनि ऐकती ॥ २८ ॥ इभमुख ह्मणे भेड साबुन ॥ मज बोलिला हा नसाइवे वचन ॥
तुझे पोट कां थोर पूर्ण ॥ मोदक बहु भक्षिले ॥ २९ ॥ ऐसें ऐकतां मृडानी ॥ दोघासीं हृदयीं ध
री प्रीती करूनी ॥ दोघांसी प्रियवस्तु देऊनी ॥ समजाविलें ते धवां ॥ ३० ॥ यावरी मदनांतक
पाहे ॥ सिंहासनी बैसला आनंदमये ॥ जगदंबा मुखाकडे पाहे ॥ हास्यवदन करूनियां ॥ ३१
यावरी विरूपाक्ष बोलत ॥ कां हो हास्य आलें अकस्मात ॥ यावरी त्रैलोक्यमाता ह्मणत ॥ न
वल एक दिसत से ॥ ३२ ॥ तुमच्या जटामुगुटांत ॥ ललनाकृती काय दिसत ॥ तुमची करणी अद्भुत ॥

पद्मजबिडौजासमजेना ॥ ३३ ॥ कैलासपती ह्मणे इभगमने ॥ हरिमध्येमृगशावकनयने ॥
मस्तकींजळधरिलेंवरानने ॥ बिंबाधरेपिकस्वरे ॥ ३४ ॥ यावरीचातुर्यसरोवरमराळी ॥ हेरंब
जननीह्मणेकपाळमाळी ॥ जलांतरींस्त्रीचेंवदनयेवेळीं ॥ दिसतेंमजभालनेत्रा ॥ ३५ ॥
यावरीबोलेकैलासराज ॥ विद्रुमाधरेमुखनव्हेवारिज ॥ शोभायमानसतेज ॥ टवटवीतदि
सतसे ॥ ३६ ॥ यावरीसजलजलदवर्णा ॥ स्कंदमाताह्मणेपंचदशनयना ॥ नीलकेशाव्याघ्र
चर्मवसना ॥ कृष्ण वर्णदिसतातीं ॥ ३७ ॥ यावरीबोलेपंचवदन ॥ कमळींमिलिंदसुगंधघे
बैसोन ॥ नसतेंचपुससीछंदघेउन ॥ रमारमणसहोदरी ॥ ३८ ॥ यावरीबोलेभुजंगत्रिवेणी
॥ कमळासभोंवयाकांखट्वांगपाणी ॥ तुमच्यामायेचीविचित्रकरणी ॥ आम्नायश्रुतीने
णती ॥ ३९ ॥ यावरीबोलेहिमनगजामात ॥ भ्रुकुट्यानव्हेपाहेंत्वरित ॥ सलिललहरीतळ
पत ॥ हसीतरखलीतुझीकांहो ॥ ४० ॥ यावरीसकळप्रमदांचीस्वामिनी ॥ बोलेकंबुकंठीक
मंडलुस्तनी ॥ ह्मणेकेंरवासनेत्रपिनाकपाणी ॥ कांहोदिसतीआकर्णतें ॥ ४१ ॥ यावरीश
फरीध्वजदहनबोलत ॥ कमळाभोंवतेंनीरबहुत ॥ नेत्रनव्हेतमीनतळपत ॥ हंसगमनेनि
रखींबरे ॥ ४२ ॥ जेअनंतगुणपरिपूर्णवेल्हाळ ॥ त्रिपुरसुंदरीबोलेप्रेमळ ॥ ह्मणेराजीवाक्ष
नयुगुळ ॥ कमंडलूऐसेदिसतीका ॥ ४३ ॥ यावरीबोलेशूलपाणी ॥ ऐकेंवसुधाधरनंदिनी ॥

तेस्तननव्हतीदोनी ॥ विलोकूनिपाहेबरें ॥ ४४ ॥ गंगान्हदाचेदोन्हीतीरीं ॥ चक्रवाकेंबैसलीं साजिरीं ॥ दुर्गाह्मणेमदनारी ॥ बहुतसाहित्यपुरवीतसा ॥ ४५ ॥ एकाचेअनेककरून ॥ दाविलेंहेंत्रिभुवन ॥ तुमचेमोनेंचधरावेचरण ॥ बोलतांअप्रमाणनह्मणावें ॥ ४६ ॥ मगमांडुनियांसारिपाट ॥ खेळतीदाक्षायणीनीळकंठ ॥ ज्यांचेखेळएकतांवरिष्ठ ॥ भक्तहोतीत्रिजगीं ॥ ४७ ॥ दोघेखेळतांआनंदघन ॥ तोंआलाकमलोद्भवनंदन ॥ ब्रह्मवीणावाजवून ॥ करीस्तवनअपार ॥ ४८ ॥ मगक्षणएकस्वस्थहोऊनी ॥ खेळविलोकीनारदमुनी ॥ ह्मणेपणाकेल्यावांचुनी ॥ रंगनयेखेळाते ॥ ४९ ॥ दोघांसीमानलेंतेंबहुत ॥ मगपणकरूनिखेळत ॥ जिंकीलत्यासीएकवस्त ॥ आपुलीद्यावीनिर्धारहा ॥ ५० ॥ तोंप्रथमडावतेचक्षणीं ॥ जिंकितीझालीमेनिकानंदिनी ॥ व्याघ्रांबरघेतलेंहिरोनी ॥ नारदमुनीहांसतसे ॥ ५१ ॥ दुजाहीडावजिंकितांभवानी ॥ घेतलेंगजचर्महिरोनी ॥ एकामागेंएकतेक्षणीं ॥ दाहाहीआयुधेंघेतलीं ॥ ५२ ॥ जोतोडावजिंकीभवानी ॥ सर्वभूषणेंघेतलींहिरोनी ॥ शेवटींकौपीनही सांडोनी ॥ शंकरझालादिगंबर ॥ ५३ ॥ सुरभीपुत्रजिंकिला ॥ तोहीदेवीनेंआपुलाकेला ॥ नारदगदगदांहांसिन्नला ॥ कायबोलिलाशिवासी ॥ ५४ ॥ ह्मणेस्त्रीनेंजिंकिलेंपणाकरून ॥ गेलातुझामहिमापूर्ण ॥ सृष्टीअवघीमायाआधीन ॥ तूंनिर्गुणनिर्विकार ॥ ५५ ॥ चराचरआ

हे मायाआधीन ॥ तुजइणेंदिधलेंसगुणपण ॥ येरवींतूं अव्यक्तपूर्ण ॥ तुजकोणपुसत होते ॥ ५६ ॥ एवंतूंमायाआधीनजाहलासीपूर्ण ॥ आतांभक्तांसीकेसेंदाविसीवदन ॥ ऐसेंऐकतांभाललोचन ॥ गेलारुसोनघोरवना ॥ ५७ ॥ इतुकेंकृत्यकरून ॥ गेलातेथोनि ब्रह्मनंदन ॥ शंकरेंसर्वसंगटाकून ॥ निरंजनींवासकेला ॥ ५८ ॥ शोधितांनपडेकोणासिठा ई ॥ योगीध्यातीसर्वदाहृदयीं ॥ नकळेमूळाग्रकोठेंकांहीं ॥ जातीकुळनसेची ॥ ५९ ॥ नाम रूपगुणातीत ॥ गोत्रवर्णआश्रमविरहित ॥ चहूंदेहांसीअतीत ॥ कोणाअंतनकळेची ॥ ६० असोजगदंबासख्यांघेऊनियां ॥ वनासीचालिलीशोधावया ॥ गिरिकंदरींमठगुहाशोधू नियां ॥ भागलीजगदंबाबहूत ॥ ६१ ॥ सर्वतीर्थेंशोधिलींसवेग ॥ बहुतांसीपुसिलात्याचा मार्ग ॥ जोशोधितांअष्टांगयोग ॥ योगियांठायींपडेना ॥ ६२ ॥ पंचाग्निसाधनधूम्रपान ॥ जटाधारीनग्नमौन ॥ एकींसदाझांकिलेनयन ॥ एकगगनविलोकिती ॥ ६३ ॥ एकउभेचि निरंतर ॥ एकघेतीवायूचाआहार ॥ त्यासहीपुसतांश्रीशंकर ॥ कोठेंआहेनबोलती ॥ ६४ एककरितीसदायज्ञ ॥ एककरितीहिंसाबलिदान ॥ परीनेहीधुरेंडोळेभरून ॥ कष्टीहोती सर्वदा ॥ ६५ ॥ एकचौसष्टकळादाविती ॥ एकचौदाविद्यामिरविती ॥ एकवादविवादनिगुती ॥ करितांबहुतभागले ॥ ६६ ॥ एकसांगतीपुराण ॥ एकनाचतीउड्याघेऊन ॥ लोकांससांग

तीउपदेशज्ञान॥ परीउमारमणदुरावला॥६७॥एकनाशितीकुशमृत्तिकाउदक॥ह्मणती- आह्मीइतुकेनपावनदेख॥त्यांसहीपुसतांकैलासनायक॥नपडेठायींतत्वतां॥६८॥जेआदि- मायाविश्वजननी॥अनंतशक्तींचीस्वामिनी॥तेश्रमलीनानासाधनीं॥इतरीकाह्मणीकायते थें॥६९॥ठायींपडावयाशिवस्वरूप॥क्षीराब्धिजापतीकरीतप॥मघवाद्रुहिणकरितीसाक्षेप॥ निशिदिनींयाचलागीं॥७०॥ऋग्वेदस्थापितकर्म॥यजुर्वेदबोलेज्ञाननिःसीम॥उपासनामा र्गउत्तम॥अथर्वणस्थापीतसे॥७१॥सामवेदसांगेगायन॥न्यायशास्त्रीभेदगहन॥ह्मण तीईश्वरसमर्थजीवसान॥त्याचेंपदनपावतीते॥७२॥मीमांसकस्थापितीकर्ममार्ग॥सां ख्यप्रकृतिपुरुषविभाग॥पातंजलीसांगतीयोग॥शब्दविभागव्याकरणी॥७३॥सर्वनि रसोनिउरलेंउत्तर॥वेदांतीह्मणतीतेंचिब्रह्म॥तोशिवब्रह्मानंदपरम॥वेदशास्त्रांअग म्यजो॥७४॥त्याशिवाचेंनामघेवोनी॥जगदंबापाहेघोरवनीं॥सकलअभिमानटाको नी॥वल्लभामीशरणत्यातें॥७५॥सकलतत्वेंशोधितांसाचार॥शेवटींहोयसाक्षात्कार॥ तैसाहिमाचळींत्रिपुरहर॥त्रिलोकिलाजगदंबेनें॥७६॥तोस्वात्मसुखींझालातल्लीन॥झा किलेअसतीपंचदशनयन॥देवीह्मणेश्वशुरगृहींयेऊन॥रहिवासकेलाअसे॥७७॥अपर्णा मनींविचारी॥याचरूपेंजवळीजाऊंजरी॥तरीमजवरीयेअवसरीं॥क्रोधायमानहोईल॥

॥७८॥ मग भिल्लिणीचा वेष धरून॥ मयूरपिच्छाचें केलें वसन॥ अनुपम्य वेष धरून॥ सुर
हरभगिनी चालिली॥७९॥ अनंतकमलभवांड माळा॥ त्रिभुवनसुंदरी गुंफा हेळा॥ तिणें
स्मरहर मोहिला॥ नृत्य गायनें करूनियां॥८०॥ अनंतशक्ती भोंवत्या विराजती॥ विमा-
नीं अष्टनायिका तन्मय होती॥ किन्नर गंधर्व आश्चर्य करिती॥ गायन करिती ऐकूनियां॥८१
वैरभाव वनचरें विसरती॥ आहार त्यजिला तन्मय होती॥ नद्यांचे जलप्रवाह खुंटती॥ पक्षी
विसरती देहभाव॥८२॥ निश्चल झाला पवन॥ विधु कुरंग गेला वेधोन॥ कुंभिनी भार सां
डोन॥ फणिपती वर येऊं पाहे॥८३॥ अंगींचा सुटला दिव्य आमोद॥ देव पाहती होऊ
नि षट्पद॥ नृत्य करितां भाव विविध॥ दावी नानाप्रकारचे॥८४॥ शीतलत्व दाहकत्व
सांडोन॥ वाटे ताटंक झाले विधु चंडकिरण॥ देवललना म्हणती ओंवाळुन॥ इजवरूनि जा
वें समस्तीं॥८५॥ आर्द्रिजनर्तनीचें अपार लाघव॥ नेणती शक्रादिक मलोद्भव॥ दिव्य हिरे-
खाणीचें वैभव॥ दंततेजें झाकिलें॥८६॥ दंतपंक्तीचा झळकना रंग॥ खडे ते हिरे होती-
सुरंग॥ तनूचा सुगंध अभंग॥ नभ भेदूनि वरी जाय॥८७॥ पदमुद्रा जेथें उमटत॥ सुवासक
मळें तेथें उगवत॥ जेथींच्या परागा सवेधोनि वसंत॥ प्रदक्षणा करी प्रीतीनें॥८८॥ अनं
त विद्युल्लताकल्लोळ॥ तैसें स्वरूप तेजनिर्मळ॥ नेत्र उघडोनि जाश्वनीळ॥ पाहातां झाला-

तेधवां॥८९॥पायींपैंजणनेपुरेंरुणझुणती॥त्यांतक्षुद्रघंटारसाळगर्जती॥करींचींकंक-
णेंझणत्कारिती॥नृत्यगतीसरसीच॥९०॥भ्रूलताचापचढवूनी॥कामशत्रुविंधिलान-
यनकटाक्षबाणीं॥मनकुरंगपाडिलाधरणीं॥सुरवरांकरणीनकळेची॥९१॥दिव्यस्वरू
पविलोकितांपूर्ण॥पंचबाणेंव्यापिलापंचवदन॥तपध्यानविसरून॥वृत्तांतपुसेतियेतें
॥९२॥ह्मणेतूंनारीकोठीलकोण॥कामानळशांतवींवर्षोनिघन॥तुझेंस्वरूपलावण्य॥त्रि
भुवनींऐसेंदुजेंनाहीं॥९३॥तुझावदनइंदुविलोकुन॥चकोरझालेमाझेनयन॥आतांव
रींमजलागुन॥तुजआधीनमीझालों॥९४॥यावरीबोलेभिल्लिणी॥उमेऐसीललनाटा
कूनी॥कांबैसलासीघोरवनीं॥कैलासभुवनत्यजोनियां॥९५॥मीतोंपरनारीनिश्चित
॥नवरींनघडेकदासुरत॥तुवांमनजिंकिलेंनाहींयथार्थ॥तरीतपस्वीकैसातूं॥९६॥याव
रीबोलेपिनाकपाणी॥मीदुर्गेवरीआलोंरुसोनी॥तिचेंमुखनपाहेंपरतोनी॥नावस्वप्नीं
नघेंची॥९७॥यावरीभिल्लीबोलत॥पतीमाझारागिष्टअत्यंत॥हेंत्रिभुवनजाळीलक्षणां
त॥अणुमात्रगोष्टकळतांची॥९८॥यावरीबोलेजगन्नाथ॥तीबहुकाळाचीकठिणअत्यंत
॥दक्षयागींउडीघालित॥क्रोधअद्भुततियेचा॥९९॥पुढेंगेलीपर्वताचेपोटीं॥मागुतीति
सीवरीधूर्जटी॥परीतीकोटाळीमोठी॥अतिकपटीमीजाणें॥१००॥भिल्लीह्मणेऐकेंकि

लेंकानीं ॥ तूं कपटी आहेस तिज हुनी ॥ शिरीं ठेविली स्वर्धुनी ॥ भोळी भवानी अत्यंत ॥ १ ॥ दुर्गें ऐसी पट्टराणी ॥ टाकूनि कां हिंडतां वनीं ॥ परललना देखोनि नयनीं ॥ गळां येवोनि पडों पाहसी ॥ २ ॥ मागुती बोले कैलासनाथ ॥ क्षणांत सृष्टी घडामोड करित ॥ शुंभ निशुंभादि दैत्य ॥ युद्ध करून मर्दिले तिणें ॥ ३ ॥ ती जरी येथें आली धांवोन ॥ उदंड प्रार्थना केली पूर्ण ॥ तरी मी न वजाय परतोन ॥ कैलासासी निश्चयें ॥ ४ ॥ तिसीं मी न करीं संभाषण ॥ तूं चि वरीं मी झालों तुज आधीन ॥ जिकडे नेशील तिकडे येईन ॥ वचनाधीन तुझ्या मी ॥ ५ ॥ यावरी बोले गोरटी ॥ भवानी बैसली तुझ्या पाठीं ॥ दोन वेळां वरिला धूर्जटी ॥ तिची गती हे केली ॥ ६ ॥ मग माझा पाड काय तुज ॥ केव्हां टाकोनि जाशील न कळे मज ॥ धूर्त पण खेळतां सहज ॥ तुझें त्वां निहारविलें ॥ ७ ॥ न बोले चि मदनदहन ॥ भिल्ली मागुती करी नृत्यगायन ॥ मग उठिला पंचदशनयन ॥ तिसीं आलिंगन द्यावया ॥ ८ ॥ अंबा चालिली सत्वर ॥ दीर्घशब्दें बोले त्रिपुरहर ॥ मुख शशी दावीं सुंदर ॥ भाक घेईं पैं माझी ॥ ९ ॥ तू मज माळ घालीं येउन ॥ मी न जाय तुज टाकोन ॥ मग जगदंबा बोले हांसोन ॥ यावें भवना माझिया ॥ १० ॥ मग तुमची होईन कामिनी ॥ अवश्य बोले खट्वांगपाणी ॥ मदनांतक वेधोनी ॥ कैलासासी नेला तेधवां ॥ ११ ॥ सिंहासनीं बैसऊन ॥ षोडशोपचारें केलें पूजन ॥ देवीनें दृढ धरिले चरण ॥ कंठीं माळ घातली ॥

॥१२॥ देवी आपुलें स्वरूप प्रगट करी॥ तटस्थ पाहे त्रिपुरारी॥ मग हांसती परस्परीं॥ एकमेकां पाहोनी॥१३॥ शिव ह्मणे धन्य भवानी॥ त्वांचि आणिलें मज समजावोनी॥ सूत शौनकादिकां लागोनी॥ कथा सांगे विचित्र॥१४॥ करीं वीणा घेवोनि ब्रह्मसुत॥ शिवाजवळी आला अकस्मात॥ ह्मणे हे विश्वंभर विश्वनाथ॥ तुझे भक्त देखिले बहु॥१५॥ परी कांतीनगरीं श्रियाळ॥ धीर गंभीर उदार सुशीळ॥ कीर्तीनें भरलें दिग्मंडळ॥ सात्विक केवळ क्षमावंत॥१६॥ तेणें घातलें अन्नसत्र॥ झालीं वर्षें दहा सहस्त्र॥ इच्छा भोजन दान पवित्र॥ अतीतांप्रती देतसे॥१७॥ अवनीवरी जे अगम्य वस्त॥ भोजनीं मागीतली अकस्मात॥ ती प्रयत्नें आणोनि पुरवित॥ शिवभक्त थोर तो॥१८॥ ऐसें नारद सांगतां वर्तमान॥ त्याच्या गृहाप्रती पंचवदन॥ कुश्चळ अतीत वेष धरून॥ येता झाला ते समयीं॥१९॥ आंगणीं उभा ठाकला येऊन॥ परम कोपी जेंवीं दावाग्न॥ दुष्ट वचन बोले कठिण॥ रूपहीं संपूर्ण कुश्चळची॥२०॥ ह्मणे मज देईं इच्छा भोजन॥ ना तरी जातों सत्व घेवोन॥ श्रियाळ चांगुणा येऊन॥ पाय धरिती सद्भावें॥२१॥ आणोनि बैसविला आसनीं॥ त्याचीं क्रोधवचनें सोसुनी॥ षोडशोपचारें पूजा करोनी॥ करजोडोनि ठाकतीं पुढें॥२२॥ मागा स्वामी इच्छा भोजन॥ येरू ह्मणे नरमांस देईं आणोन॥ तूं चोर हेर आणिसी धरून, त्याचें मांस न घें मी॥

॥२३॥ धरूनि माझा उद्देश॥ विकत आणिसील मनुष्य॥ तेंन घेंमी निःशेष॥ सत्य सत्य त्रिवाचा॥२४॥ चांगुणा ह्मणे करजोडोन॥ मी आपुलें मांस देतें येंकरी भोजन॥ श्रियाळ ह्मणे-मानेल पूर्ण॥ माझें मांस देतों मी॥२५॥ येरु ह्मणे तुह्मी पवित्र तत्वतां॥ परी सर्वथा न्य काचे मातापिता॥ तुह्मा दोघांसी भक्षितां॥ अन्नसत्र खंडेल॥२६॥ तरी तुमचा एकुलता एक स्ने-हाळ॥ पांचवर्षांचा चिलया बाळ॥ बत्तीस लक्षणी वेल्हाळ॥ तो मज देईं भोजना॥२७॥ ऐसें ऐकतां चिवचन॥ मायामोहजाळ दूर करून॥ ह्मणती अवश्य जा घेवोन॥ मग सदाशिव बोलत॥२८॥ मी काय आहें वृकव्याघ्र रीस॥ भक्षूं तव पुत्राचें मांस॥ उबगन मानुनि निः-शेष॥ पचवूनि घालीं मज आतां॥२९॥ मायामोह धरून॥ कोणी कराल जरीं रुदन॥ तरी मी जाईन उठोन॥ सत्व घेऊनि तुमचें॥३०॥ अवश्य ह्मणोनि पतिव्रता॥ उभी ठाकोनि बाहे निजसुता॥ ह्मणे बाळा चिलया गुणवंता॥ खेळावया कोठें गेलासी॥३१॥ तुजलागीं खोळंबला अतीत॥ माझ्या बाळा येईं धांवत॥ ऐसें ऐकतां अकस्मात॥ बाळ आला धांवोनी॥३२॥ अतीतासी करून नमन॥ मातापितयांचे धरी चरण॥ माता ह्मणे तुझें पिशितदान॥ अती-त मागतो राजसा॥३३॥ बाळ बोले स्नेहें करून॥ हा देह म्या केला शिवार्पण॥ अतीत होतां तृसपूर्ण॥ उमारमण संतोषेल॥३४॥ ऐसें ऐकतां झडकरी॥ बाळ घेतला कडियेवरी॥ पाकशाळेमी

तरी॥घेऊनिगेलीवधावया॥३५॥चिलयासीचुंबनदेऊन॥हृदयींधरिलाप्रीतीकरून॥वा
ळ्ह्मणेपुढतीयेईन॥तुझ्याउदराजननीये॥३६॥मायाजालसर्वसोडोन॥मनकेलेंवज्राहूनि
कठिण॥चिलयाचेंशिरछेदून॥काढिलेंमांसआंगींचें॥३७॥आपणासींपुत्रनाहींह्मणोनि
यां॥शिरकमळठेविलेंपाहावया॥शरीराचापाककरूनियां॥उठवीभोजनाअतीताते॥
॥३८॥अतींद्रियद्रष्टाश्रीशंकर॥अनंतब्रह्मांडीचासमाचार॥सर्वठाउकेंसूत्रधार॥कु-
ळलेंशिरठेविलेंतें॥३९॥उठोनिचालिलातात्काळ॥धांवतीचांगुणाश्रियाळ॥येरूह्मणे
कळलेंसमग्र॥शिरकमळठेविलें॥४०॥सर्वगात्रांतशिरप्रधान॥तेंचकैसेंठेविलेंवंचो-
न॥तंवतीदोघेंधरितीचरण॥तेंहीपचवूनिघालितों॥४१॥क्षोभनधरावाअंतरीं॥नेण
तपणेंचुकलोंजरीं॥तरीसर्वज्ञातूंक्षमाकरीं॥सत्वआमुचेंराखावें॥४२॥मगबैसलाआ
सनीयेऊन॥ह्मणेशीरयेईबाहेरघेऊन॥उखळांतघालूनकंडण॥मजदेखतांकरींआ-
तां॥४३॥अश्रुआलियातुझ्यानयनीं॥कींकष्टीझालियाअंतःकरणीं॥तरीपुत्रगेलास
खासहाणी॥करूनजाईनतुमच्या॥४४॥अवश्यह्मणेनृपललना॥शिरआणोनिकरी
कंडणा॥सत्वपाहेकैलासराणा॥अंतरींसद्गदहोऊनी॥४५॥निजसत्वाचेंउखळ॥ध-
रिलेंधैर्याचेंकरींमुसळ॥कांडीतबैसलीवेल्हाळ॥निर्धारअचलधरूनियां॥४६॥अती-

तह्मणेपरममंगळ॥गीतगायरसिकसुढाळ॥ रवंतीकरितांपयःफेनधवल॥दुरावेल-
जाणपां॥४७॥तेसद्भावसरोवरविलासिनी॥कोमलहृदयनृपकामिनी॥कींनिश्चलगं
गाभरोनी॥जायमर्यादाधरोनियां॥४८॥तिचेंपाहतांनिजवदन॥काळवंडलारोहिणी
रमण॥मृगशावाक्षीगुणनिधान॥उपमानाहींस्वरूपातें॥४९॥ह्मणेकोमळांगाबाळास
कुमारा॥सुलक्षणासुशीलानृपकिशोरा॥सुहास्यवक्त्राराजीवनेत्रा॥येऊनिउदराधन्य
केलें॥५०॥तूंसुकुमारपरमगुणवंता॥माझेनिष्ठुरघावलागतीमाथां॥तुजवीणपरदे
शीआतां॥दुबळीभणंगझाल्येंमी॥५१॥कुचकमळीं अतिसुंदरा॥कंचुकीबाहेरफुट-
ल्यादुग्धधारा॥कींभूलिंगासीएकसरां॥गळत्यालाविल्यातियेनें॥५२॥ह्मणेअतीत
जेवोनिअवधारी॥जाऊंदेराजद्वाराबाहेरी॥देहत्यागीनयेअवसरीं॥यावरीधीरनधरवें
पैं॥५३॥कैलासपंथलक्षून॥सखयाएकलाजातोसिमजटाकून॥तुझेसंगतीमीयेई-
न॥उभाराहेंक्षणभरी॥५४॥तूंमोक्षद्दीपींचेंकेणेंभरून॥जासीकैलासराजपेंठलक्षु
न॥तुझेसंगतीमीउद्धरेन॥मजटाकूनिजाऊंनको॥५५॥उदकावीणजैसामीन॥तैसी
मीतान्ह्यातुजवीण॥माझेंहृदयनिर्दयकठिण॥लोकांतवदनकेंविंदाऊं॥५६॥तुझीमा
उलीमीह्मणतां॥लाजवाटेरेगुणवंता॥तुवांआपुलीसार्थकता॥करूनिगेलासीशिव-

पदा ॥ ५७ ॥ हें त्रिभुवनशोधितांसकळ ॥ तुजऐसानदिसेबाळ ॥ मगतेंपचवूनितात्काळ ॥
उठाह्मणोअतीतातें ॥ ५८ ॥ अतीतह्मणेअवनीपती ॥ उठातुह्मीयजमानमाझेपंक्ती ॥ ऐ
सेंऐकतांश्रियाळनृपती ॥ झालाचित्तींसंकोचित ॥ ५९ ॥ चांगुणाह्मणेनृपनाथा ॥ सत्व
राखावेंसत्वरआतां ॥ विन्मुखजाऊंनद्यावेंअतीता ॥ मनींचितानधरावी ॥ ६० ॥ नव-
मासवाहिलास्याउदरांत ॥ तुह्मासजडनव्हेचारीप्रहरांत ॥ पोटींचापोटींघालितांसुत ॥
चिंताकायनृपश्रेष्ठ ॥ ६१ ॥ रावबैसलापंक्तीसी ॥ ताटवाढोनिआणिलेंवेगेंसी ॥ अतीतह्म-
णेचांगुणेसी ॥ तूंहीयेईसवेग ॥ ६२ ॥ अवश्यह्मणोनिझडकरी ॥ येवोनिबैसलीनृपसुंदरी
॥ यावरीअतीतह्मणेतुमच्यामंदिरीं ॥ अन्ननघ्यावेंसर्वथा ॥ ६३ ॥ निपुत्रिकाचेंनपाहावेंव-
दन ॥ मगतेथेंकोणघेईलअन्न ॥ दीपावीणशून्यसदन ॥ पुत्रावीणतेंवितुह्मी ॥ ६४ ॥ ना
सिकावांचूनिवदन ॥ कींवृक्षजैसाफळाविण ॥ कींबुबुळावीणजैसेनयन ॥ शून्यसद-
नतुमचेंतेवीं ॥ ६५ ॥ तंवतीदोघेंबोलतींसद्गद ॥ एकहोतातोअर्पिलासुत ॥ चांगुणाह्म-
णेगेलेंसत्व ॥ अतीतविन्मुखजाईलआतां ॥ ६६ ॥ एकबाळहोतातोदिधलाभोजनासी ॥
आतांमहाराजासत्वकितीपाहसी ॥ ऐसेंबोलतांचांगुणेसी ॥ अद्भुतगहिंवरदाटला ॥ ६७
ह्मणेसत्वहीबुडालेंसकळ ॥ वृथागेलेंमाझेंबाळ ॥ मगकंठमोकळाकरूनतेव्हांहाळ ॥ हां-

कफोडीचांगुणा ॥ ६८ ॥ नयनीं चालिल्या प्रेमाश्रुधारा ॥ ह्मणे अह्मा शिव कर्पूरगौरा ॥ दी र्घस्वरें बाहे उमावरा ॥ पावसत्वरिया आकांतीं ॥ ६९ ॥ अह्मा झालें वंशखंडण ॥ नदेखों पुढ ती पुत्रवदन ॥ ऐसें ऐकतां अतीताचे नयन ॥ स्रवों लागले प्रेमभरें ॥ १७० ॥ बाहेर फुटली मा त ॥ वळसा थोर होत नगरांत ॥ लोक दुःखें वक्षस्थळ पिटित ॥ राजकिशोर आठवूनी ॥ ७१ विमानीं दाटले सुरवर ॥ ह्मणती धन्य पतिव्रता सत्वधीर ॥ ईस प्रसन्न होवोनि श्रीशंकर ॥ काय देईल तें न कळेची ॥ ७२ ॥ अतीत ह्मणे चांगुणेसी ॥ जें प्रिय असेल तुझे मानसीं ॥ तें मजसी मागसद्गुणरासी ॥ यावरी सती काय बोले ॥ ७३ ॥ मज नि पुत्रिक ह्मणती लो क ॥ हा धुवोनि काढीं कलंक ॥ ऐसें ऐकतां कैलासनायक ॥ बोलावी ह्मणे पुत्रासी ॥ ७४ सत्य मानी अतीत वचना ॥ दीर्घ हांक फोडीत चांगुणा ॥ ह्मणे चिलया गुणनिधाना ॥ येईं स्नेहाळा धांवोनी ॥ ७५ ॥ अतीत तुजवीण न घे ग्रास ॥ कोठें गुंतला सखेळा वयास ॥ माझें तान्हें तूं पाडस ॥ सत्वरा रवें येवोनियां ॥ ७६ ॥ तूं न येसी जरी धांवोन ॥ तरी मा झा जाऊ पाहे प्राण ॥ दशदिशा विलोकून ॥ चांगुणा पाहे तेधवां ॥ ७७ ॥ मागुती हांक फो डी वेल्हाळ ॥ तों जैसें उगवलें मित्रमंडळ ॥ तैसा धावत चि आला बाळ ॥ पाहे श्रिया ळ प्रेमभरें ॥ ७८ ॥ अतीत स्वरूप टाकून ॥ शिव प्रगटला निजरूप पूर्ण ॥ दशहस्त पंचवदन ॥ दीनोद्धर

णजगद्गुरू ॥ ७९ ॥ चिलयाशिवें हृदयीं धरिला ॥ निजअंकावरी बैसविला ॥ श्रियाळचांगुणा तेवेळां ॥ पायावरी लोळती ॥ ८० ॥ सुरवर सुमनें वर्षती अपार ॥ दुंदुभीनादें कोंदलें अंबर ॥ आनंदमय झालें नगर ॥ धांवती लोक पहावया ॥ ८१ ॥ शिवें आणिलें दिव्य विमान ॥ श्रियाळचांगुणा दिव्यरूप होवोन ॥ चिलयासी सिंहासनीं स्थापून ॥ छत्र धरिलें तयावरी ॥ ८२ ॥ सचिवांस निरवोनि राज्यभार ॥ विमानीं बैसली सत्वर ॥ निजपदीं जगदोद्धार ॥ श्रीशंकरें स्थापिलीं तयां ॥ ८३ ॥ कांतिनगरीं सौख्य अगाध ॥ त्रिभुवनीं न माये आनंद ॥ श्रीधरस्वामी तो ब्रह्मानंद ॥ अभंग न विटे कालत्रयीं ॥ ८४ ॥ शिवलीलामृत ग्रंथ ॥ झाला चतुर्दश अध्यायपर्यंत ॥ चौदा भुवनाचें सार यथार्थ ॥ चौदा अध्याय निर्मिले ॥ ८५ ॥ कीं चौदा विद्यांचें सार ॥ कीं चौदा गांठींचा अनंत परिकर ॥ कीं चौदा पदें निरंतर ॥ गयावर्जन घडे हें ॥ ८६ ॥ कीं चतुर्दश रत्नांचा प्रकाश ॥ येथें चि झाला एकरस ॥ कीं चौदा चक्रें निःशेष ॥ प्रिय चौदाही लोकांतें ॥ ८७ ॥ कीं चौदा कांडें वेद ॥ कीं चौदा कोहळीं द्रव्य प्रसिद्ध ॥ कीं चौदा कोठड्या शुद्ध ॥ शिवमंदिर निर्मिलें ॥ ८८ ॥ श्रवण पठण लेखन ॥ निदिध्यास अनुमोदन ॥ परम प्रीती करितां ग्रंथरक्षण ॥ फल समान सर्वांसी ॥ ८९ ॥ इतुक्यांस ही शिव होऊनि माउली ॥ करील निजांगाची साउली ॥ आयुरारोग्य ऐश्वर्य सकळीं ॥ ग्रंथश्रवणें प्राप्त होय ॥ १९० ॥

आधिव्याधीजायनिरसोन ॥ वंध्याहीपावेपुत्रसंतान ॥ ग्रामागेलाबहुतदिन ॥ पिताबंधुभेटेल ॥ ९१ ॥ घरींसंपत्तीदाटेबहुत ॥ ऋणमोचनहोयत्वरित ॥ शत्रुक्षययथार्थ ॥ दक्षिणामुखेंवाचितां ॥ ९२ ॥ शतआवर्तनेंकरितांभक्तियुक्त ॥ पोटींहोयशिवभक्तसुत ॥ ज्याघरींअसेलहाग्रंथ ॥ पिशाचभूतनरिघेतेथें ॥ ९३ ॥ त्रिमासकरितांनित्यआवर्तन ॥ सर्वसंकटेंजातीनिरसोन ॥ भावेंप्रचीतपाहावीवाचोन ॥ नाहींकारणअभाविकाचें ॥ ९४ ॥ सोमवारींग्रंथपूजून ॥ अथवाप्रदोषकालींशिवरात्रीलक्षून ॥ शुचिर्भूतहोऊनिकरावेंशयन ॥ स्वप्नींप्रगटोनिशिवसांगे ॥ ९५ ॥ जेंजेंपडेलसंकट ॥ तेंतेंनिवारीलनीलकंठ ॥ चौदाअध्यायांचेंफलवरिष्ठ ॥ वेगळालेंलिहिलेंअसे ॥ ९६ ॥ प्रथमोध्यायींमंगलाचरण ॥ दाशार्हरायाचेंआख्यान ॥ कलावतीनेंपतीसउद्धरिलापूर्ण ॥ हेंचिकथननिर्धारें ॥ ९७ ॥ द्वितीयोध्यायींनिरूपण ॥ शिवरात्रीकर्मविपाककथन ॥ तिसऱ्यांतगौतमेंकथासांगोन ॥ कल्मषपादउद्धरिला ॥ ९८ ॥ चवथ्यांतमहाकाललिंगार्चन ॥ गोपबाळगेलाउद्धरोन ॥ पांचव्यांतउमेनेंपुत्रपाळून ॥ राज्यींस्थापिलाशिवप्रसादें ॥ ९९ ॥ साहावाअध्यायअतिरसिक ॥ सीमंतिनीआख्यानपुण्यकारक ॥ सातवाआठवासुरसकौतुक ॥ भद्रायुरायाचेंकथनपैं ॥ २०० ॥ नवमांतवामदेवाचेंआख्यानसुरस ॥ दुर्जयरा

जाझालाराक्षस ॥ जन्मदुःखेंकथिलींबहुवस ॥ अतिसुरस अध्यायतो ॥ १ ॥ दाहाव्यांत शारदाआख्यान ॥ अकराव्यांतरुद्राक्षमहिमापूर्ण ॥ महानंदागेलीउद्धरोन ॥ भद्रसेनरा वतरला ॥ २ ॥ बाराव्यांतविदुरबहुलाउद्धार ॥ विष्णूनेंमर्दिलाभस्मासुर ॥ तेराव्याअध्या यांतसमग्र ॥ शिवगौरीविवाहपैं ॥ ३ ॥ चौदाव्यांतशिवअपर्णाविनोद ॥ गौरीभिल्लिणी झालीप्रसिद्ध ॥ पुढेंश्रियाळचरित्रअगाध ॥ चौदावाअध्यायसंपूर्णहा ॥ ४ ॥ श्रीधरस्वा मीब्रह्मानंद ॥ आनंदसांप्रदायपरमअगाध ॥ क्षीरसागरींगोविंद ॥ आधीउपदेशीक- मलोद्भवा ॥ ५ ॥ तेथोनिअत्रिऋषीप्रसिद्ध ॥ पुढेंपूर्णब्रह्मदत्तात्रेयअगाध ॥ त्यापासूनि सदानंद ॥ रामानंदयतीतेथोनी ॥ ६ ॥ तेथोनिअमलानंदगंभीर ॥ मगब्रह्मानंदउदार ॥ त्यावरीकल्याणीराहणार ॥ सहजानंदयतींद्रपैं ॥ ७ ॥ तेथोनिपूर्णानंदयतीशुद्ध ॥ त्याप सावपितामहदत्तानंद ॥ पितातोचिसद्गुरुप्रसिद्ध ॥ ब्रह्मानंदयतींद्रजो ॥ ८ ॥ पंढरीहूनि- चारीयोजनेंदुरी ॥ नैर्ऋत्यकोणीनाझरेनगरीं ॥ तेथीलदेशलेखकनिर्धारीं ॥ पूर्वाश्रमीं- ब्रह्मानंद ॥ ९ ॥ पुढेंपंढरीसयेऊन ॥ केलेंतेथेंसंन्यासग्रहण ॥ तेथेंचिसमाधिस्थहोऊन ॥ अक्षयवस्तीकेलीपैं ॥ १० ॥ तोब्रह्मानंदमाझापिता ॥ सावित्रीनामेंमाझीमाता ॥ वंदू नित्याउभयतां ॥ शिवलीलामृतग्रंथसंपविला ॥ ११ ॥ शकेसोळाशेंचाळीस ॥ विलंबीना

सरास ॥ शुद्धपौर्णिमाफाल्गुनमास ॥ रविवारीं ग्रंथसंपविला ॥ १३ ॥ ब्रह्मकर्म
रीं ॥ द्वादशमतीनामनगरी ॥ आद्यंतग्रंथनिर्धारीं ॥ तेथेंचिझालाजाणिजे ॥
॥ शिवलीलामृतग्रंथ ॥ आद्यंतचतुर्दशअध्यायपर्यंत ॥ जयजयशंकरउमानाथ
॥ तुजप्रीत्यर्थहोकांसदा ॥ १४ ॥ अपर्णाजीवनकर्पूरगौरा ॥ ब्रह्मानंदाजगदोद्धारा ॥ श्री
धरहृदयाब्जभ्रमरा ॥ अक्षयअभंगादयानिधी ॥ १५ ॥ शिवलीलामृतग्रंथप्रचंड ॥ स्कं-
दपुराणब्रह्मोत्तरखंड ॥ सदापरिसोतसज्जनअखंड ॥ चतुर्दशोऽध्यायगोडहा ॥ १६ ॥
॥ इतिश्रीशिवलीलामृतंसमासम् ॥ ॥ अध्याय १४ ॥ ॥ ओंव्याएकंदर २४५४ ॥
॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ ॥ शुभंभवतु ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

हें पुस्तक मुंबईत महादेवगोपाळशास्त्रीअमरापुरकर यानीं आपलेज्ञानदर्पणछाप
खान्यांत छापिलें ॥ ॥ शके १८०६ तारणनामसंवत्सरे ॥ आश्विनकृष्ण ५ गुरु
वार ॥ तारीख ९ अक्टोबर सन् १८८४ इ०

इतिश्रीशिवलीलामृतंसमाप्तम्

ब्रह्मान
॥अक्षय
नित्याउ